METROPOLLER PATLADI !

Buha/Fiyat-50.000-TL
Sibat-Şubat
Adar-Mart
Hejmar Sayı 8-9

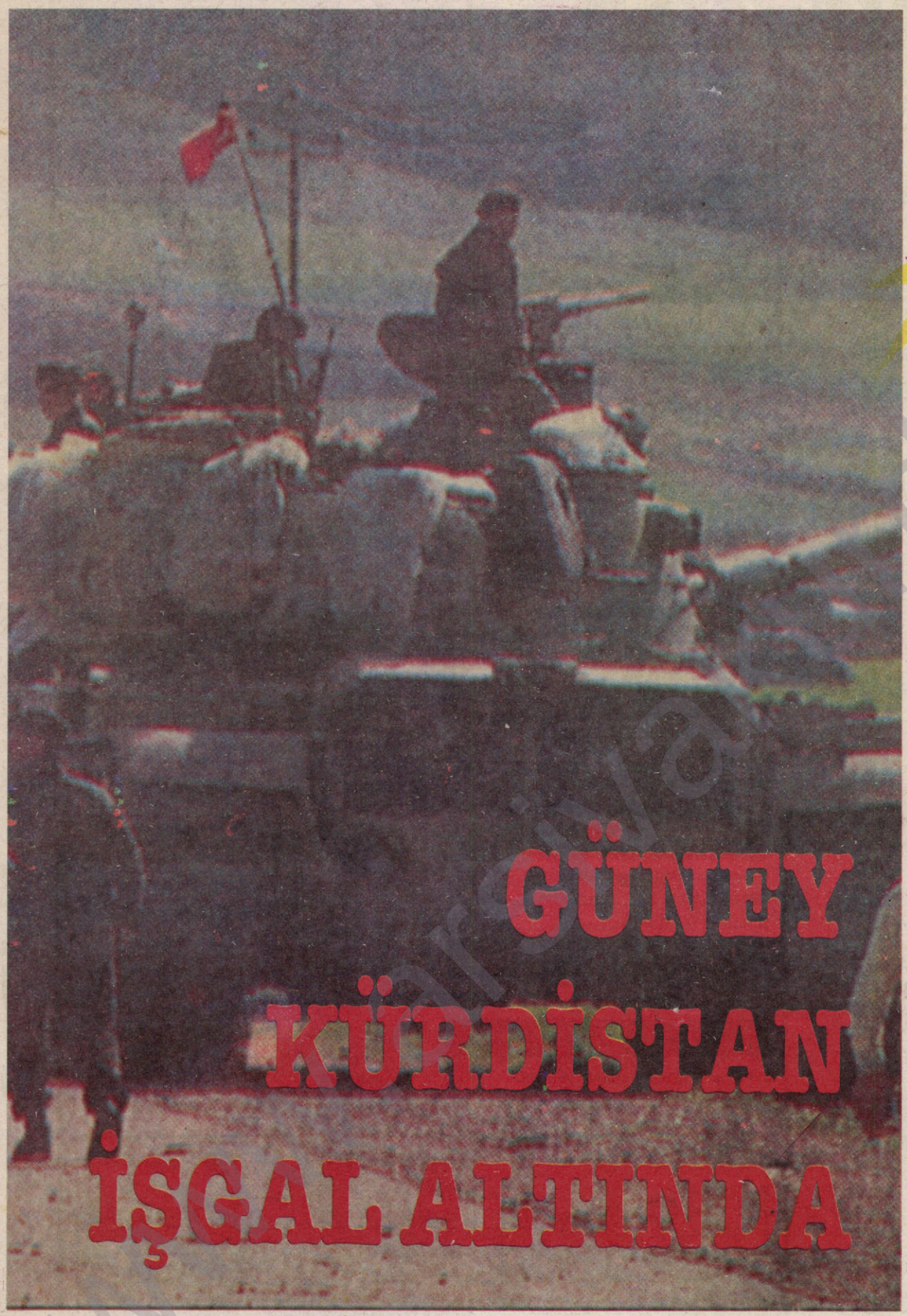

GÜNEY KÜRDİSTAN İŞGAL altında

stêrka rizgarî
KOVARA SÎYASÎ Û ÇANDA MEHÎ

NEWROZ PİROZ BE

Birina Reş : GAP
(Ş.Laleş)

Kürdistan Diplomasi'de II.Bölüm

stêrka rizgarî

KOVARA SİYASÎ Û ÇANDA MEHÎ

Yıl/Sal: 1
Sayı/Hêjmar: 8-9
Şibat-Şubat
Adar-Mart 1995
Bûha-Fiyat:
50.000-TL

Sahibi/Xwedî Li Ser Navê
KOMAL BASIM-YAYIM-DAĞITIM LTD.ŞTİ
ADINA
Rıza DİNÇ

●

Berpirsiyarê Nivîsaran
Sorumlu Yazıişleri Müdürü
Birgül KARTAL

●

TİRKÎYÊ- TÜRKİYE
NAVEND
Merkez Büro
Çakırağa Mah. Sineklibahçe Sok. Okumuş İşhanı
18/8 Aksaray/ İSTANBUL
TEL: (0212) 588 28 86

●

İzmir Bürosu
Salihağa İşhanı N0: 223 Konak/İZMİR
Tel: (0232) 483 88 61- 441 18 05

●

Adana Bürosu
Tepebağ Mah. Cemalgürsel Cad.
Yivli İşhanı Kat: 2 Seyhan/ADANA
Tel: (0322) 359 64 17

●

EWRÛPA-AVRUPA
NAVEND
Merkez Büro
Bahoz BARAN
Wrangelstr. 25
10997/ Berlin-Deutschland

●

Almanya Bürosu
Mehmet KORKMAZ
Allee Str.37
47 166 Hamborn/DUISBURG
Tel: 0049-203-557524
Fax: 0049-203-548553

●

Yunanistan Bürosu
M.KAYA
Velisariu 3
T.K. 114 72 ATHENS-GREECE
Telfax: 0030-1-64 38 295

●

FRANSA
S.ERDEMİR
ÇH B 133 5 VOİ de L'aulne
91 370 Verrieres Le Buisson/ Paris
Tel: 0033-1-69530060

●

İNGİLTERE
Z.ZANA
34 Shawcourt Winstanley Road
Battersea SWI 2 HF/ London
Tel: 0044-1-2233730

●

DANİMARKA
A.M.ÖZCAN
Blågårdsgade 38, 3 th
2200/KOBENHAVEN N.
Tel: 0045-40-554576

●

HOLLANDA
E.CİHAN
GROFVENBEEK 56 67 15 HD.EDE- HOLAND

●

Çap-Baskı: Ceylan Matbaacılık
Belavkirin - Dağıtım: KOMAL
Şertên Abonetîyê -Abone Koşulları:
Tirkiyê - Türkiye
6 Mehî - 6 Aylık: 250.000- TL
Salek -1 Yıllık: 500.000- TL
Ewrûpa -Avrupa
6 Mehî - 6 Aylık: 80 DM
Salek - 1 Yıllık: 160 DM

İÇİNDEKİLER ● NAVEROK

PÊŞGOTİN ● SUNUŞ

● Kürdistan Avrupa'nın Ortak Sömürgesi Olacak mı ?..... 3-4

KARİKATÜR

● Xeta Neftîyan Seran Ser..... 5

NÛÇE ● HABERLER

● İşgal Orduları Seferde..... 6-7
● Metropoller Patladı..... 8-9-10
● İç Barışa Bir Provakasyon Daha..... 16
● SHP-CHP Birleşmesinin Arka yüzü..... 17
● Newroz, 8 Mart Kutlamaları ve Kürt Basınına Kapatmalar..... 42-43

ŞÎROVE ● YORUM

● Newroz, Kawa ve Kürdistan Devrimi..14-15

ROJEV ● GÜNDEM

● Kürdistan Diplomasi'de II..... 26-27-28

JİDÎNÊ ● DÜNYADAN

● Yunanistan'da Coşkulu Newroz Kutlaması..... 40
● Arya ve Recep Maraşlı ile Dayanışma Kampanyası..... 41

FORUM ● TARTIŞMA

● Alternatif Parlamento'ya Evet
Recep Maraşlı..... 23
● Birina Reş: GAP-Ş.Laleş..... 18-19

HUNER Û ÇEND ● KÜLTÜR VE SANAT

● Enstîtuya Kurdî..... 36-37-38-39

PERTÛK ● KİTAP

● Pirtûkên Li Ser Zindanên Amedê
Lokman Polat..... 44-45

JİGERTİGEHAN ● HAPİSHANELERDEN

● Konya Cezaevi Direniyor..... 20-21-22

DAD ● HUKUK

● Savunma II-Recep Maraşlı 31-32-33-34
Duruşmalar..... 35

POSTER

● Halepçe Katliamı..... 24-25

JİN ● KADIN

● Kürt Kadını Feminizmin Neresinde?
Rezzan Dengtav 29
● Seni Kaburgamın Sol Yarası
Derya Dilan 30

DİROK ● TARİH

● Sömürge-sömürgeci İlişkilerine Genel Bir Bakış-N.Barzan-S.Cibran..... 46-47

Abone Formu / Forma Aboneti

☐ 3 Mehî ● 3 Aylık ☐ 6 Mehî ● 6 Aylık ☐ Salek ● Yıllık

Nav/Paşnav
Ad/Soyad:.....
Navnişan
Adres:.....

.....

Hûn dikarin hege aboneti li ser hesaba **Türkiye İş Bankası Cağaloğlu /İstanbul Şube 300 427348**
razînîn û sûretek jê ji **Çakırağa Mah.Sineklibahçe Sok.18/8 Aksaray/İSTANBUL** ra qarta abone rêkin.
Abone ücretini **Türkiye İş Bankası Cağaloğlu /İstanbul Şube 300 427348** no'lu konto-suna yatırarak, bir kopyasını **Çakırağa Mah.Sineklibahçe Sok.18/8 Aksaray/İSTANBUL** adresine abone kartıyla birlikte postalayarak abone olunabilir.

www.arsivakurdi.org

KÜRDİSTAN AVRUPA'NIN ORTAK SÖMÜRGESİ OLACAK MI?

Türkiye'nin Avrupa Gümrük Birliği Ortaklık Anlaşması'nın süreci nihayet yürürlüğe girdi.

Gümrük Birliği Anlaşması, TC ile birlikte Kürdistan toplumunun siyasal ve sosyo-ekonomik geleceğini de belirleyecek niteliktedir. Bu, Kürdistan'ın dolaysız olarak/doğrudan doğruya Avrupa sermayesi ve siyasalı ile muhataplığın da alanını açmış olacaktır. Dolayısıyla, Gümrük Birliği sadece TC'nin siyasal, idari, ekonomik yapılanmasında yaratacağı değişimlerin Kürdistan'a yansımasıyla değil; aynı zamanda daha geniş ve "serbest" bir ekonomik ve siyasal alanın içine alınmasıyla da derin etkileri olacağı kuşkusuz.

Deyim yerindeyse TC, onyıllardır "kapatma" olarak tuttuğu "Kuzey Kürdistan sömürgesini" Avrupa Ortaklığının kullanımına da açmış olmaktadır. Böyle bir açılmaya ne kendisi, ne sömürgesi açısından hazır değildir ama başka "çaresi" de kalmamıştır.

Kürdistan devriminin bugün varmış olduğu aşama, ülkemizin klasik sömürge koşullarına daha şimdiden son vermiştir. Artık hiçbir güç Kürdistan toplumunu on yıl önceki, yirmi yıl önceki siyasal-sosyal koşullarda yönetemez, hükmedemez. Ama Kürdistan'ın bundan böyle emperyalist-kapitalist sistem içinde nasıl bir statüyle yürüyeceği sorunsalı henüz ortadadır.

Ortadoğu halklarının ve daha genel olarak insanlığın kaderiyle ilintili olarak bu soruya ancak **birleşik devrimci dalganın** nihai cevabını verebileceği doğruysa da; Kürdistan devriminin kazanacağı her mevzi, ileri doğru atılımın hız alacağı noktalar olacak..

Kürdistan'ın yeni statülerinin oluşturulmasına dair en güçlü belirleyicilerden biri de TC'nin Avrupa'yla Gümrük Birliği Sözleşmesidir.

"Uzun ince bir yolun" Başı...

TC burjuvazisi "Gümrük Birliği"ne, kapısından giremediği AB'ye mutfak penceresinden içeri alınmak olarak bakıyor. Gümrük Birliği'nin kaçınılmaz olarak Türkiye ile Avrupa'nın siyasal ve sosyal entegrasyonu ile sonuçlanacağı düşünülüyor.

Avrupa Birliğine, Türkiye içinde direnen kesimlerin ayak sürümelerininde Gümrük Birliği ile "faydasız" hale geleceği umudu bir başka hesap.

Zamanın Başbakanı **Turgut Özal** Avrupa Birliği'ne tam üyelik başvurusu yaptıklarında bunun "uzun ince bir yol olduğu"nu, bu yolda "çok canlarının sıkılacağı, olmazsa olmasın noktasına kadar gelebileceklerini, ama ne olursa olsun bu yolu aşmaları gerektiğine" ilişkin öngörülerde bulunmuştu. **Özal** ekolünün burjuvazi adına gösterdiği kararlılık DYP/SHP iktidarında çok fazla esnedi ise de Gümrük Birliği Anlaşması ile çok önemli bir mesafe katedilmiş olacağı muhakkak.

Yunanistan'ın veto engeli ile Türkiye'ye ecel terleri döktürmesi, Avrupalı diğer ortakların tavizkarlıklarıyla giderildiyse de bu herşeyin çözüldüğü anlamına gelmi-yor.

Anlaşmanın yürürlüğe girmesi için Avrupa Parlamentosu'nun **"onayı"** gerekiyor ki, burada tavizi Avrupa'lı ortaklardan ziyade TC'nin bizzat kendisinin vermesi gerekmektedir. Bu ise Türkiye'nin hazır olmadığı halde siyasal-hukuksal yapısında köklü değişiklikler yapmasını gerektiriyor.

"**Demokratikleşme**", "**insan hakları**", "**Kürt sorunu**" gibi siyasal başlıkların yanı sıra, ekonomik yapıya ilişkin bir dizi yasal-yapısal değişiklik de zorunlu görülmektedir.

6 Mart'ta Brüksel'de toplanacak olan Ortaklık Konseyi toplantısında Gümrük Birliği anlaşması oylandı. Bu metinden Yunanistan'ın isteği üzerine "siyasi işbirliğinin geliştirileceği" belirlemesi son anda çıkarıldı. Ama zaten bu belirleme çıkarılmamış olsa bile, hem Gümrük Birliği hem de Avrupa'nın siyasal organlarına katılım için Türkiye'nin daha çok sıkıştırılacağı bilinen bir gerçek.

6 Mart'ta alınan kararlar Eylül ayında toplanacak olan Avrupa Parlamentosu'nun "Türkiye'de insan haklarının iyileştirilmesine dair, başta DEP milletvekillerinin durumu olmak üzere bir dizi isteğinin" değerlendirileceği bir sınava takılacak. Ancak bu süreç aşılabilirse Gümrük Birliği Anlaşması 1 Ocak 1996'da yürürlüğe girebilecektir.

Türkiye'nin on yıllardan gelen kastlaşmış, katılıp kalmış siyasal-hukuksal düzenlemelerini; hele Kürdistan politikasını Avrupa Parlamentosu'nun isteklerine göre düzenleyebilmesi için hem niyeti yoktur, hem de bu yeteneğe sahip değildir. Gümrük Birliğini isteyen sermaye grupları ve siyasal çevrelerin bu değişiklikleri zorlayacakları düşünülse bile, on yıllarda yapamayacakları işleri, bu kafayla, bu kadroyla 6 ay gibi bir zaman içinde yapmaları olanaksız gibi bir şeydir.

Kürtlerin deyimiyle **"Bi vî qûşê Em naçin Muşê!."**

Eylül ayında toplanan Avrupa Parlamentosu, muhtemelen TC'nin o güne kadar yapabileceği göstermelik girişimleri "yeterli bulmayacak" ve yeni bir süre tayinine gidecektir..

Avrupa Nasıl Bir Kürdistan İstiyor?

Düne kadar daha çok bir Ortadoğu sorunu olan **Kürdistan**, bugün artık bir yanıyla bir **Avrupa sorunudur**. Bu yalnız Türkiye ile yapılan gümrük birliği anlaşmasının doğal sonuçları veya Avrupa burjuvazisinin Ortadoğu ilgileri açısından değildir; **bugün Kürt ulusal hareketi bizzat kıta Avrupa'sında en güçlü ulusal-demokratik ve kitlesel bir akımı durumundadır.**

Stadyumlar dolusu insanı hareket ettirebilen; Avrupa'nın göbeğinde onbinlerce kişilik yürüyüşler organize edebilen bir ulusal Kürt hareketi var. Kürt siyasi mültecilerinin yıllardır süregiden faaliyetleri ile entellektüel bir varlık alanı edinmiş olan ve ülkedeki siyasal dinamizme koşut olarak diplomatik bir öge haline gelen **KUKM**; Avrupa toplumlarının doğrudan ilgisi ve günlük yaşamı içinde de yer almaktadır.

Nasıl olduysa oldu Kürtler, ulusal sorunlarını Avrupa'nın göbeğine dikmeyi başardılar. Bu yüzden Avrupa'nın Kürdistan politikası kendisi açısından **"dışı"** değil bir **"iç"** politika sorunu sayılabilir.

Buradaki handikap Avrupa normlarının "içsel" bir sorun olarak Kürdistan sorunsalına uygulanışıyla; Ortadoğu düzeyinde "dışsal" ilkelerle belirlenen Kürdistan politikasının birbirleriyle çelişmesidir. Avrupa şimdi bu çelişmeleri yoğun olarak yansıtmaktadır.

Avrupa ulusal sorunlara /sömürge sorunlarına hiç de yabancı olmayan deneyimli, yaşlı bir kıta.. Bu deneyimlerin vardığı sonuç bile Balkan'lardaki Yugoslavya yangınını söndürmeye; aralarında hemen hemen hiçbir ciddi sorun bulunmayan Çek ve Slovakların "birliklerini" sağlamaya yetmiyor. Doğu'dan devralınan bu sorunlara karşılık Avrupa Bask, Irlanda, Korsika gibi müzmin ulusal sorunlara halen kalıcı bir nihai çözümler üretebilmiş değildir.

Kürdistan devriminin bugün varmış olduğu aşama, ülkemizin klasik sömürge koşullarına daha şimdiden son vermiştir. Artık hiçbir güç Kürdistan toplumunu on yıl önceki, yirmi yıl önceki siyasal-sosyal koşullarda yönetemez, hükmedemez. Ama Kürdistan'ın bundan böyle emperyalist-kapitalist sistem içinde nasıl bir statüyle yürüyeceği sorunsalı henüz ortadadır.

Dolayısıyla Avrupa'nın "çifte standarda" düşmeden Kürdistan sorununa önerebileceği çözümler "bağımsız devlet" hariç ulusal kültürel özerklikten, konfederasyona kadar geniş bir yelpazeye yayılıyor. Ama dört parçaya bölünmüş ve ilkel bir sömürgeci zorla elde tutulmaya çalışan bu ülkeye, herkesi memnun edebilecek bir çözümün önerilmesi oldukça güç.

Bir yandan bölgenin güçlü sömürgeci devletlerini, karşıya almamaya dikkat etmeleri gerekiyor: Diğer yandan 35 milyonluk Kürt ulusal dinamizmini hesaplamaları: öbür yandan da kendi iç dengelerini.. Dolayısıyla çareyi "insan hakları", "barış için diyalog" gibi muğlak, oportünist kavramların arkasına saklanmakta buluyor.

Öyleyse asıl belirleyici olan nedir?

Belirleyici olan elbetteki bütün bu etmenlerin ortaya çıkardığı denklemlerdir. Bu denklemler ise faktörleri ve bilinmeyenleri itibariyle sürekli değişiyorlar.

Parçalanmış Ülke.. Kırık Demokrasi.. Mülteci Toplum..

Şu söylenebilir:

Özellikle Gümrük Birliği'nden sonra malların ve sermayenin serbestçe dolaşması öngörülen bir alanda; bugün sürdürülen cinsten bir sömürge savaşının koşulları daralmaktadır. Sadece Gümrük Birliğinin yürürlüğe girmesi bile, **Kürdistan'da sömürge savaşının durdurulmasına** bağlı..

Savaş sürdükçe Avrupa sermayesinin ve mallarının serbestçe dolaşması, sadece Kürdistan coğrafyasında değil, bütün bir Türkiye için bile oldukça rizokolu ve verimsiz olacaktır. Bir istisna ile, Kürdistan'daki savaştan nasiplenen Avrupa'nın silah tacirleri ile savaş rantiyerleri hariç..

Bu nedenle savaşın durması ile Gümrük Birliği'nin yürürlüğe girmesi birbirine endekslidir. Savaşın durması ise TC'nin tek yanlı jestleriyle değil, Kürtler ile varılacak bir diyalog ve uzlaşma ile mümkündür. Dolayısıyla Gümrük Birliğine Yunanistan'dan sonra en güçlü "veto"nun Kürt ulusal hareketinin elinde olduğu kolayca söylenebilir.

Avrupa'nın başta Almanya, İngiltere ve Fransa olmak üzere bütün kıtada PKK'ye karşı aldığı sert tutum değişikliği, onu uzlaşmaya zorlamanın, bir yolu olduğu kadar TC içindeki "terörizme karşı başarı ve destek" talep eden Ordu kanadına lehte gönderilmiş mesajlardır. Aslında bu "siyasi olarak kaybedilmiş bir savaştır" Avrupa'nın Türkiye'ye verdiği moral bir destekten başka bir şey değildir.

Çünkü sömürge savaşını yürüten ve dayatan TC'dir. Askeri açıdan nerede olursa olsun siyasi olarak kaybetmiştir. Avrupa'nın ve ekonomik işbirliğinin, siyasal ekonomik diğer bütün gerekçeleri ise savaşın daha fazla uzatılmaması gereğini dayatıyor. O zaman "diyalog", "uzlaşma", "ateşkes" vb. adına her ne denirse densin, TC açısından atılacak geri adımın siyasal içeriğinin tanımlanması kalmaktadır.

PKK, savaşın durdurulması halinde bile ortaya çıkacak olan siyasal zeminin geniş bir meşruiyet tabanı ve geliştirilebilecek siyasal kazanımlarla dolu olacağını gördüğü için, kendi muhataplığı şartına bağlı olmak koşuluyla "uzlaşmaya" yatkın olduğunu açıklamış bulunuyor.

TC ise herhangi bir siyasal esneklik ve atılganlık gösterecek cesareti bulamayan "aciz" bir taraf olarak görünüyor. Tarihin derinliklerinden gelen "bölünme", "parçalanma" fobisi, onun bütün siyasal manevra alanlarını kontrol ederek daraltıyor, köreltiyor. "Yerden göğe küp dizseler alttakini bir çekseler, seyreyle sen gümbürtüyü!" misali, verilecek en ufak tavizin bütün dengeleri, bütün çivileri yerinden oynatacağından korkuyor..

İşte Avrupa'nın son dönem Türkiye'ye verdiği bütün mesajlar onun bu korkularını yenmesine yönelik. Herşeyden önce **Avrupa Parçalanmış bir Kürdistan'dan yana..**

Kürt ulusunun mülteciliğmesini, Avrupa kaldırımlarını doldurmaması koşuluyla görmezden gelebiliyor. İstediği tek şey Misak-ı Milli sınırları içinde (Avrupalı Misak-Millici Kürt'lerin dile getirdikleri) "Kürt kimlikli özgür yurttaşlara" **kırık bir demokrasi**'den ibarettir.

Avrupa, TC'nin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü, Kürdistan'ın ise bölünmüş ve parçalanmışlığını garanti ediyor.

Herhalde Kürt ulusunun bağımsızlığı ve özgürlüğü, Avrupa burjuvazisinin mal ve sermaye dolaşımı özgürlüğünden daha kutsal değil diye düşünülüyor.

Avrupa'nın Saddam'la Flörtü..

Avrupa'nın Kürdistan Sorunu'nun Ortadoğu boyutundaki tavrı da gerilemiş ve Güney Kürdistan'ı yeniden Irak egemenliğine verilmesini öngören sömürgeci Şam Bloku'nun çizgisine gelmiştir.

Fransa yalnız hükümet politikası olarak değil, sermaye tercihleri olarakda Ortadoğu politikasını Ankara-Bağdat-Şam başkentlerine dayamış bulunuyor. Irak'a yönelik BM ambargosunun kaldırılması için yoğun diplomatik çaba gösteren Fransa; TC'nin Gümrük Birliği'ne alınmasında da Dönem Başkanlığı insiyatifi ve ağırlığını sonuna kadar kullanmaktan kaçınmadı.

Bu tercihlerin kaçınılmaz sonucu Güney Kürdistan'da istikrarsızlığın teşviki ile, Kürt hükümetinin Bağdat'la anlaşmaya zorlanmasıdır. Güneydeki fiili durumun, Kürt yönetiminin tanınmaktan kaçınılması ve Saddam yanlısı politikalar, Fransa'nın geçen dönemde bayan **Mitterand** şahsındaki "Kürt dostu" profilini de ortadan kaldırmaktadır.

Fransa, "kuyudaki Saddam'ı çıkarmak için" en hevesli Batılı Devlet durumunda.

Almanya ise Bağdat'a karşı daha temkinli durmakla beraber, Ankara ve Tahran hattında ve daha çok Kafkasya'ya ilgili bir politika izlemektedir.

Ekonomik ve Politik çıkarlarını, Avrupa'ya rağmen daha çok ABD ile senkronize etmeye özen gösteren İngiltere'de "iktidarsız Avrupa"nın, politik yönelimlerindeki iç bütünlüğü bozan bir öge olarak duruyor. Ama sonuçta, Avrupa'nın Kürt politikası da dış çizgileri itibariyle ne Türkiye'ye ve ne de Irak'a Kürdistan'ın bağımsızlığına gidebilecek eğilimlere iltifat etmemekle belirlenmektedir.

Bu sayımızda Güney Kürdistan'daki kuşatmanın ve kaos ortamının körüklenmesindeki etkileri haber/yorumlarla aktarıyoruz.

Şurası muhakkakki Avrupa blok olarak olmasa bile ağırlıklı olarak bölgedeki Amerikan politika ve çıkarlarına karşı başka taşlara ve alternatiflere oynamaktadır. Fakat unutulmaması gereken bir başka yönde, ne Kürdistan'ın ne de Ortadoğu'nun statüsünün sadece ABD ve Avrupa çıkarlarıyla belirlenemediği; iç dinamikleri kimi zaman belirleyici, kimi zaman etkileyici rolleriyle yön ve nitelik değiştirebildikleri gerçeğidir.

Bir araya getirilip uzlaştırılamaz sanılan İsrail Devleti ve FKÖ'nün dış etkenlerle **"haksız bir barışa"** zorlanmaları karşısında, daha önce çok fazla ciddiye alınmamış olan **Hamas** örgütünün, toplumsal onay görmesiyle nasıl birden bire etkin bir faktör olarak öne çıktığını hatırlatmak bile yeter.

Avrupa'nın, ABD'nin bölge sömürgeci devletlerinin -ve makro politik yorumlarla dünyayı açıklamaya çalışan herkesin- çok iyi anlamaları gereken birşey var; **Kürdistan toplumunun canlı ve devrimci iç dinamiklerini hesaplamayan, onu etkin bir faktör saymayan hiçbir politika "reel" değildir.** Bu yanlış hesaplar **Amed**'den, **Hewler**'den ve **Mehabad**'dan dönmeye mahkûmdur.

Türkiye ve Avrupa metropollerindeki Kürt mülteci nüfusu, entegrasyonun değil, ulusal hareketin canlı bir parçası olarak bu süreci aynı zamanda buraların iç sorunu haline getirdikçe, **KUKM** adına hesaplanması gereken etkenler çoğalacaktır.

Kürt halkına umutsuzluk ve yılgınlık aşılayarak, sömürgeci politikalara teslimiyet vazedenlerin tersine, KUKM'nin seçenek ve politika zemini çok daha genişlemiş ve güçlenmiştir.

Kuzey Kürdistan'da mücadele eden gerillayı üslerinde imha etmek, hiç olmazsa bir miktar fiziki kaybın yanısıra lojistik kanallarını kurutmak, geçiş güzergahlarını tutmak, bölgede Bağımsız bir Kürt Devleti oluşmasını ve seçimlerin yapılmasını engellemek, son çatışmalarla ciddi bir kan ve itibar kaybına uğrayan "Kürdistan Federe Devleti"nin varlığına son vererek, bölgeyi ya Irak'a teslim etmek ya da kendi kontrolünde tutmak...

Güney Kürdistan İşgal Ediliyor...

35 bin kişilik TC Ordusu 20 Mart sabahından itibaren, mekanize birlikler, komandolar ve bombardıman uçaklarıyla birlikte Güney Kürdistan'ı işgal etmeye başladı.

Böylece aylardır süren provakasyon ve kışkırtmaların ardındaki gücün kim olduğu daha net ortaya çıktı. Genelkurmay yetkilileri harekatla ilgili yaptıkları açıklamadaki; amaçlarının bölgedeki "PKK kamplarını ve faaliyetlerini temizlemek" olarak açıkladılar. Kıbrıs işgal'inden de büyük bir askeri operasyon olduğu kaydedilen Güney Kürdistan çıkarmasının esas amacı, **Kuzey Kürdistan'da mücadele eden gerillayı üslerinde imha etmek, hiç olmazsa bir miktar fiziki kaybın yanısıra lojistik kanallarını kurutmak, geçiş güzergâhlarını tutmak, bölgede Bağımsız bir Kürt Devleti oluşmasını ve seçimlerin yapılmasını engellemek, son çatışmalarla ciddi bir kan ve itibar kaybına uğrayan "Kürdistan Federe Devleti"nin varlığına son vererek, bölgeyi ya Irak'a teslim etmek ya da kendi kontrolünde tutmak...**

ABD ve Batılı Devletlerin "onay"ını alan TC, bu harekatla yayılmacı ve işgalci kimliğini bir kez daha ortaya koydu. İşgal, birbirleriyle kısır çekişmeler ve iktidar çatışmalarına girerek müdahaleye alan açan **PDK** ve **YNK** için de bir "sınav" niteliği taşıyor.

Şimdilik bütün yaz boyunca Güney'de kalmayı planlayan TC, Güney Kürdistan'daki askeri varlığını kalıcılaştırmak için de türlü diplomatik manevralar peşinde.

Tarafsız gözlemciler, Güney işgalinin Ordu'nun bataklığa sürüklenmesi anlamına geldiğini ve bunun hem askeri, hem siyasi açıdan, hem de ekonomik olarak TC'ye faturasının ağır olacağını belirtiyorlar.

KUKM güçleri işgali protesto eden çeşitli eylemliliklere başladılar.

KARIKATÜR

XETA NEFTIYAN SERAN SER..

Can

www.arsivarsiv.org

İŞGAL ORDULARI SEFERDE !.

TC KÜRDİSTAN'DAKİ ASKERİ İŞGALİNİ GENİŞLETEREK, 35 BİN KİŞİLİK ORDUSUYLA GÜNEY KÜRDİSTAN'A GİRDİ.

SAVAŞ UÇAKLARININ BOMBARDIMAN EŞLİĞİNDE KÖY VE KABASALAR İŞGAL EDİLİYOR....

TC'NİN İŞGALCİ, YAYILMACI, SÖMÜRGECİ-MİLİTARİST POLİTİKALARINA KARŞI MÜCADELE BAYRAĞINI YÜKSELTELİM!.

TC sömürgeci-militarizmi, Newroz'la birlikte Güney Kürdistan'a büyük bir işgal harekatına girişti.

Cumhuriyet tarihinin en büyük askeri operasyonu diye takdim edilen işgal eylemi; bombardıman uçakları, mekanize birlikler desteğindeki 35 bin kişilik bir ordu gücüyle gerçekleştiriliyor.

İşgal, tüm uluslararası hukuk ve insan hakları normlarını çiğneyerek gerçekleştiriliyor. ABD, AB ve sömürgeci bölge devletlerinin açık veya örtülü onayıyla yürütülüyor.

Bu operasyon; TC'nin işgalci, yayılmacı, militarist-sömürgeci yüzünü bir kez daha ortaya koymaktadır. Bu işgal eylemiyle, TC'nin yıllardır Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesine karşı sürdürdüğü imha ve şiddetine bir halka daha eklenmiş olmaktadır.

TC, işgal harekatının amacını "PKK'nın Kuzey Irak'taki varlığına bütünüyle son vermek ve sayıları 2800-2900 olduğu tahmin edilen tüm teröristlerden bölgeyi temizlemek" olarak açıkladı.

TC'nin sınırda 40 kilometrelik bir derinlikte "tampon bölge" oluşturmak; yaz boyunca veya sürekli kontrol ve askeri karakollar kurarak kalmak gibi planları hakkında çeşitli spekülasyonlar yapılmaktadır.

Ordu daha şimdiden Zaho'yu işgal etmiş, Duhok'u kuşatmıştır. Bütün sınır boyunca uzanan şeritte işgalini tüm hızıyla sürdürmektedir.

Bu askeri işgal harekatının kendisi ve yapılan açıklamalar şu gerçeği bir kez daha gözler önüne sermektedir:

TC Kürdistan'daki sömürge savaşını kaybetmektedir.

Çünkü resmi ağızlar, on yıldır her defasında "terörün kökünü kazıdıklarını, belini kırdıklarını, büyük zafer kazandıklarını" ilan etmelerine, "bu bahar, bu yıl sonuna mutlaka bitireceğiz" söylemlerine rağmen, her yıl, yeniden ve daha büyük bir güçle "terörün kökünü kazımak üzere" harekete geçtiklerini açıklamak zorunda kalıyorlar.

Kuzey Kürdistan'da on yıldır süren savaşta TC, üçyüzbinden fazla bir ordu gücüyle, yüksek bir ateş gücü, lojistik desteği ve donanımı ile Kürt gerillalarını yoketmeye çalışıyor. NATO'nun en büyük ordularından biri "yırtık Mekap ve bulgur aşıyla" savaşan Kürt gençlerine karşı, en modern silahları, donanımları ve ateş gücüyle "kahramanlık" taslıyor.

Ülkenin her karış toprağına sahip ve egemen olduğunu iddia ediyor ama her yıl yeniden ve yeniden Cudi Dağı'na bayrak çekmekle övünerek, aslında hiç bir yere her zaman egemen olamadığını kendi ağzıyla itiraf etmek zorunda kalıyor.

Gerilla'nın Kuzey Kürdistan'da barınamadığı "dışardan" gelip eylem koyarak kaçtığını; böylece alana egemen olduğu imajı vermeye çalışıyor ama sınırdan kilometre-lerce içerde gerilla aktivitesi hergün, her an bu yalanları tekzip ediyor.

Her yıl bu dışardaki teröristlerin kökünü kazımak üzere Güney Kürdistan'a seferler düzenliyor ve her seferinde "teröristleri etkisiz hale getirdikleri"ni iddia ediyorlar ama, **bir önceki yıl üç bin kişiyle yaptıkları harekatı bir-iki yıl sonra 40 bin kişiyle yapmak zorunda kalıyorlarsa bu apacık bir aczin, bir yenilginin ifadesidir.**

Çünkü **sömürgeciler aslında Kürt ulusuna karşı savaşmaktadırlar.**

Halka karşı savaşan bir ordu, ne kadar güçlü olursa olsun nihai zafer elde edemez. TC, siyasal-toplumsal bir sorunu askeri zorbalıkla çözme saplantısı içinde debelenip durmaktadır.

Güney Kürdistan işgali, askeri bir başarı peşinde koşan TC için yeni bir bataklıktır. TC, siyasi olarak kaybettiği bir savaşı askeri güç gösterileriyle kazanamaz. Askeri işgalin yayılması Vietnamlaşan Kürdistan'da ordunun biraz daha batağa saplanmasından başka bir sonuç vermeyecektir.

2400 olduğu iddia edilen bir gerilla gücüne karşı 35 bin kişilik bir düzenli ordu ve savaş uçakları, tanklar göndermek de iddiayla orantılı olmayan ve aynı zamanda askeri bir aczinde ifadesidir. Çünkü dünyanın hiçbir yerinde düzenli ordu gerillaya karşı başarı kazanamaz. Bu kadar hantal bir ordunun Kürdistan dağlarında yaşayacağı akibet; on yıldır Kuzey'de yaşadığından, Irak'ın elli yıldır Güney Kürdistan dağlarında yaşadığından; Rusya'nın Afganistan'da, ABD'nin Vietnam'da yaşadığı akibetten farklı olmayacaktır.

Türk medyası çok değil, daha birkaç ay evvel koca Rus ordusunun 1 milyon nüfuslu Çeçenistan'da gerilla mücadelesi karşısında düştüğü aczi konu ederken; şimdi kendi durumlarını hamaset söylemleriyle örtbas edebileceğini sanıyor. Hem "üç-beş eşkiya", hem modern ordular, hem de her yıl yinelenen "belini kırdık, ezdik" hikayeleri..

Son işgal eylemi TC'nin "terörizm" demagojisini de bir kez daha çürütmüştür.

Eğer bir devlet Kuzey'de, Ağrı'dan Erzincan yaylalarına; Doğu'da, Dersim'den Nurhak dağlarına; Güney'de, Zaho'dan Süleymaniye'ye kadar geniş bir coğrafyada üstelik aynı anda; bütün ordu gücüyle, tankı-topu, uçağı mühimmatıyla savaş halindeyse karşısındaki güç "bir avuç terörist" değildir. Onun geniş bir halk desteğine sahip bir "gerilla hareketi" olduğunu kabul etmiş demektir. Nesnel durumu inkar etmenin bir yararı yoktur.

TC, savaşa her yıl 400 trilyondan fazla para harcamaktadır. Bu harcama Türkiye'nin sanayi ve ticaret sektörlerinin her birinden daha kapsamlıdır. Cumhuriyet tarihinin en derin ekonomik krizine neden olan, dış borçlanmaları katlayarak artıran, enflasyonu azdıran da bu savaştır. Savaşın faturası da emekçilerin, işçilerin, memurların sırtına yüklenmektedir. Kaldıki, liberal burjuva kesimleri bile artık bu savaşın yükünü daha fazla kaldıramayacakları bir noktaya geldiklerini açıkça beyan etmeye başlamışlardır.

Bir önceki yıl üç bin kişiyle yaptıkları harekatı bir-iki yıl sonra 40 bin kişiyle yapmak zorunda kalıyorlarsa bu apacık bir aczin, bir yenilginin ifadesidir. Çünkü sömürgeciler aslında Kürt ulusuna karşı savaşmaktadırlar. 2400 olduğu iddia edilen bir gerilla gücüne karşı 35 bin kişilik bir düzenli ordu ve savaş uçakları, tanklar göndermek de iddiayla orantılı olmayan ve aynı zamanda askeri bir aczinde ifadesidir. Çünkü dünyanın hiçbir yerinde düzenli ordu gerillaya karşı başarı kazanamaz.

Tam da bütün bu olguların kesiştiği, TC'nin Avrupa ile Gümrük Birliği düzenlemelerini tartıştığı; "siyasal çözüm için zorlandığı" bir anda böylesi maliyeti büyük ama askeri değeri sıfır olan bir gösteriye girişmesinin nedeni nedir?

Birinci neden: Sömürgeci militarist zihniyetin taşıdığı derin açmazlarda yatmaktadır. Türkiye'nin iç ve dış dengeleri açısından sömürgeci militarizm artık tecrit edilme ve sorgulanma noktasına gelmiştir. Türkiye'nin demokratikleşmesinin önündeki en büyük engel olan militarizm, **KUKM** önündeki yenilgisini örtbas etmek için **"Medyatik askeri zaferlere"** güçlü bir yenilmez imajı yaratmaya ihtiyaç duymaktadır.

İkinci neden: Güney Kürdistan'da TC'nin kendisine tehdit oluşturmayacağına inandığı bir çözümü zorlama; **Federe Kürt Devleti**'ni yok etme; Kuzey ve Güney Kürdistan arasındaki bağlantıyı kesme ve bölgeyi Irak'ın denetimine vermek ya da kendi denetiminde tutmak amacı taşımaktadır.

Uluslararası dengelerin değişmesi ve Körfez savaşının getirdiği sonuçlar itibariyle Güney Kürdistan'da yaşanan "de facto" durumun TC'yi tedirgin ettiği ve **Kürt Federe Devleti**'nin kurumlaşmasından derin bir rahatsızlık duyduğu bilinmektedir. Çünkü Güney Kürdistan'da, Kürt ulusunun özgür iradesinin yansıdığı demokratik seçimlerle oluşmuş bir Kürt Parlamentosu, buna bağlı olarak bir Kürt Hükümeti ve Kürt devletinin varlığı; uluslararası meşruiyet ve model oluşturması bakımından başından beri TC'nin uykularını kaçırmaktaydı. TC'nin işgaldeki amaçlarından biri gerillayı üslerinde imha etmek, hiç olmazsa bir miktar fiziki kaybın yanısıra lojistik kaynaklarını, geçiş kanallarını tıkamak, Kuzey ile Güney arasındaki kan dolaşımını önemli oranda kesmekti.

Hem Güney ve hem de Kuzey Kürdistan'daki politik durum Kürdistan sorununa karşılıklı olarak çözüm noktasında dayatıp gündeme getirmekteydi.

TC, görünüşte "insani yardım" ve "Çekiç Güç'e ev sahipliği üstlenerek bu geçici durumun geçiştirileceğine inandıysada zaman tersini gösterdi ve Kürt devleti kurumlaşmaya, hukukileşmeye doğru gitti.

Geçtiğimiz yıl Şam zirvesinde bir araya gelen sömürgeci bölge devletleri "bağımsız bir Kürt devletine izin vermeyeceklerine" dair ortak bir deklarasyon hazırladılar. Bunun için Irak'a ambargonun kaldırılması, Güney Kürdistan'ın Irak'ın bir parçası olduğu ve merkezi otoriteyle eklenmesi ve her türlü yöntemle Kürt bağımsızlığının önlenmesi için bir dizi kararlar aldılar.

Bu nedenle bir yandan İran, bir yandan TC gizli servisleri ve bağlantıları aracılığıyla Güney Kürdistan'daki örgütlerin basiretsizliklerinden de yararlanarak bir iç çatışma, kardeş kavgası ve kaos ortamı yaratmayı amaçladılar. Bunda da kısmen başarılı oldular. Amaç, **Kürt Federe Devleti**'nin bölgeye egemen olamadığını, olamayacağını, otorite boşluğunun ancak sömürgeci devletlerce doldurulabileceği ve müdahalelerine haklılık yaratabilecekleri bir ortam hazırlamaktı.

Geçtiğimiz ay 80 Kürdün katledildiği Zaho provakas-yonunun ardında da bu niyetlerin yattığı bugün artık daha çok açığa çıkmıştır. Dolayısıyla aylardır hazırlanan senaryo ve TC'nin güvenlik gerekçesi bugünkü işgal eyleminin hazırlıklarıydı.

Güney Kürdistan'ın TC tarafından işgali bir kez daha göstermiştir ki, **Kürdistan sorunu uluslararası bir sorundur ve çözümü de uluslararası olacaktır.**

Ne TC ve ne de Irak'ın Kürdistan Sorununu "kendi iç sorunları" olarak yanıtlayarak çözme şansına sahip olmadıkları ortaya çıkmıştır. Türkiye'nin "içerde bir takım düzenlemeler yapabilmesinin bile Güney'e bağlı olduğu açıktır. Güney'de kalıcı, istikrarlı bir yapı oluşmadan TC'nin Kuzey'de en ufak bir adım atmaya dahi niyetli olmadığı, bundan çekindiği açığa çıkmıştır.

Avrupa ile Gümrük Birliğine hazırlanarak, kendi sömürgesini dışa açmaya hazırlanan ve bunun için sermaye ve mal dolaşımını güvenlikli bir bölge haline getirmek zorunda olan TC; aynı zamanda Hazar Petrollerinin Ceyhan'a akıtılması projesini reülize edebilmek için de yine Kürdistan'da istikrar ve güvenliği sağlamak zorundadır. Üst üste düşen bu açmazlar TC'nin ekonomik ve siyasi kriz içinde kan kaybettiği bir döneme denk düşmektedir.

Öte yandan sorun sadece Kürtler ve sömürgeci devletler açısından değil, bir bütün olarak Emperyalist-kapitalist sistemin Yeni Ortadoğu Düzeni içerisinde uluslararası bir boyuta sahiptir.

Kürdistan'ın artık eski sömürge statüleri içinde yönetilemeyeceği açıktır. Ortadoğu'nun ortasında 35 milyonluk bir ulus, siyasal aktivite ve yeni toplumsal sözleşme istemiyle ayaklanmışken; orada eski biçimlerle kalıcı ve istikrarlı bir çözüm bulmanın mümkün ve gerçekçi olmadığını emperyalistlerde kabul etmek zorunda kalmışlardır.

Sorun bundan sonraki statü ve biçimlenmelerin nasıl oluşacağıdır. Bu noktada bölge sömürgeci devletleriyle birlikte ABD, AB, Rusya ve daha birçok emperyalist güç kendi hesap kitapları, bağlaşıklıkları ve çelişmeleriyle devreye girmektedir.

TC Güney Kürdistan işgaliyle, bu süreçteki bütün oluşumları birinci elden belirlemek ve kendi lehine yönlendirmek için güç gösterisinde bulunmaktadır.

Dost, düşman herkes şunu iyi bilmelidir:

Kürt ulusu kendi kaderini eline almaya ve kendi geleceği üzerinde söz ve karar sahibi olmaya azimlidir. Hiçbir güç, Ortadoğu'da hele Kürdistan'ın kaderini biçerken, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Güçlerini hesaplamaksızın tek bir adım dahi atamaz.

Kimse, Kürdistan'daki ulusal ve toplumsal kurtuluş dinamiklerini yok sayarak, onların imhası üzerine hayaller kurmaya, çözümler üretmeye çalışmasın.

Ortadoğu'da güvenlik, istikrar, barış arayan her siyasal çözüm Kürdistan ulusal kurtuluş hareketinin taleplerini karşılamak zorundadır.

Güney Kürdistan'ın işgali de fiyaskoyla sonuçlanmaya; uygulayanları ile birlikte derin bir çukura gömülmeye mahkumdur.

Kürdistan'ı yakıp yıkarak, köyleri boşaltıp, Kürt ulusunun metropellere sürenler; **KUKM**'nin taktik cephede düşmana darbe vurma potansiyelinin de arttığını, bu uygulamayla savaşı kendi topraklarına kendi elleriyle davet etmiş olduklarını öğreneceklerler.

Hiçbir işgalci güç ve askeri eylem bir toplumsal-siyasal gerçekliği karartabilecek bir yerde değildir.

Kürt ulusu bin yılık kölelikten kurtuluşunun yolunu bağımsızlık ve özgürlük olarak belirlemiştir.

Sömürgeci devletler önünde dişe diş mücadele ile kazandığı mevzilerini işgal ordularına karşı korumasını da bilecektir. **TC'nin Güney Kürdistan işgali ile içine girdiği açmaz, Türk demokrat ve sosyalistlerinin yolunu da açan bir fırsattır. Kitlesel direnişlerin yükseltilmesi, yaygınlaştırılması ve genel grev için alanlara çıkılmasıyla; sömürge savaşına son verilmesi ve iç iktidar savaşımı için ileri atılınmasıyla; KUKM'nin desteklenmesinin zamanıdır.**

En başta da **Kürdistan ulusal kurtuluş güçlerinin, birliği, mücadelesi son derece hayatidir. Güney Kürdistan işgaline karşı PKK ile birlikte Güney'deki tüm ulusal güçlerde katılmalı ve işgale karşı ortak bir cephe oluşturmalıdır.** Sömürgecilerin ulusal güçler arasındaki iç çelişmelerden kendisi için yararlanma fırsatı verilmelidir.

Türkiye metropollerinden Avrupa'ya, Kafkasya ve Rusya'ya kadar Kürtlerin **KUKM** güçleri ve onun dostları olan demokrat ve sosyalistlerin bulunduğu her alanda protestolarımızı, işgale karşı mücadeleye sesimizi yükseltelim, güçlerimizi birleştirelim. Sömürgeci militarizmin yenilgisi tıkanan demokrasi yolunu da açacak yegane anahtardır.

KUKM'yle dayanışma için zaman sınırlı.

Öyleyse sömürgeciliğe karşı mücadele için alanlara!.Hemen şimdi!

KARDEŞ KAVGASI UMUTLARI SÖNDÜRÜYOR
YNK ve PDK-Yekgırtın Liderliklerine

Biz Kuzey Kürdistan ulusal demokratik güçleri olarak, Güney Kürdistan'da 18 Aralıktan bu yana süren çatışmalardan ulusumuz adına derin kaygı duyuyoruz. Çatışan tarafları, çatışmalara derhal ve koşulsuz olarak son vermeye, **Federe Kürt Devleti**'nin yıkımını durdurmaya çağırıyoruz.

Güneydeki çatışmalar Kürdistan'ı işgal altında bulunduran devletlerin ekmeğine yağ sürmektedir. Bu gerçeği görmeyenler, görüpte gereğini yerine getirmeyenler tarih karşısında suçlu duruma düşeceklerdir. Çatışmaların durdurulması için yapılan tüm çabalara rağmen, ona son vermeyen veya verme başarısı göstermeyenler siyasi vebal altındadırlar.

1994 Mayısı'ndan bu yana yaşanan çatışmaların hiç bir haklı nedeni olamaz. Ulusal kurumları, parlamentoyu ve hükümeti işlevsiz hale sokmanın, dar parti ve grup çıkarlarını ulusal çıkarların önüne koymanın, başta savaşan iki parti olmak üzere, kimseye faydası yoktur.

Tüm iyi niyetli barış çabalarına gerekli yanıtı vermeyip, kardeş kavgasını sürdürerek, sömürgeci devletlerin gelişmelere müdahale etmesine zemin oluşturmak hiç bir partiye yarar getirmez. Çatışmaların sürdürülmesi olsa olsa yeni toplu göçlere, katliamlara ve enfallere yol açmak olur.

Hiç kimsenin halkın umutlarıyla, geleceğiyle oynamaya, şehitlerin kanı ve halkın fedakarlığı pahasına elde ettiği kazanımları yoketmeye hakkı yoktur. Hele hele Güney'in çatışan bu iki tarafının buna hiç hakkı yoktur. Çünkü kazanımların elde edilmesinde en büyük pay onlarındır, en uzun süre mücadele eden, onbinlerce şehide sahip olanlar onlardır.

Kuzey Kürdistanlı güçler olarak bizler, en başta şehitlerimizin kanı ve mücadeleniz sonucu elde ettiğiniz kazanımlarımızın yüzü suyu hürmetine çatışmalara son vermenizi, başta parlamento ve hükümet olmak üzere öteki ulusal kurumları işler hale getirmenizi, kardeş kanı akıtmak için harcadığınız çaba ve olanaklarınızı, onlarca yılın özlemi olan özgürlük ve demokrasiyi gerçekleştirmede harcamanızı istiyoruz.

Şimdiye kadar Güney'deki halkımızın yanında olan, onun mücadelesini destekleyen biz Kuzey Kürdistan'lı örgütler, barışın sağlanmasında üzerimize düşen görevi yerine getirmeye hazır olduğumuzu bilmenizi isteriz.

Silahlar biran önce ve koşulsuz olarak susmalıdır.

Tüm olanaklar demokrasi, özgürlük ve kazanımların korunması için harcanmalıdır.

24 Şubat 1995.

KAWA, KKP, KUK-RNK, PİK, PKK, PRK-Rizgarî, PRNK, PSK, TSK, YEKBÛN.

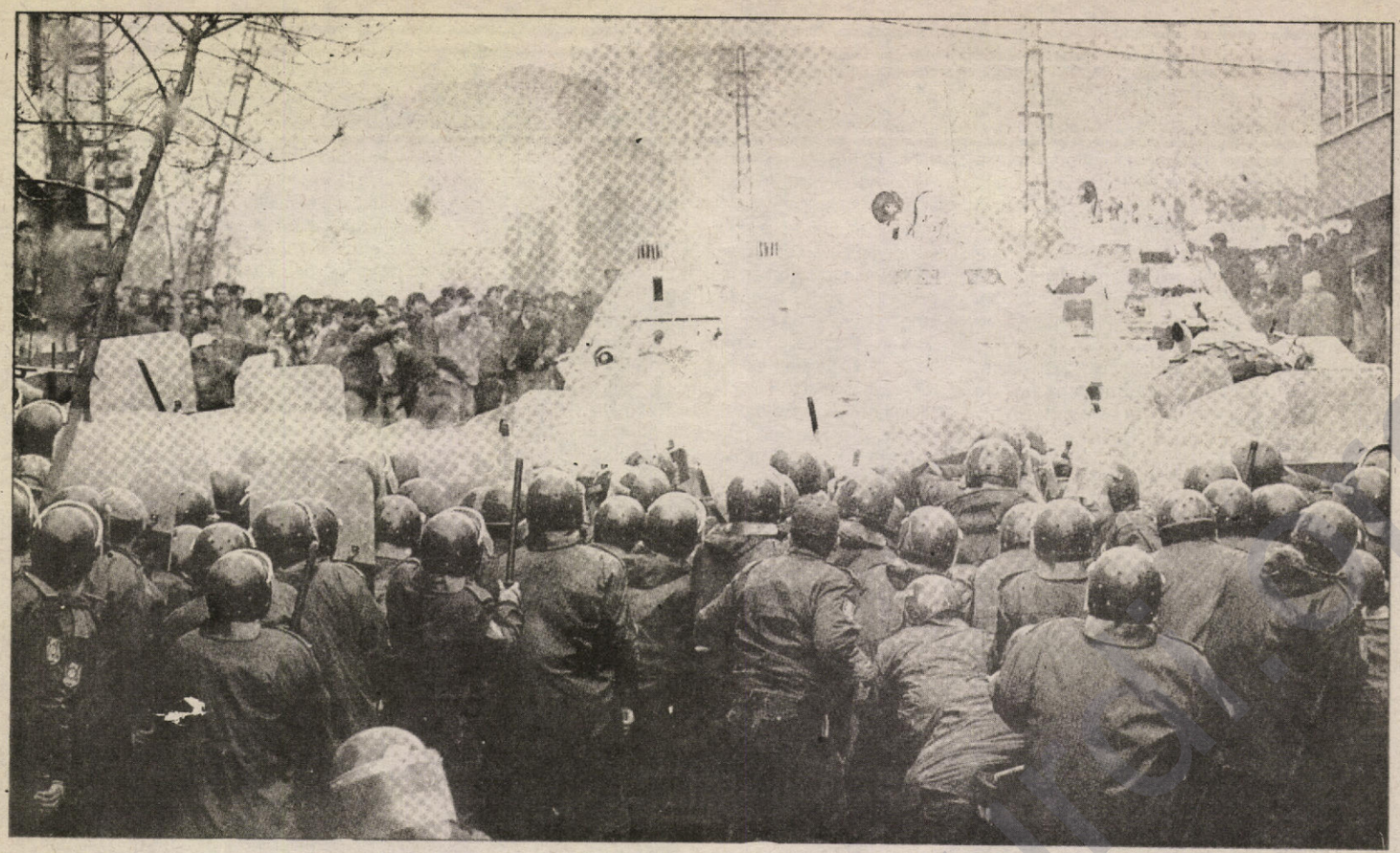

BARİKATLAR ARKASINDA METROPOLLER PATLADI!

● Halk, faşist saldırı ve devlet terörüne karşı direnişe geçti. Barikat Barikat Savunma... Polisle Kitlesel Çatışma...

● Sokağa çıkma yasakları... Polisin halka saldırısı.. Üç günün bilançosu: 35 ölü, 350 yaralı..

Protesto ve Direnişler Yayıldı

İstanbul Gaziosmanpaşa/Gazi mahallesi İsmet Paşa Caddesi'nde 5 kahvehane ve pastane ile Cemevi'nin otomatik silahla tarandığı 12 Mart gecesi (saat 21.50) bardağı taşıran son damla oldu.

Devlet terörünün açık ve gizli her türüne muhatap olan ve buna karşılık her zaman "suçlu" çıkarılan halk, sonunda bütün olanlara isyan etti...

Yoksulluğun uç sınırlarında yaşayan, Kürdistan'dan zorla göçettirilen ve metropollere sığınmış olan Kürdistanlı ve Alevi kitlelerin yoğunlaştığı mahallelerin, aynı zamanda polis terörünün ve her türlü saldırın hedefi olduğunu **Stêrka Rizgarî** bir çok defa haber yapmıştı.

12 Mart gecesi 5 kahvehanenin birden taranması kitlenin patlaması için yeterli bir kıvılcım oldu. Özellikle bu tür faili belli cinayet ve eylemlerin koruyucu, kollayıcı ve icracısı olan; halka karşı zorbalığın sembolü haline gelen "karakol" ve "polis" halkın öfkesinin yöneldiği noktalar oldu.

Protesto gösterileri tüm mahalleyi sardı ve sabaha kadar genişleyerek devam etti. İstanbul'un çeşitli semtlerinden insanlar, Gazi mahallesindeki direnişe ve protesto gösterilerine katılmak üzere akın akın olay bölgesine gittiler.

Suçluluk telaşındaki polis, beklemediği bu direniş karşısında paniğe kapılarak, halka saldırınca Gazi mahallesi polis terörüne karşı bir anda barikatlarla doldu ve devrimci grupların da katılımıyla örgütlü bir direniş başladı.

Barikat Savaşına !

İki kişinin öldürülmesiyle başlayan ilk olayın ardından, polisin kitle gösterilerine saldırısıyla ölü sayısı 9'a yükseldi ve "ezerek sindirilmeye" alıştırılmış "güvenlik" güçleri, daha da öfkeli ve daha da kararlı bir topluluğu karşılarında buldular.

13 Mart günü Gazi mahallesi, Zübeydehanım ve çevresi tam bir barikat savaşına sahne oldu. Cenazelerin alınması ve defnedilmesine karşıda müdahale etmek isteyen polis etkili olamadı ve imdada kurtarıcı olarak "asker" çağrıldı.

Bu arada bir sürü **"Yangın söndürücü"** sürüldü piyasaya. Kitle üzerinde etkili olacağı düşünülen her boydan "Dernek, Kitle örgütü, Siyasi Parti temsilcisi, politikacı ve yazar" şanslarını denemek üzere kitlenin arasına karışmaya çalıştılar.

Bu, onlar için en etkili **"Kamuoyu yoklaması"** oldu. "Güvercin" kılığındaki Ecevit, arabasından bile dışarı çıkamadan protesto ve yuhalanmalar arasında gerisin geriye dönmek zorunda kaldı. Diğerleri, etki ve güvenirliklerine göre az ya da çok dinlendikten sonra ya yuhalandılar ya da kitle kendi taleplerini öne çıkararak onların "yatıştırıcı vaazlarına" karnının tok olduğunu anlattı.

İkinci günkü olaylarda ölü sayısı 16'ya yükseldi. Çünkü polis, durmadan halka ateş açtı, sindirmeye çalıştı. Askeri birliklerin, polisle halk arasına "arabulucu" rolüne girmesi de sorunu çözmeyince akşama doğru valilik "süresiz sokağa çıkma yasağı" ilan etmek zorunda kaldı.

Onbinlerce insanın gözüpek ve öfkeli bir direnişi yaşanıyordu. Bu alevilerle Sünniler, Kürtlerle Türkler arasındaki bir çatışma değildi. Metropollerin yoksul Kürt mahalleleri devlet terörüne karşı direnişe geçmişlerdi.

Direniş Genişliyor

Sokağa çıkma yasağı kesinlikle etkili olmadı. Halk barikatların arkasından ayrılmadı ve yasağa uymadı. Polisin geri çekilmesiyle birlikte barikat savaşı etkisini göstermiş oldu.

İstanbul'un diğer mahallerinde de protesto gösterileri gelişti. Hastahanelere kaldırılan yüzlerce yaralının, polisin hedef gözeterek açtığı ateşle yaralandığı anlaşıldı. Şehitlerin % 80'i de kafalarından ve göğüslerinden aldıkları kurşun yaralarıyla öldürülmüşlerdi.

İçişleri Bakanı, Vali ve İstanbul Emniyet Müdürü hemen bir "resmi söylem" oluşturdular. Bu söylem 30 yıldır TC'nin bitmeyen nakaratıydı; "İç ve dış düşmanların tahrikleri...Vatanın milletin her zamankinden fazla birlik beraberlik... Halkın tahrikçilere kapılmaması... Güvenlik kuvvetlerine güven.. Bölücü örgütler..."

Toplumsal başkaldırıyı "provakasyon"la açıklamaya çalışanlar, devlet terörünü de örtbas etmeye, gözlerden kaçırmaya çalışmanın "teorisini" de inşa etmeye çalıyorlardı.

14 Mart salı günü, protesto gösterileri her yana yayıldı. Ankara'da, İstanbul'da Demokratik Kitle Örgütlerince düzenlenen gösterilerde polisle

çatışmalar çıktı. Aynı gün, devlet terörünün daha çok teşhir olduğu; buna karşılık devlet güçlerinin suçu "provakatör", "kışkırtıcı örgütler" vb. ile açıklamaya çalıştığ bir "üst-düzey hesaplaşmaya" dönüştü.

Çünkü, olayın dehşetli boyutları; hem Avrupa ile entegrasyon masalına, hem Kürdistanlılar ve metropolün entegrasyon masalına esaslı bir darbe niteliği taşıyordu. Bunu olsa olsa "dış güçler", "bölücüler", "vatan hainleri" yapmış olabilirdi (!) Oysa asıl, provakasyon ve devlet terörünün bu direnişle geri püskürtüldüğü gerçeği karartılmak, durum tekrar leyhe çevrilmek isteniyordu.

15 Mart günü ise, İstanbul 1 Mayıs mahallesindeki protesto gösterilerinde polisin açtığı ateş sonucunda 4 şehit daha verildi. Cenazeler polisin geri çekildiği, askeri birliklerin ise, "alttan aldığı" büyük kitlesel katılımlarla, protesto gösterileriyle defnedildi...

"Provakasyon" ve "Aman oyuna gelmeyelim"

Direnişi ve gelişmeleri "provakasyon" olarak tanımlamakta bütün medya ve resmi ağızlar ile "Dernek, siyasi parti" vb.ler ittifak halindeler. Herkes provakasyon tesbitinde birleşiyor ama, provakasyonun dahil olduğu "komplo teorileri" herkes için çok değişik.

Devletin ve Hükümetin provakasyon ve komplo teorisi hazır: Ülkenin milli birliği ve bütünlüğünü çekemeyen hain güçler, devletle vatandaşı karşı karşıya getirip, iç barışı bozmak için provakasyon yaptılar. Önce kahvehaneleri tarayıp, ardından halkı kışkırtarak olay çıkarıyorlar.. Yani devletin politikaları, organları ve toplumsal yapı olarak her şey pir u pak..

Doğu Perinçek; provakasyonu ABD'nin yaptığına inanıyor. Türkiye'ye gözdağı vermek "sizi işte böyle karıştırırım" demeye getirdiğini söylüyor. Eski MİT görevlisi **Mahir Kaynak** da ABD'den şüphelenenler arasında. İngiltere-İsrail çizgisinde bir yörüngeye oturan Türkiye'ye ABD'nin bir tehdidi olarak niteliyor. Kahvehaneyi tarayanlar ile direnişte yer alanları da "taşeron"lar olarak niteliyor bu iki unsur..

Perinçek, aynı zamanda olayları Türkiye'nin Güney'de bir Kürt devleti kurulmasına karşı çıkması ve PKK lideri **Abdullah Öcalan**'ın ABD'nin müdahale istemesine bağlıyarak; "ABD işte böyle müdahale eder" buyuruyor. Böylece kamuoyu **Clinton**'la **Öcalan**'ın ne kadar samimi iki dost olduklarını, ABD ile TC'nin ise aslında "savaşan iki ülke olduklarını" anlamış oluyorlar!.

"Gümrükçüler" ise, olayların Avrupa ile imzalanan Gümrük Birliği anlaşmasının hemen ertesinde yapılan bu kışkırtmanın Gümrük Birliğini istemeyen "dış" ve "iç" güçler tarafından yapıldığını savunuyorlar. Başbakan **Çiller** bu tezi en "inanarak" savunanlardan.. Avrupa ile entegrasyon sürecinin ancak böyle dinamitleneceği teorize ediliyor.

Çeşitli "provakasyon" ve "komplo teorileri" üzerinde ahkam yürütülebilir kuşkusuz. Ama temel bir gerçek varki, metropollerin varoşlarında yaşayan kitlelerin "patlayacak" olması, ne Amerika'nın ne başka herhangi bir gizli servisin önceden planladığı bir şey değildi. Bu toplumsal olgu sömürgeci politikaların bir ürünü olarak üst üste geldi. Sorunları yaratanlar onları çözemezler. Ve her sorun kendi "çözümleri"ni de beraberinde üretir. Onlar "provakasyon" ve "komplo teorileri" ile uğraşa dursun ve "aman oyuna gelmeyelim" diyerek onlarca yıllık zulüm, talan, göçettirme, şiddet politikasını yok saysınlar biz Gazi olaylarının ortaya çıkardığı bazı gerçeklikleri tanımlamaya çalışalım.

TC Devleti Artık Alevi'leri de Kaybetmektedir.

Stêrka Rizgarî, geçtiğimiz yılın Aralık ayında Dersim'i bombardıman eden TC'nin; Kürt alevilerini de ulusal kurtuluş mücadelesinin bir unsuru olarak imha hedefine koyduğunu belirtmişti. **"II. Dersim Jenosidi"**ndeki tesbitlerimiz, cumhuriyetin kuruluşundan bu yana Aleviliğin "laik Devlet"in yedeği, "Kemalist Sol'culuğun bir unsuru" olarak

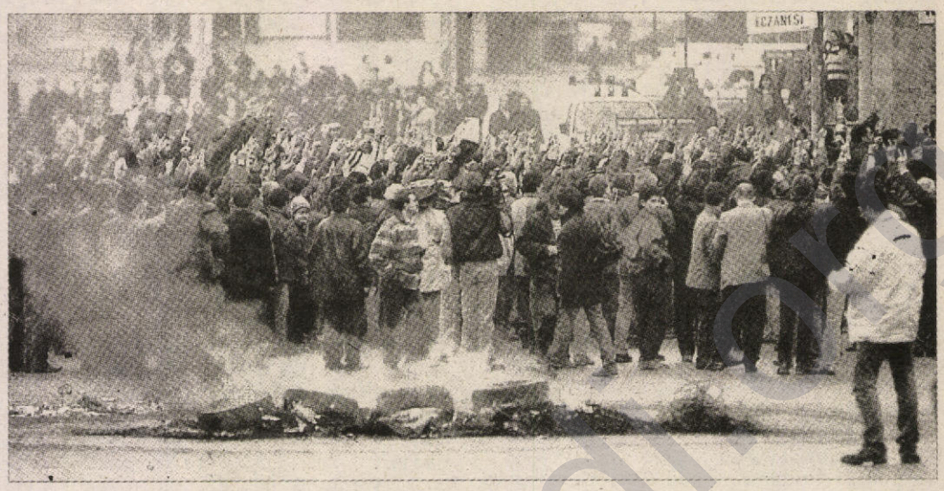

ikame edildiğiydi. Aleviler de kendilerini uzun süre "Laik Cumhuriyet" ve "Devlet Solu" güvencesinde görmüşlerdi. Ne varki, 1938 Dersim Jenosidinde olduğu gibi, daha sonraki süreçlerde de üzerlerinden politika yapılan ama kendilerine bir şey verilmeyen, üstelik de "katliam" ve "dışlamalara" karşı da korunmayan bir kesim oldukları ortaya çıktı.

Devrimci hareketlerin örgütlenme zeminini oluşturdukları için ayrıca "sabıkalı" ilan edildiler.Kürt ulusal hareketinde yer aldıklarında ise, "birkaç misli birden rejim düşmanı" sayılıyorlar. Çünkü Aleviliğin "solculuğa devrimciliğe" uygun bir sosyal taban olması; egemen islam mezhebinin dışında durması gibi karşı özelliklerine rağmen "Türkiye'ye ve Cumhuriyet"e bağlılık özellikleriyle, Türk kültürünün bir varoluş biçimi olarak algıladıkları sürecede "sübap" görevi gördüklerine inanıyorlardı.

Bundandırki, Kürdistan ulusal kurtuluş hareketinin geliştiği süreçte, özellikle 1986 sonrasında; Alevilik temelindeki özgün örgütlenme biçimlerine kontrollü bir "hoşgörü" gösterilmeye hatta özendirilmeye başlandığı tesbit edilebilir. İki amaç güdülüyordu: Radikal islami harekete karşı, bu mezhebi güçlendirerek "Laik Kemalizmin" hakemliğini kabul ettirebilmek. İkincisi: Kürt ulusal hareketine karşı mezhep temelinde bir bölünmeyi dayatabilmek. Özellikle Kürtlükle Aleviliğin ayrı şeyler olduğu, ulusal hareketin Aleviliği dışladığı bir manipülasyon yaratmak.

Ne varki devletin bu politikası iki alanda birden ters tepti. İslamcı hareket ve Sünni mezhepler kendi etkinliklerini çok daha fazla artırırken; Alevilere sadece "laisizmin bekçiliği" rolü biçilmesi artık Alevi cemaatleri tarafından da kabul edilmemeye başlandı. Onlar da Sünni cemaatlar gibi devlet içinde, Diyanette kendi kimlikleriyle temsil edilmek dengelenmek istiyorlardı. Diğer yandan Alevi'liğin dinsel bir tercih olduğu, Türk'ün alevisi olabileceği gibi, Kürdün, Arap'ın da alevisi olacağı daha iyi anlaşılmaya başlandı. Alevi'lerin özellikle Koçgiri, Dersim, Malatya alevilerinin aynı zamanda Kürt ulusunun birer parçası olarak ulusal cendere altında olduklarının ve **KUKM**'nin içinde yer almaları gerçeğinin ortaya çıkması.

Bu sonuçlar; Aleviliğin yeniden hedef tahtasına oturtulması sonucunu verdi. Sivas'ta uğradıkları büyük kırım karşısında "SHP iktidarında" iken bile korunamadıklarını, faillerin cezasız kalabildikleri görüldü; Dersim'in dağ taş bombardıman edilişi ve köylerin boşaltılması olayları ardı ardına yaşandı.

Dersim'de köy yakmalar ve boşaltmalarda "Devletin Kürt Aleviliğine" karşı imhacı tavrı kesinleşmişti.

Gazi Mahallesinde yaşanan direniş ise Alevi-Sünni çatışması değil, devlet güçleriyle halkın çatışmasıdır. Ne polis, ne siyasi partiler ne de olayı yatıştırmak için sahneye çıkan Alevi Dernekleri ve "hatırlı kişiler" bu çelişmeyi söndürememişlerdir. **Gazi olayı, emekçi Kürt Alevi kitlesinin devletle tamamen kopuştuğu ve köprüleri atmaya başladığının işaretidir.**

Metropole Kürt Göçü ve Çözülme

Stêrka Rizgarî, yine ısrarla Kürdistan'ın insansızlaştırılması ve metropollere yönlendirilen Kürt göçünün, beklendiği gibi Türk toplumuyla, entegrasyona ve dolayısıyla Ulusal mücadelenin toprak temelinde koparak zayıflayacağına dair beklentinin tamamen yanlış olduğuna dikkat çekmişti.

Tersine metropollere akan ve gecekondularda, şehrin varoşlarında, yarınsız yoksul emekçi yığınlarının ulusal kimlikleri bakımından da topluma/kent yaşamına entegre edilemeyeceklerini ve bunun büyük patlamaların, deprem kuşakları oluşturduğunu söylemişti.

İstanbul'da yaşanan patlama özgün bir örnektir. Çukurova, Diyarbekir ve Batı'nın başka metropol, hatta kasabaları bile başka özgünlükteki çatışma ve çelişmelerin üzerindedir. Çünkü toplumsal dengeler, sosyo-ekonomik yapı son üç dört yıl içindeki yüklemeyi kaldıracak sağlıkta ve sağlamlıkta değildir. Bu yükleme daha önce sağlanmış olan kısmi dengeleri de kendisiyle birlikte bir daha onarılması zor bir biçimde yıkmaya adaydır. "Kürtleri batıya sürdük, Kürt sorunundan kurtulduk" diye sananlar; onu daha yaygın ve geniş bir toplumsal hareket biçiminde yeniden ürettiklerinin ayırdında olmamışlardır. Bundan hayırhah biçimde "olumlu" birliktelikler umanlar içinde acı ama nesnel olan olgu Türkiye'de her alanda entegrasyondan çok çözülmenin yaşanmakta olduğu ve yaşanacağı gerçeğidir. Devlet, Kürtleri siyaseten kaybetmiştir.

Alevileri de kaybetmektedir. Radikal islam Refah Partisi sübapına rağmen ayrışmıştır. Fakat İslami hareket devleti yeniden fethetmeye kendini yakın bulduğu için, bir yandan onu kendisinin devralacağı ana kadar korunmasından da yanadır. Siyasal kopuş daha keskindir. Devlet savaşın ve toplumsal sefaletin yükünü Türk emekçilerine daha çok yükledikçe sınıfsal gerilimler de devleti zorlayacak ve daha çok sarsacaktır.

Sonuç

Yeni bir siyasal yapılanma, örgütlenme ve toplumsal sözleşmedir. Bu yeni yapılanmada **kendi kaderini bağımsızca tayin etmek isteyenler ayrı, birlikte götürmek isteyenler ise eskisinden daha farklı bir sözleşme ile yollarına devam edeceklerdir. Devletin baskı aygıtları bu sonuçtan kaçınmak için zoru ne kadar artırırlarsa, çatışmanın şiddeti ve yıkıcılığı o derece artar. Ama akibet değişmez..**

1 MAYIS MAHALLESİ YÜRÜYÜŞÜNDE 4 ÖLÜ

1 mayıs mahallesinde katliamı protesto etmek amacıyla 15 mar'ta bütün esnaf dükkan kepenklerini kapattı. 2500 kişilik kitle, sloganlarla Göztepe Şahkulu Sultan deresine doğru yürüdü. Atakent Sitesi yakınlarında polisin kitle ile tartışmasıyla çıkan olayda polisin açtığı ateş sonucu 4 kişi yaşamını yitirirken,10 kişi ağır olmak üzere 35 kişi yaralandı.

Katliam sonrasında İstanbul valisi 1 mayıs mahallesinde sokağa çıkma yasağı ilan ederek ilk ve orta dereceli okulları öğretime kapattı.

Stêrka Rizgarî/İstanbul

POLİS MÜDAHALESİYLE CENAZE TÖRENLERİ

14 Mart'ta Gazi mahallesinde öldürülenlerden 14 kişi morgdan alındı. 6 kişi Gazi mahallesindeki cemevi'ne getirildi. Cenazeler yaklaşık 15 bin kişilik bir kitle tarafından alkışlarla karşılandı.

Askeri yetkililerin cenaze törenine izin vermemesi üzerine cenazeler topluca alınarak çok sayıda asker ve polisin kordonu altında Gazi mezarlığına götürülerek defnedildi. Aynı gün, Alibeyköy'de 3 bin kişinin katılımıyla, katledilen iki kişi toprağa verildi.

Polis müdahale ve engeli bütün cenaze törenlerinde olduğu gibi buruda da görüldü. Cenazeler kaldırıldıktan sonra kitle, "**hükümet istifa, tansu Amerikaya, gazinin hesabı sorulacak**" sloganları eşliğinde yürüyerek gazi mahallesine geldiler.

Öte yandan,1 Mayıs mahallesinde polisin açtığı ateş sonucu yaşamını yitiren 4 kişinin cenazesi 16 mart'ta yaklaşık 10 bin kişinin katılımıyla defnedildi.

Cenazeler önce Cemevi'ne oradan da mezarlığa götürüldü. Kalabalık bir kitlenin katıldığı tören, "Menteşe-Menzir İstifa, gazi faşizme mezar olacak, yaşasın halkların kardeşliği" sloganlarla son buldu.

Stêrka Rizgarî/İstanbul

İSTİKLAL CADDESİNDE BASIN AÇIKLAMASI

Gazi mahallesindeki devlet katliamını protesto etmek amacıyla aydın ve sanatçı çevreleri tarafından bir basın açıklaması yapıldı.

Mis sokakta yapılan basın açıklamasında çeşitli sloganlar atılıp dövizler açıldı. Çok sayıda polisin bulunduğu alanda, bütün sokak başları polis tarafından tutuldu, mis sokağın giriş ve çıkışlarına ekip otoları tarafından barikatlar kuruldu.

Basın açıklamasından sonra kitle olayı alkışlarla protesto ederek dağıldı.

Stêrka Rizgarî/İstanbul

"KATLİAMDAN DEVLET SORUMLUDUR"

14 mart günü Birleşik Sosyalist Partisi ile İşçi Dernekleri Konfedasyonu tarafından, İstanbul Valiliği önünde bir basın açıklaması yapıldı.

2000 kişinin katıldığı basın açıklaması, alkış ve sloganlarla başladı. Pankart ve dövizler açıldı.

Yapılan açıklamada, "Devletin şiddet politikası artık tüm toplumu tehdit etmektedir. Topyekün bir mezhep kavgasına yol açma eğilimi gösteren olayları, kendiside taraf olan devletin güvenlik güçleri önleyemez. Devlet güçleri Gazi Mahalleli yurttaşları Alevileri "halk" olarak görmemiş, mağdurlara saldırmaktan kaçınmamıştır. Tüm ezilenleri ve demokrasi güçlerini, sokağa çıkma yasağı altında can güvenliğinden yoksun Gazi Mahallesi halkıyla dayanışmaya çağırıyoruz.

Gazi Mahallesinde gerçekleşenlerin sorumlusu, başta İçişleri Bakanı Nahit Menteşe olmak üzere devletin kendisidir." denildi.

Açıklamadan sonra, Sirkeci'ye doğru yürümek isteyen halk kitlesi, kalabalık bir polis kordonuyla karşılaştı. Yönlerini değiştiren kitle Sultanahmet'e doğru yürüdü.İkinci kez polis barikatıyla karşılaşılınca yaklaşık 2 saat tramvay yolunu trafiğe kapatarak, "**Gazi Faşizme Mezar Olacak, Yaşasın Halkların Mücadelesi, Katil Devlet, Katil Menzir; Menzir İstifa, Hükümet istifa.**" sloganlarıyla olayı protesto ettiler.

İ.D.K.temsilcileri tarafından kitlenin dağılması çağrısı yapıldı. Uyarıyı dikkate alan kitle dağılırken, polis bunu fırsat bilerek saldırıda bulundu, olay büyümeden kitle dağıldı.

Stêrka Rizgarî/İstanbul

KÖPEKLİ POLİS SALDIRISI

Ankara'da çeşitli işçi vememur sendikaları ile demokratik kitle örgütlerinin katıldığı binlerce insan, Gazi katliamını protesto etmek amacıyla kızılay meydanında toplandı.

Kalabalık kitle slogan atarak toplu halde TBMM'ne doğru yürüdü. Bakanlıklar önünde 500 kişilik çevik kuvvet, 20 köpekli polis timi ve 12 su sıkıcı panzerden oluşan polis barikatıyla karşılaştılar. Kitlenin yürümesini engelleyen bir grup polis, kalabalığın üzerine panzerlerden su sıkarken diğer polisler jop ve yanlarındaki köpeklerle kitleye saldırdı.

Saldırı sonucu çok sayıda insan gözaltına alınırken, 5'i ağır olmak üzere 70 kişi yaralandı.

Gazi katliamıyla ilgili Kürdistan, Avrupa ve Türkiye'nin bir çok kentinde yoğun protesto eylemleri yapıldı.

Stêrka Rizgarî/Ankara

Fotoğraf:Şaban Dayanan

BASINA VE KAMUOYUNA

Bilindiği gibi, faşist TC'nin kolluk güçleri tarafından Gazi ve Ümraniye 1 mayıs mahalleleri katliamlarında 30'un üzerinde emekçi hayatını kaybetmiş, 500'ün üzerinde insanda yaralanmıştı. Faşizm, alevi-sünni çelişkisini körükleyerek halk muhalefetini bölerken, Gazimahallesindeki devrimci potansiyeli de ezmek istiyordu. Fakat mahalle halkı, gerçekleşeen provakatif saldırılar karşısında alevi-sunni ayrımcılığına gitmeyerek ve saldırının sorumlusu olarak devlete yönelerek, sömürücü sınıfların beklentilerini yıktı, param parça etti.

(...)

Bazı alevi dedeleri devlet tarafından yönlendiriliyor, bazı alevi dernekleri ve bazı yazarlar devletin borazanlığını yaparak ilerici, demokrat, yurtsever ve devrimcileri hedef olarak göstermeye çalışıyorlar. Bu "devrimci demokratlar, aydınlara" yakışmadığı gibi, TC'nin gadrine uğramış, alevilere de yakışmamaktadır. Bunlara çağrımız, derhal devletin payandalığını bırakmalarıdır. Pir Sulanlara, Babailere, Şah Kulu isyancılarına ve Şeyh Bedrettinlere layık olmalarıdır.

(...)

Bugün katliamın ardından Gazi mahallesindegözaltı operasyonları başlatılmıştır. Basına demeçler veren Menzir, "pek yakında olayın faillerinin açıklanacağını" söylemektedir. Bunlar, halkın ilerici evlatlarına karşı tezgahlanan yeni bir komplonun işaretleridir. Katliamın ardından katiller değil, ama kurşun sıkılanlar, yaralananlar gözaltına alınmış, 8'i tutuklanmıştır. 70'in üzerinde insan ise, hala gözaltındadır.

Tüm devrimci, demokrat kamuoyunu, düşünsel ve fiziksel saldırılara karşı dikkatli olmaya, sürdürülen gözaltı operasyonlarının son bulması ve gözaltına alınıp işkencelere götürülenlerin bırakılması için gerekli duyarlılığı göstermeye ve eylemliliklere çağırıyoruz.

Alınteri, Atılım, Barikat, Devrim, Devrimci Mücadele, Devrimci Yaşam, Direniş, Hedef, Jiyana Nû, Kaldıraç, Kızıl Bayrak, Medya Güneşi, Newroz, Odak, Özgür Gelecek, Sosyalist Alternatif, Stêrka Rizgarî.

BASIN AÇIKLAMASI

Dergimize postayla ulaşan, Partîya Rizgarîya Kurdistan (RPK-Rizgarî)'nin TC'nin, Güney Kürdistan İşgaline ilişkin yapmış olduğu Basın Açıklamasını okuyucularımıza sunuyoruz.

Sömürgeci TC devleti 20 Mart 1995 günü Güney Kürdistan'ı da işgal etti. Resmi rakamlara göre 35 bin asker, 14 savaş uçağı ile helikopterler, tanklar, panzerler ve diğer gelişmiş savaş gücünden oluşan işgal orduları Güney Kürdistan sınırlarından 40-50 kilometre içeriye girdiler. İşgal ordusunun generalleri, bu çapta bir askeri kuvvetin 1974 Kıbrıs "çıkarması"nda, yani işgalinde dahi kullanılmadığını böbürlenerek anlatıyorlar.

Dünyanın kör gözleri, sağır kulakları önünde yaşanan bu işgal eylemi, dünya televizyonlarından çarpıcı görüntülerle veriliyor. "**Kürdistan Federe Devleti**"nin sınırları içindeki Türk işgal kuvvetleri, yerleşim yerlerini, dağları bombalıyor, yollarda aramalar yapıyor, evleri basıyor, bütün bir köy halkını meydanda sıraya dizip, askeri araçlara doldurarak "bilinmeyen" bir yerlere götürüyorlar. Resmi rakamlara göre yüzlerce kişi bombardımanlarda hayatını kaybediyor. İşgal kuvvetlerinin destekçisi emperyalistler ise, "*Türkiye'nin insan haklarını ihlal etmeden askeri operasyonu yürütmeye söz verdiğini*" belirtiyorlar!

İşgalin ardında yatan nedenler açıktır;

Birincisi; Kuzey Kürdistan'da mücadele eden gerillaları üslerinde imha etmek,

İkincisi; Canlı cesede dönüşen "**Kürdistan Federe Devleti**"ni yıkarak, Güney Kürdistan'ı Irak yönetimine bağlamaktır. Türkiye, İran, Suriye zirvesinde, Suriye'nin "*Güney Kürdistan'daki oluşumu yıkarak, Güney Kürdistan'ı Irak'a bağlamak gerekir*" biçimindeki önerisiyle ortak kabul gören karar, bugün uygulamaya sokulmak isteniyor.

Yüzbinlerin kanı pahasına kazanılan bir parçadaki özgürlük, sömürgeci ve emperyalistlere pazarlanmış, elde edilen değerleri yağmalamak için sömürgecilerin ve emperyalistlerin gözetimi, denetimi ve objektif olarak çıkarına biribirleriyle dalaşan **PDK-I** ve **YNK** ise işgal karşısında sessizdirler. Birbirlerine sıkacak kurşunları bulmakta zorluk çekmeyen bu güçler, işgal kuvvetleri karşısında namlularını kırmayı, silahlarını gömmeyi tercih ettiler. Oynadıkları hayasız oyunun son perdesinde, elbirliği ile katlettikleri "**Kürdistan Federe Devleti**"nin cenazesini kaldıracak kadar dahi rolleri kalmadı.

Sömürgeci Türk devletinin işgal eyleminin arkasında, emperyalistlerin hesapları ve desteklerinin bulunduğu hiç bir kuşkuya yer bırakmayacak kadar açıktır. İşgalin gerçekleştiği koşullar bunun kanıtıdır. TC devleti 1964'deki başvurudan bu yana, sözümona ekonomik ve siyasi "istikrar içinde olduğu dönemler"de bile kabul edilmediği Gümrük Birliği'ne, tarihinin en ağır ekonomik ve siyasi krizini yaşadığı koşullarda girmiş oldu. Haksız ve kirli bir savaşı sürdüren ve askeri anlamda yenilen bir devlet olarak AT topluluğu içinde istisnai bir ülke sıfatıyla Gümrük Birliği'ne giriş vizesine kavuştu. Emperyalistler, TC'nin Kürt kanıyla kirli "askeri demokrasi"sinden dolayı yürütemediği uluslararası diplomasiyi, onun adına yürüttüler. Türkiye'nin Gümrük Birliği'ne alınmasına karşı çıkan Yunanistan ise, emperyalistlerin baskı ve şantajları altında bu kez onay verdi.TC, Güney Kürdistan'ı işgal etme cesaretini bu diplomatik başarı ya da ulufeye borçludur. Daha önce belirtmiştik, bir kez daha vurgulayalım; **Sömürgeci TC devletine verilen ekonomik, siyasi ve askeri destek, TC'nin Kürdistan'a yönelik sömürgeci uygulamalarında cesaret ve cüretkarlık demektir!....**

Gümrük Birliği vizesinin üstünden daha bir kaç gün geçmeden İstanbul provakasyonları patladı. Devletin karanlık eli, Kürt kolonilerini karıştırdı. 1938 Dersim katliamı sonrası, TC devletinin Alevi Kürtlere yönelik ideolojik ve siyasal bombardımanının bir sonucu olarak yeşertilen Alevilik, öteden beri **KUKM**'ne karşı bir dalgakıran olarak konumlandırılmaya çalışıldı. Asimilasyon politikasının etkili olduğu Kürdistan'ın kimi bölgelerinde yer yer başarı da elde edildi. Kürt ulusal kimliğine karşı sürekli olarak ön plana çıkarılan Alevilik, resmi ideolojinin Kürt kitlesi içindeki ürünü olarak beslendi, palazlandırıldı. Marksist-Leninist olduğu iddiasındaki bir kısım Türk "Sol"u da "kitlelerin afyonu" olarak tanımlanan bu mezhebe yaslanarak, yaratılan gübrelikten beslendi. Metropolerde ırkçı-şöven baskı altında kendiliğinden tepkiyi biriktiren Kürt kitlesi böyle bir ortamda provake edildi. 35 insanın ölümüne yol açan provakasyon emperyalist basın tarafından, ağız birliği etmişcesine "*Türkiye'de fanatik islamcılar ayaklandı, islamcılar laik Alevilere saldırdı, Türk demokrasisi dini tehdit altında. Türkiye, Mısır ve Cezayir'e çevrilmek isteniyor*" biçiminde sunulduktan sonra "*Türkiye'de sorunlu da olsa bir demokrasi var. Türk başbakanı Batı eğitimi almış. Bu demokrasiyi korumak ve savunmak batının görevidir. Yarın çok geç olabilir*" çağrısıyla bitiyordu. İstanbul provakasyonu ile Kürdistan Sorunu gündemden düşürülerek, iç ve dış kamuoyunun dikkatleri provakasyona çevirilip, gerekli siyasi destek de alındıktan sonra Kürt mahallelerinde kahveleri tarayan provakatörler sahneden indirildi. Alevi Kürt kitlesine yönelik olarak resmi ideolojiyi yeniden üretmekle görevli, devlet beslemesi Cem cemaat başkanları da "birlik-bütünlük" çağrılarıyla kitleleri sakinleştirdi.

Emperyalist basın, provakasyondan hareketle kanlı Türk demokrasisini batı kamuoyuna suna dursun, sonuçta 35 insanın neden, kimin hesabına ve kimler tarafından öldürüldüğü çok değil, bir gün içinde unutuldu. !

Peşinden Kürt ulusunun ulusal isyan günü olan Newroz kutlamaları başladı. Türk devleti bir taraftan kitlesel kutlamaları terörize ederken, diğer taraftan "*Türklerin it izinde Ergenekon'dan çıkış günü, çiçek günü, bahar günü, Osmanlı Bayramı*" gibi zırvalarla Newroz'un içeriğini boşaltarak resmi devlet törenine çevirmeye çalıştı... Türki Cumhuriyetlerden ithal edilen işbirlikçilerle birlikte davullu zurnalı "merasim"ler düzenleniyor, içe ve dışa mesajlar gönderilmeye çalışıyordu.

İşte Güney Kürdistan işgali bu koşullarda gerçekleştirildi. **İşgal, gerillanın ve Güney Kürdistan'daki "Federe Devlet"in imhasını hedef almıştır.** Nitekim, işgale seyirce kalan Saddam, üç gün sonra "*Irak'ın toprak bütünlüğüne, egemenlik sahasına yapılmış bir tecavüz*" olarak nitelendirdiği işgali kınamıştır. Saddam Hüseyin, üç gün sonra aldığı sinyallerden hareketle 36. paralelin içinde kalan bölgeyi "*Irak'ın egemenlik sahası, toprağının parçası olarak*" tanımladı ve "**Kürdistan Federe Devleti**"de resmen sona erdirilmiş oldu.

"Yeni Dünya Düzeni"nin Kürdistan planı bugün işgalci Türk sömürgeciliği tarafından uygulanıyor. Bu program, silahlı direnişi, **Bağımsız-Birleşik-Demokratik Kürdistan** talebini kırmaya, **KUKM**'ni imha ve ıslaha yöneliktir.

Emperyalistler ve sömürgeciler, Kürt hareketlerinin **Bağımsız-Birlekşik-Demokratik Kürdistan** programını terk ederek, hızla kendilerince hazırlanan programlara sığındıklarını, silahı ve siyaseti metropollerde üretilen "*barış içinde bir arada yaşama, üniter devlet yapısı içinde siyasi çözüm, Kürt kimliği ve Kültürel haklarının tanınması*" gibi programlara endekslediklerini ve pazarlık aracı olarak kullandıklarını çok iyi bilmektedirler. Yine **KUKM**'nin imhasını ve ıslahını hedefleyen emperyalist-sömürgeci topyekün saldırıya karşı, topyekün duruş göstermediklerini de çok iyi bilmektedirler.

Partimiz PRK-Rizgarî, bir kez daha çağrıda bulunuyor: Emperyalist-sömürgeci güçler tarafından, tam bir ulusal ve uluslararası birlik ve dayanışma içinde yürütülen bu imha ve ıslah saldırısı ancak ve ancak topyekün duruşla göğüslenebilir. Onurlu bir barış, kabul edilebilir bir siyasi çözüm, komşu ulusların gerçek dostluğu, Kürt ulusunun bağımsız ve özgür olması koşuluna bağlıdır. Bağımsızlığı ve özgürlüğü dışlayan her program, Kürt ulusunun köleliğini, bu köleliğin ince biçimlerini kapsar. Bu nedenle ne idüğü belirsiz "siyasal çözüm", "kimlik ve kültürel hak" benzeri rasyoneller terk edilerek, Kürdistan'ın askeri işgalden arındırılması asgari programı etrafında ulusal birlik oluşturulmalıdır. **Günün dayatan görevi Ulusal Kurtuluş Cephesidir.**

Partimiz PRK-Rizgarî, hiç bir uluslararası kurala uymayan bütün bu saldırılara karşı Kürt ulusunun örgütlü gücü ve temsilcileriyle direneceğini ve mücadelesini haklı ve meşru temelde yürüteceğini belirtiyor!

Partimiz PRK-Rizgarî, sömürgeci TC'nin giriştiği işgal eylemi karşısında **ERNK** ve **YRNK** başta olmak üzere, bütün Kürdistanlı güçleri Türkiye'de büyük boyutlu askeri eylemlere çağırıyor!

Partimiz PRK-Rizgarî, Türkiye'de gerçekleştirilecek askeri eylemlerin sonucunda Kürt Ulusunun değil, sömürgeci TC devletinin ve onun uluslararası destekçilerinin sorumlu olacağını Türkiye ve Dünya kamuoyuna duyuruyor.

23 Mart 1995

PRK/Rizgarî
PARTİYA RİZGARÎYA KURDİSTAN
GENEL SEKRETERLİK BASIN BÜROSU

Sömürgecilerin ve Emperyalistlerin, imha ve terbiye programlarına karşı NEWROZ'da Bağımsızlık ve Özgürlüğün isyan ateşlerini yükseltelim.

Dergimize postayla ulaşan, Partîya Rizgarîya Kurdistan (RPK-Rizgarî)'nin, Newroza ilişkin yapmış olduğu Basın Açıklaması'nı okuyucularımıza sunuyoruz.

Dostlar, Yoldaşlar,

Ülke ve ulus olarak iç ve dış sorunların ciddi boyutlara ulaştığı kritik bir aşamada bir ***Newroz***'a daha giriyoruz.

Kürt ulusunun özgürlük ve bağımsızlık mücadelesine karşı bütün cephelerde çağın en acımasız imha harekâtı sürüyor. Buna karşın ulusal ve toplumsal kurtuluş güçlerinin çoğunluğunda ise, ellerindeki en güçlü silah olan ideolojik ve siyasal mevzileri terk ederek emperyalist, sömürgeci programları kabullenme ve sığınma eğilimi gittikçe yaygınlaşıyor.

Ülkenin dağlarında ve Türkiye metropollerinde sömürgeci devletlere karşı dişe diş varolma mücadelesi veren yüzbinler, bugün dar siyasal programların ve yapısal bağımlılığın pençelerinde kıvranıyorlar.

Geleneksel önderliğin son kalıntıları, tarihten gelen uğursuz rollerini bir kez daha oynayarak milyonlarca Kürdistanlının kanı ve canı pahasına elde edilmiş kazanımları sömürgecilere ve emperyalistlere bir mirasyedi tavrıyla sorumsuzca sunuyorlar.

Kürdistan, "Yeni Dünya Düzeni"nin gündeminde ucuz bir pazarlık malzemesi olarak duruyor.

Kuzey Kürdistan'da yelkenlerini Ortadoğu'dan ve Avrupa'dan esen rüzgârla dolduran bazı örgüt ve akımlar, TC'nin "devlet bütünlüğü" içinde "Kürt Sorunu"na çözüm formülü peşine takılmışken, Güney Kürdistan'da emperyalist ve sömürgeci güçlerin denetimi ve objektif olarak hesabına sürdürülen kanlı bir kardeş kavgası yaşanıyor. Avrupa'ya endeksli muhacerat akımları ise, olmadık hesap ve serüven peşindeler!

Kürdistan Sorunu'nun "şöyle" ya da "böyle" uluslararası platformlarda tartışıldığı günümüzde, ne yazık ki **KUKM** güçleri dar perspektiflerden hareketle lokal programlarda ısrar etmekteler. Kürdistan Sorunu bölge devletlerinin iç sorunu derekesine düşürülmüştür. Emperyalist metropollerce desteklenen bu eğilim sonuçta Kürdistan Sorunu'nu, bölge devletlerinin içişlerine karışmamak koşulu ile "insan hakları"nı gözetmek noktalarında tartıştırmaktadır.

1992 yılı ***Newroz***'una kadar kendiliğinden kitlesel direnişlere sahne olan Kuzey Kürdistan şehirleri bugün iki kat ya da daha fazla nüfuslarıyla terörize, edilmiş biçimde sessizlik ve suskunluğa terkedilmişitir.

TC'nin, Kürdistan'ı insansızlaştırma programı çerçevesinde uyguladığı sistemli göçettirme programı, 3000 civarında köyün yakılıp yıkılarak boşaltılması, 3 milyon Kürdün sömürgeci metropollere göçmesi sonucunu yaratmıştır.

Sömürgeci metropollerde, koloniler oluşturan Kürt kitlesinin, ülkesine ve ulusuna karşı görev bilinçlerini geliştirecek, metropollere yığılan milyonları siyasal eylemin etkin bir ögesi olarak harekete geçirecek program, bugün son derece ciddi ve çok daha yakıcı bir önem kazanmıştır. Bu programın odağında savaşın düşman topraklarına kaydırılması ve ülkede yürütüien mücadeleye nefes boruları yaratılması hedefi durmaktadır. Bu potansiyelin metropollerde çarçur edilmesine engel olmak için ulusal kurtuluş mücadelesi perspektifi içinde harekete geçirilmesi konusunda somut siyasetler üretilmesi de önümüzde en önemli görev olarak durmaktadır. Eğer bu yapılmazsa, metropollerde legal siyaset sahnesinde Kürt ve gerilla edebiyatını kullanarak **KUKM** şehitlerinin omuzları üzerinde yükselen, "kardeş ulus" taraflarının, "Türkiye'nin toprak bütünlüğü"ne sadakat yeminleri edenlerin iş, kredi, kariyer ve statülerine yenisini katmak için kitleleri uyuşturanların daha fazla kan alacakları da açıktır... Bu siyaset bezirganlarının etki alanı içinde biçimlenen legal siyaset, mevcut durumuyla yukarıda sözü edilen politik merkezlerden esen sağ rüzgar ve savruluşa ivme kazandırmaktadır. Bu niteliğinden dolayı legal siyaset alanı, aynı zamanda bir demoralizasyon kaynağı ve objektif olarak kitle hareketinin de dalgakıranı durumundadır. Dinamik bir kitle tabanı üzerinde inşa olmasına karşın, egemen siyasi merkezlerin TC ile pazarlıkta kullanacağı bir ara işlevini yüklendikleri için; sonuçta üzerinde yükseldiği dinamik tabanı imha ettiği gibi, kendisi de çürümeye yüz tutmuş, umutsuz bir vaka haline dönüşmüştür. Legal partiler başta olmak üzere bu yerler bu gün "ne yapacaklarını, işi nerede bırakacaklarını" kestirememenin telaşı ve paniği içindedirler.

Türkiye'de konumlanmış ve oradan aldıkları verilerle ülke için siyaset üreten bir takım Kürt hareketleri, TC'nin göçettirme politikası sonucunda kitle tabanınında kaymasıyla Türkiyelileşme tehlikesi gösteriyorlar. Beslenilen yer Türkiye olunca siyaset üretme konusundaki basiretsizlik kronik bir hal almaktadır.

TC devleti ise, yakın geçmişte Kürdistan'da uyguladığı kitleleri sindirme politikasının bugün zoraki göçettirme sonucu Kürt nüfusun yoğunluk kazandığı metropol bölgelerinde aynen uygulamaya koymuş bulunuyor. Başta Adana, Mersin, İzmir, İstanbul olmak üzere metropol bölgelerinde Kürtlere yönelik kontgerilla cinayetleri doruk noktasına ulaşmaktadır. Yakın geçmişte Kürdistan'da uygulandığı gibi, siyasetçisinden sokaktaki sıradan Kürde kadar yaygınlaştırılan terörle, panik yaratılmak istenmektedir.. "Sıra bugün bende de olabilir" korkusu yaygınlaştırılarak, kitleler tedhişle pasifize edilmektedir. **TC'nin oyunu metropollerdeki kitlesel direniş dinamiklerini kırmaya yöneliktir. Bu oyun kitlesel direnişler yükseltilerek bozulmalıdır.**

TC'nin bütün militarist gücüyle Kürdistan'da yürüttüğü haksız ve kirli savaş, bu savaşı desteklemek üzere uyguladığı terör ve göçettirme uygulamaları ile gerilla hareketinin dar alanlarda sıkışıp kalmasını, kısmen izole olmasını sağlamıştır. Ayrıca, **PKK**'nın **"Bağımsız-Birleşik-Demokratik Kürdistan"** tezini terk ederek *"Türkiye'nin üniter devlet yapısı içinde çözüm"*ü savunan siyasi programlara düşmesi de gerilla ve kitleler üzerinde demoralizasyon yaratmıştır. **Bağımsız Kürdistan programı, 10 yılı aşan zorlu savaş pratiğinde kahramanca vuruşan, her mevziyi kanıyla, canıyla kazanan gerillaların ve yoksul Kürt köylüsünün savaş ve direniş programıdır.** Bundan verilecek her ödün, gerillanın savaşma nedenini ve kitlelerin direnme temelini ortadan kaldıracaktır. Özetle; **PKK** önderliğinin önerdiği ve bütün çalışmalarını endekslediği siyasi program, ne adına ve nasıl savunulursa savunulsun Kuzey Kürdistan'da askeri işgale karşı ortak ulusal duruşun ve diplomatik ifadenin de dinamitlenmesidir.

Kuzey Kürdistan'da yelkenlerini Ortadoğu'dan ve Avrupa'dan esen rüzgârla dolduran bazı örgüt ve akımlar TC'nin "devlet bütünlüğü" içinde "Kürt Sorunu"na çözüm formülü peşine takılmışken, Güney Kürdistan'da emperyalist ve sömürgeci güçlerin denetimi ve objektif olarak hesabına sürdürülen kanlı bir kardeş kavgası yaşanıyor.

Türkiye'de konumlanmış ve oradan aldıkları verilerle ülke için siyaset üreten bir takım Kürt hareketleri, TC'nin göçettirme politikası sonucunda kitle tabanının da kaymasıyla Türkiyelileşme tehlikesi gösteriyorlar.

Öte yandan Kürdistan'daki gerillaya lojistik destek verme ve savaşı düşman toprağına kaydırma stratejisine uygun olarak metropollerde **YRNK** gerillaları tarafından verilen mücadele de bir umut kaynağı olarak durmaktadır. Ancak bu hareketin **KUKM**'ne katkıda bulunması ve umut olması, TC'nin kan damarlarına yönelmesi, en azından ekonomik, askeri ve polis merkezlerinin hedef alınması ile mümkün olacaktır.

Diplomasi alanında Kürt hareketleri yakaladıkları tarihi fırsatı ne yazık ki değerlendiremediler... TC'nin ekonomik ve siyasi kriz içinde kıvrandığı bu dönemde, Kürdistan'daki militarist uygulamaları dünya kamuoyunun tepkisini çekmektedir. Emperyalistler kendi kamuoylarının tepkisini "insan hakları ihlalleri" barajında tutmaya çalışırken, Kürt hareketleri TC'nin Kürdistan'daki varlığının işgalci niteliğini, Kürdistan'ın sömürge statüsünü, bu statüye karşı ulusal direnişin meşru olduğunu anlatamadılar. Bu konuda sonuç olarak **KUKM** bir bütün olarak "terörist" ilan edilmekten kurtulamadı. Emperyalistlerin "Kürt Sorunu"nun Türkiye'nin iç sorunu olduğu kampanyasına, TC'nin bütünlüğü içinde "siyasal temsil hakkı" isteyen **PKK** başta olmak üzere değişik güçler de bulunmaz malzeme sağlamaktadırlar. Çünkü Amerika ve Avrupa'ya göre, bir devletin kendi iç sorunlarını çözmede kullanacağı yöntem tartışma konusu olabilir. Ama, çözümü konusundaki eylemi meşrudur ve tartışılamaz. Nitekim bugün Batı, TC'nin sorunu "çözme"de kullandığı yöntemi tartışmaktadır. Sorunun bu boyutuyla tartışılması TC'nin de programına uygun düşmektedir. Çünkü, yöntemi değiştirdiği zaman Kürdistan Sorunu da tartışılmayacaktır. Yöntem değişikliği ise, ancak radikal-bağımsızlıkçı hareketleri imha, o da olmazsa ıslah koşuluna bağlı durmaktadır. Çok acıdır ki, günümüzde Kürt hareketleri içinde ıslah edilenler cephesi gittikçe genişlemektedir. Bu programın Amerika ve Avrupa'da hazırlanıp sunulduğu gün gibi açıktır. Büyük devlet çıkarları Kürdistan Sorunu'nu acımasız bir pazarın içine yuvarlamıştır. Nitekim yakın zaman da ABD, TC devletine "terörist olmayan ılımlı gruplarla masaya oturma" ültimatomunu verdi. Bu sinyalle birlikte silahlı mücadelenin açtığı gedik üzerinde siyaset yapmaya çalışanlar hemen ellerini oğuşturmaya başladılar. Bir ibret örneği olarak **PSK** Genel Sekreteri Kemal Burkay Türk devletine legal siyaset yapmaları için izin vermeleri, bu koşulda **PKK**'nın "şiddet" eylemlerinin de biteceği çağrısında bulundu! Bununla da yetinmeyerek "ayrı bir parlamento istemediklerini, Türk parlamentosu içinde olmak istediklerini" belirleyerek, böylece **PKK**'nın "terbiye edilmesi" görevlerinin de sona erdiğini büyük bir rahatlıkla açıklamış oldu. Şurası bilinmelidir ki, **emperyalist ve sömürgeci programlara bel bağlayanların hevesleri kursaklarında kalacaktır.. Çünkü Kürt ulusu bağımsızlığı ve özgürlüğü için "terörist" olmayı ısrarla ve inatla sürdürecektir!.**

Nitekim Güney Kürdistan'da yüzbinlerin şahadeti pahasına kazanılmış bir mevzinin korunması ve güçlendirilmesi ve diğer parçalara nefes borusu olması sorumluluğu orta yerde dururken geleneksel önderliğin son kalıntılarının emperyalist ve sömürgeci programlara dönük siyasetlerinin bugün, Güney Kürdistan'ı sonsuz bir kardeş kavgasına götürdüğünü ibretle gözlemliyoruz.

Gümrükleri ve Merkez Bankası paralarını yağmalamak noktasında birbirlerine giren **PDK** ve **YNK**'nin içine düştükleri durum utanç vericidir. Kendilerini yakan aydınların, parlamentoyu işgal eden kadınların, ülkenin dört bir yanından devrimci ve yurtseverlerin seslerine kulaklarını tıkayan geleneksel önderlikler, emperyalist ve sömürgeci güçlerin izin ve icazetleri doğrultusunda ve bizzat **MGK** kurmaylarının gözetiminde "barış"a durmaktadırlar.. Bu 1994 ve 1995 yılının hazin bir trajedisidir. Kanla kazanılmış bir parça özgürlük, kardeş kanıyla kirletilmiş ve kaybedilmek üzeredir. Haklı bir savaşın kazanımları yağmalanmakta, geleneksel önderlik köleliği paylaşamamaktadır.!

KUKM olarak zor ve sancılı bir dönemden geçiyoruz. Bağımsızlık ve özgürlük programı siyasi irticanın tehdidi altındadır. Kendisini "Üniter devlet yapısı içinde siyasi çözüm" biçiminde ifade edenler oldukça geniş bir yelpazede **KUKM**'nin radikal bağımsızlıkçı özünü boşaltmaya, emperyalist-sömürgeci rasyonellere çekmeye çalışıyorlar kan ve ateş içinde varolmaya, kendimizi yeniden yaratmaya çalıştığımız bu günlerde, **"Bağımsız-Birleşik-Demokratik Kürdistan"** programını savunmak başlıbaşına bir cesareti gerektiriyor. Partimiz **PRK-Rizgarî** bütün kadrolarıyla bu cesarete sahiptir. Bu nedenle ulusal isyan günü olan ***Newroz***'da ulusal isyan ateşini küllemeye dönük bütün programları boşa çıkarmak için bağımsızlık ve özgürlük programına sıkı sıkıya sarılmak gerekiyor. Kürdistan'ın sömürge statüsünün devamı noktasında sömürgeci ve emperyalist mutabakat karşısında bağımsızlık ve özgürlük programı etrafında **ORTAK ULUSAL DURUŞ** her zamankinden daha çok önem kazanmakta ve zorunlu hale gelmektedir. Bu da **ORTAK TARRUZ CEPHESİ**'nde ifadesini bulmaktadır.

PRK-Rizgarî, bütün ulusal ve toplumsal güçleri bağımsızlık ve özgürlük programı etrafında askeri, siyasi ve diplomatik faaliyeti yürütecek **ULUSAL KURTULUŞ CEPHESİ**'ni kurmak için yeniden duyarlı olmaya ve sorumlu davranmaya çağırıyor.

PRK-Rizgarî, TC'nin ***Newroz***'un içini boşaltarak devlet törenine çevirme gayretlerine karşı Kürdistanlıları kitlesel gösterilerle yanıt vermeye çağırıyor!

PRK-Rizgarî, ulusal isyan gününde, bizi pasifize etmek ve sindirmek isteyen TC'ye karşı tüm **Kürdistanlıları topyekün bir duruşa çağırıyor!**

PRK-Rizgarî, ERNK ve **YRNK** gerillalarını gerek Kürdistan ve gerekse metropollerde TC'nin kan damarlarına yönelik eylemliliklere çağırıyor!

- NEWROZ'DA İSYAN ATEŞLERİNİ YÜKSELTELİM!

- YAŞASIN ÜLKEMİZİN BAĞIMSIZLIĞI VE ULUSUMUZUN ÖZGÜRLÜĞÜ!

- TC'NİN BİZE DAYATTIĞI HAKSIZ VE KİRLİ SAVAŞA KARŞI TOPYEKÜN DİRENİŞ İÇİN ULUSAL KURTULUŞ CEPHESİNE,

ULUSAL KURTULUŞ CEPHESİ İÇİN GÖREV BAŞINA!

- YAŞASIN BAĞIMSIZ-BİRLEŞİK-DEMOKRATİK KÜRDİSTAN!

Mart 1995

PRK-Rizgarî
PARTÎYE RİZGARÎYE KURDİSTAN
POLİT BÜROSU

PKK'nın "Bağımsız-Birleşik--Demokratik Kürdistan" tezini terk ederek "Türkiye'nin üniter devlet yapısı içinde çözüm"ü savunan siyasi programlara düşmesi de gerilla ve kitleler üzerinde demoralizasyon yaratmıştır. Bağımsız Kürdistan programı, 10 yılı aşan zorlu savaş pratiğinde kahramanca vuruşan, her mevziyi kanıyla, canıyla kazanan gerillaların ve yoksul Kürt köylüsünün savaş ve direniş programıdır. Bundan verilecek her ödün gerillanın savaşma nedenini ve kitlelerin direnme temelini ortadan kaldıracaktır. Özetle; PKK önderliğinin önerdiği ve bütün çalışmalarını endekslediği siyasi program, ne adına ve nasıl savunulursa savunulsun Kuzey Kürdistan'da askeri işgale karşı ortak ulusal duruşun ve diplomatik ifadenin de dinamitlenmesidir.

NEWR
KÜRDİS

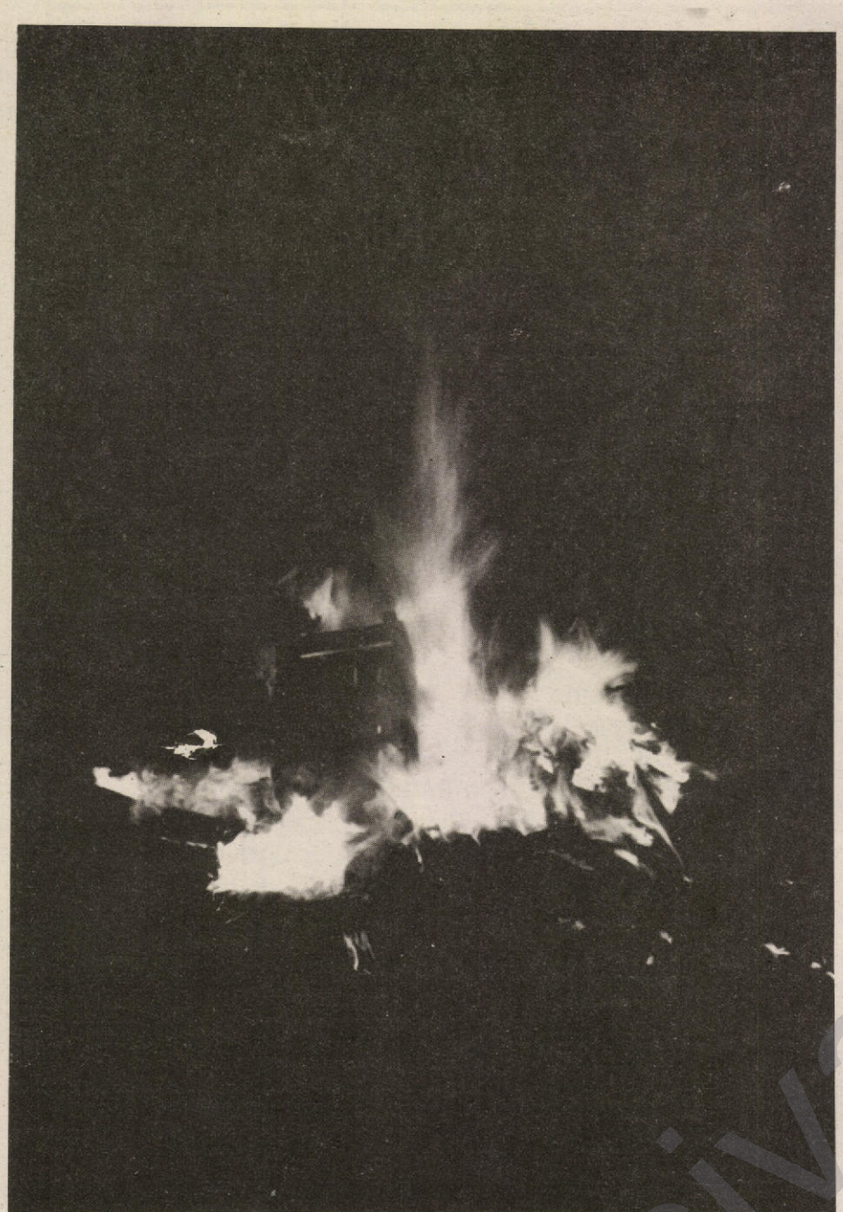

● Newroz, zulme, zorbalığa, sömürüye karşı başkaldırının; yenilenmenin, dirilmenin; karanlıklardan çıkıp aydınlanmanın; baharın sembolü. Tüm bu değerlerin kendinde toplanmış olması nedeniyle Newroz'un Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesiyle özdeşleşmiş olması da son derece doğal. Tarihsel ve kültürel kökleri bulunan bu değer, Kürdistan devrimiyle bir kez daha sembolize olmaktadır.

Newroz, aslında pek çok Ortadoğu, Kafkas ve İranî halkın ortak bir kültürel değeri; ortak bayramı olmasına rağmen, neden sadece Kürt ulusunun "Mili Bayramı" ve adeta Kürdistan ulusal demokratik mücadelesinin bir sembolü haline geldi?

Sorunun cevabı Newroz'un niteliğinde duruyor.

Çünkü Newroz, zulme, zorbalığa, sömürüye karşı başkaldırının; yenilenmenin, dirilmenin; karanlıklardan çıkıp aydınlanmanın; baharın sembolü. Tüm bu değerlerin kendinde toplanmış olması nedeniyle Newroz'un Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesiyle özdeşleşmiş olması da son derece doğal. Tarihsel ve kültürel kökleri bulunan bu değer, Kürdistan devrimiyle bir kez daha sembolize olmaktadır.

Mitolojiden günümüzün gerçekliğine uzanan bu sağlam bağlantı, aslında pitoresk bir imgeleme çabasının çok ötesinde nesnel bir gerçekliğe tekabül ediyor. Kawa/Newroz mitolojisinin kuşkusuz nesnel bir temeli vardır. Ama büyük bir çoğunluğuyla da, toplumların değişen ihtiyaçlarına göre, yüzlerce yıl içerisinde süslenmiş yorumlanmış, yeniden üretilerek kuşaktan kuşağa bugünlere aktarılmıştır.

Söz gelimi **Demirci Kawa** usta'nın zalim **Dehhak**'a karşı isyanının, tam da 21 Mart tarihine, yani gece ile gündüzün eşit hale gelip, günlerin uzamaya başladığı, kışın sona erip bahara adım atıldığı doğal bir dönüm noktasıyla birleştirilmesi, "toplumsal zekanın yarattığı", /özdeşleştirdiği bir beraberlik olsa gerekir.

Bu özdeşleştirme, doğanın dirilişi ile toplumsal dirilişin bu görkemli uyumluluğu belki de günümüz ekolojistlerine ilham verecek güzelliktedir.

Newroz ateşlerini, islamlaşmış toplumların zerdüştî geçmişlerine bağlılıklarının da bir ifadesi olarak ele almak mümkündür.

"**Kawa**" diye bir kişi gerçekten yaşadı mı? **Dehhak** kim? Bunlar herhangibir gerçek tarihsel kişiliğe mi ait, yoksa tümüyle mitolojik bir yaratma mı? Kürt aydınlanmacı ve tarihçilerinin bu soru üzerinde özenle durduklarını **Stêrka Rizgarî**'nın ilk sayısında aktarmıştık.

Kuşkusuz mitolojik kişilerin gerçek tarihi kişilerle bağlarının olup olmaması onların değerlerinden bir şey kaybettirmiyor. Bu nedenle tartışmaların ön yargıdan uzak yapılmasında büyük yararlar var. **Kawa** ve **Dehhak** kişiliklerini, Newroz olayı tarihi kişiliklerle bağları ve bunun çeşitli versiyonlarını tartışan günümüzün gelenekçi tarihçileri **W.Torî**, **Cemşid Bender**, **Selahaddin Mihotulî** yer alı-yor.

Modernist bir yorum getirmeye çalışan genç kuşaktan **Gürdal Aksoy**'un, Kawa mitolojisinin, bahsedilen türden tarihsel kişiliklerle ilgisi olmayabileceği yolundaki tartışılmaya değer tezleri; meslekten araştırmacı **S.Bulut** tarafından **"Demirci Kawa'ya Işık"** çalışmasında yeni bulgu ve tezler üzerinden karşılık buldu..

Tüm araştırmacılarımızın ortaya çıkardığı gerçek şudur: Kürdistan, Mezopotamya havzası, Yüksek Ermenistan Yaylaları ve Küçük Asya çeşitli uygarlık ve kültürlerin beşiği olmuştur.

S. Bulut'un araştırması ise, Mezopotamya ve Önasya uygarlıklarında, halklar tarafından tanrı katına yükseltilmiş pek çok "Demirci" ve "Kawa" kültü bulunduğunu ortaya çıkarıyor. Etimolojik bağlantılar ve arkeolojik bulgularla beslenen çok değişik alternatiflerin gerçekliği oldukça çarpıcı.

İster gelenekçi, ister modernist yorumların kesiştiği nokta ise, **Demirci Kawa**'nın toplumsal devrimci niteliğidir. Tunç elde edilmesi ve işlenmesi zor bir maddeydi ve köleci aristokrasinin tekelindeydi. Demir'in küçük mülk sahipleri ve özgür köylüler de demirden imal edilen silahlarla köleci aristokrasiye karşı kolayca boy ölçüşecek duruma geldiler. **Engels**'in bu çözümlemeleri, "Demir çağı"nı aynı zamanda "Kahramanlıklar çağı" olarak ortaya koyar.

Bu, Kawa'nın "demirci"liği ve "toplumsal devrimciliği"nin rastlantısal ve keyfi bir bağlantı değil; tarihsel materyalist bir zorunluluk olduğunu da kanıtlamaktadır.

Önasya, Mezopotamya ve İran coğrafyasında "Kawa"ların köleci aristokrasiye karşı mücadele bayrağı açmış kahramanlar olarak belirmeleri; Newroz'un neden hemen tüm Ortadoğu halklarının ortak kültürü olarak içselleşmiş olduklarına da açıklık getirir.

Eski Yunan'da **Solon** ve **Kleisten**, Roma'da **Spartaküs**, **Kawa**'nın ardılları olarak benzer tarihsel dönüm noktalarının ürünleridirler. Fakat onlar **Kawa**'nın aksine halk kültüründe yer etmedi ve içselleşemediler. **Kawa** ve Newroz olayı ise halk kültürünün günümüze kadar yaşanılan bir parçası olarak yaşayageldiler.

Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi ise Kawa ve Newroz'u yeniden siyasallaştırdı. Mitoloji, günümüz gerçekliğine dönüştü.. Newroz, Kürt ulusun "millî bayramı", ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesinin tanımı haline geldi.

Sömürgeciliğin her 21 Mart'ta, Newroz'da telaşa düşmesi ise, Kawa-Dehhak diyalektiğinin tam da yerine oturduğunu kanıtlamıyor mu?

www.kurdiyakulturu.org

Z, KAWA VE TAN DEVRİMİ

● Ayağa kalkan bir ulusu tekrar köleleştirmek, tekrar eski statülere mahkum etmek asla mümkün olmayacaktır. Ortadoğu'da bir bütün olarak Kürt ulusunun toplumsal dinamikleri siyasal talepleri gözardı edilerek, hiçbir çözüm olanaklı değildir. Kürt ulusuna rağmen bir çözüm kalıcı, istikrarlı ve barışçı olamayacaktır. KUKM'yi hesaplamayan hiçbir düzenleme hayat bulamayacaktır.

Ülkemiz Kürdistan, bir Newroz'a daha sömürge savaşı koşullarında giriyor. Özel savaş aygıtı, psikolojik propaganda araçlarıyla, "terörün sonunu getirdikleri" tezini ispatlamak istercesine, hergün onlarca gerillanın öldürüldüğüne dair ceset teşhiri yapıyor.

Kürdistan'ın Kürtsüzleştirilmesi ya da Kürtlerin vatansızlaştırılması kampanyasında beklenenin aksine ulusal sorun çözülmedi. Tersine, onun coğrafik olarak daha geniş bir alana yayılmasına; sosyal ve siyasal boyutlarının daha da genişlemesine neden oldu.

Türk ekonomisi savaş krizi içinde ve faturayı ödetecek "adres" bulmakta zorlanıyor. Çünkü memurlar, işçiler, emekçiler, esnaf hiç kimse "fedekarlık" adı altında ekmeğinden ve alınterinden daha fazla çalınmasını istemiyor. Hatta sanayici, turizmci ve savaştan çıkarı bulunmayan burjuva kesimleri bile üretim ve yatırım kaynaklarının savaş rantiyerlerine gitmesini istemiyorlar. İkiyüzellibin gencin askere gitmediği biliniyor. Askerlik sürelerinin durmadan uzatılmasına, cezalar konmasına, "askere uğurlama törenleri"nin şövinizm gösterilerine dönüşmesine rağmen kaçak sayısı azaltılamıyor. Bu sayının bir kısmını özgün nedenlere bağlasak bile yüzbinden fazla gencin, savaşın mantığı ve haklılığına ikna olmadıkları ve yaşamlarını anlamsız bir savaşta kaybetmek istemedikleri için askere gitmek istemediklerini ortaya koyuyor. Yüzbin asker kaçağı demek en az 50 bin ailenin çocuklarının askere gitmemesini destekledikleri anlamına gelir..

Metropollere göçeden nüfusun ulusal mücadeleden koptuğu ve "entegre" edildiği ise ütopik bir temennidden başka birşey değil.

Metropollere göçeden nüfusun büyük bir çoğunluğunu mülksüzler, mülksüzleştirilen Kürt köylülüğü oluşturuyor. Bunların büyük bir bölümü de yarı proleter hale gelmektedir. Ülkedeki ulusal mücadeleyle de toplumsal süreçlerle de bağları kopmamıştır/canlıdır. Kimliklerini korumaya kararlıdırlar.

Bu nüfus, metropollerde entegrasyonun sağlanması bir yana, kent yaşamını daha da ağırlaştıran, yeni ve daha keskin ayrışmaların oluşmasına neden olan bir işlev görmektedirler. Metropol varoşlarındaki yoksul mahalleler işsiz, umutsuz, kimliksiz yığınlar büyük toplumsal çalkantıların da kaynağı durumundadırlar.

Güney Kürdistan'daki fiili durumun, hukuksal güvencelere ve istikrara kavuşmaması içinsömürgeciler dört koldan saldırı yapmaktadırlar.

Burasının yeniden Irak sömürgeciliğine bağlanması, olmazsa kendilerinin rahatça at oynatabilecekleri bir kaos alanı halinde tutulması niyetleri var. Güney Kürdistan halkı ise, ambargo ve kuşatmalara ek olarak, devrimci toplumcu bir düzenleme olmayışının yarattığı tüm sefalet ve yokluğu yaşamaya devam ediyor. Fakat dipten gelen dalga, önderliklerdeki bu engelleyici bariyerleri aşacak güçtedir.

Özcesi Kürt ulusu hem kendi ülkesinin dağlarında, kırlarında, kentlerinde ayağa kalkmıştır; hem de sömürgeci ve emperyalist metropollerde güçlü bir toplumsal muhalefet alanı oluşturmuşlardır.

Yaşanan Kürdistan devrimidir. Ve bir kez daha iki parçada birden mevcut statüleri ortadan kaldıran bir dinamizm yakalanmıştır. Elbetteki devrim içeriden ve dışardan çeşitli ideolojik-siyasal-fiili kuşatmalar altındadır. İçinde önemli zaaflar ve çatışmalar taşımaktadır. Ama bir olgu varki, onu artık değiştirmek olası değildir: **Ayağa kalkan bir ulusu tekrar köleleştirmek, tekrar eski statülere mahkum etmek asla mümkün olmayacaktır.**

TESLİM OLMAZ ASİ YAŞARIZ

Ardında işgal ordularıyla Dehaq'lar
Nice boranlar salıp gövdemize
Dallarımızı kırmışlar da kol kol
Biz vazgeçmemişiz yine de
Kan saraylarına varıp tahtlar
yıkmaktan.
İşte bu yüzden cansevdiğim
İşte bu yüzden
Zulmün her mevsiminde
BİZ HEP KAWA
BİZ HEP NEWROZ
BİZ HEP GÜLÜNDEN DİKENİNE
BALYOZ
TESLİM OLMAZ ASİ YAŞARIZ !

Sedat GÜNÇEKTİ

Ortadoğu'da bir bütün olarak Kürt ulusunun toplumsal dinamikleri siyasal talepleri gözardı edilerek, hiçbir çözüm olanaklı değildir. Kürt ulusuna rağmen bir çözüm kalıcı, istikrarlı ve barışçı olamayacaktır. **KUKM**'yi hesaplamayan hiçbir düzenleme hayat bulamayacaktır.

1995 Newroz'unun anlattığı siyasal gerçekler ve panorama bunlardır.

Newroza we pîroz be.

İÇ BARIŞA BİR PROVAKASYON DAHA

Zaxo'da bombalı katliam: 80 ölü

Güney Kürdistan'da aylardır süren "brakujixwekujî" savaşı, mart başında gelişen olaylarda yeni boyutlar kazanarak tırmanıyor.

Zaho'da 1 mart günü pazar yerinde meydana gelen patlamada 80 kişi hayatını kaybetti, 200 kişi de ağır yaralandı. Bir araca konulduğu tahmin edilen tahrip gücü yüksek patlayıcının, meydana getirdiği tahribat büyük oldu.

Katliamın hemen arkasından yapılan resmi açıklamalarda, Güney Kürdistan Hükümeti Başbakanı **Kosret Resul**, "katliamın Irak ajanlarınca gerçekleştirildiğini" açıkladı. Buna karşılık **KDP**'nin Ankara Temsilcisi **Sefin Dizai** olaydan **YNK**'yi sorumlu tutarak; "patlamayı **Talabani** taraftarlarının planladığını" iddia etti.

TC'nin resmi açıklamasına göre ise bombalı saldırı "PKK tarafından" gerçekleştirilmişti. Olayın hemen ardından Türk birliklerinin sınıra yığınak yaparak, hareket haline geçtikleri, haber ajanslarında yer aldı.

Bombalı saldırının **KDP/YNK** arasındaki iktidar savaşında tarafları birbiri aleyhine daha çok proveke etmek amacı taşıdığı; olayın arkasından gelişen olaylarla ortaya çıktı. Gözler olayın sorumlusu olarak daha çok Türkiye ve Irak gizli servislerine çevrildi.

Gözlemcilerin dikkat çektikleri belli başlı noktalardan biri, böyle bir bombalamadan kimin veya kimlerin çıkarı olabileceği sorusu sorulduğunda, ortaya sömürgecilerden başkası çıkmamaktaydı. **İkincisi: KDP** ve **YNK** hem son dönemdeki çatışmalarda hem de daha önce hiçbir şekilde sivil halka zarar veren ve katliam türü eylemlere yönelmemişlerdi. **Üçüncüsü:** Zaxo katliamında kullanılan patlayıcı ve sabotaj yöntemleri Türkiye'de **Özgür Ülke** bürolarının bombalanması veya **Uğur Mumcu** suikastındaki yöntemlere çok benziyordu. **Dördüncü:** olarak da Zaxo, Habur kapısına olan bağlantılarıyla Türk güvenlik birimlerinin ve her boydan gizli servis ajanının cirit attığı bir bölge olarak böyle bir saldırı için en elverişli kasabalardan biriydi.

Türkiye'nin olaydan hemen sonra PKK'yı sorumlu tutması ve Güney'e müdahale için birliklerini alarma geçirmesi de niyetleri ele veren bir tutum olarak değerlendirilebilir. Siyasal gözlemcilerin dikkat çektikleri bir başka olgu da Zaxo katliamının zamanlamasına ilişkin. Çatışan tarafların ABD zorlamasıyla yeni ateşkes görüşmelerine başlamak üzere oldukları, BM desteğinin kesilmesinin gündeme geldiği ve çatışmaların nisbeten durulduğu bir döneme denk gelmesi; **KDP** ve **YNK** arasına onulmaz bir "kan davası" provakasyonu sokmak anlamına geliyordu.

Güney'i boğmak için bahar saldırıları!

Zaxo katliamında yaşamını yitirenler topluca gömüldükleri 3 Mart'tan sonra Güney'i çevreleyen sömürgeci devletler askeri saldırılara giriştiler. İran, sınırdaki kasabalara yoğun topçu ateşine başladı. Irak, **Kifri** ve **Hewler**'i aynı biçimde yoğun ateş altına aldı. Türk birlikleri ise, PKK'yı bahane ederek Güney'de operasyonlara girişmek için hazır bekleyişini sürdürüyor.

Güney Kürdistan'ın Çekiç Güç koruması altına girdiğinden beri ilk kez, dört bir yanında saldırı tehdidi altına girdiği bu dönemin, "iç savaş" koşullarına denk gelmesi de dikkat çekici. Böylece **KDP** ve **YNK**'nin sorumlulukları ve Kürdistan'ın geleceğini attıkları tehlikenin boyutlarıda bir o kadar artıyor.

Zaxo katliamının Irak tarafından yapıldığının belirlemesinin Amerikan politikasında sertleşmelere yol açacağına dair açıklamalar; Irak'ın, **Kifri** ve **Hewler**'e yaptığı açık saldırılarla cevaplanmış olmakta. Buna karşılık **YNK** lideri **Celal Talabani**'de Kerkük'ü "ele geçirebilecekleri" tehdidinde bulunarak Güney'deki askeri ve siyasal durumun yeni gelişmelere gebe olacağını açıkça ortaya koyuyor.

Zaxo katliamının o günlerinde Olağanüstü Hal Bölge Valisi **Ünal Erkan**, Dışişleri Bakanlığı'nın da önüne geçerek ve yerleşik kuralları da aşan bir üslupla Amerika'nın Güney Kürdistan'da bir Kürt Devleti kurdurmakta olduğu, bunun göz göre göre yapılmasına seyirci kalınmaması gerektiğini vurguluyordu.

Hürriyet, Sabah gibi gazetelere yansıyan bu demeç Sabah'ta **Fatih Çekirge** tarafından "ciddi bir uyarı" ve "uzman görüşü" olarak takdim edildi. **Ünal Erkan**'la aynı görüşü paylaşan gazeteci Türkiye/ABD politikasının çelişmesi noktasına dikkat çekerek; **KDP-YNK** savaşının aslında bu yeni devlete egemen olma amacı güttüğünü, PKK'nin ise bu arada güç kazandığını öne sürmekteydi.

Oysa, ABD bölgede "**Bağımsız bir Kürt Devleti**"ne karşı olduğunu birçok vesileyle açıklamış bulunuyor. Üstelik Güney'deki fiili durum ulusal güçlerin aleyhine bozulmakta, mevcut iktidarın yerini iç çatışmalar ve istikrarsızlığın hakim olduğu bir dönemde Kürt Devleti'nin tanınmasının en uzak olduğu bir noktada duruyor.

Buna karşılık Güney'i tamamen boğmak ve Irak egemenliğine yeniden katmak isteyen bölge devletlerinin çabaları ise daha çok yoğunlaşıyor. Kürdistan'daki savaş aygıtının "sivil" sözcüsü **Erkan**'ın demeçlerini de savaş yanlılarının ve Türkiye'nin Güney'e sarkma niyetlerinin dillendirilmesi olarak nitelendirmek daha yerinde olacaktır.

Stêrka Rizgarî'yi oku • okut - bixwîne • bide xwendin !

SHP-CHP BİRLEŞMESİNİN ARKA YÜZÜ : MGK Hükümetinin Sol Bacağı Tamir Edildi ve Baykal Hizbi Güçlenerek Geri Döndü

CHP ve SHP, **Hikmet Çetin**'in Genel Başkanlığında 18 Şubat kurultayıyla nihayet "birleştiler". 6 Şubat'taki Melodramatik "birleşememe" skandalının ardından gerçekleşen Birleşme Ortak Kurultay'ı CHP çatısını tercih ederek 12 Eylül partilerinden SHP'yi de tarihin arşivine göndermiş oldu.

Halk arasında bir deyim vardır: "Allah sevgili kulunu sevindirmek için, önce eşeğini kaybettirir, sonra buldurur muş." Sosyal-demokratlar da önceki yıllarda ayrıldıkları hiziple, iki tarafta güç kaybetmekte oldukları için bir araya gelince bunu "büyük birleşme", "bütünleşme" gibi düğün bayram ilan ederek seviniyorlar.

Aslında ayrılmalarının temelinde de politikaya ilişkin kaygılardan çok, çıkar ve hizip kavgaları bulunuyordu; birleşmelerinde de..

12 Eylül'de kapatılan partilerin yeniden açılmasına olanak veren kanun teklifi yasalaştığında, Cumhuriyet'in en zengin ve varlıklı partisi CHP'nin mirasına konmak üzere **Baykal** ekibi harekete geçmişti. **İnönü** ile girdiği bütün Genel Başkanlık yarışlarını kaybetmiş olan **Deniz Baykal**'ın böylece tasasızca Genel olacağı bir parti açılmış oluyordu. Hem de kadim CHP..

Fakat onca mal varlığı ve zenginliğine rağmen CHP, 27 Mart yerel seçimlerinde büyük bir hezimete uğradı. Oyu % 5'lerde kalakaldı. Sonuç hezimetti..

Aynı erozyona SHP'de uğradı o da %11'lere kadar gerilemişti. Biri iktidarda diğeri muhalefette olmalarına rağmen iki "sosyal demokrat parti" kar gibi eriyorlardı. Buna karşılık bir yandan Refah Partisi %20'lerin üzerinde seyrederek yükseliyor; bir yandan da liberal söylemiyle "sosyal demokratların" önüne geçen YDH hareketi onları zorluyordu. **Ecevit**'in yıldızı yeniden yükselmekteydi.

Sadece oy potansiyeli olarak baktıkları Alevi kitlesi bile SHP ortaklığındaki bir iktidar döneminde Sivas katliamının şokunu yaşıyorlardı. Özel savaşa tam destek veren ve bütün toplumsal muhalefet hareketlerine "sosyal-demokrat" maske ile baraj görevi üstlenen SHP, bunun bedelini kitle desteğini büyük ölçüde kaybederek ödüyordu. Öyleki, SHP'nin varlığını daha önce Hükümet için büyük şans olarak değerlendiren sermaye çevreleri, kitle desteğini yitirmiş bu "tabansız" partinin olmadığı Hükümet formüllerini de sık sık yineler olmuştu.

Hem kitle tabanını yitiren, hem de iktidarda olmanın getirdiği olanakları da yitirmekle yüzyüze kalan "sosyal-demokratlar" gözyaşartıcı fedakarlık sahneleriyle "bütünleşme" kararları aldılar. Bu telaşla liderlik ve birleşilecek parti gibi temel sorunlarda anlaşılmaksızın yapılan protokol, kamuoyu önünde oynanan bir dram-komediye dönüşerek sahnelenmek zorunda kaldı.

6 Mart'ta yaşanan "liderlik" krizi ve boş kurultay salonlarında yankılanan öfke; aslında çıkar ve hizip çatışmalarının perde önündeki tekrarından başka bir şey değildi.

Yön'cü Hoca **Mümtaz Soysal**'ın da heveslendiği bu yarış hezimetle sonuçlandığında şöyle diyordu **Soysal**: "Bu, birleşmeden çok çıkar dağıtımının yeniden örgütlenmesidir. Bundan böyle çıkar dağıtımını **Çetin**'in yapacağını anlayan müteahhit nitelikli yöneticiler ve delegeler **Karayalçın**'ı ve SHP'yi satarak taraf değiştirdi-ler."

Devlet "Sol"u ya da MGK'nın sol bacağı...

Medya durmadan CHP-SHP birleşmesini "**solda birleşme**" diye sundu. SHP veya CHP'nin, bu arada **Ecevit** DSP'sinin ne kadar "sol" olup olmadıkları hemen hiç tartışılmadı.

Eski CHP mirasçısı bütün partiler (SHP-DSP-CHP) geleneksel devlet partileridir ve devletin "sol" politikalarını belirlerler. Kendilerini "sosyal-demokrat" ya da "demokratik sol" olarak tanımlamalarına rağmen, Marksist kökenden gelmezler; işçi hareketine, toplumsal muhalefete, sivil toplum örgütlerine dayanmazlar. Devletin işçi sınıfına, emekçi yığınlara, toplumun muhalif kesimlerine karşı "sol"dan denetime alma politikasını belirlerler.

CHP ve türevi örgütlenmeler, kendilerini devletin kurucusu ve sahibi olarak gören "kadrocu" ve "elitist" bir siyaset tarzına sahiptirler. Devletin çıkarlarını bireyin çıkarlarından önde görür; devlet ile toplumu özdeş tutarak, "halkçı" söylemler etrafında Kemalist bürokrasi ve sermayenin çıkarlarını organize ederler.

Sonuçta, bu **partiler de diğer partiler gibi sömürgeci Türk burjuvazisinin düzen partileridir.**

Buna karşılık "Kemalizm"i, "ilerici", "devrimci", "halkçı", "anti-emperyalist" gören Türk solu, reformist anti-faşizm ve anti-emperyalizm anlayışları ile "devlet sol"una sürekli kan taşımak gibi bir günaha da bulaştı.

1973 ve 1977 seçimlerinde Karaoğlan'ın "faşizme karşı mücadele" adına iktidara taşınmasında Türk Sol'unun, bedelini sonradan çok ağır ödediği katkıları büyüktür.

Kemalizme ilişkin bu ters ilişki Türkiye sosyalist hareketinin sürekli olarak Kürt ulusal hareketine uzak durmasına neden olan siyasi bir yabancılaşma da yaratmıştır. Çünkü Kemalistler veya "Devlet solu", Türk sömürgeci ve ırkçılığının, devletin bekası için gerekli olan bütün ideolojik siyasal argümanları tersinden kullanarak ezilen ulus hareketini boğazlamayı görev bilmiştir. Ve adeta Türkiye sosyalist hareketi ile Kürt ulusal hareketinin arasına bir hançer gibi girmişlerdir.

Kürdistanlı sosyalistler, Kemalizmle yürüttükleri bu ideolojik ve siyasal mücadelede, ne kadar haklı olduklarını bugün kanıtladılar. Çünkü dünün "sosyal-demokrat" ve "anti-faşist" CHP/SHP/DSP'si, bugün sömürgeci savaşın nasıl azgın bir örgütleyicisi ve yürütücüsü olduklarını ortaya koyuyorlar.

Kürdistan'da vahşi bir sömürge savaşının yürütüldüğü, köylerin kasabaların boşaltılıp dağın taşın bombardıman edildiği ve ABD dahil bütün ülkelerin "insan hakları ihlallerinde" birinci sırada gösterdikleri Türkiye'yi işte "bu sosyal demokrat ortaklı" hükümet idare ediyor.

Faili meçhul cinayetlerin, kontr-gerilla eylemlerinin, yerinde infazların günlük olaylardan sayıldığı bir ülke; %150 enflasyon ve savaşın tüm faturasının işçilere emekçilere yıkıldığı, IMF'nin bütün koşullarına uyulduğu; yolsuzluk, rüşvet ve mafyanın kol gezdiği bir ülkeyi sosyal demokrat ortaklı bir hükümet yönetiyor.

İşte bu "sosyal demokratlar" dün, Türk Sol'unun büyükçe bir kesimi tarafından anti-emperyalist ve anti-faşist oldukları savıyla hararetle desteklenen aynı kadrolar. Beklentiler birçokları için belki de değişmemiş.

1991'de kurulan Milli Mutabakat Hükümetinin aslında bir savaş Hükümeti olduğu ve Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesini bastırmak için oluşturulmuş ulusal bir koalisyon olduğu açıktı. Tarihsel AP-CHP, DYP ve SHP olarak güncelleşmiş biçimde MGK'nin güdümünde ve Türkeş'in aktif desteğiyle üç yıldır hükümet ediyorlar. Üç yılın bilançosu ortadadır..

Bütünleşme değil: Yenilenen imaj

Devlet terörü ve özel savaşın cumhuriyet tarihinin en üst boyutlarına tırmandığı, ekonomik ve sosyal krizin had safhaya ulaştığı ülkede hükümetin "sosyal demokrat" kanadı, muhalefeti oyalamak, "demokratikleşme" iyileştirme vaatleriyle pasifize etme görevi görmüştü. Öyle de oldu. Güçlü bir sosyal demokrat muhalefetin olduğu bir ülkede, hatta liberal bir muhalefetin olduğu bir ülkede bile asla yapılamayacak işler; SHP'nin iktidar ortağı olmasının ve ne yazıkki uzunca bir süre HEP milletvekillerinin de desteği sayesinde kolayca yapılabildi.

SHP yalnız iç kamuoyu açısından değil diplomasi alanda da uluslararası ilişkilerde de bütün katliam ve insan haklarının en iyi savunucusu, en sağlam sözcüsü oldu. Türkiye'nin bütün kirli işlerini savunmak şerefi uluslararası platformlarda hep "sosyal-demokratlara" verildi.

SHP'liler içte ve dışta yaptıkları bu hizmetleri karşılığında, taraftarlarına bol bol ihale dağıttılar, küçük küçük menfaatler, büyük büyük rüşvetler aldılar. Böylece kanlı ve kirli bir ortaklığı en sefil biçimiyle icra ettiler.

SHP'ye verilen Kültür Bakanlığı, "Nazım Hikmet" geceleri düzenleyerek, gönlü kırık yazarların kitaplarını kütüphanelere alarak bazı Kemalist aydınların da gönlünü hoş tutmaya çalıştı. Ama hapishaneler ağzına kadar gazeteci-yazar, bilim adamı, sendikacıyla doluydu. Gazeteciler kurşunlanıyor, gazete binaları kundaklanıyordu. Poliste, Özel Tim'de MHP'nin ağırlık kazandığı bir güvenlik örgütlenmesinde, bir zamanların faşist Başbuğ'u ile sosyal demokratlar kolkola Taksim'de "Ataya Saygı Mitingleri" düzenlediler..

Tabi bütün bunlar SHP'nin daha çok teşhir olmasını ve taban yitirmesini getirdi. Böyle olunca yalnız "sosyal demokratlar" değil hükümeti ve iktidar da güç kaybetmiş, toplumsal tabanı kaymış oluyordu. İktidarın sol bacağı aksıyordu.

İşte bu nedenle sosyal-demokratların "imaj" tazelemesi, eski itibarlarını hiç değilse kısmen yenilemeleri gerekliliği ortaya çıktı. Zira SHP'den umudunu kesen kitlelerin radikal islama, RP ve daha sola kaymakta oluşu rejim açısından ciddi bir endişe kaynağı oluşturmaya başlamıştı.

SHP-CHP birleşmesiyle süni de olsa bir "yenilenme" görüntüsü içinde belli bir zaman kazanma umudu ortaya çıktı. Bu yenilenmenin başına da rejimin mutemet adamı Liceli **Hikmet Çetin** atandı. Evet düpedüz atandı. Çünkü birleşmedeki faktörlerden biri "hükümetin devamlılığı" oluştururken, diğeri rejime verilecek güvence oluşturuyordu. Daha önce örgüt içinde hiçbir ağırlığı olmayan **Hikmet Çetin** birden bire öne çıktı ve Genel Başkan seçildi. **Baykal** ve **Karayalçın** ekipleri ileride bu "tabansız" lideri kolayca alaşağı edebilecekleri umuduyla onun "ortak genel başkan" olmasını büyük özveri gösterileriyle onaylamaktan çekinmediler.

Fakat bu aldatıcı yenilenme hükümetin sol bacağını sağaltmaya, devlet solunu toplumdaki eski konumuna getirmeye yetecek mi? Bu çok zor görünüyor. Artık CHP/SHP/DSP'nin "sol" veya "sosyal-demokrat" olarak sayılmaması; gerçek yerlerine konmaları zamanı çoktan geldi.

Aslında Marksist kökenden geldikleri halde bugün sağ-reformizmde karar kılmış bir çok akım Türkiye'de kendi gerçek anlamı üzerinden sosyal-demokrasiyi temsil edebilir. CHP'de birkaç Kemalist dinazor ile, ihale takipçisine kalır..

Hem SHP'nin hem hükümetin kaderi Gümrük Birliği anlaşmasından sonra, hükümet protokolüne koydukları birtakım vaatlerini ne derece yerine getirebileceklerine bağlı olacak..

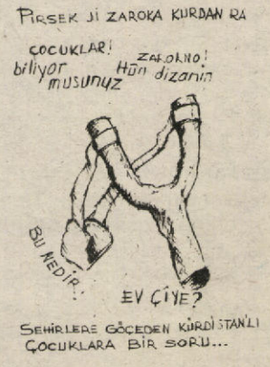

BİRİNA REŞ: GAP

Proja GAP ê statûya Kurdistan ya nû ye. Komara Tirk bi proja GAP ê di Kurdistanê de bi cîh dibe. Ji bona jiyanek nû û dûdirêj mexelê xwe çêdike.

Ev deh sale ku li Bakurê Kurdistan şerê çekdarî dom dike. Tiştek jê heye ku divê her Kurd li ser bisekine û diqata wî bikşîne. Ev ji ew cîhê ku proja GAP ê lê têd avakirin e. Dema kû em li deh salîya vî şerî û cîyên lê geşbûye mêze dikin; bi diqadek mezin herêma vê proje ji dervayê vî şerî hatîye hiştin û hatiye parastin. Di vê herême de ev proje bi hosteyî û bê dengî têd avakirin. Li herêmên dinî Kurdistan kevir li ser kevir nemaye. Nêzîkî 2000 gund hatîne valakirin û şevitandin. Nîvê mirovan ji herêman koçbar û mahacirî deverên din bûne. Belê herêma GAP ê ji dervî vê hilveşandin û talankirinê maye. Hinin gundên ku di vê herême de hatine valakirin, ev gundana ne ji bona tedbîrên leşkerî ji bona vê projê hatine valakirin. Yanî bi kurtayî GAP bi hosteyî ji van sabotajan hatîye parastin û armanca dewletê ya ku bi GAP ê re daye ber xwe bê arqel û asteng dimeşe û ava dibe. Ev avabûn kelha xeniqandin û merbetkirina **TRNK** e.

Proja GAP ê ji bona serhildana Kurdan; ji bona azadî û serxwebûna Kurdistan tedbîra dewletên emperyalîst û qolonyalîst in. Ev dewletên emperyalîst û qolonyalîst bi vê projê wê Kurdistanê derxinin qada navnetewî û bi şirîkatî wê bedin xebitandin. Proja GAP ê bingeha qolonîya Kurdistan ya sermîyandarîya navnetewî çêdike. Ev di nav armanca Proja GAP ê deye. Ji ber ku **KT.** êdî nikare bi serê xwe qolonikirina Kurdistan bi vî hawayi bidomîn e. Jê re alîkar û hemşirîk divên ku karibe di qada navnetewîde kirûyên xwe yên li Kurdistan biparêze û bi destê van şirîkên xwe jî ser arî bike. Proja GAPê ne ji bona netewa Kurde. Tu fêdeyên netewa Kurd (ji xeynî talankirin, kuştin, xulamtiya zordaran, koçbarî, birçîbûn, mahacirî û koletiya nû) pê ve tu fêda natewa Kurd di vê proje de tune ye. Ev proje li gora xwestinên şirîkên vê proje bi cîh dibe. Tiştên ku li vê herêmê bên hilberîn wê li gora xwestinên van şirîkan -Dewletên Yekitîya Ewrûpa û Amerîqa- bin.

Hîmê mezin yê proja GAPê Yekitîya Dewletên Ewrûpa (AET) ne. Ev jî mana ku di gavên rêzanî (siyasî) de jî ev dewletên Ewrûpî êdî şirîkin. Ji bona her gav û her bernamecên rêzanî ev dewletên Ewrûpa jî xwedî bernamecin. Bi **KT.** re van bernamec û kirûyên xwe dimeşên in. Bi her cûrî bûne şirîkên hev. Ev ji tê mana ku bi her hawayî ev dewletana li ser Kurdistan xwedîyê gotinê ne. Şîrketa Îtalî Benda Kebanê û bi şirîkantîya Şirketek Îtalî-Swêdî Benda Karakaya; Şîrketên Elemanan jî santralên elektrîka; Yên din jî bi piranî konsorsyûma EJVA çêdikin. Ev konsorsyûm ji van şîrketan tê meydanê: BBC, Şîrketek a Swêdî Sulzer şîrketek Îtalî ye ye.

Wexta ku em li navên van şîrketa û welatê ku jê ne bînin bîra xwe wê demê wê cîvînên Van dewletên Ewrûpa; Li Kurdistan Kuştina merova, hilweşandin, şewitandin û valakirina gunda, mahacirkirina gunda û rawesta van dewleta jî wê fikrekî bide me.. Dema ku endamên DEP ê hatin cezakirin, serokê dewleta Îtalî ji endamê Yewnatîtanê re digot "ev endamên DEP ê komunîstin. Komara Tirk li henber van tedbîrên xwe distêne ji bona çi hûn bahsa mafên mirovatîyê dikin". Ev galgalana veşartina kirûyên **KT.** û xurtbûna **KT.** ya li Kurdistan baş dide nîşan. Hemû hesab li gora vê tên meşandin.

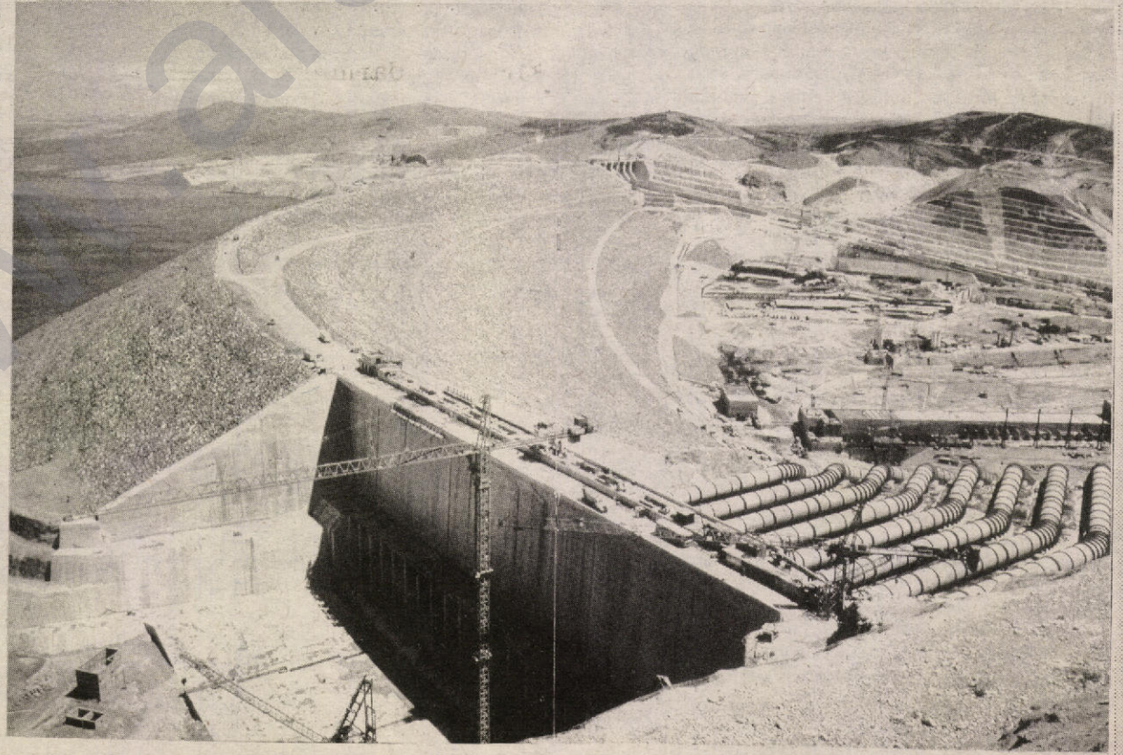

Divê em xwe nexapînin û hedefa xwe baş nasbikin.

Bi vê projê **KT.** wê Kurdistan bike bexçê dewletên Ewrûpa. Proja GAP ê ji bona hewceyên van dewleta têd hazirkirin. Bi vê projê axa herê têd firotin. Dewletên ku ax ji vê herêmê kirîne wê vê axê li gora divêtîyê xwe bidin xebitandin. Kurdistanî nikarin li vê herêmê ji xwe re axê bikirin. Belê gelek dewlet û şîrketên biyanî ji niha de li vê herê xwedî ax û xwedî par in. E jî tê mana ku êdî **KT.** ev dewletana kirine şirîkê qolonîya xwe. Ev dewletên ku îro sermaye xistine GAPê êdî şirîkê **KT.** ne bi her hawayi û mesûlên kirinên li Kurdistan in jî.

Ji bona proja GAP ê di navbêna Elmanya, Yekîtîya Dewletên Amerîka û yen Yekîtîya Ewrûpa de jî reqabetek -pozberî- bê eman heye. Di cîna cîna de dema ku hinin ji van dewleta dijitîya **KT.** dikin ne ku dostên Kurd û Kurdistan in, an jî mafên mirovatîyê diparêzin; ji bona ku hinik xwestinên xweyî din bi **KT.** re bidin qebûlkirin û parek hîn zêdetir, van denga derdixînîn. Ev jî dide nîşen ku Kurdistan bi proja GAP ê re bûye gepek ji para van şîrketin navnetewî. Ji bona ku vê gepê li gora hêzên xwe li hev parvekin jî şerekî bêdengî didomîne di mavbêna van şîrket û van dewletan de. Heta hinek ji van şîrketa dest dirêjî hinin hêzên welatparêzî Kurdistan jî kirine û dixwazin bi van jî di herêmê de hinin armancên xwe bicîh bîn in.

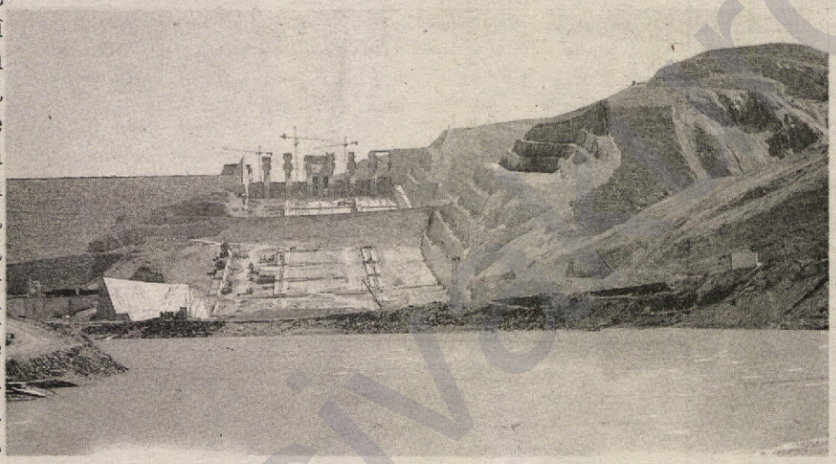

Bi kurtayî proja GAP ê, ker û lal kirin a Kurdistan e. Kedîkirina Kurdistanê. Qeyd û merbet kirina Kurd û Kurdistan e. Bi Tirkan re entegrekirina Kurd û Kurdistan e. Yên ku biratîya Kurd û Tirkan jî diparêzin dûvkê wan bi vê projê ve girêdayî ye. Li ser navê demokratîyê bila xwe nedin wî alî û vî alî. Ji bona xeniqandina Kurd û doza Kurdistan ev Proja GAP ê kefenek e. Ev kefen kefenokî ûsa bi hostayî tê tefsalê ku dirûnkirê wê gelek ji wan di nav Kurdan de ji xwe re şagirt jî çêkirinê. Jî bona ku bêjin "bimbarek be". Ev proje ji bona ku Kurd çeka deynin û şerê çekdarî li Kurdistanê bisekine û Kurd destgirêdayî bimîn in tê avakirin. Ji bona ku agirê azadî û serxwebûnê bêd tefandin ev proje tê avkirin.

Ev sîyaseta malxerab hevsarê koledarîya Kurda, yan nû ye. Statuya kolonîyek navnetewî ye.

Ev proje Kurdistanek bê deng daye ber xwe. Kurdistanek ku dest û lingê wê hatiye girêdan û baskê wê hatibe şikenandin daye ber xwe. Even ku îro li Kurdistanê "biratîya Kurd û Tirkan" dane ber xwe û borîzanîya vê baveriyê dikin, di nav vê proje dene û endamê vê koledarîya nû ne, endamê vî kefenê Kurda yên ku nû têd dirûtine.

Rêzanîn -sîyaset- tişteke; qabadayiti tişteke. Divê honak û partîyên Kurdistan dev ji qabadayîtîyê berdin. Tehlûka li pêşîya netawa Kurd û li pêşîya **TRNK** e bîbîn in. Armancê şaş nekin û tarî nekin. Di girêdanên navnetewî de xwe nexapîn in. Ahmeqîya mezin ji mirovan re ya ku xwe bi xwe bide xapandin e.

Divê bi her pergali em li hember vê proja GAP ê bisekinin,û armancên vê projê bi netewa xwe bidin naskirin. Bi netewên dinê re bidin naskirin. Bila kes nebêje "de dijmin vê ji me re çêdike, dema ku Kurdistan rizgar bibe wê GAP ji me re bimîn e". Ev xeyalek û şaşîyek mezin e. Yên ku ewqas pere têxe van erda, zû bi zû bi destên me de bernade. Hîn bêtir şertên me zortir dike.

Ez hêvîdarim ku wê honandin û partîyên Kurda, yên Kurdistanî bi mesûlîyetek mezin li ser vê proja GAP ê bisekinin. Bi hevre di ênîyek netewî de li henber vê BİRİNA REŞ raweştê bistîn in û van lîskên ku li Kurdistanê tên çêkirin, wê ji hev tar û mar bikin. Di bingeha divêtiyên Kurd û Kurdistanê de mexelê şer ava bikin.

Li Kurdistan bê hêzên çekdarî tu garantiya tiştekî ji Kurdan re tune ye. Bila ev baş bêt zanîn. Ez hêvîdarim ku wê hêzên çekdarî bên parastin û hîn bêtir bi hozanî di armancê de bêtin xebitandin û hêz kirin. Ez hêvîdarim ku emê êdî dev ji qabadayîtîyê berdin û bi rêzanînek serrast, di bingehek hevkarî û di ênîyek netewî de bi her hêzî cîh bigrin û xwedî li vê dozê derkevin. Van ewrêv reşî li ser Kurdistanê tar û mar bikin û bela bikin..

Ez hêvîdarim ku bi "vê birîna reş" re lîskên ku tên lîstin wê dîqata siyasetvanên (rêzanînvanên) Kurdistanî bikşîn e..

Ş.Laleş

Fotoğraflar: Sêrka Rizgarî

SÜRESİZ AÇLIK GREVİ 40. GÜNÜNDE

KONYA CEZAEVİ DİRENİYOR !

Konya E Tipi cezaevindeki 258 siyasi tutsak, cezaevi idaresi tarafından gasp edilen haklarını kazanmak için 17.2.1995 gününden itibaren **Süresiz Açlık Grevi**'ne başladı. Tutsaklar, yaşam-ölüm mücadelesi içindeler. Açlık grevinin 40. günlere gelmesine rağmen ilgili makamlar duyarsızlıklarını koruyorlar..Süresiz açlık grevinin 36. gününde tutsakların sağlık durumlarının tehlikeli boyut kazandığı ve doktor tedavisini kabul etmedikleri öğrenildi.

Durumu ağır olanlar; **Abdullah Demir , Turan Kaya, Hasan Çoban, M.Garip Yaş, Vedat Ateş, Cemil Uysal, Abdurrahman Kaya , Ayşe Cabadak, Eylem Zanay Adıbelli, Güler Bilen , Hicran Binici, Lütfi Kaya, Sağra Aktaş, Nevzat Çelik, Haseri Yumuş, Mehmet Çalışkan, Felemez Bilekçier, Halis Eken, Rıdvan Ekinci, Hasan Şimşik, Abdullah Demir, Destan Kalayhan, Abdurrahim Akman, Sıddık Çetin, Hamit Adiman, Abdullah Bağ, Şehmuz Kalır, Haşim Dölek.**

Genelde görülen hastalıklar; ağızdan kanama, mide ağrıları, tansiyon düşüklüğü, aşırı halsizlik ve aşırı ishal şeklinde.

Tutsakların haklarını kazanana kadar açlık grevine devam edecekleri ve 23.3.1995 gününden itibaren duruşmalara çıkmayacakları bildirildi.

18.3.1995 günü İstanbul İHD şubesi Cezaevi Komisyonu tarafından konuya ilişkin bir basın açıklaması yapıldı.

Açıklamada; **"Adalet Bakalığı ve Cezaevi idareleri açlık grevleri ile ileri sürülen talepleri görüşmek için açlık grevlerinin 50 günü geçmesini bekliyor. Bu tavır bile bakanlığın ve idarenin insanlık dışı, hukuk dışı yaklaşımına bir örnekir.**

Konya 'da açlık grevindeki tutukluların talepleri insanca yaşama koşulları ve keyfi uygulamaların son bulmasıdır. Buca'da 46 gün açlık grevi yapılarak elde edilen bazı haklar ve insani koşullar cezaevi idaresi tarafından geri alınmaya çalışılmaktadır. Buca tutuklularına yapılan saldırı ile en son 60 kişi yaralanmıştır. Erzurum Cezaevi'nde işkence yapılarak, sürekli ve sistemli baskılarla tutuklular itirafçılığa zorlanmaktadır. Tutuklular, bütün cezaevlerindeki insanlık dışı politikaların MGK'nin direktifleri ile uygulandığını ileri sürmektedirler. Açlık grevlerindeki, direnişteki tutukluların talepleri insan haklarına, yasalara aykırı talepler değildir.

Biz, insan hakları savunucuları, tutukluların talepleri en kısa zamanda kabul edilsin, cezaevlerindeki işkenceye, baskılara ve keyfi davranışlara son verilsin diyoruz." denildi. Kalabalık bir kitlenin katıldığı basın açıklamasında tutsak yakınları da konuya ilişkin görüşlerini belirterek toplantı son buldu.

Konya İHD tarafından yapılan Basın açıklamasında ise; yetkililerin cezaevlerinde sorunları bir an önce çözmeleri için gerekli sorumluluğu göstermeleri istendi.

Öte yandan Adalet bakanlığının Konya cezaevine gönderdiği iki kişilik heyet yaptığı açıklamada; **"bu talepler örgüt talepleridir. Bugün bunlar kabul edildiğinde, yarın başka taleplerle önümüze çıkacaklar. Bu taleplerin insan hakları istemleriyle bir ilgisi yoktur. İHD ve ÇHD bunlar gibi teröristtirler. Bu tür dernekler kuryeclik yapmaktadır"** denildi.

Dergimiz baskıya girdiği sırada, Konya cezaevindeki Açlık Grevinin, tutsaklarla idarenin anlaşması sonucu zaferle sonuçlandığı bildirildi.

İLGİLİ MAKAMA
KONYA DGM BAŞSAVCILIĞI'NA- BAŞBAKANLIĞA-TBMM'YE-
İNSAN HAKLARI KOMİSYONU BAŞKANLIĞI'NA- ADALET BAKANLIĞI'NA-
İHD GENEL BAŞKANLIĞI'NA- İNSAN HAKLARI BAKANLIĞI'NA-
İHD KONYA ŞUBESİ'NE

Bizler yıllardır belli amaçlar doğrultusunda, çeşitli uygulamalara her türlü maddi manevi baskı, hak gasları ve anti-demokratik uygulamalara maruz kaldık, kalıyoruz. Bu yapılanlar bireysel ya da yerel kurumların kendi keyfi gayri resmi politikalarının bir sonucu olduğu gibi, son dönemlerde MGK'nın Cezaevlerine yönelik aldığı kararlarında bir yansıması oluyor.

12 Eylül Askeri-Faşist Cuntasının iş başına gelmesiyle birlikte daha sistemli bir tarzda yok edilmek istenen siyasi ve insani kimliğimiz, tek hücreli cezaevlerinin hayata geçirilmek kararıyla günümüzde doruğa ulaşıyor. Bu amaçla yakın zamanda bir çok cezaevine planlı ve provakatif saldırılar düzenleyerek, bu cezaevlerinin zeminini sağlamlaştırılarak; Kamuoyuna tutsaklara tek hücreli sistemi sessiz sedasız kabul etmeleri hedefleniyor. "Eski cezaevleri ihtiyaca cevap vermiyor yeni ve modern cezaevleri" yuturmacalarla uyutulmaya çalışılıyor. Kürt halkının başına bombalar yağar, evleri yakılıp-yıkılır, kış ortasında göçe zorlanırken; insanlar işkenceden kırılıp geçirilirken; aydınlar, demokratlar "kirli savaşa dur" dedikleri için cezaevlerine tıkılırken; gözaltında kayıplar, "faili belli" cinayetler ve "yerinde infaz"lar pervasızca uygulanırken, arada tutsakların sorunlarıyla kimsenin ilgilenmeyeceği düşünülüyor.

Bu tür uygulamalara karşı siyasi tutsakların nasıl direndikleri de ortadadır. Geçmişte 12 eylül rejiminin toplumun her kesimine dayattığı en ağır politika ve uygulamaların, kendisini insanlık tarihine "kara bir leke" olarak nefretle anılacak tarzda özellikle cezaevlerinde gösterdiği bilinen bir gerçektir.

Gerek TC, gerekse uluslararası yasa ve antlaşmalarda, sözde "devletin ve yasaların korunması ve güvencesi altında" olan tutsaklara eşine ender rastlanan, çağımızda emsali görülmeyen işkence ve insanlık dışı muameler yapıldığıda biliniyor.

Tutsakların siyasi ve insani kimliklerini bırakmaları için her türlü baskı ve işkence yöntemleri denenmiş; teslimiyet ve ihanet dayatılarak posası çıkmış bir kişilik ve insani değerleri hiçe sayan sefilce bir yaşam yaratılmaya çalışılmıştır. Buna karşı direnmek isteyen onlarca tutsak işkence tezgahlarında öldürüldü, yüzlercesi hasta ve sakat bırakıldı, yine direnmek amacıyla onlarca tutsak kendini astı, yaktı veya ölüm oruçlarında şehit düştü.

Bugün dayatılmak istenen yine böyle bir politikadır. Diyarbekir, Antep, Erzurum, Bursa, Bayrampaşa, Ankara, Buca vd. cezaevlerine yönelik peşpeşe saldırılar sonucu tutsakların bazılarının öldürülmesi bunun kanıtıdır. Fakat oynanmak istenen oyunlara gelinmeyeceği ve kazanılan hakların kolay kolay teslim edilmeyeceği, bunun için dün olduğu gibi, bugünde bedel ödenebileceğinden kimsenin kuşkusu olmasın. Birçok cezaevinde gelişen direnişler bunu çok iyi ortaya koymuştur.

Bizim bulunduğumuz Konya cezaevinde de devletin, cezaevleri üzerinde hayata geçirmek istediği politikanın yansıması, bir bütün olarak kendisini göstermektedir. 10 aylık geçmiş bir süre içerisinde yaklaşık 80 gün açlık grevlerine girilmiş, bunun karşılığında kazandığımız birçok hak, -Cezaevi idaresinin yazılı ve sözlü güvencelerine rağmen- teker teker gasp edilmiş, Müdür ve savcılar verdikleri sözleri teker teker unutmuşlardır. Bunun siyasetle, hukuk savunuculuğuyla hiç bir alakası yoktur. Aldatmacadan öteye birşey değildir. Uzun süreler ve çekilen onca zorluklar sonucu elde ettiğimiz haklarımızla böyle kolay ve pervasızca oynanması, bize "daha uzun süreli Açlık Grevlerine girin ve ölün" demekten başka birşey değildir.

Buna rağmen sorunlarımızın diyaloğ yoluyla çözülmesine yönelik tüm çabalarımız idarece boşa çıkarılmış, hiç bir soruna çözüm getirilmemiştir. Banyo 40-50 günde bir yaptırılmakta, mektuplarımıza keyfi el konulmakta, Konya'nın kışında tek bataniye verilmekte, kaloriferler çoğu zaman çalışmamakta, koğuşlararası her tür acil ihtiyaçların iletiminde gardiyanlar ve idare denetiminde izin verilmemektedir.

Bu şekilde diyalog yolları ve çabalarımızın önü tıkandığı zaman, en doğal savunma hakkımız olan açlık grevine girdiğimizde ise, "kasıtlı yapıyorlar", "talimatı dışardan alıyorlar", "amaçları farklıdır" vb. denilmektedir. Bu mantıktan vazgeçilmelidir. Daha önceleri elde ettiğimiz kazanımları geri almakta, korumakta ve geliştirmekte kararlıyız. Hiç kimse keyfiyet içinde hareket etmemelidir. Biliniyorki; Siyasi onur ve kişiliğimizle çelişen durumlara, kazanılmış haklarımızın gasp edelmesine sessiz kalmadık, kalmayacağız.

Bu temelde aşağıda adı ve açık imzaları bulunan biz Konya Cezaevi siyasi tutsakları olarak taleplerimiz karşılanıncaya kadar 17.2.1995 tarihinden itibaren SÜRESİZ DÖNÜŞÜMLÜ AÇLIK GREVİ'ne girdiğimizi duyuruyor, gereğinin yapılmasını istiyoruz.

PKK, PRK-Rizgarî, DHP, TDKP-GKB, TKP-ML TİKKO
Davası tutsakları

TALEPLER

● **Siyasi Temsilcilik:** Her yargılanılan dava esasına göre; her davadan en az bir kişi olmak üzere:

- Her istediğinde istenildiğinde, koğuşları gezip sorunlar hakkında bilgi almak.
- Cezaevine yeni gelen arkadaşların karşılanması ve yerleştirilmesinde görev almak.
- İdare ile sorunlarla ilgili görüşebilme.
- Ziyaret günlerinde ziyaretçilerin ve tutuklu arkadaşların sorunların çözmede görev alabilme.

● **Koğuşlararası Ziyaret:**

- Koğuşlararası misafirliğin, havalandırma süresi boyunca serbest bırakılması, tutsakların iç görüşünün sağlanması.
- En az haftada bir kez olmak üzere aynı davadan yargılanan Bayan ve Erkek tutsakların iç görüşününün sağlanması.

● **Açık Görüş:** Adli tutuklu ve mahkumlara uygulanan açık görüş sisteminin aynısının, siyasi tutsaklar içinde uygulanması.

● Koğuşlararası sportif ve kültürel faaliyetlerin serbest bırakılması.

● **Ziyaret Sorunu:**

- Arkabalık sınırı getirmeksizin gelen ziyaretçilerin tümünün içeri alınması.
- Görüş saatlerinin tam gün olması ve isteyen ziyaretçilerin tümünün bu saatler içinde görüşebilmesi.
- Görüşlerde sayı sınırlandırmasının kaldırılması.
- Yemek, sayım vb. bahanelerle görüşün kısıtlanmaması, görüşün mesai saatleri içinde kesintisiz devam etmesi.
- Salı ve perşembe olan görüş günlerinde, koğuşların bölünmesi ve hangi koğuştan arkadaşların ziyaretçisi gelmişse, görüşebilmesi.
- Görüşçülerimize sağlıklı ve ihtiyaçlarını karşılayabilecek bekleme salonu sağlanması, -burada yiyecek ihtiyaçlarınıda karşılayabilmeleri-
- Ziyaretlerde getirilen her türlü teyp, kaset, daktilo ve yiyecek malzemelerinin alınması.

● Koğuşlararasında her türlü kitap, dergi, giysi, kap-kaçak vb. her türlü alışverişin serbest bırakılması.

● **Basın-Yayın Sorunu:**

- Keyfi tutumlardan vazgeçilerek yasak olduğuna dair hakkında mahkeme kararı olmayan tüm kitap, dergi vb yayınları hiç bir engel gösterilmeden içeri alınması.
- Toplatılmış olsa dahi, diğer cezaevlerinden gelen yayınların içeri alınması
- Bunlara göre el konulmuş yayınların bize iade edilmesi.
- Toplatılmış olsa dahi, gelen yayınların en az bir adedinin koğuşlara verilebilmesi.

● **Yiyecek İçecek Sorunu:**

- Hiç bir şekilde miktar ve çeşit sınırlandırması konulmaksızın görüşlerde gelen yiyeceklerin verilmesi.
- Kahve, çay, kakao, tütün vb. içecekler üzerine konulan yasağın kaldırılması.
- Mutfak yemek listesinin hazırlandırmasında,tutsaklarında görüşünün alınması.
- Yemek çeşit ve kalitesinin yükseltilmesi ve temizliğine dikkat edilmesi.
- Doktor ve tutuklu temsilciliğinin denetim ve gözetiminde yemek kontrollerinin yapılması.

● **Sağlık Sorunu:**

- Cezaevleri TTB -Türk Tabipler Birliği- denetimine açık olmalı, cezaevi doktarlarının idari denetim ve yönetim sorumluluğundan muaf olması.
- Revirin her türlü acil duruma göre donatılması.
- Hastahanelere sevkin hızlandırılması, orada yeterli bakım ve tedavinin yapılması, hastalara uygun yer verilmesi.
- Her türlü ilaç masraflarının idarece karşılanması.

● **Haberleşme Sorunu:**

- Yasal çerçevede yerli ve yabancı demokratik kitle örgüt ve kurumlarıyla görüşme ve her türlü yazışma hakkımızın engellenmemesi.
- Yasal çerçevede her türlü ülke içi-dışı başınla yazışma, haber, ilan ve yazı yazmak (gönderme de) hakkımızın engellenmemesi.
- Yazışmaya özel olarak da cezaevleri arası her türlü yazışmaya (Mektup, faks, telgraf, koli vb.) yönelik kısıtlama ve yasakların kaldırılarak şu ana kadar idarede tutulan, gelen-giden tüm postaların tarafımıza verilmesi.
- Ailelerimizle telefon görüşü hakkımızın verilmesi. (Herhangi bir kısıtlama getirilmeksizin)

● **Koğuşlarla İlgili Sorunlar:**

- Koğuşların tüm sıhhi tesisatlarının onarılması.
- Bayan koğuşlarında A Blok giriş kapısına dek gereksiz ara kapıların kaldırılması, koğuş yemekhane kapısının sürekli açık tutulması.
- Koğuşlara buzdolabı, renkli televizyon, video, fırın, çamaşır ve bulaşık makinası, teyp (her türlü) bilgisayar, dikiş makinası vb. makinelerin alımının serbest bırakılması.
- Koğuşlara ranza sayısına göre tutsak alınması, koğuş kapasitesinin normal hale getirilmesi.
- Bayan koğuşunun adli tutsaklardan ayrılması, siyasi bayan tutsaklara ayrı koğuş tahsis edilmesi.
- Koğuşlardaki iç yaşantıya müdahale edilmemesi, resim, poster vb. asılmasının engellenmemesi.
- Havalandırmanın gün doğumu ve batımı esasına göre düzenlenmesi (sabah 6.30 ve akşam 19.00).
- Mutfak kapılarının kapatılması.
- Aynı havalandırmayı kullanan koğuşların sayımının ortak yapılması.
- Sportif malzemelerimizin karşılanması, Pinpon (Masa Tenisi) araç ve gereçlerinin koğuşlara alınması.
- Dışardan getirilecek her tür battaniye, nevresim ve çarşafların alımının serbest bırakılması.
- Koğuş aramalarında talanın yaşanmaması ve her türlü yazılı, çizili malzemelere el konulmaması, tahrip edilmemesi.

● **Temizlik Sorunu**

- Deterjan sabun ve benzeri temizlik malzemelerinin düzenli olarak idarece karşılanması.
- Cam su bardağı, kolonya ve traş makası ihtiyacımızın koğuşlara girmesine izin verilmesi.
- Sıcak su banyo sorununun çözülmesi... 40-50 günde bir yaptırılan banyonun haftada bir yaptırılması ve koğuşalara günde üç öğün sıcaksu verilmesi.
- Sağlıklı kullanım açısından çatal bıçak verilmesi.

● **Sevk ve DGM'ye gidiş geliş:**

- Kelepçelerin sevkler ve mahkemeye gidiş gelişte gevşek bağlanması.
- DGM hüsresinin genişletilmesi, kapasitenin üzerinde tutsağın hücreye alınmaması, hücrede kelepçelerin çözülmesi, hücrenin havalandırılmasının sağlanması, hücreye bank konulması.
- Sevk, mahkemelere gidiş gelişte ringlere tıka basa doluşturulmaması.

● istenildiği gün, koğuşların dışkantin ihtiyaçlarının karşılanması, iç kantin üzerindeki fahiş fiyatların düzeltilmesi.

● Günlük gazetenin düzenli olarak ve gelir gelmez bahane gösterilmeksizin koğuşlara verilmesi.

● Hafta sonlarında ekmeğin günlük alınması, tüm hafta sonu (üç günlük) ekmek ihtiyacının toplu alınma zorunluluğuna son verilmesi.

● Görüş yerinde görüşü engelleyen camların kaldırılması.

● Cezaevi kütüphanesinin kullanılmasına sınır konulmaması.

● Avukat görüşlerine sayı ve zaman konulmaması.

● Savcılık görüşününe sınır konulmaması.

● Her türlü görüşme ve revir talebimizde dilekçe uygulamasının kaldırılması.

● Koğuşlara yazı tahtası, masa, sandalye, sehpa verilmesi, her ranza başına bir elbise dolabı verilmesi.

● İdarede tutulan ve dışardan gelen çanta, valiz ve giyeceklerin (deri ve her tür renkte olan) tarafımıza iade edilmesi.

● Talep halinde aynı davadan yargılanan tutsakların ortak savunma vs. hazırlayabilmeleri için biraraya getirilmelerinin sağlanması.

● Sayımların sabah ve gecenin dışında yapılmaması.

● Avukata gidiş gelişlerde aramanın kaldırılması.

● Aramaların sadece dedektörle yapılması.

● Aramada dahil, askerlerin kesinlikle koğuşlara girmemesi, pencere, parmaklık, kontrolüne son verilmesi.

● Gözetleme mazgalındaki deliklerin kapatılması.

● Daha önceki açlık grevimiz boyunca hakkımız olan ve idarece el konulan iaşe bedellerimizle birlikte, bu açlık grevinin de karşılığı olan bedellerin karşılanması.

● Keyfi cezaların (mektup görüş tecrit vs.) kaldırılması.

● Memurların keyfi uygulamalarının önlenmesi için anlaşma maddelerini memurlara yazılı olarak duyurulması.

KAMUOYUNA

Ulusal ve sınıfsal mücadelenin yarattığı gelişmelerle yoğunlaşan eylemlilikler ve halk içerisindeki örgütlülük her geçen gün devrimi daha da yakınlaştırmaktadır. Mücadelemiz 95 yılının "Zafer ve Kurtuluş" sloganına uygun pratiklerle ülke içinde ve dışında büyük gelişmeler kaydetmiştir.

Bunun karşısında siyasi, askeri ve diplomasi alanlarında tıkanan sömürgeci faşist TC, içine düştüğü tıkanıklığı aşmak için eski gerici, barbar politikalarından taviz vermeden Kürdistan halkına göçü dayatarak, binlerce köyü boşaltma yoluyla Kürdistan'ı insansızlaştırmaya çalışmaktadır. Binlerce insanı gözaltına alarak çok ağır işkencelere maruz bırakmış, çoğunu gözaltında kaybetmiştir. Ayrıca legal alanlara yönelerek onlarca Kürt aydınını, işadamını katletmiş, bununla da yetinmeyerek Kürdistan'dan metropollere göçmüş halka orada da yaşam imkanı tanımayarak sindirme ve korkutmaya yönelik sokak ortası in-fazlarını, gözaltılara ve yoğun işkencelere tabi tutmuştur.

Türkiye cephesinde ise, savaşın faturası işçi ve emekçi kitlelere çıkarılmaktadır. Yüzbinlerce işçi işten çıkartılarak işsiz -güçsüz açlıkla yüz yüze bırakılmış, yüzbinlercesi ise, en ağır koşullarda çalıştığı halde emeğinin karşılığını alamamakta ve burjuvazinin çıkarlarına feda edilerek yoksullaştırılmaktadır.

Öte yandan cezaevlerindeki devrimci-yurtsever tutsaklara, 12 Eylül'ü aratmayacak türden bir vahşet uygulanmakta, bir çok devrimcinin canı-kanı pahasına elde ettiği haklar gasbedilmektedir. Özellikle son MGK kararlarıyla başta Diyarbekir, Erzurum, Elbistan, Antep, Buca ve Aydın olmak üzere tüm cezaevlerinde uygulananlar vahşet boyutunu da aşmıştır.

Konya cezaevindeki devrimci-yurtsever tutsaklara daha önce yapılan baskı ve saldırılar, son MGK kararlarıyla en üst boyutlara ulaşarak, uzun direnişler sonucu alınan haklar, henüz hayata geçirilmeden gasbedilmiştir.

Bizler Konya Cezaevindeki PKK, PRK-Rizgari, TDKP-GKB, TKP ML-TİKKO, TİKB ve DHP davası tutsakları olarak bu uygulamalara son verilmesi için, taleplerimiz kabul edilinceye kadar 17.2.1995 tarihinden itibaren süresiz-dönüşümlü açlık grevine başlıyor, devrimci-demokrat kamuoyunu duyarlı olmaya çağırıyoruz.

KAMUOYUNA

Kürt ulusunun, sömürgeci güçler tarafından yok edilmeye, inkar ve talan edilmeye çalışılan binlerce yıllık tarihsel ve kültürel değerleri içinde Newroz'un, ulusal direniş ve mücadele geleneğimizin önemli bir parçası olması nedeniyle ayrı bir yeri vardır.

Bu binlerce yıllık tarih içinde Kawa'nın, Dehak'ın zulmüne vurduğu her darbe, Kürt ulusunun yüreğinde, bilincinde sönmeyen/söndürülemeyen bir ateş olmuştur. Bu ateş ki; her dönemde haksızlığa, zulme sömürüye ve esarete karşı verilen direnişlerle, mücadelelerle daha da harlanmış, özgürlük ve bağımsızlık mücadelemizin sembolü olmuştur. Bu olgunun sömürgecilerinde dikkatinden kaçmadığı, Kürt ulusuna ve onun özgürlük ve bağımsızlık mücadelesine karşı tüm olanaklarını seferber edip, topyekün bir imha saldırısı içinde olan sömürgeci güçlerin, özellikle son birkaç yıldır mücadelenin Newroz'larla birlikte kitlesel bir boyut kazanması karşısında, Newroz alanlarını kan gölüne çevirdiği,soykırım provalarına giriştiği bilinen bir gerçektir. Amaçlananın, Kürt ulusunun meşru direnişini kırmak, ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelemizi kirli sömürge savaşının kan gölü içinde boğmak olduğundan kuşku yoktur.

Ancak, Kürt ulusu ve onun radikal-bağımsızlıkçı siyasal güçleri; dün olduğu gibi bugün de meşru direnişlerini ve mücadeleyi daha da yükselterek; bu saldırıları boşa çıkartacaklardır. Newroz ateşleri, dün olduğu gibi bugün de Kürdistan'da, Kürdistanlıların bulunduğu her yerde ve herşeyden önemlisi yüreklerimizde yanmaya devam edecek, ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelemizin zaferlere ulaştırılmasına güç katacaktır.

Bu yıl Newroz'u, sömürgeci zindanlarda ve direniş içinde karşılıyor olmamızda ayrıca anlamlıdır. Sömürgecilerin, biz siyasi tutsakları kişiliksizleştirme/kimliksizleştirme, düşürme ve teslim almaya yönelik programlarının bir parçası olarak zindanlarda bizlere dayattığı her türlü baskı ve vahşet uygulamalarına karşı sürdürmekte olduğumuz haklı direnişimizi, Newroz geleneğimizden de aldığınız güçle zafere daha kolay ulaştıracağız.

Bizler, Konya zindanında kalan PKK ve PRK-Rizgarî davası siyasi tutsakları olarak, tüm yoldaşların, sömürgeci zindanlardaki tüm siyasal tutsakların, tüm özgürlük ve bağımsızlık savaşçılarının ve özgürlük tutkusu tüm dünya halklarının Newroz'unu kutlarken, Newroz şehitlerimizi de saygıyla anıyoruz.

Bijî NEWROZ
Bijî Azadî û Serbixwe
Bijî Tekoşîna Netewîya Rizgarîya Kurdistan
21 mart 1995

Konya Cezaevi
PKK ve PRK/Rizgarî Davası Tutsakları

KAMUOYUNA

16 mart 1988'de ırkçı-sömürgeci Irak ordularının Güney Kürdistan'da, Halepçe'ye karşı kimyasal silahlarla giriştikleri saldırıda, çoğunluğu kadın ve çocuk 5 binden fazla insanımız katledildi.

Saldırı sonrası yüzbinlerce kişinin yerlerini yurtlarını terkederek Kuzey ve Doğu Kürdistan'ın "yapay sınır"larına yığılmasıyla katliam ve sonuçları, tüm dünya kamuoyunun gözleri önüne serildi. Yüzbinlerce insanımızın, katliam korkusuyla bu "sınır"larda günlerce bekletilip, kendi vatanlarında mülteci konumuna itildiği o günlerde Kürt halkı ulusal ve insani dayanışmanın en güzel örneklerinden birini göstererek, tüm olanaklarını katliamdan kaçanlar için seferber etti.

Halepçe katliamı ilk anda dünya kamuoyunda geniş bir yankı buldu ve hemen herkes tarafından lanetlendi. Ancak, bu katliamın siyasal ve sosyal nedenlerinin tartışılması yerine, salt "insan hakları" boyutu ve katliamda "kimyasal silah" kullanılmış olması ele alındı, bir süre sonra da unutulup gitti.

Oysa, Halepçe katliamı, Kürt ulusuna yönelik ne ilk, ne de son kitle katliamı olmuştur. Geçmişten bu yana Kürdistan'da, sömürgecilere karşı gelişen tüm ulusal direnmeler, kurtuluş hareketleri, sömürgeci güçler tarafından kanla bastırılmaya, birer soykırım provasına dönüştürülmeye çalışılmıştır. Koçgiri, Ağrı, Şeyh Sait, Dersim direnmelerinin bastırılması, jandarma zulmü, "33 Kurşun"lar ve sayısız askeri tatbikatlarla köylerin, insanların birer canlı hedef halinde napalmlarla, tanklarla yakılıp-yıkılması, Kürt halkının belleğinde halen canlılığını korumaktadır.

Kürdistan'da, 1984'ten itibaren gelişmeye başlayan gerilla hareketi, ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesine önemli bir ivme kazandırmış ve Kürt ulusu, sömürgeci boyunduruğu kırmak, esaret zincirlerinden kurtulmak yolunda özgürlük ve bağımsızlık mücadelesine kitlesel bir destek vermiştir. Mücadelenin giderek gelişmesi karşısında TC, kirli ve haksız bir sömürge savaşıyla Kürt ulusuna karşı topyekün bir imha savaşına girişmiştir. Binlerce köy ve kasaba, yerle bir edilmiş, onbinlerce insanımız katledilmiş, yerinden yurdundan sürülmüş, kanlı işkence tezgahlarından geçirilip zindanlara atılmıştır. Hızla insansızlaştırılan Kürdistan, sömürgeci güçler tarafından tam bir savaş cehenne-mine çevrilmiştir. Kürt ulusunun iradesi dışında, her ne pahasına olursa olsun Kürdistan'ı ellerinde tutmayı amaçlayan güçler, radikal bağımsızlıkçı temelde gelişen ulusal kurtuluş mücadelesini ezmek, yok etmek, en azından kitle desteğini kırarak yanlızlaştırmak için, tarihte eşi benzeri görülmemiş bir soykırım ve sürgün politikasını tüm dünyanın gözleri önünde sistematik olarak uygulamaktadır.

Kürt ulusunun yıllardır büyük bir kararlılıkla dile getirip sahip çıktığı ve tüm dünya uluslarının olduğu gibi, kendi temel demokratik hakkı olan kendi geleceğini özgürce belirleme hakkına duyarsız kalan, kulaklarını tıkayan emperyalist güçler ise, bir yandan kendi kamuoylarının demokratik tepkilerini frenlemek amacıyla, sorunu "insan hakları" çerçevesine sıkıştırıp, zaman zaman timsah gözyaşları dökerken, bir yandan da sömürgeci güçlerin sömürgelerine karşı daha iyi savaşabilmeleri ve bu arada kendi silah tekellerinin daha fazla kâr etmesi için, sömürgeci ülkeleri birer silah deposu haline getirmekte çekinmemektedirler.

(...)

Ortadoğu'da kanayan bir yara gibi duran Kürdistan sorunu doğru bir biçimde çözülmedikçe, Kürt ulusu kendi geleceğini özgürce belirleme hakkına sahip olmadıkça, Kürdistan üzerindeki sömürgeci askeri işgal kırılmadıkça Kürt ulusu her gün yeni yeni Halepçelerle karşılaşacaktır. Son yıllarda TC'nin Cizre'de,Şırnak'ta, Kulp'da, Lice'de ve daha birçok yerde giriştiği kitle katliamlarının muhteva itibariyle Halepçe katliamından pek bir farkı yoktur. Soykırım ve katliamların ölçüsü, salt kimyasal silah kullanıp kullanmamakla da ölçülemez. Ki, TC'nin yine son bir kaç yıldır Kürdistan dağlarında gerillalara karşı kimyasal silah kullandığı da bilinmektedir. Bu bakımdan Kürdistan'da Kürt ulusunun desteğiyle, meşru bir temelde gelişen ulusal kurtuluş mücadelesi ve onun siyasal güçleri değil, mazlum bir ulusu, Kürt ulusunu topyekün imha etmek için açık bir işbirliği içinde bulunan sömürgeci ve emperyalist güçlerin Kürt ulusuna karşı teröründen sözedilebilir.

Bizler, Konya zındanlarındaki **PKK, DHP ve PRK-Rizgarî** davası tutsakları olarak, Halepçe ve tüm Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi şehitlerini bir kere daha saygıyla anarken, Türkiye'nin ve dünyanın tüm emekçi, ilerici, demokrat kesimlerini, Kürdistan'daki kirli sömürge savaşına karşı durmaya, kendi hükümetlerini Kürdistan'daki soykırım ve insanlık suçlarına ortak olmamak için mücadele etmeye çağırıyoruz.

16 mart 1995

Konya Cezaevi
PKK ve PRK/Rizgarî Davası Tutsakları

KAMUOYUNA

12 Mart 1995 günü akşam saatlerinde Gazi Mahallesinde dört ayrı kahvehanenin taranması ve sonrasında kitlelerin gösterdiği haklı ve meşru tepkilerin kanla bastırılması olayları, kirli özel savaş uygulamalarıyla ikibinin üzerindeki köyün yakılıp yıkılması sonucu metropollere göçettirilen milyonlarca yurtsever Kürdistan'lıya yönelik bir katliam girişimidir. Devletin, MİT-Kontra-Polis işbirliğindeki beslemeleri ve yavru kurtları eliyle planlanıp gerçekleştirilen bu katliamı Özgürlük Hareketine maletmeye çalışması, kendi barbar ve katliamcı yüzünü gizlemeye yönelik beyhude bir çabadır. Keza olay bir alevi-sunni çatışması da değildir. Kitlelerin sergiledikleri kararlı tutum da, bu gerçeğin somut ve yalın bir ifadesi olmuştur.

Bu katliamın özellikle halkımızın büyük bir coşkuyla kutlamaya hazırlandığı Newroz'a yakın bir süreçte gerçekleştirilmesi, metropollere göçettirilen yurtsever halkımızın direnişçi dinamizmini kırmaya, sindirme ve pasifize etmeye, kitleleri terörize etmeye yöneliktir. Ancak, bundan önceki katliam girişimlerinde olduğu gibi, bu olayda da devlet yine kendisini vurmuştur. Halkımızın hain saldırının hemen sonrasında gösterdiği tavır ve büyük direniş, sözkonusu karanlık güçlerin heveslerini kursaklarında bırakmış ve kendilerine anlamlı bir cevap olmuştur. Bütün yüreğimizle halkımızın gösterdiği direnişçi tavrın yanındayız.

Bizler Sağmalcılar Cezaevindeki Yurtsever Devrimci Platform (**PKK-DHP-Kawa-PRK/Rizgarî**) tutsakları olarak; özünde halklarımızı karşı karşıya getirmeye ve toplumu terörize etmeye yönelik olan, bu Kürt katliamını nefretle lanetliyor, şiddetle protesto ediyoruz. **Bu amaçla 15.03.1995 tarihinden itibaren iki günlük Açlık Grevine başlıyoruz.**

Kendisine insanım diyen herkesi, bu katliama sessiz kalmamaya, pratik tavır ve tutum belirlemeye, verilen yüzlerce yaralı ve onlarca şehidi sahiplenmeye davet ediyoruz. Devletin barbar ve katliamcı yüzünü bir kez daha sergileyerek yüzlerce insanımızı yaralaması ve onlarcasını şehit etmesi karşısındaki acımız, hiç kuşkusuz büyüktür. Ancak çekilen bu acıların ve yaşanan şehadetlerin halklarımızın umutlarının-özlemlerinin gerçekleşmesinin somut birer ifadesi olması gerçeği acımızı hafifletmektedir.

Ve tüm yüreğimizle inanıyoruz ki; Şehitlerimiz, Direniş Kültürümüzdür!

Şehitlerimiz, Newroz'laşan Özgürlük Çiçeklerimizdir!

14.03.1995

Sağmalcılar Cezaevi
Yurtsever Devrimci Platform'u
(PKK-DHP-Kawa-PRK/Rizgarî)
Tutsakları

ALTERNATİF PARLAMENTO'YA EVET...

Ulusal kurtuluş mücadelesinin kendi kurum ve aygıtlarını yaratması kaçınılmazdır. **DEP** milletvekillerinin TBMM'den yaka paça cezaevine gönderilip, idamla yargılanmalarından çok önce de, bu parlamentonun Kürt ulusu açısından hiçbir meşruiyetinin bulunmadığı, sömürgeciliğin bir kurumu olduğu Kürdistanlı devrimcilerin temel tezlerinden biri idi.

Bir başka deyişle, TBMM meşruiyetini **DEP** milletvekillerini dışladığı için ve o anda kaybetmedi; zaten kuruluşundan beri sömürgeciliğin kurumu olagelen parlamentonun, bir kez daha teşhir olmasında bu olay, nihai bir uyarıcı olmuştur. Şimdi artık hemen hemen bütün Kürdistani siyasi akımlar için TBMM'nin meşru bir organ olarak savunulması, mümkün olmayan bir noktaya gelinmiştir. Çünkü bu kurumun meşruiyetinin savunulması Kürdistan'ın uluslararası sömürge statüsü ve sömürge savaşının da onaylanması anlamına gelmektedir.

Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi kendi araçlarını, kendi kurum ve örgütlenmelerini gündemleştirip onlara sahip çıktıkça artık TC'nin Kürdistan'daki varlığınında hiçbir meşruiyeti kalmayacaktır.

TBMM'nin meşruiyetini reddetmeden, Kürdistan ulusal kurtuluş güçleri kendilerine ilişkin hiçbir kurumun meşruluğunu savunamazlar. Bir adım daha ileri giderek söyleyebiliriz ki; tıpkı Kürdistan'ın askeri işgaline karşı tavır almak gibi, TC sömürgeci parlamentosunun varlığına karşı tavır da ülkemizde reformizmle radikalizmin temel ayracı haline gelmiştir.

Kürdistan toplumunu sömürgeci kurumlar değil, bizzat kendisi, kendi politik eylemliliğinin doğrudan sonucu olarak yarattığı, kendi iç dinamik ve zenginliklerini yansıttığı bağımsız kurumları eliyle temsil etmelidir. Kendi kaderine sahip çıkmanın ve demokratikleşmenin anlamı da budur.

Kürdistan ulusal kurtuluş mücadelesi kendi araçlarını, kendi kurum ve örgütlenmelerini gündemleştirip onlara sahip çıktıkça artık TC'nin Kürdistan'daki varlığınında hiçbir meşruiyeti kalmayacaktır. TBMM'nin meşruiyetini reddetmeden, Kürdistan ulusal kurtuluş güçleri kendilerine ilişkin hiçbir kurumun meşruluğunu savunamazlar. Kürdistan'ın askeri işgaline karşı tavır almak gibi, TC sömürgeci parlamentosunun varlığına karşı tavır da ülkemizde reformizmle radikalizmin temel ayracı haline gelmiştir.

Bu kurumlardan parlamentonun uluslararası ilişkilerde ve politik temsil kabiliyeti bakımından özel ve önemli bir yer tuttuğuna kuşku yoktur.

Geçtiğimiz ay Brüksel'de **"Sürgünde bir Kürt Parlamentosu"** kurulma girişimin başlatıldığının açıklanmasını da, ulusal kurumlaşma sürecinin bir sonucu ve gereği olarak değerlendirmek gerekir. Sömürgeci kurumlar karşısında oluşturulacak bütün meşru ulusal demokratik kurumları desteklemek ise bir görevdir. Aslında bu girişimin bir hayli gecikmiş olduğu bile söylenebilir.

Parlamento fikri ve kurumlaşma çabaları ne kadar isabetli ise; kurumun inşasında izlenecek yöntemin, kurumun içinin nasıl doldurulacağı da bir o kadar önemlidir. Bu nedenledirki, öteden beri savunageldiğimiz gerekçelerden ötürü **Alternatif bir Kürdistan Parlamentosuna evet; yapılanmadaki yanlışlıklara, muhtevadaki olası darlıklara ise dikkat!** diyoruz.

Ayrıca doğru isimlerdirmek gerekir: **"Kürt"** parlamentosu değil, **"Kürdistan"** parlamentosu. Ayrım nüans değil muhtevaya ilişkindir.

Kürdistan Parlamentosu, sömürgeci kurumların hiçbirinde varolmayan devrimci ve demokratik bir anlayışla yapılandırılmak durumundadır. Kürdistan devriminin bütün nitelik ve dinamizmi parlamentoya yansıyıp, temsil edilebilmelidir.

Atama yoluyla oluşturulmuş "Tek Partili", "Tek Sesli" bir "parlamento"nun böylesi bir kurumdan umabileceğimiz hiçbir yarar sağlamayacağı açıktır.

Kürdistan'daki siyasal örgütlenmeler arasındaki asgari bir **siyasal konsensüs** üzerine oturmayan; çoğulculuğu, demokratik katılımı ve siyasal-toplumsal dengeleri gözetmeyen bir parlamenter anlayışın temsil kabiliyeti de azalacak, işlevsizleşecektir.

Amaç, TC ile pazarlıkta feda edilmeye hazır yedek kurumlar oluşturmak olmayacağına göre; **KUKM**'nin kazanımlarını ulusulararası platformlara taşıyıp savunabilecek, derinleştirebilecek; demokratik, saygın, işlevsel kurumların yapılandırılmasında son derece özen göstermek gerekiyor.

Bulunduğumuz yerden henüz çok sağlıklı bilgilere ulaşmamamıza rağmen, basına ve kamuoyuna yansıdığı kadarıyla yapılaşmada ciddi yanlışlar, yöntem hataları olabilceği gözlenmektedir. Örneğin Brüksel'deki Basın Toplantısında; sürgündeki **DEP** milletvekilleri, Kürdistan'lı dini cemaat temsilcilerinin yanı sıra cephe örgütü **ERNK** dışında Kürt siyasal örgütlenmelerinin bulunmaması dikkat çekiciydi.

Kürdistan parlamentosunun yapılandırılmasında ve temsilde PKK'ya etkin bir rol, görev düştüğü yadsınamaz. Buna karşılık Parlamento siyasal bir temsil organı olarak dini cemaatlar ve sivil toplum örgütlerinden çok, siyasal örgütlenmeler temelinde oluşmak durumundadır.

Kürdistan toplumunun çeşitli sınıf ve tabakalardan oluştuğu; bu sınıf ve tabakaların politik taleplerine denk düşen farklı siyasal eğilim ve örgütlenmelerin varolduğu/olması gerektiği açıktır. Kürdistan parlamentosu bütün sınıf ve tabakaları, böylè demokratik bir düzlemde temsili esasına dayanmalıdır. Elbette bu örgütlenmelerin temsili, bugünkü savaş ve sömürgeci zorbalık koşullarında ülke zemininde özgür seçim koşulları bulunmadığından, nisbi olmak zorundadır. Bir yandan karşıt düşünce ve eğilimlerin de parlamentoda temsilini sağlarken; öbür yandan siyasal örgütlenmelerin güç ve etkinlikleriyle orantılı bir denge gözetilmesi gerçeği de ortaya çıkmaktadır.

TC Parlamentosunda kendilerine yaşam hakkı tanınmayan **DEP** milletvekillerinin Kürdistan'daki bütün dinsel ve ulusal toplulukların temsil edilmeleri, demokratik ve sivil toplum örgütlerinin, aydınların, özellikle kadınların parlamentoda temsili; çoğulcu ve katılımcı demokratik bir yapılanma için zorunlu ögeler olarak görülmeli.

Herşeyden önce parlamento çalışmalarının Kürt örgütlenmeleri arasındaki işbirliğini ve ortaklığı örgütleyen bir anlayışın ürünü olması, olası bütün aksaklık ve yanlışlardan kaçınmak için en iyi güvencedir.

Umarız kaygılarımız yersizdir. Veya önümüzdeki süreçte temel gerekliliklerin yerine getirilmesine özen gösterilir. Sömürgecilerin gösterdikleri telaş ve karşı kampanya, ne kadar can alıcı bir noktada olunduğunun da işaretidir. Kürdistanlı güçlerin uzlaşması ve iç barışı üzerine yükselen bir kurumlaşma, gelebilecek tüm saldırıları göğüslemekte daha güçlü ve kararlı bir yerde olacaktır.

Öte yandan Güney Kürdistan Parlamentosu'nun konumu da momentte kritik bir önem arzetmektedir. TC, İran ve Irak'ın kışkırttığı ve körüklediği Güney Kürdistan'daki çatışmanın amacı; Güney'i yeniden Irak'ın denetimine vermeye yöneliktir. Böylelikle uluslararası planda kendileri içinde kaçınamayacakları bir emsal teşkil edecek olan Güney Kürdistan Parlamentosu'nun varlığına son vermeyi de önlerine koymuş bulunmaktalar. Güney Kürdistan'da parlamento seçimlerinin daha geniş demokratik bir katılımla yenilenmesi ve bu meclise dayalı siyasal iktidar organlarının meşruluğu üzerinde ısrar edilmesi; Kuzey Kürdistan Parlamentosu tarafından da savunulmalıdır.

Güney ve Kuzey Kürdistan Parlamentolarının birbirlerinin varlıklarını gözeten bir duyarlılık taşımaları; dayanışmaları bu açıdan sayısız yararlar sağlayacaktır.

Kürt ulusunun/Kürdistan toplumunun kendi kendisini yönetme ve kendi geleceğine sahip çıkmadaki kararlılığı, demokratik olgunluğu, ancak katılımcı bir tarzda örgütlendirilmiş parlamentolar eliyle temsile çıkabilecektir.

Recep Maraşlı

Ji Bîr Neke Helepçê

stêrka
rizgarî
KOVARA SÎYASÎ Û ÇANDA MEHÎ

www.arsivakurdi.org

ABD'den Moskova'ya, Brüksel'den Stockholm'e kadar dört bir yanda yeni bir siyasal özne;

II. Bölüm

KÜRDİSTAN DİPLOMASİDE !

PKK"terörist", KUKM "terörizm"!

Devlet terörü ve savaş azgınlığını ayyuka çıkaran devletin bu dönemdeki Dışişleri Bakanlığı da bilinçli olarak bir Kürde Liceli **Hikmet Çetin**'e verilmişti.

Bunun başlıbaşına diplomatik bir anlamı vardı: Irk ayrımcılığı yapılmadığına kanıt olarak Kürtlerin, Türkiye'de her makama gelebildiklerini göstermek.. **İkincisi; KUKM**'ye karşı yürütülen hareketin Kürtler tarafından da desteklenen bir "anti-terör kampanyası" olduğunu göstermek.

Kürt **Hikmet Çetin**'in hiçbir yeteneği olmasa bile TC'ye çok ihtiyacı olan bu iki değerli mesajı kendi ayağıyla her yana taşıdığı düşünüldü. Kaldı ki **Çetin**'in "diplomasi de yetenekli" olduğu da ayrıca ortaya çıktı..

TC diplomasisinin PKK'nin çeşitli uluslararası platformlarda "terörist" olarak tecrit ettirilmesi için yürüttüğü çabaların 93-94 yıllarında sonuçlarını verdiği söylenebilir. Avrupa Konseyi, Avrupa Parlamentosu ve ABD'den başlamak üzere hükümetler düzeyindeki ikili temaslarda PKK'ye karşı yürütülen mücadeleden "terörizmle mücadele" olarak tescil ettirilmesindeki hassasiyet, TC'nin kendi eylemlerini meşrulaştırması açısından canalıcı bir öneme sahip.

Bu bağlamda Almanya başta olmak üzere bazı Avrupa devletleri PKK'yi "terörist" ilan ederek faaliyetlerini ve bağlaşık örgütlenmeleri yasaklayan kampanyalar başlattılar. Bunu Fransa en son olarak da İngiltere izledi. Böylelikle sadece PKK'yi terörist ilan ederek TC'yi tatmin eden siyasal açıklamaların ötesine geçilerek; aktif biçimde faaliyetlerine yönelen bir tutum izlemeye başladılar.

Avrupa hükümetlerinin bu tutumunun TC diplomasisi açısından bir başarı olduğu söylenebilir. Fakat bu, sadece TC'nin hanesine yazılacak bir puan olmaktan çok Avrupa "tarzı"nın bir yansımasıdır. Böylelikle Avrupa'nın elinde Türkiye'yi "Kürt reformları konusunda" sıkıştırmak için daha çok koz geçmiş olmaktadır. Çeşitli Avrupa platformlarına bakın "*biz de terörizme karşıyız ve onların faaliyetlerini engelliyoruz. Ama sizin de yasal ve demokratik planda bir takım adımlar atmanız da gerekir*" diyebilmektedirler.

Daha önce PKK faaliyetleri konusunda suçlanan ve "terörün kaynağı" olarak gösterilen Avrupa -özellikle Almanya- eleştirilerin hedefi olmaktan bir anlamda da çıkmış olmaktadırlar.

PKK'nin "terörist", **KUKM**'nin "terörizm" ilan edilmesinin amacı TC'nin Kürdistan üzerindeki sömürgeci imha eylemlerini meşrulaştırma gayretinden ibarettir. Dolayısıyla PKK'nin "terörist" ilan edilmesi, dışlanması çabalarına karşı Kürt diplomasisi de etkili bir karşılık vererek bu kampanyayı boşa çıkarmalıdır.

Bunun **KUKM** için tayin edici bir önemi vardır. Çünkü hemen hemen bütün sömürgeci devletler statükoyu korumak için Ulusal Kurtuluş örgütlerine "*yıkıcı*", "*anarşist*", "*bölücü*", "*terörist*", "*eşkiya*", "*haydut*" vb.. gibi pek çok nitelendirme ile saldırırlar. Güney Afrika Cumhuriyeti için **ANC**'ın "terörist" oluşu, İsrail için **FKÖ**'nin "terörist" oluşu veya Nikaragua'da Sandinist'lerin ABD tarafından "terörist" görülmesi ne kadar gerçekse PKK'nin "terörist" oluşu da o kadar gerçektir!

Uzun bir süre PKK'nin siyasal eleştirisinden yola çıkarak bu örgütün "terörizm" suçlaması karşısında savunulmaması, siyasal bir duruş gibi algılandı. Oysa devletin hedeflediği şey bu eleştiriden tamamen ayrı bir yerde durmaktadır. Bu anlamda Kürt örgütlenmelerinin PKK karşısındaki tutumu kritik bir anlam taşır.

Aynı biçimde PKK'nin kendisinin de bir ulusal kurtuluş örgütü olarak, daha geniş bir sorumluluk anlayışıyla hareket etme zorunluluğu çıkmaktadır ortaya. Nedir bu sorumluluk? Örneğin 1986-87-88 yıllarında koruculuk sistemine karşı geliştirilen eylemler sırasında, pek çok sivilin zarar görmesi ve bunun pervasız biçimde savunulmasının çok zarar verdiği açıktır. Bu yoldan giderek kontr-gerilla'nın yaptığı köy katliamları ve sivillere yönelik eylemlerin ayırtedilmesi noktasında da ciddi güçlükler çekilmiştir.

Yalnızca önderliğin ve siyasal kadroların değil, asıl olarak savaşan kadroların bu konuda hassasiyetle donatılmaları gereği PKK tarafından da kabul edilen bir olgudur. Ne varki, sömürgeciler bu olayları ve kendi katliamları ile birlikte karıştırarak "çoluk çocuk öldüren örgüt", "sivilleri katleden örgüt" demagojisi ile çıktığı diplomasi savaşında puan toplamayı başarmıştı.

Kuşkusuz sadece bu argümanlar üzerinde değil, fakat olguların sömürgecilerin kullanmalarının ötesinde uluslararası kamuoyu vicdanında da mahkum edildiğini; bir ulusal kurtuluş hareketinin bütün boyutları düşünmesinin zorunluluğu bunu kendi siyasal ve ahlaki sağlamlılığı anlamında da zorunlu olduğu açıktır.

Kürdistan'da yürütülen savaşın ne derece acımasız ve soykırımcı yöntemlerle, eşitsiz koşullarda, üstelik binbir çeşit ihanet altında sürdüğü bilinmektedir. Savaşın bu atmosferinde "savaş aşırılıkları" olması anlaşılabilir bir şeydir. Sorun bunları "mazur" göstermek, çizgi haline getirmek gibi yanlışlardan kaçınmaktır.

Silahlı mücadele tamamen haklı ve meşrudur. Sömürgeci militarizme karşı onurlu bir direnme savaşı verilmektedir. Bu güç geriletilmeden özgürlük ve bağımsızlığın kapısı da yarılanamaz. Şu halde "terörizm" suçlamasına karşı savunmanın anlamı, silahlı mücadeleden kaçınmak ve teslimeyete boyun eğmeyi erdemleştirmek değildir.

Silahlı mücadele tamamen haklı ve meşrudur. Sömürgeci militarizme karşı onurlu bir direnme savaşı verilmektedir. Bu güç geriletilmeden özgürlük ve bağımsızlığın kapısı da yarılanamaz. Şu halde "terörizm" suçlamasına karşı savunmanın anlamı, silahlı mücadeleden kaçınmak ve teslimeyete boyun eğmeyi erdemleştirmek değildir.

Böyle bir savaşta; sivillerin, masum insanların hedef olmaması; bunların zarar görmemesi; kendi içinde **"devrimci bir savaş hukuku"** normlarının uygulanması gerekiyor. Uluslararası diplomaside Kürt tarafı, eşitsiz, direnen ve mazlum bir konumda olmasına rağmen sömürgeci terör karşısında kural ve yöntemlere ne denli titiz uyduğunu gösterebilecek bir yerde olmalıdır. Bu kural ve yöntemler sömürgeci sistemin bize dayattığı teslimiyet kuralları değil, bizim de kabul ettiğimiz genel/geçer normlar olabilir ancak.

Sözgelimi PKK'nin ilan ettiği tek taraflı "ateşkes" sonrasının ilk eylemi olan Bingöl yolunda terhis edilmiş erlerin topluca öldürülme olaylarının "iç hukuk" açısından da sorgulanmasına ihtiyaç duyulmalıdır. Bu ihtiyaç, "savaşın içinde bulunmuş olmakla birlikte, doğrudan savaşın "sorumlusu" olmayan erlere karşı uygulanması gerekecek normlardır. Savaş dışı olan bu er'lerin esir alınmaları ve bu mümkün değilse "uyarı"lmaları ile yetinilebilirdi. Eğer sorun "güç" gösterisi ise, bu sadece "öldürebilir olmakla" değil; böyle bir olanağa sahipken onu kullanmadığını göstermekle de kullanılabilir.

Olayın bir "iç soruşturma" konusu olduğunu biliyoruz, ama sonçlarını bilmi-

yoruz. Örneğin PKK, bu tür tartışmalı olay ve konularda ciddi açıklama soruşturma sonuçları yayınlayabilir. Örnekleri çoğaltabiliriz. iç hukuku olan, genel-geçer normları çok zor koşullar altında bile uygulamaya çalışan bir örgütlenme meşruiyet kazanmakta, kendini kabul ettirmek ve büyümekte çok daha fazla mesafe kaydedecektir.

Biz sadece sömürgeci diplomasinin "terörizm" suçlamasına muhatap kalan örgütlenmelerin sadece "savunmak" anlamıyla değil, kendi meşruiyetleri ve uluslararası diplomasi de **savaşan bir taraf** olarak ortaya koymaları gereken ölçütler bağlamında tartışmaktayız.

Sözgelimi, Kürt tarafı, **Cenevre Sözleşmesi**'ne uymayı taahhüt edebilir. Kendisine yönelik iddialar ilişkiler, enformasyon büroları aracılığıyla, resmi üstlenme veya dışlayıcı açıklamalarla kontr-gerilla provakasyonlarına karşı önlemler geliştirebilir, ve ya önlenemeyen **"savaş aşırılıklarına karşı"**, **iç hukuk** -örgütün ve **KUKM**'nin..- yollarının işletildiği soruşturma sonuçlarından kamuoyu bilgilendirilebilir.

Şurası muhakkak ki, TC'nin veya diğer sömürgeci devletlerin tavrı değil, ama uluslararası platformlardaki imaj tazelenmesi konusunda bütün Kürt örgütlenmelerine - ağırlıklı olarak da PKK'ye- sorumluluklar düşüyor. Çünkü, PKK'nın şahsında mahkum edilip dışlanmak istenen **KUKM**'dir, bir ulusun haklı ve onurlu direnme savaşıdır.

Ortadoğu'da Kürdistan sorunu bu güçler hesap edilmeksizin, onların üzerinden atlanarak çözülemez, yeni toplumsal-siyasal statüler belirlenemez bir noktadadır.

Uluslararası diplomosi KUKM'ne ilişkin bu siyasal güçleri zımnen ve fiilen kabul etmiş durumdadır. Bu aşama resmen ve hukuken kabul edilmeleri, tanınmalarıdır. Çünkü, bölgede istikrara veya çözüm isteyen her kim ise bu siyasal güçleri dahil etmeksizin, bir konsensus yaratmaksızın bunu asla başaramayacak bir yerdedir.

Diplomaside Temsil ve "Ulusal Kurumlar" Sorunu...

Ortadoğu'nun ortasında yaklaşık 40 milyonluk nüfusuyla, siyasal, ulusal ve toplumsal çelişmelerin son derece büyük bir hızla devindiği Kürdistan'ın, eski statülerle yönetilemezliği kesinleşince ortaya, bu ulusal dinamizmi kimlerin, hangi kurumların temsil edeceği sorunu ağırlık kazanmaktadır.

Bu aynı zamanda Kürdistan'da bir **iç iktidar** veya **temsili meşruiyet** sorunu olarak da tarif edilebilir.

Kürtleri, kendileri üzerinde soykırım, imha, sürgün ve savaş politikası izleyerek, hiçbir ulusal-demokratik hakkını kullanmasına izin vermeyen sömürgeci başkentlerin **temsil edemeyecekleri** kesinleştiğine ve ortaya kim temsil edecektir Kürt Ulusunu?, Kürdistan'ın yeni siyasal-toplumsal statükosu belirlenirken, bu mukavele hangi güçlerle yenilecektir?, Kürdistan ulusal kurtuluş dinamikleri adına pazarlık yürütebilecek olan **siyasi güç** belirlenmiş midir?

Sömürgeci devletlerin, **KUKM** örgütlelerini ve kurumlarını tanımamalarının nedeni de zaten Kürdistan üzerinde kendi siyasi otoritelerini **paylaşmaya** ya da **pazarlık konusu yapma** korkusundan kaynaklanır. Başka bir siyasi gücün kabullenilmesi demektir bu?

Kürdistan'da sömürgeci otoritelerin dışında bu anlamda **siyasi güç**-ler-oluşmuşmudur?

Kesinlikle evet!

Üstelik bu siyasi güçler siyasal-toplumsal bir haklılık zemininde durdukları gibi; geniş bir yığınsal, aktif desteği de temsil etmektedirler. Siyasal güç tanımının içini dolduracak kertede askeri ve politik aksiyonu da sevk idare edebilmektedirler.

Ortadoğu'da Kürdistan sorunu bu güçler hesap edilmeksizin, onların üzerinden atlanarak çözülemez, yeni toplumsal-siyasal statüler belirlenemez bir noktadadır.

Uluslararası diplomosi **KUKM**'ne ilişkin bu siyasal güçleri **zımnen** ve **fiilen** kabul etmiş durumdadır. Bu aşama resmen ve hukuken kabul edilmeleri, tanınmalarıdır. Çünkü, bölgede istikrara veya çözüm isteyen her kim ise bu siyasal güçleri dahil etmeksizin, bir konsensus yaratmaksızın bunu asla başaramayacak bir yerdedir.

Bu siyasal tablo içinde Kürdistan'lı bütün sınıf ve tabakalarının her birini ayrı ayrı veya ittifaklar halinde örgütleyen, onların çıkarlarını ifade eden örgütlenmelerin kurumların varlığı bir siyasal demokrasi gerçeğidir.

Yine de bu sömürgeci güçlere karşı bir cephe çizgisi yaratmış bulunmasada ortak bir kurumlaşma ve bütünlüklü duruşun henüz uzağındadır.

Kuzey Kürdistan'da politik etkinliği, kitlesel tabanı, askeri ve siyasal gücü bakımından belirleyeci bir konum elde etmiş olan PKK'nin yanı sıra; her biri kendi alanında pek çok sınıf ve tabakının örgütleyici ve sözcüsü olmaları bakımından siyasal özne olarak bir bütün halinde etkin olan irili ufaklı onbir siyasi örgüt daha vardır. **PSK, PRK-Rizgarî, Yekbûn, Kawa, KDP-Bakûr, RNK/KUK, PRNK, PİK, Tekoşîna Sosyalist, TSK....**

ERNK, YRNK gibi askeri ve siyasal cephe örgütlenmelerinin yanı sıra; **Hevkari, Sosyalist Platform** gibi birlik platformaları da bulunuyor.

En önemlisi de bütün bu siyasal örgütlenmelerin ortak bir çatı altında toplanması; temsil etmesi için çaba gösteren **Kürdistan Ulusal Demokratik Cephe** Platformu Kuzey Kürdistan'da meşru ve yeterli bir siyasal güç belirleme durumundadır.

Güney Kürdistan'da **KDP** ve **YNK**'nin oluşturdukları **Kürdistanî Cephe**, ve **Kürt Parlamentosu** ile **Federe Kürt Devleti Hükümeti**, meşru siyasal güçler olarak konumlanmış bulunuyor.

Doğu Kürdistan'da **İ-KDP, Komela**, örgütlenmeleri bu alandaki siyasal güçlerden biridir.

Burada PKK'nin özgün bir yanına daha işaret etmek gerekirse, bu örgüt, yalnız Kuzey Kürdistan'da değil, Suriye ve Güney Kürdistan'da siyasal gücü ve etkinliği bulunmaktadır.

Güney Kürdistan'da yaşanan çelişme ve çatışmalara ayrıca değinmek gerekiyor. Fakat uluslararası diplomasiye **Kürtler arasında siyasal demokrasiye dayalı iç barışı** sağlayarak bütünlüklü bir siyasal örgütlenme ve temsil kurumlarıyla çıkmanın can alıcı önemi artık tartışılamayacak bir yerdedir.

Güney'deki Kaos Kime Yarıyor?

Güney Kürdistan'da **KDP ve YNK** güçleri arasında, tekrar tekrar alevlenen çatışmalar, herşeyden önce sömürgeci devletlerin bölge üzerindeki hegemonya arayışlarının bir zemini olarak ortaya çıkmaktadır.

Aralarındaki eski çatışma ve çelişmeleri çözümleyerek **Kürdistanî Cephe**'yi oluşturmakla **KDP** ve **YNK** Güney Kürdistan için tarihsel bir adım atmışlardı. Eğer böyle bir cephesel birlik gerçekleşmeseydi; Körfez Savaşı sonrası oluşan fiili durumdan yararlanmak, bir **Kürdistan Parlamentosu** ve **Kürt Federe Devleti** oluşturmak mümkün olmayabilirdi.

Bu anlamda Güney'de gerçekleştirilen parlamento seçimleri ve buna bağlı oluşturulan Kürt hükümeti, bu parçada Kürt ulusunun kendi kendisini yönetme bilinci ve kararlılığının bir göstergesi olması; demokratik katılımı örgütlemesi açısından son derece önemliydi. Artık emperyalistler de dahil Kürt ulusunun meşru iradesi atlanarak ona yeni biçimler dayatmak kolay kolay mümkün olmayacaktır.

Fiili durumun Körfez Savaşı sonrasında Saddam yönetimine konulan 36.Paralelden uçuş yasağı ve "Çekiç Güç" şemsiyesine dayanması; olgunun sadece "emperyalistlerin iradesine bağlı" olduğu yanılgısını yaratmamalıdır. Ortadoğu'da Kürdistan ulusal demokratik muhalefeti, emperyalistlerin iradesine rağmen varolmuştur ve gelişmiştir. Onların yapmak istedikleri şey; bu oluşumları mümkün olabildiğince kendi denetim ve vesayetleri altında tutabilmelktir.

Fotoğraf: Özgür Gündem

Dolayısıyla emperyalistlerin yapmak istedikleri şey sundukları "insani yardım" ve "çekiç güç" şemsiyesi karşılığında, 40 milyonluk bir ulusun bağımsızlık mücadelesini ve Kürdistan'ı en yakın biçimiyle "denetim ve vesayet" altında tutabilmektir. Buradaki değişen olgu, emperyalistlerin Kürdistan üzerindeki denetimlerini, bölgenin sömürgeci devletleri seviyesini atlayarak doğrudan muhataplıklarla sürdürme eğilimidir. Bunun en uygun zemini Güney Kürdistan'da Irak dışlanarak varolmuştur.

Fakat bölgenin sömürgeci devletleri "özerk" ya da "bağımsız" kendi siyasal ve askeri hegemonyaları dışında bir **Kürt Yönetimi** oluşmasından son derece rahatsızdırlar. Bu **model**'in kaçınılmaz olarak kendi işgalleri altındaki Kürdistan parçaları içinde **emsal** teşkil edeceğini; **KUKM** için moral, siyasal, fiili bir destek, uluslararası bir meşruiyet oluşturacağını çok iyi biliyorlar.

Bu nedenle de fiili Kürt yönetiminin uluslararası meşruiyet kazanmaması ve yeniden Irak'a bağlanması için Şam Zirvesinde bir araya gelen TC, İran ve Suriye, "*Bağımsız bir Kürt devletine karşı olduklarını ve gerekli askeri, siyasal önlemleri almak için görüş birliğine*" vardıklarını açıkladılar.

Bölgede cirit atan çok sayıda Türkiye, İran, Irak ajanı çatışmaları kışkırtmak, siyasi istikrarsızlığı boyutlandırmak için her türlü yolu denemektedirler. İran, islamcı hizipleri güçlendirmek üzere, fiili ve siyasi destek vererek bölgede etkinliğini artırmak isterken, TC, **KDP** ve **YNK** çatışmasında hakem rolü üstlenerek egemenlik sürdürmeyi umuyor.

Güney hükümetinin zeminini kaydırmak, Kürt halkının kendi kendini yönetemeyen, aşiret çatışmaları ve politik kavgalar içinde bölgenin güvensiz hale geldiği, bu nedenle de mutlaka güçlü devletlerin varlığına ihtiyaç olduğu imajının güçlendirilmesi için de çatışmalar durmadan körüklenmektedir. **"Kardeş Kavgası"** -Birakujî- dense bile bu çatışmaların bağımsız ve meşru bir Kürt yönetimini ortadan kaldırmanın zeminini yaratmak üzere proveke edildiğini çok iyi görmek gerekiyor.

Buna karşılık çatışmaların kaynağı sadece bu provakasyon ve "dış" olgulara bağlı değildir. Bu çelişmelerin kolayca politik kaos ve kan davalarına dönüşeceği siyasal ve toplumsal bir zemin var.

Körfez savaşı öncesinde Irak devletinin yanında yer almış, fakat savaş ve fiili durumun ardından ulusal güçlere katılmış olan bir kısım aşiretler ve çıkar grupları, yeni Kürt yönetimi ve eski partiler içinde birden bire önemli mevkilere geldiler, etkinlik kazandılar.

Bu durum, Irak sömürgeciliği ile yıllarca savaşın yükünü çekmiş kadroların ve halkın aleyhine bir denge değişikliği de yarattı.

Güney'de derin bir ekonomik sıkıntı, toplumsal sefalet koşulları yaşanıyor. Buna karşı **Kürdistanî Cephe** ve Kürt yönetiminin politik basiretsizliği, sosyalist ve demokratik bir dönüşüm programına sahip olamayışı, sınıf çelişmelerini ve toplumsal dengesizlikleri devrim aleyhine geliştirmektedir.

Sınırlardan alınan gümrük gelirlerinin, sınır ticareti gelirlerinin merkezi hükümet yerine, yerel alandaki partiler ve çıkar grupları tarafından paylaşımı, Birleşmiş Milletler ve uluslararası yardımın paylaşımı, ele geçirilmiş topraklar üzerinde mülkiyet kavgaları çatışmalarının maddi zeminini oluşturmaktadır.

KDP ve YNK'nin birbirleri aleyhine politik egemenlik alanlarını genişletme kavgalarına girişerek; ortak hükümetin iç ve dış sorunlardaki rolünü ve varlığını ortadan kaldırmaları da işin bir başka dramatik boyotudur.

Kürdistan devrimi bütünlüklü bir süreçtir. Güney'deki "çekiç güç" korumasına dayalı "fiili durumun", konjonktürel olduğuna, Irak yönetimi ve Körfezle ilgili bunalımların aşılmasıyla her an değişebileceğini görmek gerekiyor. Böylesi bir durumda Güney'in sömürgecilerin askeri saldırıları karşısında direnişi örgütlemek üzere öz-savunma sistemleri oluşturdukları kuşkuludur.

Oysa, bütün parçalardaki süreçlerin birbirlerini yakından etkilemekte ve birbirlerini belirlemekte olduklarını, **birleşik bir mücadele cephesi** yaratılması gerektiğine kuşku yoktur. Eğer Güney'de müsamaha gösterilen fiili bir durum varsa bunun en önemli sebep ve güvencelerinden birinin Kuzey Kürdistan'daki gerilla savaşımı, ulusal kurtuluş mücadelesi olduğunu görmek gerekiyor.

Türkiye'nin, PKK ile Güney'in bağlarını koparmaya çalışması, Güney hükümetlerine bu konuda baskı uygulanması ve bu toprakları askeri operasyonlarda rahatça kullanılabilmesinin bir başka anlamı da; Güney Kürdistan'daki her değişim ve olumsuzluğun kaçınılmaz olarak Kuzey Kürdistan'ı da etkileyeceğidir.

Sonuç olarak her iki ayakta birden ayağa kalkmış olan ve birbirlerine dayanarak, birbirlerini besleyerek gelişmek durumunda olan ulusal özgürlük ve kurtuluş mücadelesinin ortak kumanda merkezlerine, ortak kurumlara sahip olmalarının hayati önemi ortaya çıkmaktadır. Aynı zamanda sömürgecilerden kazanılan alanlarda devrimci dönüşümlerin sağlanması, toplumsal yaşamın devrimcileştirilmesi bu sürecin öne çıkan temel sorunlarından birini oluşturmaktadır.Devrimci birliktelikler, hem bu kaotik çıkar çatışmalarına devrimci müdahalede bulunmada; hem de Güney Kürdistan'da emekçilerin yönetime demokratik ve doğrudan katılımı; mülkiyet ve üretim ilişkilerinin düzenlenmesi; toprak sorununun çözülmesi, öz-savunma sistemlerinin yaratılması; ulusal güçler arasındaki iç barışın sağlanması; ortak ulusal demokratik kurumlar yaratılması ve varolanların savunularak geliştirilmesinde etkin bir rol oynayabilir.

Yoksa emperyalist ve sömürgecilerin Kürt ulusuna "yeni sömürgecilik" statüleri biçme yolundaki gayretleri; Güney'deki kaotik ortam ve kazanılmış mevzilerin terkedilmesiyle daha çok olanaklı hale gelecektir.

İlkeler ve Gerçeklikler...

Emperyalist-kapitalist sistem içinde uluslararası ilişkilerin ilkelere, erdemlere göre değil, son derece katı çıkar ilişkilerine; güç dengelemelerine bağlı olarak yürütüldüğü bir gerçektir. Bu güç ilişkileri içinde elbetteki bütün "güç"ler; sermayenin tek elden çıkarları ile belirlenmiyor.

İşçi sınıfı ve emekçi yığınların düzenle-sistemle varolan çelişmeleri; ulusal kurtuluş savaşımları da aynı zamanda üzerinde politika yapılacak temel siyasal "güç"lerdir.

Uluslararası sosyalist hareketin geri çekilme koşulları yaşadığı; emperyalist-kapitalist sistemin de -SSCB ve Doğu Bloku'nun çöküşü ardından- yeni bir iç düzenlenme ve genişleme geçirdiği bir **gericilik döneminden** geçiyor dünya.

Globalleşme-küreselleşme kavramı içerisinde sermaye sisteminin dünya çapında merkezileşip yoğunlaşma eğrisi geçirirken; aynı zamanda bu sürecin yeniden kutuplaşma ve paylaşım alanları ile belirlenen bölünmeleri de içermesi şaşırtıcı değil... Diyalektiğin yasası bu...

Hem globelleşme eğrisi içindeki değişen dengelerin, hem de yeniden bölümlenen paylaşım alanları ile belirlenen kutuplaşmaların yaşandığı bu dönüm; I. ve II. emperyalist paylaşım savaşlarından sonra üçüncü kez, ama farklı biçimde dengelerin hızla değiştiği ve yeniden oluştuğu bir konjonktür sunmaktadır bizlere.

Bu yeniden dengelenme sürecinde Kürt ulusunun statsünün de yeniden belirleneceği kuşkusuzdur. Çünkü, Kürdistan devrimi kendisine dayatılan bu statükoyu temelinden değiştiren bir dinamizm sunmaktadır. Kürdistan'ın statüsünü belirleyen emperyalist ve sömürgecilerin doğrudan çıkarları; artık Kürdistan devriminin dayattığı bu gerçekleri de hesaplayarak adım atabilir ancak.

İşte Kürt diplomasisi bu uluslararası konjonktür içinde, kendi siyasal ve toplumsal gücüne dayanan taleplerini, bu alanda dayatmak, meşrulaştırmak için iç dinamikleriyle uyarlı, tutarlı bir savaşım yürütmekle karşı karşıya.

Bunun bir kurtlar sofrası olduğu açık. Bugüne değin Kürt ulusunun mücadelesi ve siyasal dinamizmine orantılı bir statüye kavuşamadığı da son derece açık. Dünyanın hernangi bir yerinde, bu politik dinamizminbelki çok daha azıyla, daha ileri politik kazanımlar kazanabilmektedir.

Söz gelimi, bugün hepsi birer bağımsız Cumhuriyet olan Baltık Devletlerinin hangisinden daha az mücadele verildiği, daha az fedakarlık gösterildiği iddia edilebilir Kürdistan'da. Ya da Kürt ulusunun 70 yıldır dört parçadaki mücadelesi Güney Afrika ile kıyaslandığında çok mu geridir?

Kesinlikle hayır. Öyleyse Kürtler neden politik mücadale ve dinamizmlerine denk -ya da yakın ölçüde- politik kazanımlar elde edemediler şimdiye kadar. Bunun en önemli cevabı **uluslararası güç dengeleri, çıkar ilişkilerinde durmaktadır. Yani bir anlamıyla diplomoside...**

Kürdistan'ın statüsü belirlenirken mevcut koşulların -sistem dışı sosyalist bir iktidara veya bağımsız-Birleşik bir Kürdistan'a izin verip vermemesi bizim için tayin edici değildir. Hiç bir sınıf, veya sınıf adına hareket eden siyasal örgütlenme; stratejisini bu "olurluk" veya olamazlığa göre belirleyemez. Çünkü, dünya konjonktürleri kendisini var eden etkenlere göre değişkendir. Stratejik hedeflerimiz ise kalıcıdır.

Burada diplomasimizin sorunu yaratılan güç ve uluslararası denge ve çıkar ilişkilerinden en rasyonel biçimde yararlanarak, onu kalıcı mevzilere dönüştürecek **taktik esneklikler** gösterebilmektir.

Bu yanıyla Kürt diplomasisinin ulusal ve toplumsal kurtuluşumuzun temel çalışma yöntemleri ve stratejik hedeflerinden ödün vermeksizin; dost ve düşman güçleri; kendi gücü ve zayıflıklarını; dünyanın genel dengelenmeleri üzerine çok iyi hesaplanmış soğukkanlı bir tutarlılık göstermesi, kurumlaşması zorunluluğu çıkıyor ortaya.

Bu **kurumlaşma, arkasına kesinlikle siyasal güçlerin desteğini almış; temsil yeteneği olan; Ulusal Demokratik Cephe, Parlamento veya Konferans gibi örgütlenmelerle hayatiyet bulabilir.**

Savaş alanlarında kazanılanların, masa başlarında yitirilmemesi; Kürt ulusunun kaderinin kendisinin temsil edilmediği platformlarda çizilmesi için bugün boşa harcanmaması gereken değerli bir zamanımız ve koşullarımız var.

Bu kurumlaşma, arkasına kesinlikle siyasal güçlerin desteğini almış; temsil yeteneği olan; Ulusal Demokratik Cephe, Parlamento veya Konferans gibi örgütlenmelerle hayatiyet bulabilir.

Savaş alanlarında kazanılanların, masa başlarında yitirilmemesi; Kürt ulusunun kaderinin kendisinin temsil edilmediği platformlarda çizilmesi için bugün boşa harcanmaması gereken değerli bir zamanımız ve koşullarımız var.

KÜRT KADINLARI FEMİNİZMİN NERESİNDE?

"Kadınların ezilmişliği" tarihi ile kıyaslandığında, "kadın kurtuluş hareketi"nin yeni başlayan bir hareket olduğu söylenebilir. Ancak, kadının cins olarak ezilmişliğinin binlerce yıllık bir tarihe ve birikime dayanıyor olmasına rağmen, en fazla iki yüz yıllık bir geçmişe sahip olan "kadın kurtuluş hareketi"nin, bu süreçte önemli mesafeler katettiği de belirtilmelidir.

Genel olarak; "kadın kurtuluş hareketi"nin ilk tohumları, 1789 Fransız Devrimi'nin "özgürlük ve eşitlik" şiarıyla birlikte atılırken, kadınların kitle gösterileriyle, siyasi gazetelere yazdıkları yazılarla sorunlarını ve taleplerini açmaları, bununla ilgili klüpler etrafında bir araya gelmeleri, "kadın hareketi"ni siyasal temellere de oturtmuştur. Seçme ve seçilme hakkı, eğitim hakkı, boşanma hakkı, miras hakkı v.b. eşitlikçi talepler, bu dönemdeki "kadın hareketleri"nin ilk programatik hedeflerini oluşturmuştur. Ancak, kadınların binlerce yıla dayanan ezilmişliğininin tarihsel, sosyal ve kültürel nedenlerinin, sonuçlarının, teorik/pratik temellerinin bilimsel olarak tartışılıp sorgulanması, "kadın hareketi"nin Marksist gelenekle tanışmasından sonra canlılık kazanmıştır.

I. Enternasyonal'in Sosyalist Kadınlar Kongresi ile bir "Kadın Enternasyonali" kurulmasının kararlaştırılması, Marksistlerin "kadın hareketi"ne ilişkin ilk ciddi adımlarından birini oluşturmuştur.. Bunu, II. Enternasyonal'in 1891'deki Kongresi'nde, kadınların erkeklerle eşitliği temelinde sınıf mücadelesine katılmalarının gerekliliğini savunan marksistlerden Bebel, Liebknecht ve Zetkin'in çabalarıyla, genel kararların içinde de olsa, kadınlara yönelik bir dizi karar alınması izlemiştir. Bu kararlarla, tek tek ülkelerdeki sosyalist partilerden, kadınlara sivil hukuk ve siyaset alanlarında erkeklerle eşit haklar sağlanması talep edilmiştir. 1910'da toplanan II. Kadın Enternasyonali, 1857'de Newyork'lu kadın işçilerin kitlesel bir biçimde greve gittikleri gün olan 8 Mart'ı, "Dünya Emekçi Kadınlar Günü" olarak ilan ederken, sınıf mücadelesi içinde kadın hareketinin yeri ve misyonuna da işaret edilmiştir.

> Gelinen bu noktada, öncelikle Kürdistan'lı kadınların kendi özgül sorunları etrafında sürece daha aktif müdahale etmeleri yakıcı bir sorun olarak kendini dayatmıştır.
> Bu bilinçten hareketle Kürdistan'lı kadınlar, "kadın kurtuluşu hareketi"nde gelifltirdikleri perspektifi, ulusal ve toplumsal kurtuluşu mücadelesi saflarına taflımalıdırlar.

Marksist teorinin oluşturulma sürecinde "kadın sorunu" olgusunun bütünlüklü olarak sistematize edilmemiş olması nedeniyle, Sosyalistlerin "kadın hareketi"ne ilişkin yaklaşımlarında, "kadın işçilerin devrimci mücadele içinde merkezi bir öneme sahip oldukları ve sömürülenlerin sömürülenleri olarak, onların katılmadıkları bir devrim mücadelesinin hiç bir zaman başarıya ulaşmayacağı" düşüncesi egemen olmuştur. Bu yaklaşım, sosyalist pratiklerin de önemli bir handikapı olarak günümüze kadar taşınmıştır. Buna göre, "Kadın sorunu"nun, sınıf mücadelesinin genel niteliğinin dışında, "kadınların cins olarak ezilmişliği"ni de kapsayan özgün bir niteliğe sahip olma durumu gözardı edilerek, bu özgül ezilmişlik salt sınıf çelişkisine bağlanmıştır. Böylece, sorunun çözümü, indirgemeci bir anlayışla "sosyalizm sonrası"na ertelenirken, "kadın hareketi" de, işçi sınıfı mücadelesinin yedeği olarak görülmüştür. Bu anlayış, "kadın sorunu"na Marksist bir yaklaşımı içermemektedir. Zira, Marksist teori içinde her ne kadar "kadın sorunu" olgusu tam olarak sistematize edilememiş olsa da, bu, teorinin eksikliğinden değil, marksist yöntemlerle teorinin geliştirilememesi, pratiğin dönüştürülememesinden kaynaklanan bir sorundur.

Nitekim, SSCB pratiğinde kadının yaşadığı sorunlara bazı açılardan pratik çözümler getirilmiş olsa da, (boşanmaya, eşit ücrete, bazı sosyal iyileştirmelere ilişkin) bu sorunun tarihsel köklerine inilmediği için "kadının cins olarak ezilmişliği" sorunu başka biçimler altında (analığın kutsal sayılması, ev içi emeğin üretim dışı görülmesi, eğitimde, iş alanında cinsiyetçi ayırımın aşılamaması, v.b.) yeniden üretilmiştir.

Sosyalist pratiklerin "kadın sorunu"na tali bir mesele gibi yaklaşmaları, zamanla "kadın hareketi"nin merkezinin sosyalist örgütlenmelerin dışına kayması, onun dışında gelişmesi gibi bir sonuca da yol açmıştır. 1960'lara gelindiğinde, "kadın hareketi", akademisyenler ve belli kadın gruplarından oluşan dar bir çerçeveden çıkıp, daha kitlesel ve kurumsal bir nitelik kazanmaya başlamıştır. 60'lardan önce, "kadın sorunu"nu daha çok güncel, pratik yanlarıyla ele alan küçük kadın gruplarının yerine bu kez, "kadın sorunu"nu evrensel boyutlarıyla değerlendiren, tarihsel ve sosyo-kültürel yanlarını ele alan, geniş bir kadın kitlesi tarafından da desteklenmeye başlayan kitlesel "kadın kurtuluş hareketleri" ortaya çıkmıştır. "Kadın kurtuluş hareketi"ndeki bu sıçramada, 60'larla birlikte dünya ölçeğinde yükselen devrimci dalganın, ulusal kurtuluş mücadelelerinin yarattığı toplumsal dinamizmin önemli bir et-kisi olmuştur. 60'lardaki bu toplumsal dinamizme, devrimci bir içerik kazandırmada sosyalist güçler pek bir etkinlik gösterememiş, mevcut gelişmelere program öneremediği oranda izlemekle yetinmişlerdir. Bu olgu, mevcut hareketlenmelerin kendi mecralarında ve kendiliğinden bir örgütlülük içinde gelişmesi sonucunu doğurmuştur. 60'larla birlikte gelişmeye başlayan "feminizm" hareketi de, böylesi bir sürecin ürünü olarak ortaya çıkmıştır. Genellikle sosyalist bir gelenekten gelen feminist hareketin öncüleri, mevcut sosyalist örgütlenmelerin "kadın sorunu"na ilişkin sınırlayıcı, pragmatist, hatta yer yer engelleyici pratiklerini kendi çıkışlarının temel nedenleri arasında saymışlardır.

Feminist hareket; "kadın sorunu"nu, tarihsel ve toplumsal ilişkiler boyutuyla incelemesi ve toplumdaki erkek-egemen cinsiyetçi bakış açısını sosyal ilişkilerin tüm alanında sorgulamasıyla, alternatif yeni anti-cinsiyetçi ilişki ve değerlerin örülmesine katkıda bulunmuştur. Zamanla, "kadın sorunu"na ilişkin tesbit ve yaklaşımlar, örgütlenme anlayışı, sosyalizme bakış gibi konular üzerine yürütülen tartışmalar, feminizm anlayışlarında farklılaşmalara yol açarken, radikaller ile sosyalistlerin feminist hareket içindeki yolları da ayrılmıştır.

Türkiye'de ise feminist hareket, 70'li yıllarla birlikte ortaya çıkıp, 80'li yılların "depolitizasyon" ortamında nisbi bir yükselişe geçerken, Kürt kadınlarının genel ve özellikle de Kürt olmalarından kaynaklanan sorunlarına değinmekten, gündemleştirmekten özenle kaçınan bir rota izlemiştir. Bunda, Türk feministlerinin kemalist bir gelenekten gelmesi ve resmi ideolojinin kalıpları içinde hareket eden bir anlayışa sahip olmasının önemli bir payı bulunmaktadır.

Feminist hareket, binlerce yıllık ataerkil ilişkilerin getirdiği sorunlara karşı bu günden mücadele edilmesi gerektiği belirtilmekle birlikte, "kadın hareketi"ne, mevcut düzenin içinde bir misyon biçmiştir. Kadını egemenlik altına alan ilişkilere karşı, tek tek kadınların bilinçlendirilmesini amaçlayan ve kadınların kurtuluşunun, erkeklerle yaşadığı egemenlik ilişkisini kendi özgüllerinde parçalamalarıyla gerçekleşeceğini savunan bir anlayışla hareket edilmiştir. Kapitalist sisteme karşı, kadının toplumsal köleliğinin bir biçimi olarak cinsiyetçiliği de içinde barındırıyor olmasından dolayı eleştirel yaklaşılmasına rağmen, anti-kapitalist bir muhtevaya sahip olamamıştır.

Oysa, bu ataerkil cinsiyetçi bakış, değişik toplumsal formasyonlarla birlikte kapitalizme de eklemlenerek, bizzat kapitalist üretim ilişkileri içinde yeniden üretilmektedir. Kapitalist üretim ilişkilerinin, kadının ezilmişliğini ve toplum içinde erkek egemen cinsiyetçi anlayışı yeniden üreten, besleyen bir dünya sistemi olması karşısında, "kadın kurtuluş hareketi" niteliği gereği anti-kapita-list bir muhteva taşımalı ve kendi özgül sorunlarından yola çıkmakla birlikte, kapitalist sömürüyü ortadan kaldırmaya dönük toplumsal kurtuluş mücadelelerinin de aktif bir ögesi

olma perspektifine de sahip olmalıdır. Bu bakımdan, feminizmin, "kadın sorunu"na ilişkin ciddi ve önemli açılımlar getirdiği, ancak sorunun çözümü ile ilgili duruşunun "yanlış" yerlerde olduğu söylenebilir.

Günümüzde, kadının cins olarak emeği ve bedeni üzerinde sürmekte olan egemenlik zincirinin kırılması, alternatif ilişkiler biçimi ve buna uygun örgütlenme aracının oluşturulması, "kadın kurtuluş hareketi"nin temel hareket noktasını oluşturmaktadır. Kürt kadınlar da, kadın olmaktan kaynaklanan sorunlarını gündemleştirirken bu temel perspektifle hareket etmektedirler. Ancak, yine Kürt kadınları, sömürgeci vahşet ve katliamların, sürgün ve imhaların yaşandığı bir ülkenin kadınları olarak, ayrıca bu durumu göğüslemekle de karşı karşıyadırlar. Bu gün Kürdistan'da, emperyalist ve sömürgeci güçler tarafından Kürt ulusuna yönelik kanlı bir tenkil harekatı sürdürülmektedir. Emperyalizm eliyle ülkesi bölünüp parçalanan, sömürgeleştirilen, baskı, zor ve asimilasyon gibi sömürgeci uygulamalarla ulusal değerleri, kimliği imha edilmeye çalışılan Kürt ulusu, her şeye rağmen, kendisine dayatılan bu kölelik zincirinin parçalanması için meşru bir direniş mücadelesi vermektedir. Bu mücadele, aynı zamanda Kürt kadınlarının kurtuluşunun da önemli bir halkasını oluşturmaktadır. Kürt kadınları, emeği, bedeni ve ulusal kimliği üzerinde, üçlü bir ezilmişliği bir arada yaşamaktadır. "Ezilen ulus kadını" olma ve bu üçlü ezilmişliği bir arada yaşama olgusu, Kürt kadınlarının örgütlenmesinin ulusal niteliğinin de temelini oluşturmaktadır. Bu niteliğinden dolayı "Kürt kadın hareketi", "ezen ulusun demokratik kadın hareketi"nden ayrı program ve taleplere sahiptir. Örneğin, "ezen ulusun demokratik kadın hareketi" açısından "Kadın Bakanlığı"nın kurulması, kadınların eğitim hakkından ve hukuktan eşit şekilde yararlanması gibi kendi içinde demokratik olabilecek talepler, "Kadın Bakanlığı"nın ırkçı yapısı, Türk eğitim sistemi ve hukuk düzenin sömürgeci niteliğinden ötürü, asimilasyonun daha da yaygınlaşması, sömürgeci hukuk sistemini rasyonelleştirmesi sonucuna da yol açacağından, "Kürt kadın hareketi" açısından gerici bir niteliğe sahip olacaktır. Bu bakımdan, "Kürt kadın hareketi", kendi özgül sorunları ve üçlü ezilmişliği temelinde, "ezen ulusun demokratik kadın hareketleri"nden ayrı ve bağımsız örgütlenmektedir.

Kendi içerisinde evrensel bir niteliğe sahip olan "kadının ezilmişliği" olgusu ile Kürt kadınlarının aynı zamanda ulusal bir ezilmişlikle de karşı karşıya bulunmaları, bu örgütlenmenin her sınıf ve katmandan kadına açık olmasını ve ortak ezilmişlik temelinde, demokratik bir tarzda örgütlenmesini gerektirmektedir. Bu özgül konumundan dolayı, Kürt kadın hareketinin anti cinsiyetçi muhtevası, anti-sömürgeci nitelikle bütünleşmektedir. Bu anlamda Kürt kadınları, bir yandan kendi özgül sorunları temelinde ataerkil düzen ve ilişkilerin kadın cinsi üzerindeki egemenliğine karşı bu günden mücadele etmeyi önle-rine koyarken, bir yandan da bu ezilmişliği daha da katmerleştiren ulusal ezilmişliğe karşı sürdürülen mücadelede de asal birer unsur olarak yer almaktadırlar.

Bu niteliği ile "Kürt kadın hareketi", feminist hareketin "anti-cinsiyetçi"likle sınırlı genel karekterinden ve özellikle de, resmi ideolojinin kalıpları içine sıkışıp kalan Türk feministlerinden daha farklı ve kapsamlı bir perspektife sahiptir. Bu anlamda, dünya kadın kurtuluş hareketine yeni bir değer kattığı da düşünülmelidir.

Gelinen bu noktada, öncelikle Kürdistan'lı kadınların kendi özgül sorunları etrafında sürece daha aktif müdahale etmeleri yakıcı bir sorun olarak kendini dayatmıştır. Bu bilinçten hareketle Kürdistan'lı kadınlar, "kadın kurtuluş hareketi"nde geliştirdikleri perspektifi, ulusal ve toplumsal kurtuluş mücadelesi saflarına taşımalıdırlar. Diğer yandan, dünya kadın kurtuluş hareketi açısından, Kürt kadın hareketinin özgül niteliğinin ve taleplerinin daha yakından kavranması ve onunla dayanışma içinde olunması, temel bir demokratik görev olarak algılanmalıdır.

Rezzan DENGTAV

"... SENİ KABURGAMIN SOL YARASI..."

Bir elmanın iki yarısı değil, insanlığın öbür yarısı. Yani **KADINLAR**

Çok uzak değil; onları 80'li yıllarla birlikte tanımaya başladık. Önceleri mi? Koca dışarda devrim için mücadele verirken, kadın evde ona lojistik destek vermekle meşguldü. Her nasılsa büyük engeller aşarak mücadele içinde yer almış "bacı"lar da yok değildi; ki parmak sayısı çoktu bunlar için.

Ve "*millattan sonra*" başladı...

Darbenin cehennemi fırtınalarıyla dört bir yana savrulan sol kadroların boşalttığı mevziler tank paletleri altındaydı artık. Bu fırtınadan kurtulabilenlerin kimileri Avrupa metropollerine akmış, kimileri de herbiri kendi içinde özgün, psikolojik ve fiziki imha planlarını içeren cezaevlerinde teslimiyete zorlanmışlardı. Bu sağanaktan dışarıda kalabilenlerin ancak pek azı kendi kişiliğini koruyabilmiş diğerleri ise ya reklam piyasasının slogan üreticileri ya da basın-yayın dünyasında sanat-edebiyat dergilerinin zehir eleştirmenleri olmuşlardı.

Kendini sorgulayıp yeniden üretmenin yolu hep fırtınalı dönemlerden sonra olmuştur. Belkide gerekli çıkarımlar yapılabilirse kimi yenilgiler çok önemli bir işlevi yerine getirebilir. "*Her şeyde bir hayır vardır*" derler ya. Belkide böyle olmalıydı.

Sorun artık gecikmiş ve kendini ertelenemez bir biçimde dayatmıştır. Kadınlar kendi güçlerinin bilincine varmalı, kendi örgütlenmelerini yaratmalıdırlar. Sorun, "*kurtuluştan*" sonraya havale edilemeyecek kadar yakıcı biçimde kendini dayatmıştır.

Nasıl ki, "*reel sosyalizm*"lerin yıkılmasıyla devrimci düşünceler üzerinden önemli bir ambargo kalktıysa, bu sistemlere angaje pekçok "büyük" hareketin yarattığı ideolojik mengenelerde gevşemişti. Yine bu gevşemenin kendi içinde arzettigi tehlikede savrulma ve yeniden yapılanma olarak kendini gösterdi. Ve psikolojide "*savunma mekanizması*" olarak adlandırdığımız refleksde adını bulmuş, savrulmanın teorileri yapılmaya başlanmıştı bile...

- Bu millet adam olmaz....
- "Biz devrimi çok sevmiştik" ama halk bizi anlamadı...
- "Elveda proletarya"....

Kadının özgürlüğü sorunu da yine bu döneme denk düşürülmüş ve cinsel özgürlükle sokakta sigara içebilme düzeysizliğine indirgenmiş olarak gündeme oturmuştu. Ona bir isim bulunmalıydı; Ve şöyle dendi **Kristof Kolomb** edasıyla : "**Kadının Adı Yok**".

Bu yeni tartışmalar bir zamanların "dolu" gündeminde kendine bir türlü yer bulamamıştı.

Sorun artık gecikmiş ve kendini ertelenemez bir biçimde dayatmıştır.

Bu anlamıyla da bir güne sığdırılarak savuşturulan ajitasyon derekesinden çıkmıştır. Pratik mücadele de yerini almış matematik ve nitelik olraak önemli bir kadın gücü -aynı zamanda potansiyeli- vardır.

Kadınlar kendi güçlerinin bilincine varmalı, kendi örgütlenmelerini yaratmalıdırlar.

Sorun, "*kurtuluştan*" sonraya havale edilemeyecek kadar yakıcı biçimde kendini dayatmıştır.

Derya DİLAN

"YARGI HEM POLİTİKTİR, HEM DE ASKERSELDİR. TÜRKİYE'NİN BÜTÜN GÜNDEMİNİ MİLİTARİST BÜROKRASİ VE POLİTİKLEŞMİŞ ASKERİ YARGI BELİRLİYOR"

II. Bölüm

Türk Hukuk Sisteminin Açmazları

Türk Yargı sisteminin diğer bir açmazı da, uluslararası ve üniversal normlara uyum sağlayamaması, gerici ve tutucu bir karekterde ısrar etmesidir.

En büyük çelişmelerinin başında ise çifte standartlı oluşu gelmektedir.

Devlet sınırları içinde başkadır; uluslararası platformlarda başka... İnsan Haklarına ilişkin bütün uluslararası sözleşmeleri imzalamıştır ama, bunun hiçbir gereği de iç hukukta yerine getirilmemektedir. Bu da politikacıların halen içerde yaptıklarını dünyadan gizleyebileceklerini sandıkları, dünyayı birkaç sözleşmeye imza atarak kandırdıktan sonra içeride istedikleri şeyi yapabileceklerini sanan dinazor kafasında olmalarından kaynaklanıyor olsa gerekir.

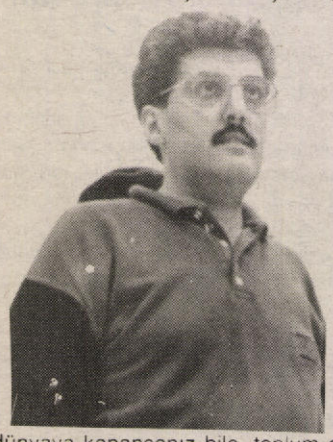

İletişim çağında içerde veya dışarıda birşeyin gizli kalması artık yıllarla, aylarla değil, saniyelerle mümkün olabiliyor. Delilleri yoketmeniz, birkaç büyükelçiyi ikna etmeniz de yetmiyor. Bütün bir dünyayı, toplumu inandırmanız gerekiyor. Dış dünyaya kapansanız bile, toplum dünyadaki gelişmelerle kendisini kıyaslayıp aynısını kendisi için de isteme, seçim yapabilme, ayırtedebilme şansına sahip... Kendileri 1950'lerde kalmış kafaların 2000'li yılların dünyasına ayak uydurmaları elbette beklenemez. Bu uyumsuzluğun en net biçimde izlendiği alanların başında iç ve dış hukuk arasındaki çatışma/çifte standart gelmektedir.

Örneğin hazırlık soruşturma süreçleri ile ilgili Batı normlarını getirmeyi amaçladığı söylenen CMUK yasası, Terörle Mücadele Yasasına göre yargılananlarla, Olağanüstü Hal Bölgesinde uygulanmaz. Yani her zaman olduğu gibi bir takım haklardan ayrıcalığı olan **Kürtler** ve **Kürdistan**'dır. Aydınlar, sosyalistler, devrimci ve yurtseverlerdir.

Avrupa standartlarına uyarlı yasa değişikliklerine ayak direyenler de yine çifte standardı savunurlar. Hatta geçenlerde ana muhalefet lideri "Türkiye"nin bazı hassasiyetleri olduğunu, bu konularda çifte standartlı olması gerektiğini" övünerek açıkladı.. Nedir bu hassasiyetler? Yine, **Kürt** ve **Kürdistan sorunu**...

Çifte standartlı olmakla övünen bir rejim her şeyi, her uygulamayı gözünü kırpmadan yapabilir. Çifte standartlı olmak demek, iki yüzlü olmak demektir. İki yüzlülük ise ahlâksızlıktır. Ahlâksızlığı "ulusal hassasiyetleri" korumak için erdem kabul eden bir siyaset anlayışının, yalanı, inkârı, imha ve zorbalığı yöntem edinmesinde ve bunu savunmasında da yadırganacak bir yan kalmamaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti kurulduğu günden beri, hiçbir zaman halkoyuyla seçilmiş Meclislerce yapılmış sivil anayasalarla yönetilmedi. Anayasaları her zaman askeri darbelerin oluşturduğu kurucu meclisler hazırladı ve silahların gölgesinde onaylattı.

Türkiye Cumhuriyeti, halen TBMM'de bütün partiler, Cumhurbaşkanından Meclis Başkanına kadar herkesin 12 Eylül Cuntası'nın anti-demokratik olarak ilân ettikleri bir kışla talimnamesi ile yönetiliyor. Bu anayasayı aynı eleştirilerle değiştireceğini söyle-yerek iktidar olanlar da onu değiştiremiyorlar. Çünkü, **ülkeyi**, yine **militarist bürokrasi yönetiyor.**

Böyle bir açmaz içindeki bir ülkede içerde verilen yargı kararlarının uluslararası hukuk duvarlarına çarpıp dönmesi de kaçınılmaz olmaktadır. Sözgelimi Paris Şartını imzalayan ve Avrupa İnsan Hakları Komisyonu'na Kişisel Başvuru Hakkını tanıyan Türkiye, kendi icraatlarına iç hukukta denetim mekanizmaları geliştirmediği için, kendi yargısını uluslararası denetime açmış olmaktadır.

Ve yine muhtemelen bu komisyona gönderilen yüzlerce dava içerisine, bu yargılamada vereceğiniz karar da yer alacaktır.

Geçenlerde Başbakan **Tansu Çiller**, DEP davasına ilişkin olarak AİHK'nin vereceği karara uyacaklarını söyledi. Bunun anlamı DGM kararlarının geçerli olamayacağıdır.

Bu keşmekeş, bu iç iktidar çatışmaları ve sömürgeci rejimin bu iç bunalımlarının bedellerini ödemek zorundamıyız?

Savunduğum görüşler: "Güneydoğu" değil, Sömürge Kürdistan Sorunu

Kürtler Ortadoğu'nun en eski yerleşik halklarından biridir. Binlerce yıldır bu topraklarda yaşamaktadırlar. **Kürdistan**'da asırlardır bu halkın yaşadığı coğrafyanın adıdır.

Türkiye'de sömürgeci resmi ideoloji, asimilasyon ve yoketme politikasına uygun olarak yıllarca Kürt halkının varlığını red ve inkar etti. "Kürt diye bir şey yoktur. Türkiye'de yaşayan herkes Türk'tür" diye dayattı. Kürt ulusal varlığından, Kürt dili, Kürt kültürü ve Kürdistan tarihinden bahseden bizleri yıllarca yargılanıp, yıllarca cezaevlerinde yatırdı.

Irkçı ve bilim dışı bu dayatmalar, siyasal gelişmeler karşısında da tuzla buz olunca Türkiye şimdi artık " Kürt gerçeği"ni kabul etmek zorunda kalmıştır. Bu, rejimin esnemesi veya karekter değiştirmesinden dolayı değil, Kürdistan'da yükselen ulusal demokratik mücadelenin zorunlu ve dolaysız bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır.

Halen kavramlar dünyasına yansıyan dayatmaların, siyasal kökenleri var. Şimdi yargıyı da belirleyen bu politikaya göre "**Kürt var**" ama "**Kürdistan yok**"...

"Kürdistan" bir devlet veya bir devlet sınırı belirlemiyor. Binlerce yıldır Kürtlerin üzerinde yaşayıp bütünleştiği coğrafi alanı belirliyor.

Ama sömürgeci politika Kürtleri vatansızlaştırmak, Kürdistan'ı Kürtsüzleştirmek için on yıllardır uyguladığı soykırım, sürgün, mecburi iskân politikalarını bugün de, milyonlarca insanın köyünü yakarak, boşaltarak, büyük şehirlere doğru sürerek gerçekleştiriyor. Dolayısıyla, fiilen yoketmek istediği bir olgunun adının konmasını da yasaklıyor, ceza tehdidi altına koyuyor.

Bir de uyduruk bir isim türetilmiş: Doğu ve Güneydoğu Anadolu...

Neyin "Doğu"su, neyin "Güney Doğu"su?

Zaten Anadolu sözcüğü, etimolojik kökeni itibariyle "Yunanca" "doğu" anlamına geliyor. Ve resmi ideolojinin "Doğu ve Güneydoğu" diye dayattığı, demeyeni "terörist" diye cezalandırmaya çalıştığı olgu: Kanuni Sultan Süleyman zamanından beri bütün osmanlı padişahlarınca Kürt Beyiklerine verilen beratlarda **KÜRDİSTAN** diye geçmektedir.

Demek ki, sömürgeci zulüm Kürt ulusunun yalnız geleceğini değil; geçmişini de silmeye, belleklerden kazımaya çalışıyor. Ve bunu zorbalıkla yapı-yor, mahkemeleri, yargı organlarını devreye koyarak, polisi örgütleyerek yapmaya çalışı-yor...

Türkiye Cumhuriyeti kurulduğu günden beri, hiçbir zaman halkoyuyla seçilmiş Meclislerce yapılmış sivil anayasalarla yönetilmedi. Anayasaları her zaman askeri darbelerin oluşturduğu kurucu meclisler hazırladı ve silahların gölgesinde onaylattı.

"Kürt sorunu" tanımlamasına karşı çıkıyorum.

Çünkü, yolunda giden bir düzen içinde sorun yaratan adamlar gibi bir sınırlamayla başlıyor. Kürt olmak, ne Kürtlerin kendisi için ne de başkaları için "sorun"un kaynağını oluşturamaz. Bu nedenle "Kürt sorunu" kasıtlı değilse bile, yanlış bir kavrayışı yansıtı-yor. Doğrusu **"Kürdistan Sorunu"** ya da **Sömürge sorunu"** olmalıdır.

Çünkü, sorunu yaratan Kürtler değildir. Sorunun kaynağında Kürtlerin uyumsuzluğu durmuyor. Sorunun kaynağında, **dört parçaya bölünerek, işgal ve ilhak edilmiş, sömürgeleştirilmiş bir ülke; iç dinamikleri parçalanarak, toplumsal gelişmesi, üretici güçlerin gelişimi kırılmış sömürge bir ulus'un Özgürlük ve Bağımsızlık isteği duruyor.**

Üstelik bu sorun Türkiye'nin **iç sorunu** da değil, **uluslararası bir sorundur.** Kürdistan denilen coğrafya ve Kürt toplumu dört devletin siyasi sınırları içine hapsedilmiş bulunmaktadır.

Kürdistan sömürge bir ülkedir, çünkü yirmibirinci yüzyıla girdiğimiz günümüzde, Afrika kıtasında bile varlığı, kimliği, hakları inkâr edilen, zor altında tutulan başka bir klasik sömürge alanı kalmamıştır. Türkiye, iran, Irak ve Suriye arasında yaklaşık 35 milyon nüfusa sahip Kürt toplumunu, artık eski statüleri içinde yönetmenin koşulları yoktur.

Bölge siyasi, askeri ve toplumsal açıdan dünyanın en hareketli ve sıcak alanıdır.

Türkiye'nin Kuzey Kürdistan'da 200 bini aşkın silahlı gücü hareket halindedir. Doğu'da İran ordusu, Irak, Suriye ve Çekiç Güç hesaplanırsa fiilen Kürdistan savaşının içinde yarım milyonu aşkın silahlı gücün varlığı ortaya çıkıyor. Buna

karşılık Kürt ulusu da silahlı direniş, savunma veya fiili savaşım halindedir. Resmi ve sağlıklı istatistiki verilere dayanmamakla beraber, Türkiye, İran, Irak ve Suriye'deki toplam gerilla, peşmerge ve milis sayısı da 250 bini bulduğu tah min edilmektedir. Daha bir kaç yıl önce Saddam rejiminin silahlarından, kimyasal gaz saldırısında kaçan 300 bine yakın mülteci dünya gündeminin başına oturmuştu. Bugün Kuzey Kürdistan'da da TC yetkililerinin açıkladıkları resmi rakamlara göre; köy boşaltmaları, sürgün ve savaş koşullarında yaşanan göç sonucu 3 milyon Kürt metropollere ve şehirlere göçetmiştir.

Yaşanan savaşta her yıl binlerce kişinin öldüğünün açıklandığı bu coğrafya'daki toplumsal ve askeri hareketlilik neyi anlatıyor? Bu bölgenin tarihten gelen koşulları içinde ulusal bağımsızlık ve özgürlük istemlerinin ne denli güçlü olduğunu ve dünyanın bu bölgesel sorunu devletlerin "iç işi" olarak bırakamayacağını gösteriyor.

Böylesine çalkantılı bir toplumsal coğrafyanın; güvenlikli bir yatırım ve üretim alanı olması da söz konusu değildir. Bu yüzden Kürdistan, üzerinde yaşanan sömürge savaşı nedeniyle bölge devletleri ve büyük silah üreticileri bakımından gözde bir silah pazarı demektir. Savaş koşullarının oluşturduğu zenginlik ve rantiyeden vurgunlar vuran militaristler ve savaş ağalığının palazlandığı bir alan durumundadır.

Kürt ulusunu derin acılar ve yıkımlar içine sürükleyen bu sömürge savaşının bölge ülkelerine, toplumlara maliyeti de çok yüksektir. Türkiye Cumhuriyetinin her yıl savaş için 200 trilyonluk bir bütçe tükettiği; bu bütçenin döviz olarak dışarıya ödenmek suretiyle ekonomiyi darboğaza soktuğu ve mali açıkların emekçilerin boynuna vurulduğu bilinen bir gerçektir. 200 trilyonluk hacim Türkiye'de hiçbir üretim sektöründe dönmüyor. Yatırıma, üretime yönelmeyen ve toplumun kat kat yoksullaşması için harcanan bu paralar Kürt ulusal istemlerini zorla bastırmak adına, köy korucularına, ağalara, muhbir ajan şebekelerine, özel time, kontr-gerillaya ve savaş tacirlerine aktarılıyor.

Ulusal bağımsızlık ve özgürlük mücadeleleri yokedilemezler. Çünkü ordular, belki başka ordularla yapılan savaşları kazanabilir ama halkla yaptıkları savaşı kazanamazlar. Kürdistan'da ulusal direniş de bir halk savaşıdır. Orada halkla savaşılmaktadır, halka karşı savaşılmaktadır.

Kürdistan'da kan akıtmaya hevesli zulümkâr politikanın terkedilmemesinde bu dehşet pastasından parmağını yalayanların olduğuna kuşku yoktur. Ve onlar Kürdistan'daki savaşa gönderdikleri Türk gençlerinin cenazelerini, "şövenizmi azgınlaştırmak" için kullanmaktan, terör politikasına prim yapmak için "vatan-millet-ezan" edebiyatı ile demagoji yapmaktan kaçınmıyorlar.

Sorun sömürgenin elde tutulmasıdır demiştik. Fakat Kürdistan'da tam bir çıkmaza saplanmış olan savaş; Türk burjuvasinin kimi kesimlerine şunu düşündürtüyor.

"Ben Kürdistan'ın doğal kaynaklarından, emek gücünden, ekonomik olarak ne kazanıyorum? Ve bu savaşa ne kadar harcıyorum?" karşı karşıya konduğu zaman, Kürdistan'ın "pahalı bir sömürge olmaya başladığı" gerçeği ortaya çıkıyor. Üstelik savaş yabancı sermaye girişini ve Kürdistan'ın güvenlikli bir yatırım alan olmasını engellediği gibi ekonomiyi ve mali dengeleri alt-üst eden bu savaşın ekonomik, siyasal tahribatları nedeniyle Avrupa Ekonomisiyle entegrasyon sürecini de ekonomik rekabet yeteneklerini de ortadan kaldırıyor?

O zaman artık burjuvazi de kendi kendine soruyor: "**Değer mi?**"

Savaşın giderlerini karşılamak için Kamu iktisadi Teşebbüsleri ve Devlet Bankalarının satılması ve özelleştirme fonlarının savaşın biraz daha finanse edilmesi için aktarılması düşünülürken işçilerin, memurların, emekçilerin sesleri daha gür çıkıyor. Çünkü, toplumsal sefalet artık hiç bir demagoji ile geçiştirilip dindirilemeyecek bir noktaya ulaşmıştır.

Sonuçta; **Kürdistan sorunu yalnız Kürt ulusu için, Kürt köylüleri, aydınları için değil; Türk halkı için de toplumun çeşitli sınıf ve tabakaları açısından da çözümü dayatmış durumdadır.**

"Savaş, politikanın başka araçlarla yürütülmesidir" denir.

Eğer öyle ise, savaşla en uç noktalara taşınmış olan sömürgeci politika tıkanmış demektir ki doğrudur.

Kürdistan devrimi, geleneksel klasik sömürge politikalarını uygulanamaz hale getirmiştir.

Savaşta "taktik üstünlük" elde tutulsa dahi, bunun bile "yenilgi" demek olduğu artık soğukkanlı herkesçe kabul ediliyor. NATO'nun en büyük ve güçlü ordularından birinin, sayıca, donanım ve ateş gücü bakımından kendisiyle kıyaslanamayacak durumda bir yırtık mekap ayakkabı ve bulgur aşıyla savaşan Kürt gençlerine karşı istendiği kadar "kahramanlık" ve "galibiyetler" ilân edilsin bu gerçeğin daha çok altını çizmekten başka bir anlama gelmemektedir.

Avrupa ve ABD'nin TC'ye önerdikleri şey de, artık Kürtleri red ve inkâra, dışlamaya dayalı klasik sömürge politikasından vazgeçilmesi çağrısıdır. Zaten Güney Kürdistan'da Koalisyon devletlerince zaman tanınan ve Çekiç Güçle fiilen korunan bir Kürt Devleti vardır. Irak ve Körfez sorununun çözümüne bağlı olarak bu fiili statü en azından Irak'la bir federasyon veya konfederasyona dönüşebilir. Güney'in de artık Bağdat rejiminin "ayrılmaz bir parçası" sayılması süreci sona ermiştir. ABD ve Avrupa'nın TC'nin "toprak bütünlüğü ve üniter yapısı" ile ilgili güvenceler vermelerine karşın kemalist asker-bürokrat eliti; egemenliğin tek biçimi olarak silahlı gücü, yasak ve zorbalık olarak gördükleri için diğer önermelere korku ile bakmaktadırlar.

Birkez geleneksel politikalarını terkettiklerinde artık ipin ucunu kaçıracaklarından, siyasi iktidarlarını kaybedeceklerinden korkuyorlar. Korku ise aslında güçsüzlüğün, aczin ifadesidir. Ama tarih korkunun ecele faydası olmadığını da göstermiştir.

Devletin gücü ve askeri gücü ne denli büyük olursa olsun Vietnam, Afganistan ve nihayet SSCB'nin dağılması sırasında Baltık ve Kafkas uluslarının bağımsızlık direnişlerinin engellenemediği süper güçlerin geriletildiği görülmüştür.

Ulusal bağımsızlık ve özgürlük mücadeleleri yokedilemezler. Çünkü ordular, belki başka ordularla yapılan savaşları kazanabilir ama halkla yaptıkları savaşı kazanamazlar. Kürdistan'da ulusal direniş de bir halk savaşıdır. Orada halkla savaşılmaktadır, halka karşı savaşılmaktadır.

14 yıllık deneyim Kürt halkıyla PKK'nin birbirinden ayırtedilmesi teorisini çürütmüştür. PKK'ye "üçbeş eşkiya", "dış destekli üç-beş maceracı" gözüyle bakılmış, oysa süreç içinde bütün bir toplumla savaşılmaya başlandığı görülmüştür.

O halde gelin şiddet ve ulusal direniş sorununu tartışalım.

Dava konusu olay TV programında tartışılan diğer önemli konuda "siyasal şiddet" ya da "teröre" bakış sorunuydu.

Türkiye'nin resmi devlet politikası PKK'nın "terör örgütü" olarak kabul edilmesi ve dışlanmasını dayatmaktadır. Programda sunucular tartışmacılara, bu noktada sorular yönelttiler "terörü onaylayıp onaylamadığımızı" sordular. Devlet terörüne karşıyız, ama Kürt örgütleri de terör yapmıyorlar mı, onlara nasıl bakıyorsunuz? gibilerinden bir soruydu bu..

Hiç sağa sola çekmeden "teröre" karşı olduğumuzu ifade etmeliyiz. Hangi amaçla olursa olsun masum insanların, çocukların, kadınların, sivillerin savaştan zarar görmesi, hedef haline getirilmeleri onaylanamaz, kabul edilemez.

Savaşın bizzat kendisi de insanlık dışıdır. Dolayısıyla bir savaşta masum sivillerin zarar görmesi, yıkıma uğraması kadar üniforma da giymiş olsa her insan bir kayıptır. Burada yapılması gereken şey "siyasal şiddeti", "savaşı" vareden siyaseti ortadan kaldırmaktır. Birbiriyle halay çekebilecekken, karşılıklı mevzilerde birbirlerine kurşun gönderen Türk ve Kürt geçlerini hangi politik ortamın buraya getirdiğidir.

Bilimsel ve tarihsel materyalist kavrayış açısından **gerçek "terör örgütü", ekonomik-toplumsal düzeni bir sınıf adına korumak üzere siyasal zoru örgütlemiş olan devletin kendisidir.**

Zaten "terör/siyasal şiddet" temeli üzerine örgütlenmiş, bunun için koca koca ordular, silahlı güçler besleyen devletin bu gücü nasıl ve kime karşı kullandığı ortadadır. "Devlet terörü" denen şey, zaten bu kendiliğinden var olan şiddet olgusu değildir. Hukukla sınırlandırılmış "şiddet"in, her türlü denetimin dışında kullanılmasıyla oluşmaktadır. Dolayısıyla zaten şiddet üzerine örgütlenen bir mekanizmanın aynı zamanda "devlet terörü" denen bir çizgi sürdürdüğü söyleniyorsa orada, alenen katliam, soykırım ve vahşet var demektir.

Bunun karşısında gerek iç gerekse dış kamuoyunda "PKK'nin terör örgütü" olarak kabul edilmesi dayatmasının asıl amacı; Kürt ulusunun ulusal demokratik mücadelesini "terörizm" olarak mahkûm ederek; ona karşı uygulanacak her türlü şiddeti meşrulaştırmak gayretidir.

Yoksa sorun sanki siyasal ahlâk ve yöntemi tartışmak; barışçıl ve demokratik siyasi yöntemler dururken sırf bu sapkınlığı yüzünden şiddete/hem de sivil hedeflere yönelmiş bir şiddete karşı tavır alma bağlamında tartışmak açık bir demagojidir.

Sorun PKK gibi Kürt siyasal örgütlenmelerinin meşruiyetinin, Kürdistan ulusal kurtuluş hareketinin meşruiyetinin tanınmama gayretidir. Bunu açıkça, "biz Kürt ulusunun bağımsız örgütlenmelerini ve iradesini kabul etmiyoruz, hak arama mücadelesine izin vermi-yoruz, onun için onlarla mücadele edi-yoruz" diyerek kendilerine savunma zemini yaratıyorlar.

Oysa bunların hiçbir Kürt örgütlenmesine tahammül etmedikleri ortadadır. Tahammül ettikleri veya edebilecekleri ise kendi güdümlerinde, halkı temsil etmeyen bazı marjinal işbirlikçiler olabilir belki.. Ki, bunları da ulusal güçleri birbirlerine karşı ve kendi çıkarları doğrultusunda kullandıktan sonra nasıl dışladıkları **Diyap Ağa**, **Meço Ağa**, **Hasan Hayri** örnekleriyle biliniyor..

Biz şunu söylüyoruz.

PKK, Kürdistan'da nesnel ve toplumsal/siyasal bir olgudur. Onu yok saymak, inkâr etmek Kürt toplumunu da yok saymak, inkâr etmek demektir.

Resmi propagandanın demagojilerin aksine, PKK'nin gelişmesi, Kürt toplumunda kök salması, genişlemesi onun Kürt ulusunun siyasal ve toplumsal ihtiyaçlarına denk düştüğü, bu ihtiyaçlarına karşılık verdiği içindir. Yoksa hiçbir kökü dışarda örgüt, hiçbir "üç-beş eşkiya" NATO'nun en sayılı orduları karşısında 10 yıldır eşitsiz bir silahlı mücadeleye, siyasal baskı ve yıldırma kam

panyasına karşı dayanamazdı. Hiçbir zor ve tehdit, daha gelinlik çağına gelmemiş Kürt kızlarının, bıyığı terlememiş Kürt delikanlılarının silahlanarak dağa çıkmasına, yokluk içinde savaşı göze almasını sağlayamaz. Toplumsal olayları, gerçekleri bilmesek sadece devletin resmi yayınlarından olaya baksak bile görünen çıplak bir gerçek var: Son 10 yıl içinde 10 binden fazla gerilanın öldürüldüğü, bir o kadarının da yakalandığı belirtiliyor. Halen dağlarda bulunan binlerce gerilla olduğu da yine resmi makamlarca kabul ediliyor.

Hangi yabancı devlet, hangi gizli istihbarat servisi TC'nin bile ulaşamadığı köy çocuklarını savaşmak için "kandırmış" olsun? PKK mücadelesine bu katılım, Kürt ulusunun hemen her evinde, her ailesinde bir "gerilla" olduğu, bir "siyasi tutsak" olduğu gerçeğini gösteriyor. Her Kürt ailesinin, her Kürt ocağının bu savaşın içinde, aktif veya pasif tarafı olduğunu gösteriyor..

Kısaca toplumsal ve siyasal olgular TC Devletine, ordusuna karşı silahlı mücadale veren bir örgütün kitlelerce desteklendiğini gösteriyor. Kürt ulusunun bu devletin rejiminden, politikalarından koptuğunu, artık jandarma karşısında el pençe divan veren, Kürt'ün çoktan ölmüş olduğunu gösteriyor.

Kabul edilmek istenmeyen olgu budur.

Elbette PKK eleştirilebilir, siyasal yöntemleri, kullandığı mücadele araçları, yapılanması tartışılabilir. Fakat toplumsal/siyasal bir gerçeklik olarak, toplumun bir ihtiyacı olarak ortaya çıktığını ve o ihtiyaçlara cevap verdiği ölçüde de varolmaya devam edeceğini kabul etmeksizin de hiçbir "çözüm" üzerinde de tartışılamaz.

Sorun'un PKK'nin uyguladığı şiddet yöntemlerinin tartışılması olmadığı da çok açık. Eğer öyle olsaydı, bizzat PKK önderi **Abdullah Öcalan**'ın sayısız kez, silahlı mücadeleye şartlanmadıklarını, siyasal barışçıl yöntemlere de hazır olduklarını açıklayan demeçleri varken bu tartışma yürütülemezdi. Aynı örgütün Türkiye'nin siyasal sınırları açısından bir değişiklik amaçlamadıkları çağrıları, açıklamaları da, tartışmanın "terör", "amaç" ekseninden çok "temsil" sorununa kaydığını gösteriyor.

Bizce artık **Kürt ulusunu dört parçada ne sömürgeci rejimler, ne de onların kurmayları temsil etmiyor.**

Kürt ulusu kendi siyasal örgütlenmeleri, kendi ulusal kurumlarını yaratıyor. Onlara sahip çıkıyor. Kürt ulusunu ulusal kurmaylar, Kürt ulusunun çeşitli toplumsal sınıf ve tabakalarını ise onlar adına politika üreten siyasal örgütlenmeler temsil ediyorlar. Kürt siyasal örgütlenmelerinin **CEPHE**, **Ulusal Kongre**, **Parlamento** gibi örgütlülükler oluşturdukları ise bilinmektedir.

Bütün bu olgular Kürt Ulusunun Kendi Kaderini Kendisini Tayin Hakkını kullanma bilincine ulaştığını gösteriyor. Yani, Kürt ulusu kendi ulusal/toplumsal dinamikleri üzerinde, ülke zemininde özgür ve bağımsız yapılanmalarını yaratıyor.

Sorunun sadece bir örgütle bağlantılı olmadığını da çok iyi görmek zorundayız. PKK olmasa ve dağılsa bile, siyasal/toplumsal tabanı, ortamı varoldukça başka PKK'ler başka örgütler oluşacaktır. Onun için "PKK'yi bitirme" mantığı içinde savaş yürütenler, soruna adil, kalıcı barışçı ve eşit hak ve özgürlükler temelinde yaklaşmadıkları sürece hiçbir şeyi bitiremezler.

Temsil sorunu o kadar önemlidir ki, resmi yetkililer sık sık "biz eşkiyayı muhatap almayız" diye demeç verirler. Oysa TC'nin Güney Kürdistan'daki silahlı Kürt örgütlerini, onların liderlerini muhatap olarak aldığını, tanıdığını biliyoruz. Bu olgu şunu gösteriyor, bir örgütün başlı başına silahlı olması, onun tanınması ve "terör" örgütü sayılmasını getirmiyor. Kendi koşullarını zorla dayatma politikasından kaynaklanıyor sorun.

Kaldıki sınıflı bir toplum olan Kürdistan'da pekçok siyasal örgütlenme mevcuttur. Bunların herbirinin ayrı programatik görüşleri, çözümlemeleri, farklı sınıf ve tabanları, dünya görüşleri var. Birçoğunun örgütlenmesi çok daha eskilere dayanıyor. Örneğin **PSK, PRK-Rizgarî, Kawa, Yekbun, PİK, RNK/KUK-TSKKKP, PRNK, PDK, TS** gibi örgütler var. TC bunların da hepsini yasa-dışı ve bölücü kabul ediyor. Örneğin; mahkemenizde başka bir dosyadan yargılandığım davada olduğu gibi, hiçbir silahlı eylemi, askeri yapısı olmadığı halde Kürt örgütlenmelerinin hepsine "terör" örgütü deniyor.

Burada amaçlanan şey muhataplıktan dışlamak, meşruiyet tanımamak için bir etiket takma sorunudur. Yoksa Kürdistan toplumundaki şiddetin kökeni ve siyasal yansımaları konusunda olabildiğince tartışmaya açığız. Hele hak ve özgürlükler mücadelesini yapan, aynı zamanda ulusal aydınlanma ve diriliş hareketi olan **KUKM** adına hiçbir vahşet olayının kutsanması, onaylanması söz konusu değildir.

Sadece şu örnek bile son derece çarpıcıdır.

Bu kadar zulme haksızlığa uğrayan ve bu kadar baskı koşullarında olmasına rağmen PKK da dahil hiçbir Kürt örgütünden Kürt ulusuna yönelik düşmanca bir söz, bir yönlendirme duyulmamıştır şimdiye kadar. Hepsi ne kadar ulusal-demokratik talepleri öne çıkarırlarsa çıkarsınlar her zaman başta Türkler olmak üzere, Arap, Fars, Ermeni, Azeri, Süryani birlikte yaşadığı halklarla kardeşliği vurgulamayı ihmal etmemiştir. Hiçbir Kürt örgütlenmesinin halklar arasında düşmanlığı, kin ve husumeti kışkırttığına tanık olunmamıştır. Eğer tersi olsaydı, halklar arasında kanlı ve vahşi bir boğazlanmanın yaşanmayacağını kim iddia edebilir.

Bu olgu, hem **KUKM** örgütlerine egemen olan sosyalist siyasal kültür ve yaklaşımdan, kaynaklanmadır, hem de onların "terör" örgütü oldukları yolundaki resmi propagandanın temelsizliğini kanıtlamaktadır.

Bu konuyu şöyle bağlamak gerekir: **Kürt ulusu üzerinde yürütülen sömürgeci şiddete karşı her türlü direnme, o zorbalığı boşa çıkarma çabası meşrudur. Çünkü silahlı zorbalık, siyasal şiddet ona boyun eğilerek değil, ancak karşı konularak geriletilebilir. Militarizmi geriletmeden, ne Kürt ulusunun kendi kaderini kendisinin tayin etme koşulları; ne topluma özgürlük, ne de demokrasi olanaklıdır.**

Kürt ulusu üzerinde yürütülen sömürgeci şiddete karşı her türlü direnme, o zorbalığı boşa çıkarma çabası meşrudur. Çünkü silahlı zorbalık, siyasal şiddet ona boyun eğilerek değil, ancak karşı konularak geriletilebilir. Militarizmi geriletmeden, ne Kürt ulusunun kendi kaderini kendisinin tayin etme koşulları; ne topluma özgürlük, ne de demokrasi olanaklıdır.

Kürdistan sorununun adil, barışçı ve kalıcı bir tek çözümü vardır. O da kendi kaderini tayin hakkıdır. Kendi kaderini tayin hakkını kullanabilir olmanın önkoşulu ise BAĞIMSIZLIK ve ÖZGÜRLÜK olduğu yadsınamaz. Çünkü bağımsız ve özgür olmayan bir ulusun kendi kaderini tayin etmesi mümkün değildir. Özgürlüklerini savunup, geliştirilebilmesi mümkün değildir.

Dolayısıyla militarizme karşı verilen mücadelenin Türkiye'de tıkanan demokrasi yolunu açan tek anahtar olduğunu unutmamak gerekir.

Kürdistan sorununun adil, barışçı ve kalıcı bir tek çözümü vardır. O da kendi kaderini tayin hakkıdır. Kendi kaderini tayin hakkını kullanabilir olmanın önkoşulu ise **BAĞIM-SIZLIK** ve **ÖZGÜRLÜK** olduğu yadsınamaz. Çünkü bağımsız ve özgür olmayan bir ulusun kendi kaderini tayin etmesi mümkün değildir. Özgürlüklerini savunup, geliştirilebilmesi mümkün değildir.

Kendi kaderini tayin hakkının kabul edilme koşulları, **ulusal kurumların ve örgütlenmelerin meşruiyetini** tanımaktan geçer.

Tarih, "terör" örgütü sayılan ama ulusal ve toplumsal meşruiyet zemini taşıyan örgütlenmelerin er veya geç tanınmak zorunda kalındıklarını gösteri-yor. Dünya kamuoyuna ençok sunulan BARIŞ sürecinin, İsrail Devletinin yıllarca "terörist" ilan ettiği Filistin Kurtuluş Örgütünü, Filistin Halkının yasal ve tek temsilcisi olarak kabul etmesiyle başladığını hatırlamak yeterlidir. Ama "Barış" koşulları içine sindiremeyen Filistin'lilerin başka örgütlere yöneldikleri, onlara toplumsal destek vermeye başladıkları da unutulmamalıdır.

Irkçı Güney Afrika yönetimi ise yıllarca "terörist" ilan ettiği **Mandela**'yı hapishaneden çıkarmak Devlet Başkanı olarak selamlamak zorunda kalmıştır. Tarih acı derslerle doludur.

İspanya Bask sorununda, İngiltere'de Irlanda sorununda, dolaylı ya da doğrudan ama muhatapların kendileriyle konuşarak sorunların çözülebileceğini gösteren son örneklerdir.

Irak rejimi de yıllarca "eşkiya" dediği **KDP**, **YNK** gibi Kürt örgütleriyle oturup uzlaşmak, sorunlarını anlaşmalar yoluyla çözmek gereği duymuştur.

Bütün bu örnekleri tartıştıktan sonra "teröre karşı mısın" veya "terörü destekliyor musun" diye yapılan resmi dayatmaların hiçbir anlamı ve önemi olmadığını vurgulayarak geçelim.

Topyekün Savaşa Karşı Topyekün Direniş!

Çok değil iki yıl önce, zaten sürdürülmekte olan politikanın adı askeri ve sivil yetkililerce konuldu: **TOPYEKÜN SAVAŞ**...

Topyekün savaş'ın anlamı, yalnız gerilla'ya ve Kürt siyasal örgütlenmelerine karşı değil, halka karşı da savaşmaktı. Toplumun bütün kesimlerinin terörize edilmesiydi. Bu savaş yalnızca Kürdistan'la sınırlı değildi, bütün Türkiye, Avrupa kısaca Kürt ulusal muhalefetinin olduğu her yer. Yalnızca askeri bir savaş değildi bu, siyasal, ekonomik, diplomatik, kültürel, ideolojik, ahlâki her alanda bir savaştı.

Elbette bu **topyekün savaşa karşı yapılması gereken şey de topyekün direnmekti.**

Bu topyekün savaş sırasında sivil halka, cezane törenlerine, barışçıl **Newroz** gösterilerine ateş açıldı. Namlunun hedefine halk kitleleri yerleştirildi. Topyekün savaş üç bin köyü boşalttı, üç milyona yakın insanı kendi ülkesinde mülteci etti. Köyünü yaktı, evini başına yıktı. Açlık, sefalet ve perişanlığın içine attı.

Topyekün savaş yalnızca köyleri değil Şırnak, Kulp, Lice, Hani, Çukurca gibi nice kenti ağır silahlarla harabeye çevirdi. Yurtsever potansiyelin yoğun olduğu kent ve kasabalarda, Kürt entelijansiyasını imha kampanyası sürdürdü. Yüzlerce aydın faili meçhul cinayetlere, faili belli bir tarzda götürüldü.

Topyekün savaş halka ekonomik ambargo uyguladı, Kürt yurtseveri olmakta direnen esnafı, tüccarı, küçük üreticiyi çökertmeyi önüne koydu. Buna karşılık işbirlikçi ağaları, onların çetelerini silahlandırdı, besledi. Kürdistan'da üretim dışı ve ajanlıkla, muhbirlikle, katillikle geçinen maaşını devletin ödediği asalak, lümpen bir sınıf yarattı.

Topyekün savaş, Kürt aydınlarına, gazetecilerine karşı da bir haçlı seferi başlattı. Onlarca değerli aydın yine faili belli cinayetlere kurban edildi. Onlarca hapishanelere yollandı, cezalandırıldı. Cezaevlerindeki baskılar katmerlendirildi. Siyasi tutuklu sayısı 10 bini buldu..

Meclis'teki DEP milletvekillerinin ırkçı şoven ayinlerle dokunulmazlıklarının kaldırılıp darağacına gönderilmek istenmeleri de topyekün savaşın bir uzantısı olarak gündeme gelmiştir. Siyasi partilerin Anayasa Mahkemesi'nce basın-yayın organlarının mahkemelerce kapatılması da bu politikanın bir uzantısıdır.

Devletin bütün kurumları bu topyekün savaştaki rollerini harfiyen yerine getirmişlerdir. Basın bu kampanya sırasında tamamen susmuş, herşeyi gözlerden kaçırmaya, her olayı çarpıtmaya uyarlanmıştır.

Bu bahar olmadı, öbür bahara vakit kestirmeleri ile uzatılan "Topyekün Savaş" toplumsal dengeleri daha çok alt-üst etmekten, Türkiye'nin ekonomisini tam bir felâkete sürüklemekten başka bir işe yaramadığı gibi;

Dış kamuoyunda başlangıçta elde edilen destekde tam zıddına dönmüş TC'nin uluslararası bütün platformlardan dışlanmaya başladığı bir başaşağı gitme süreci başlamıştır. Öyleki, Avrupa ile plânlanan Gümrük Birliği bile, bu "Topyekün Savaş" çılgınlığının giderilmeyen sonuçları yüzünden ertelenmek ve TC en yakın müttefiki ABD'nin silah ambargosuna uğramak üzeredir.

Buna karşın Kürdistan'ın demografik yapısı çok vahim ve beklenmedik biçimde deşilmiştir. Her yandan kan, sefalet, yokluk fışkırmaktadır.

Topyekün savaş hiçbir şeyi çözmediği gibi, daha ağır sorunların faturası daha yüklü ödenecek hesapların oluşmasına yol açmıştır.

Örneğin, Kürdistan'da zorla göçettirilen Kürt köylülüğü şehir merkezlerine ve metropollere öbek öbek yığılmış durumdadır. Düzeni bozulan, üretim süreçleri parçalanan hele hele toprağından koparılan köylülüğün bu cezalandırma karşısında pasifize olacağını sanmak yanlıştır. Tersine bu, Kürt köylülüğünü siyasal radikalizmin en keskin ögeleri haline getirecek bir olgudur.

Kürdistan'da zorla göçettirilen Kürt köylülüğü şehir merkezlerine ve metropollere öbek öbek yığılmış durumdadır. Düzeni bozulan, üretim süreçleri parçalanan hele hele toprağından koparılan köylülüğün bu cezalandırma karşısında pasifize olacağını sanmak yanlıştır. Tersine bu, Kürt köylülüğünü siyasal radikalizmin en keskin ögeleri haline getirecek bir olgudur.

Sömürgeci stratejistlerin fena halde yanıldıkları bir olgu var: Kürdistan'ın demografik yapısıyla oynamak, belki ulusun bir bölümünü toprak zemininden koparır ama kesinlikle çözmez.

Yakın tarih pekâla topraksızda ulusal sorunlar yaşanabileceğine tanıklık etmiştir. Bu vesileyle ulusal-yerel bir sorun uluslararası kanserli bir hastalık olan mülteci sorununa, mülteci uluslar sorununa dönüşür. Zaten enternasyo-nalize olan Kürt ulusal sorunu bu vesileyle daha çok alana ve daha sık biçimde çözümü dayatan bir sorun olarak kendisini dayatır.

Metropollere yığılan Kürtlerin oraya entegre olmaları bir yana, mevcut şovenizm ve ekonomik sömürü şartlarında, daha önce entegre olmaya başlamış Kürt topluluklarını da kendi çevresinde, tersine bir etkileşim sürecine sokarak koparmaya başlayacaktır.

Büyük şehirlerde birbirini anlamadan ve çıkarları çatışarak yaşamak zorunda bırakılan yığınlar için saat geriye doğru daha süratle ilerlemekte... Şehir varoşlarına toplanmış, yoksulluğun sınırlarında, işsiz, kadersiz, aç yığınların, Kürt gettolarının yaratacağı toplumsal depremler metropolleri her an hara-beye çevirebilir.

Hele metropollerdeki Kürtlerin, işsizliğin, kültürel uyumsuzluğun, suçun kaynağı gibi görülmesi ve ekonomik sefaletle beraber polis baskısının, çatışmaları daha da körükleyip sorunları daha da azdıracağını tahmin etmek için kahin olmaya gerek yoktur.

Nüfus hareketinin önemli bir başka boyutu da Kürt ulusal hareketinin kentlerine kavuşma sürecidir. Kırsal tabana dayalı ulusal hareketi sindirmekte başarısız olan sömürgeci rejimin, şehir ve metropol ayağı da güçlenmiş bir ulusal hareketi massetmesi olanaksızdır.

Özetle "Topyekün Savaş" politikası, dayattığı politikanın çaresizliği açısından varolan sorunları hafifletmek yerine onları daha da azdıran, kangren haline getiren yaygınlaştıran bir rol üstlenmiştir.

Gelinen süreçte devletin çeşitli aygıtları arasındaki ulusal mutabakatın kaybolduğu ve değişik çözüm arayışlarının yeniden başladığı görülmektedir. Fakat savaş ve şiddet yanlısı militarist çekirdek tüm kurum ve yapılara egemendir.

İçten içe yürüyen ama dışa da yansıyan şiddetli bir çatışmanın yaşandığı dikkatlerden kaçmamaktadır.

Bu yıl "sonbaharda terörün belini kırıp gündemden düşürmüş olacağım" diyen Doğan Güreş, neşeli emeklilik sahillere çekilirken, Kürdistan'da herşeyin eskisinden beter olduğunu herkes bilmektedir. Kendilerini başarılı göstermek için Fırat Nehri'nde yüzen çocuk görüntüleriyle "sulh ve sükun" görüntüleri yaratmaya çalışanlar Cumhurbaşkanı Demirel'in ağzından; "Fırat'ın kıyısında bir keçi kaybolsa onun hesabını soracak devlet gücü"nden sözetmesinin üzerinde çok geçmediki devletin bırakın Fırat'ın kıyısını, metropollerde bile savaş çılgınlığından medet umduğunu gösteren örneklerle çalkalandı.

Avukat **Medet Serhat** ve Avukat **Faik Candan**'ın katledilmeleri birer örnek. Ve, aynı gece dört bürosu birden bombalarla havaya uçurulmaya çalışılan **Özgür Ülke** gazetesi.. **Özgür Ülke**'nin bombardıman edilerek yokedilmeye çalışılması ve bu olayın AGİK gibi, Gümrük Birliği gibi TC için önemli dış politika görüşmelerinin arifesine rastlaması, savaş çılgınlığının varlığını, umarsız boyutunu gösteriyor.

Özgür Ülke gazetesi, Başbakan **Tansu Çiller** imzasıyla yayınlanmış 30 Kasım 94 tarihli bir talimatı yayınladı. Daha önceki Özel savaş emirleri gibi çok açık bir **"SUSTUR"** direktifinin, ardından hükümetin olayı zımmen kabul eden açıklamaları yaşanmakta olan kesmekeşi göstermesi açısından ibret vericidir.

Evi barkı bombardıman edilen, köyü ocağı yakılıp yıkılan bir halkın sesi olan yayın organlarının idari yöntemlerle, olmazsa yargı, olmazsa bombayla imha edilmeye çalışılmaları **rejimin korku ve sefaletini yansıtmaktadır.**

Fakat Özgür Ülke etrafındaki dayanışma ve yayının her ne olursa olsun sürdürülme kararlılığı, anti-sömürgeci güçlerin bilinç ve direnme seviyesini de göstermektedir.

Temmuz ayında **Stêrka Rizgarî** dergisine yapılan baskın ve provakasyon, ekipmanlarımıza, arşivlerimize el konulmasına da aynı tür uygulamaların yansımaları olduğuna kuşku yoktur.

Burada Avrupa ve ABD tavrına'da kısaca değinmek gerekiyor.

Türk burjuvazisi, Roma antlaşmasından bu yana Avrupa topluluğuyla birleşme iradesini ortaya koymuştur. Aradan uzun yıllar geçmesine rağmen Türkiye'nin ekonomik ve siyasal yapısındaki sorunlar bir türlü çözülemedi ve birleşmenin koşulları oluşturulamadı.

Diğer yandan, Avrupa Birliğini oluşturan çekirdek başlangıçtaki koşulların da değişmesiyle birlikte Türkiye gibi 15 milyon işsizi, ekonomik ve toplumsal ağır sorunları olan 60 milyonluk dev bir ülkeyi içine almaya pek de hevesli değildir.

Fakat Avrupa, Türkiye'yi büsbütün de dışlayıp "pazar" ve "yatırım alanı" olarak ekonomik hinterlandında kalmasını da istemektedir. Bu ikilem adeta çizgi haline gelmektedir: Ne Avrupa'nın içinde, ne de büsbütün dışında..

Özetle sorunun bir yanı Türkiye'nin yapısal olarak Avrupa Birliğine hazır olması kadar Avrupanın da bu birliği canı gönülden istemediği noktasında kesişmektedir. Avrupa ortaklığının çeşitli organlarında Türkiye'ye uygulanan "demokratikleşme", "insan hakları", "Kürt sorunu" vb. türünden baskılar bir yanıyla iç demokratik kamuoyunun tepkilerini yansıtmaktaysa da, bir yanıyla da Türkiye'yi dışarıda tutma çizgilerinin bahaneleri olarak kullanılmaktadır.

Bunu Avrupa Topluluğu organlarının "saf" olarak demokrasi ve insan hakları savunucusu olduğu ve Kürt sorunu konusundaki samimiyeti konusundaki yanılgıları belirtmek üzere özellikle vurgulamak istiyorum.

Gümrük Birliği ise Avrupa Birliği'ne zararsız bir eklemlenme biçimi olarak Türkiye'nin önüne çıkmış bir fırsat veya kazanılmış bir hak gibi duruyor. Fakat Türkiye'nin ekonomik ve siyasal üst yapısındaki siyasal sorunlar bunun bile güç olacağını gösteriyor.

Gümrük Birliği ve Avrupa Birliği yolu Kürt ulusal demokratik hareketi için önemli değişimler getirecektir. **Birincisi**: Ortadoğu'daki sömürgeci devletler arasında paylaşılmış olan sömürge Kürdistan'ı, Türkiye parçası ile birlikte Avrupa'nın da ortak sömürgesi haline getirecektir. Dolayısıyla Kürdistan'ın sömürge statüsünden kaynaklanan siyasal ve toplumsal sorunlar da Avrupa'nın doğrudan muhataplığına girecek..

Bu da Kürdistan'ın artık klasik sömürge olarak tutulması olanakları ve ihtiyaçlarının önemli ölçüde ortadan kalkacağı siyasal ve ekonomik bir ortamın oluşması demektir.

Bu durumun doğrudan siyasal etkilerinden bir **diğeri de**: Avrupa gibi ulusal sorunlara ve Kürdistan sorununa yabancı olmayan, gelişkin sömürgecilik deneyimlerine sahip bir topluluğun Kürt sorununun çözümü için kendi normlarını daha fazla ve doğrudan bir biçimde dayatması olacaktır. Bu normların bir yanını "red, inkâr ve kaba zora dayanan klasik sömürgeci" yöntemlere karşılık, TC devletinin üniter yapısı ve sınırların değişmezliği prensipleri içinde Kürt kimliğinin, Anayasal güvenceler içinde tanınması oluşturur.

Avrupa bir yandan Ankara'yı bu yönde zorlarken, diğer yandan da radikal, sosyalist bir bağımsızlıkçı muhalefetin tasviye edilmesi içinde Türkiye'ye askeri ve siyasi desteğini sürdürecektir.

Ne varki zaten Kürdistan devrimi, kendisi klasik sömürge koşullarını ortadan kaldırmış ve sorunu bölgesel/ulusal bir çözüm noktasında dayatmıştır.

Sonuç Olarak

On yılda yirmibeşbinden fazla insanın ölümüne, milyonlarca insanın kendi ülkesinde mülteci haline gelmesine, derin ekonomik ve toplumsal sıkıntılar içinde dört bir yana savrulmalarına neden olan bir sömürge savaşı yaşanıyor ülkemizde. Bu savaş yalnızca insan kaynaklarını tüketmekle kalmıyor, insanı değerleri, ahlâki, moral değerleri tahrip ediliyor. Kanayan sadece Kürt ulusunun kesik damarları değildir, insanlık da kan kaybetmektedir.

Bu vahşeti ve barbarlığı ne insanlık adına, ne islâmiyet adına, ne sosyalizm ve ne de devletin yüksek çıkarları adına hiçbir insan savunamaz/savunulmamalıdır.

Kürdistan sorunu bir dünya sorunu olmuştur. Güney Afrika'da ırkçılık sürdükçe biz burada nasıl rahat edemedikse, Kürdistan üzerindeki zulüm ve zorbalık sürdükçe de dünyanın başka herhangi bir yerindeki insanların rahat etmesi mümkün değildir.

En başta da Türk toplumu bu savaşa, bu zulüme seyirci kalmamalıdır. Ona ortak olmamalıdır. Biz Türk halkını da çok seviyoruz, saygı duyuyoruz. Ortak değerlerimiz var ve ortak bir geleceğimiz de olacaktır. Ama büyük bir üzüntü ve esefle söylemek gerekir ki, Türk toplumu, genel anlamıyla, Kürt ulusuna karşı görevlerini ve sorumluluğunu yerine getirmemektedir.

Ağzını açan Kürt'lerle kardeşlikten, etle tırnak olduklarından, ortak kan ve kültürden geldiklerinden vb. dem vurmakta yarışıyor. Ama Türkiye'nin 200 trilyonluk gelirinin Kürdistan'daki kanlı savaşa akıtılmasına "vatan millet" edebiyatı arkasında ne yazıkki ses çıkarmamaktadır.

Hem kendi çocuklarını, hem Kürt gençlerini telef eden bu savaşa "dur" diyememekte, çirkin politikacının şöven histeri gösterilerine sessizce ya da onaylayarak katılmaktadır.

Kürt ve Türk toplumlarının alınterlerinden çalınan değerlerin muhbir, ajan, korucu, kontra çetelerine akıtılmasına "dur" diyememektedir..

Türk topulumunu bir kez daha "kardeşlik" söyleminin içini doldurmaya, kendi sömürgeci militarist rejiminin politikalarına ortak olmamaya: kirli savaşa katılmamaya, eşit hak ve özgürlükler temelinde Kürt ulusunun da kendi geleceğini kendisinin serbestçe belirlemesinin koşullarının oluşturulacağı özgürlük ve demokrasi ortamına destek vermeye çağırıyorum.

22.12.1994
Recep MARAŞLI
Sağmalcılar Cezaevi C.13
Bayrampaşa/İstanbul

●

BERLİN BAROSU KONYA'DA

DERGİMİZ SAHİBİ AV. RIZA DİNÇ'İN DURUŞMASINA KATILDI

9.3.1995 günü Konya DGM'de görülen **Av.Rıza Dinç**'in duruşmasına devam edildi.

Duruşmaya, Berlin Barosu temsilcisinin yanısıra çok sayıda avukat a yer aldı.

Temsilcinin duruşma sırasında resim çekmek ve konuşmaları teybe kayıt etme talebi mahkeme heyeti tarafından rededildi.

Av.Rıza Dinç'in gözaltı sırasında yoğun işkencelere maruz kaldığıı, dava dosyasında işkence gördüğüne dair rapor bulunduğu, bir hukukçunun polis tarafından değil savcılık tarafından ifadesinin alınması gerektiğini ısrarla savunan avukatlara karşın duruşma savcısı ;"**...Türkiye'de insan hakları ihlal edilmiyor, ayrıca işkence de yoktur. Aramızda yabancı heyet var, dikkatli konuşun**" diyerek müdahale etti. Dava avukatları savunmalarına devam etmeleri üzerine bu kez mahkeme başkanının müdahelesiyle karşılaştılar Başkan, "**...dediğiniz gibi Türkiye'nin imza attığı Avrupa insan hakları sözleşmesi ile davamızın bir ilgisi yoktur, bu tür şikayetlerinizi bakanlığa bildirin.... işkence yaptığı iddia edilen polisler hakkında soruşturma açılmıştır**" dedi.

Yaklaşık bir saat süren duruşma sonunda tutuklu olarak yargılanan **Serdar Yüce** ile **Mehmet Şah Kılıç'ın** tahliyesine, diğer tutsakların ise tutukluluk hallerine devam kararı verildi. **Duruşma 11.4.1995 günü saat 11.00'e ertelendi.**

Duruşma boyunca bütün konuşmalar tercüman aracılığıyla ingilizce çevrilerek Berlin Barosu temsilcisine aktarıldı.

Duruşma sonrasında temsilci meslekdaşı **Rıza Dinç**'le görüşmek isteğini Adliye'ye giderek Savcıya bildirdi. Savcıyla yapılan yarım saatlik görüşmeden sonra izin verilmesi üzerine cezaevine gidildi. Ancak, gardiyanların "yabancı uyruklu olduğunuz için görüş yapamazsınız" demesi üzerine, savcı ile tekrar görüşüldü. Açık görüş için yarım saatlik bir zaman tanındı.

Rıza Dinç ile kısa bir süre görüşen temsilciye duruşma hakkındaki düşüncelerini sorduğumuzda,

"...**Mesleğim boyunca ilk olarak böyle bir yargılamayla karşılaştım. Heyet olarak dört kişi belirlenmişken yalnız bir insanın karar vermesi -duruşma savcısını kasdederek- ve hep onun konuşması çok ilginç, resim çekmeme ve ses kaydı yapmama izin verilmemesini bir türlü anlayamadım. Burada gördüklerimi rapor haline getirerek baromuza sunacağım. Meslekdaşımız Sayın Rıza Dinç'in davasını sürekli izleyeceğiz**" diyerek yaşadığı hayreti dile getirdi.

Stêrka Rizgarî/İstanbul

RECEP MARAŞLI VE ARKADAŞLARININ TUTUKLULUK HALLERİ DEVAM EDİYOR

Temmuz 94'ten bugüne kadar tutuklu bulunan Komal Yayınları Genel Yayın Yönetme **Recep Maraşlı** ve arkadaşlarının duruşmasına 16 mart günü devam edildi.

Duruşmada, savunma avukatlarının tahliye talebi ve bilgisayarların şahıslara ait olduğu, tümünün faturalarının dosyada bulunduğu bu nedenle bilgisayarların taraflarına verilmesi talebi rededildi. Tutsakların sabıka kayıtlarının gelmediği gerekçesiyle duruşma, **4 mayıs 1995 günü, saat 2.30'a ertelendi.**

Stêrka Rizgarî/İstanbul

KEYFİ UYGULAMAYI PROTESTO

Sağmalcılar Cezaevi'nde tutuklu bulunan Yazı işleri Müdürümüz **Mete DEMİRKOL** 9 Mart 1995 tarihinde yapılan duruşmaya çıkmadı.

Cezaevinden mahkemeye getirilirken üst araması yapılan tusaklar, İstanbul Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde ikinci bir kez aramaya tabi tutuluyorlar. Bu aramayı kabul etmeyen Yazı İşleri Müdürümüz **Mete Demirkol** mahkemeye çıkmayarak uygulamayı protesto etti.

Savunma Avukatı, müvekkilinin getirildiğini ancak,mahkeme salonunda olmadığı için savunma yapamayacağını ve uygulanmakta olan ikinci aramanın keyfi ve insanlık onurunu rencide edici olduğunu belirterek durumu protesto etti.

Duruşma 27 Nisan 1995 tarihine 10.30'a ertelendi.

Stêrka Rizgarî/İstanbul

www.rizgari.org

ENSTÎTUYA KURDÎ

1992

Enstîtuya Kurdî 18'e Nîsana 1992'ande li Stênbolê ji alîyê rewşenbîrên welatparêz va bi şahîyekî geş û gur hat demizrandin. Tevî cerbi û kemasîyan 17'e Nîsana 1993'ande li gor destura Enstîtuyê ji bo salekî Kongreye'kî çebû. Û ji nû va Endema Komîteye Karger ji heft kesan hat hilbijartin û ji bilî ve Komîteya Karger encumenekî zanyar (Zman, Dîrok, Wêje, û hw.) pêk hat.

Kongreya Enstîtuya duyemîn 18'e Nîsana 1994 ande ji nû va Endema Komîteya Karger û encumena hat hilbijartin û xebata xwe dom kirin.

Hê dema vebûna Enstîtuya Kurdî ji alîyên dewletên qolonyalîsta û dagirker hilanîna taballe yê sazumanê ji xwe re kiribûn meqset û bi hencetên xwe û polîsên xwe lê gerînê li ser Entîtuya Kurdî kirin û dest danîn li ser dokuman, belge, dîsket û hw. tabelaya wî hilanîn û ji dura jî ji hêla hêzên dagirker derîyê wî hat şikandin.

Xebata netewa Kurd "zman, dîrok, çand, wêje û pîşe" û hw. Ji alîyê dewletên qolonyalîst û dagirker tê talan kirin û dixwazin ji holê rabikin.

Bawerîya me ewe ku Enstîtuya Kurdî li dijî qolonyalîst dəst bi xebat û bernameyên xwe yên zanistî bike.

Bivî avayî em bi endamên Komîta Kargerîya Enstîtuya Kurdî Hevpeyuvînek çekir û dixwazin vê hevpeyvînê ji xwendevanan re peşkeş bikin.

Endamên Komîta Kargerîya Enstîtuya Kurdî
Rojhat Azad

● *a) Hûn di sazkirina Enstîtuya Kurdî de rastî çi astengiyan bûn?*

b Bi çi fikrî û ji bo kîjan pêwîstiyan Enstîtuya Kurdî hat sazkirin?

●● Gelê Kurd di warê ramyarî û leşkerî de, di vê sedsalê de nemaze di salên piştî 80'an de pêşveçûnek dîtbar diyarî gelên cîhanê kir. Di warê çandî de, bi taybetî jî di warê zanînê de, em pir şûnda mane. Kêm zêde sazgehên me yên çandî, kovar û rojnamên xwerû Kurdî yên edebî û folklorî hene. Lê sazgehên gelê me yên zanistî hema hema tune ne. Li başûrê welatê me her çiqas ji zû de ve zanko û akademiyên Kurdî yên zanistî xebata xwe didomînin jî, li ber pêwîstiyên me kêm dimînin. Vê xebata wan di pêşveçûn û standardbûyîna zaravê me yê Soranî de rolek girîng lîst. Em kanin bi hêsanî bibêjin ku edebiyata me ya sedsala bîstan bi soranî ye. Lê zaravê me yên din ji ber cerda dewletên dagîrker û gelek sedemên cûrbecûr ên din di rewşeke pir xerab de mane. Ji bo ku em zanînê bi zimanê xwe yê maderî bidin gelê xwe yê bakur jî, diviyabû ku em dest biavêjin sazgehên zanistî. Îro gelê me yê li Bakur zanînê bi zimanekî biyanî hîn dibe û di xebatê xwe de ketiye rewşeke ewqas xerab ku, êdî nikare zimanê xwe yê madêrî di xebatên xwe yên zanistî de bikarbîne.

● *a) Li metropolan sazgeh vekirin, çi astengan tîne pêşiya we?*

●● Ji bo her gel û netewê, kana çand û zanînê li erdnîgariya ku li ser dijîn e. Li welatên biyanî, di şertên derbederiyê de pêşvebirina zanîn û çandê, ji bo gelekî wek gelê Kurd hatiye parçekirin û belavkirin karekî gelek zor û dijwar e. Em her çiqas li welatê xwe di nav gelê xwe de nexebitin û ji niştîmana xwe bi hezaran kîlometreyî dûr bin jî, gelek mirovên me yên welatparêz en li welêt û li metropolên welatên biyanî dijîn ji her alî ve bi xebatên xwe yên çandî û zanistî xebatên me zengîntir dikin. Li hember astengên ji derbederiyê, tenê bi vî awayî em dikarin bi ser bikevin.

● *Hûn çawa bi ser van astengên girîng dikevin?*

●● Her ku diçe gel, li sazgehên xwe yên netewî xwedî derdikeve. Di van şertên dijwar de wekî me li jor jî got, bi serketina van astengên girîng, li ser alîkariya giyanî û madî ya ji gel tê ye. Di ware xebata me da, gelemşa tewra giran ji kêmbûna kadroyan tê. Kurdên ku li metropolan dijîn bi tirkî diramin, di jiyana wan de zimanê herî grîng tirkî ye. Bandora vê yekê li ser nûserên me jî, bi awakî eşkera tê dîtin. Gelemşên aborî jî, li hember bi rêvebirina xebatên me astengiyek giran derdixe pêşiya me. Em bawer in, di pêşerojê de van gelemşên xwe jî hêdî hêdî çareser bikin û xebatên xwe yên zanistî qenctir û hêjatir bidomînin.

● *Îro yekîtîya ziman û alfaba Kurdî hêj pêk nehatiye. Di zimanê Kurdî de, ji aliyê zarava, alfabe û nivîsê ve gelek nakokî û cûdahî hene?*

●● Herê mixabin ev rastiyek me ya xedar a divê rojekê berê were çareskirin e. Piraniya gel û netewên gerdûnê ev problem bi sedsalan berê çareser kirine û ji qada guftûgoyê rakirine. Lê em ji ber cerd û qedexekiriên dagîrker û mêtingerên ji hezar salî zêdetir e destûr nedane gelê me bi serbestî hêjanên xwe yên netewî biparêze, pêş ve bibe û di na civata hemdem de cihê xwe bigire.

Îro gelê me ji ber parçebûnê sêr alfabên ji hev cûda bikartîne. Hema hema temamîa rewşenbîrên me di bikaranîna alfaba latînî ya Kurdî de hemfîkîr in. Xebatên me yên di vî warî de bi sazgehên zanistî yên Kurdî yên din re hêj didomin. Ji % 85 ê gelê me bi zaravê kurmancî diaxive. Piraniya ên ku zaravên me yên Sorani, Zazakî, Lorî û Goranî diaxivin kurmancî fam dikin û pê zanin biaxivin. Li herêmên ku du zarav tên qisekirin, gelê me yê li wê derê her du zaravan jî bi hêsanî qise dikin. Li ser alfaba Kurdî ya bi tîpên latînî ya ku ji aliyê Mîr Celadet Bedîrxan û Roger Lescot ve hatiye çêkirin de, ji wê rojê heta îro, li ser kêmasî û nepratîkbûna wê guftûgoyên cûrbevûr hêj didomin. Em dikarin van guftûgoyan di sê xalan de berçav bikin.

1- Alfaba Bedîrxanîyan alfabeke têkûs e. Tu guhertinek pêwîst nîne. Guftûgoyên li ser vê mijarê zirarê didin zimanê me yê nivîsî. Di nav gelê me de,

di derbarê zimanê me yê nivîsî de guman û bêbaweriyê derdixîne. Ji ber vê yekê divê em hema dev ji van guftûgoyên kêrî tiştekî nayê dev berdin.

2- Tîpên bi kumik ên di vê alfabê de, ji ber ku di alfaba Tirkî de tune ne, di nivîsandina bi klawiyên Tirk de astengan derdixîne pêşiya me. Pratîk nîne. Divê ji van tîpan yek an jî du heb bê kumik wek yên Tirkî bên nivîsandin. Ji ber ku gelê me hînî alfaba Tirkî bûye, van tîpên bi kumik çewt bi lêv dike. **Celadet Bedîrxan** ev rastiya me bi temamî nedîtiye. Em nikanin alfaba xwe bi temamî ji ya Tirkî cihê bifikirin.

3 a) Ev alfabe, ji ber tîpek taybetî ya Tirkî û çar tîp ên taybetî yên Fransisî, li her welatekî dinê yê ku alfaba Latînî tê bikaranîn lê ev tîpên taybetiyên Tirkî û Fransizî di alfabên wan de tune ne, em nikarin bi hacetên nivîsandinê yên wan bi hêsanî kurdî binivîsin. Divê di şûna pênç tîpên bi kumik û niçik ên vê alfabê de peydengên zimanên Ewrûpî bên bi cih kirin.

b- Ev alfabe li gor dengzanîna Kurdî nehatiye çêkirin. Hemî dengên bingehîn ên Kurdî pê nayên nivîsîn. Eger em li gor dengzanîna Kurdî bilivin û hinek dengên nîsbetà wan a bikaranînê kêm e, bi peydengan binivîsîn, 26 tîp têrî zimanê me dikin. Di dinê de tu netewekê ji bo zimanê xwe hînî gelê xwe bike, alfaba xwe nêzîkî ya neteweke din nekiriye.

● *Ji bo yekîtîya zimanê Kurdî xebata we heye?*

●● Belê, xebata me ya di vî warî de didome. Lê ji ber şertên dixwaze dûr e. Di demeke kin de, ne mimkûne yekîtîya zimên pêk bê. Em niha tenê dikarin ji bo vê yekîtîyê çend gavên bingehjn biavêjin. Îro, li gelek welatên ku pirsên xwe yên netewî bi sedsalan e çareser kirine, lê yekîtîya zimanê xwe hêj pêk neanîne hene. Rewşa zimanî ya Îtalyayê di vî warî de mînakekî dîtbar e.

● *Dive yekîtîya zimane Kurdî çawa pêk bê?*

●● Li ser çareseriya vê pirsgirêkê du dîtinên bingehîn hene.

1- Wekî piraniya zimanên netewî yên dinê, divê yekîtîya zimanê me jî, bi serdestkirina zaravekî pêk bê. Êv zarav li gor kurmancan, Kurmancî, li gor Soranan jî Soranî ye. Rewşenbîrên me yên bi zaravên me yên din diaxivin dijberiya xwe ya li hember vê dîtina serdestiya zaravekî li ser yên din diparêze, bi awakî eşkera tînin zimên.

2- Zimanê netewî yê ku bi serdestkirina zaravekî pêk bê zirarê dide zimanê me. Divê hemî zaravên me bên standardkirin û di her warê edebiyat û çandê de bên bikarinîn û ji bo pêşveçûna wan çi pêwîst e, were kirin. Ji ber ku zenginiya zimên zêdebûna peyvên hemwate tê pîvandin, divê hemî peyvên hemî zaravên me di zimanê me yê netewî, Kurdî, de bê kêmasî cihên xwe bigirin. Zimanê Norwecê ji bo vî awayî mînakeki baş e. Enstîtuya me û gelek sazgehên me yên zanistî û çandî yên din, di vî warî de hemfikîr in.

●*Hûn dikarin di derbarê bername û xebata xwe ya ji îro şûnda, me agahdar bikin?*

●● Xebatên me yên li ser yekîtîya zimên û satandardkirina zaravên Kurdî dê dewam bike. Xebatên me yên di warê dîrok, errnîgarî û bîyo-erdnîgariya welatê me dewam dikin. Xebatên me yên ferhengî dewam dikin. Ji bo mirovê giştî, li ser metodekî hînkirina kurdî xebat didome. Ji bo ku em xebatên zanayên kurd di demek kin de bigihînin gel, em dê kovara Enstîtuya Kurdî Zendê bi awakî perîyodîk biweşînin.

● *Ji kerema xwe, hûn dikarin di derbarê weşanên xwe yên heya îro derketine û yên ku çap dibin de xwendavanên me agahdar bikin?*

●● Heta niha Bultena Enstîtuya Kurdî, ji bo zarokan kitêbên xwendin û nivîsandina Kurdî û kovara Enstîtuya Kurdî Zend hat weşandin. Gelek kitebên di mijarên cûrbecûr de hatina nivîsandin li ber çapê ne.

Encumana ziman û zanyar a Enstîtuya Kurdî
Kaya Müştakhan

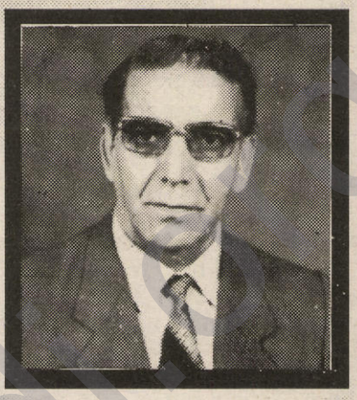

● *Bi dîtina we sazgehên neteweyî yên Kurdî bi tevî fonksiyonên xwe ve divê çawa bin?*

●● Min dîtinên xwe di kovara we de, hejmara 3-4 de, pêşkeşî xwendevanan kiribûn. Lê dîsa bi dîtina min, di aliyê "sazgeh bûyîna neteweyî" hene. Yek, di mercên (şertên) otonomî, federasyon an jî serxwebûyînê; yên din jî, di mercên (şertên) rizgariya neteweyî de. Di mercên otonomî, federasyon an serxwebûnê de, bernameyên sazgehên çand û huner, divê hemû dînamîkên ew miletî bicivînin û bînin serhev. Di teştek neteweyî de bisurînin û bikemilînin. Yanî ew miletî bi çand û hunera xwe ve bivejîne.

Di mercên şerê rizgariya neteweyîde bername, fonksiyon, xebat, berpirsiyarî û erk û watiniyên wan hîn girîngtir e. Lewra Dewletên serdest an dagirker, bi hemû hêz û pesta xwe ve, dînamîkên ew miletî parçe dike, çand û hunara we dibişêve (asîmîle); zimanê wî qedexe dike, nasnametiya neteweyî ji holê radike; hemû dewlemendiya wî talan dike ew miletî bê dest, bê pê, bê bîr û bawer, bê dîrok, bê çand bê huner dihêle; yan jî digihîne merteba miletê Brotonî, Skoçî an Irlandî. Di ev mercên dijwar de, di ev qonaxa hebûn û tunebûnê de, sazgehên çand û huner bi bernameyên xwe ve divê bibin senger. Bi helperandinek giştî divê berxwe bide, rabe; adet û toreyên xwe, folklora xwe, çand û hunera xwe, dîroka xwe bi taybetî jî, zimanê xwe biparêz e. Lewra ziman, bingehê hebûna wî miletî ye. Divê di pêvajoya sazgehbûyîna neteweyî de sazgehên çand û huner, ev herdû mercan jî, bihev re bimeşînin.

● *Li gor dîtinên xwe hûn Enstîtuya Kurdî ya Stenbolê çawa dinerxînin?*

●● Weke hûn jî dizanin Enstîtuya me ji ali çend kesan ve di 18 Nîsanê sala 1992 de li Stenbolê hate damezirandin. Ez naxwazim rexnên ku min li ser Enstîtuyê kiribû heta kongira duwemin a 18 Nîsana 1994 î ducar bikim. Lewra Enstîtu bi hemû hêja hiyên xwe ve ye meye. Divê rewşenbîr rexne li xwe jî bigrin; di pêşveneçûn an çewtî û şaşiyan de, berpirsiyariyên me jî heye.

Kongira Yekemîn de "dustur û bernama Enstitûye hat pejirandin; lê Kargeriya Enstituyê ji ber şertên siyasî, aborî an teknîkî gelek tişt pêkneanin Komisyonên li gora "Dustûr û bernamê" hatibû danin, xebatek berbiçaw nekirin. Weki ez dizanim "Bultenek" û bi navê zend kovarek tenê hate weşandin. Haya min ji konferans, civîn û xebatêr ser ziman nîne; ji ber ku ez beşderî xebatan nebûbûm.

Kongira Enstituyê ya duwemin di 18 Nîsana 1994 de li Stembolê hate amadekirin. Kargeriya Enstituyê ya nû hate hilbijartin. Ev nêzîkî saleke Enstitu çi xebat pêkaniye bi rastî pê nizanim. Tenê di rojnama Özgür Ülkeyê de serokê Enstituyê berêz Şefîk Beyaz hinek tiştên xweş gotibû, lê ew tiş hatin cih, haya min jê nîne.

●*Pêşniyarên we çiyê?*

●● Divê di her şert û rewşîde em piştgiriya Enstituyê bikin. Daxwaz û dîtina min ewe ku sazgehên zanistî ji her cûre xebatên siyasî dûrbin; û destê tu siyasetvan, rêxistin an partî di sazgehên zanistî de nebin; lê pêkneanîn bi têkoşînên xwe ve, rê ji sazgehên zanistî re hîn jî berfireh bikin, an derfet amade bikin.

Destûr û bernama xwe li gora pirsgirêken çand û huner, ziman û dîrok ji nû ve çêkin; xalên ne demokratîk biguherînin; qomisyonên ku bi nav hatiye danîn xebatên rasteqîn bikin; ji bona phirsgirêkên bingehin civînek amade bikin; ji metodên zanistî û teknikên wî istîfade bikin. Lê yên girîngtir ji rexneyan netirsin; rê li rexneyan negirin. Û bêtirs bikaribin rexne li xwe jî bigirin. Divê xebatên Enstituyê bir reng û pir dengbin.

ENSTITUYA KURDÎ

Cîgerê serokê Enstîtuya Kurdî
Felat Dilgeş

● *Ev cara duwemîn e ku hûn di kargeriya Enstîtuya Kurdî de cih digirin. Ji kerema xwe re hûn dikarin Enstîtuyê binêrxînin?*

●● Herwekî ku we jî got, ev du car e ez di kargeriya Enstîtuyê de berpirsiyarê distînim. Lê mixabin di herdu kongreyên ku min berpirsiyarî girt û ez ji bo qomîta karger hatim hilbijaritin de jî, ez bi xwe amade nebûm, çimkî bi rastî jî ez bi xwe ji berpirsiyariyek weha re hê têr amade nebûm û min dîxwest ku ev xebat bi qadroyên bêtir pirofesyonel b meşandin. Lê bitenê êv dawazek bû û hûn dizanin ku daxwaz û rastî gelek caran ji hevdû dûr in. Carekê kar û bar li ser milê me mabû û diviyabû me piştа xwe bide ber bar.

Me jî wusa kir û em bi hesteke welatperwerî li berpirsiyariya xwe xwedî derketin. Riya me dûr, barê me giran û karê me dijwar bû. Enstîtuya me li metropolek Tirkiyê hatibû avakirin û di nav enstîtuyên Kurdan ên heyî de, ya herî nêzikî welat bû. Çavê gelê Kurd, dost û dilxwazan, çavê xêrnexwaz û dilnexwezan jî li ser me bûn. Avakar û serokê Enstîtuya me yê yekemîn **Apê Musa**, herwekî ku hûn jî dizanin li Diyarbekîr bi bêbextî hatibû kuştin. Kuştîna **Apê Musa**, domandina xebatên û metropolan dijiyan girîngtir bûbû. Diviyabû ku em ji berê bêtir li Enstîtuyê xwedî derketana.

Erê bi vê şiûr û bi vê berpirsiyarê me dest avêt kar. Hê di civînên berpirsiyar ên din jî ji min cihê nedifikirîn. Pêşniyariya min a yekem ev bû: Diviyabû ku ji Enstîtuyê re qadroyên esasî û daîmî bihatana çêkirin. Ev qadroyn esasî û daîmî bi profesyonelî ji bo birêkxistina karên enstîtuyê bixebitiya û bi berhem û çalakiyên xwe hebûna xwe bidomanda. di pêvajoyê de jî qomîta karger wekî qomîteyek karker li ser kar bima. Xebatên pirralî bihatana kirin, têkiliyên pirralî bîhatana danîn. Bi kes û sazgehên ku li ser ziman, dîrok, edebîya Kurdî û hwd... dixebitin re têkilî bihata danîn û bi van kes û sazgehan re xebatên bi qoordîne bihatana kirin.

Enstîtu bi ronakbîrên Kurd û pisporên biyanî yên ku li ser civata Kurdî dixebitin re jî biketa têkiliyê û salê çend kesan bianiya welat wan bikira mêvan û bi wan re semîner, sempozyom û panelan çêkira. Enstîtu kovereke zanistî û biltenekê çap bike... Daxwaza min û daxwaza me bi vî awayî bû.

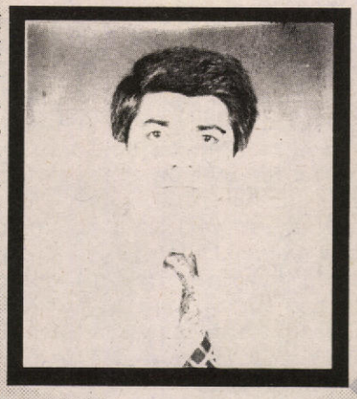

Bêguman ji bo meşendina xebat û gihandina qadroyan, diviyabu ku pirsa aborî ji serî de, bi hindikanî be jî bihata çareserkirin. Xebatên di vî warî de beriya me, bi hevkariya **MKM**'ê hatibûn dest pêkirin. Hevalên beriya me, di vê xebata xwe de heta merheleyekê bi ser jî ketibûn. Pirsa Enstîtuyê ya cih jî hebû. Diviyabû ciyek baş ji bo Enstîtuyê an bihata kirêkirin û an jî kirrîn. Meyla piraniya hevalan li ser kirrîna cih derket. Bi **MKM**'ê re bi şirîkî cihek hat kirrîn û pereyê Enstîtuyê yê heyî jî ket vê avahiyê. Ji ber ku avahî kevn e û tamîrkirinê dixwaze, heta niha jî Enstîtu derbasî ciyê xwe nebiye.

Di serî de ji ber sedemên aborî, mixabin Enstîtu gelek karên xwe bi derengî dimeşîne. Kovar û bulten di wexta xwe de nayên çapkirin; berhemên qlasîk ên Kurdî yên kevn dernakevin roniya rojê. Herweha qomîsyonên heyî jî bi pirranî nacivin û xebatên hevkar nayên kirin. Bi ya min di kirin û nekirina karekî de, divê endamên Enstîtuyê jî xwe bi qasî endamên qomîta karger berpirsiyar bibînîn û ji nêz ve bi xebatên Enstîtuyê re bilî bibin. Lê gelek mîxabin pirraniya endamên me di vê mijarê de pirr sar in û carna jî ji kirin û xebatên Enstîtuyê bêhay în.

Di gel hemû kêmasiyên xwe li Stenbolê hebûna enstîtuyek Kurdî girîng e. Ji xwe ne hewceye ku mirov qala tadahî û astengan bike. Ev tên anîn; îro wezîfe û berpirsiyarî bi awayekî çêtir domandina xebatên enstîtuyê ne.

● *Ji qomîsyona Enstutîyê yek jî qomîsyona ziman e. Weke ku em dizanin, di kovar û rojnameyên kurdî de bi giranî hûn li ser zimanê Kurdî dinivîsin. Ma gelo hûn dikarin li ser xebatên Enstîtuyê yên li ser ziman rawestin?*

●● Ez di gelek nivîsên xwe de li ser rastiya zimanê Kurdî rawestî me. Herwekî tê zanîn, wek prensîb ez hergav bi Kurdî dinivîsim û di civînan de jî bi Kurdî dipeyivim. Belkî di vê mijarê de ez ji ronakbîrên Kurd ên li Tirkiyê diqetim. Ez bi Kurdî dinivîsim û li ser zimanê Kurdî ji holê rabe, dê tu qîmet û rûmetek doza Kurdan jî menîme. Wê gavê ewê doza Kurdan, pê re biba dozek demokrasîyê ya dewletên ku Kurd di nav sînorên wan di dijîn. Di rewşek weha de, vê doza demokrasiyê Kurd, angi bi gotina tirkan, Kurd nîjad bikin an nekin jî dê li ser navê Kurd bûn û Kurdîtiyê tiştekî neguhêre.

Ez tu car dinyayek bê zimanê Kurdî nafikirim û naxwazim danekî jî di dinyayek weha de bijîm. Ez bi Tirkî, Îngilîzî, Farisî û hinemîk jî bi Erebî dikarim bipiyivim; lê li ba lilê min tu ziman, na tu zimanek, tu ziman bi qasî zimanê Kurdî ne şêrîn û xweş e.

Ku em çend tiştan li ser xebatên Enstîtuyê yên li ser ziman jî bibêjîn, mirov dikare weha dest pê bike. Xebatên li ser zimanê Kurdî, xebatên sereke yên hemû enstîtuyên Kurdî ne. Wek enstîtuyên din, enstîtuya me jî piştî avabûnvê qomîsyonek ziman hat avakirin û bi kêsên ku li ser zimanê kurdî dixebitin re têkilî hat danîn. Li enstîtuyê dersên zimanê Kurdî dest pêkirin û munaqeşeyên li ser ziman û alfebeyê hatin çêkirin. Qomîsyona ziman wek qomîsyanên din hê jî dom dike; li bi rastî ez nikarim bibêjim xebatên me bi tekûzî dimeşin.

● *Weke ku tê zanîn hê li ser alfabeya Kurdî yekîtiyek çênebûye. Li her perçeyşekî alfabeyek cihê tê bikaranîn. Ji bo li ser ziman û avahiya giramerê gihîştinaençamekê xebat û hewldanên zimanzen Kurd û aqademisyenan pêwist e. Wek Enstîtuya Kurdî xebatên we yên di vî warî de çi ne? Zimanek Kurdî yê yekbûyî bi çi awayî pêk tê?*

●● Bêguman problemek herî girîng î zimanê Kurdî jî bikaranîna alfabeyên cihê ye. Îro Kurdên Sovyeta kevn alfabeya Krîlî, Kurdên Kurdistana Başûr û Kurdistana Rojhilat alfabeya Erebî, Kurdên Kurdistana Bakûr û perçê Kurdistanê yê ku di bin serweriya Suriyê de ye alfabeya Latînî bi kar tînin. Bêguman alfabeyên cihê, qayideyên rêzimanî yên çihê î bi xwe re tînin. Heta hin dengên Kurdî bi alfabeya Erebî nikarin bên dayin. Bikaranîna alfabeyên cihê xesarek gelek mezin dide yekîtiya ziman. Ji merheleyekê bi şûn de, alfabe û qaydeyên rêzimanî yên cihê, dikare pirsa ziman û edebiyatên serbixwe jî derxe pêşiya me. Nemaze gava ev cihêtiya alfabeyan rastî zaravayên ziman bê, ev xeter zûtir dikare derkeve pêş ziman. Divê em ji bîr nekin ku yekîtiya ziman di yekîtiya alfabeyê re derbas dibe. Û divê em ji bîr nekin ku ji bo zimanê me bikaranîna alfabeyên cihê, bi qasî sînorên sûnî yên ku pê welatê me hatine parvakirin, xesarê digihîne yekîtiya netewî ya gelê Kurd. Ev yek pirr girîng e. Welatê me carekê bi sînorên sûnî hatibe parvekirin, cara duwemîn jî bi alfabêyên cihê parve bûye. Bi pêkanîna yekîtiya alfabeyê, dê gelê Kurd ji zincîrek koletiyê rizgar bibe.

Pirsa alfabeyek yekbûyî, bi qasî ku pirsa ronakbîr, nivîskar, zimanzan û

aqademisyenan e, ji wî bêtir jî pirseke siyasî ye. Îro çiqas em daxwaza bikaranîn alfabeya latînî binin ziman jî, heke li başûrê Kurdistanê di vê yekê de biryarek siyasî neyê sitandin, ev kar dê bi ser nekeve. Biryarên weha girîng jî çi heyf e ku carna serdestî hêzên me yên siyasî ne. Bêguman yekîtiya zimanê Kurdî armancek bingehîn a Enstîtuyên Kurdî ne. Ne bi tenê Enstîtuya me, hemû Enstîtuyên Kurdî û sazgehên Kurdî yên netewî vê yekê dixwazin û li gor derfet û hêza xwe ji vê yekê re hizmet dikin. Yekîtiya zimanê Kurdî tu car ji rojeva Enstîtuyên Kurdî dernakeve; yekîtiya Kurdî evîna me hemûyan e. Di hemû civînê netewî û navnetewî de li ser vê yekê munaqeşe tên kirin. Lê wekî ku min got ev pirs, ji pirsek aqademîkbûnê wêdetir pirsek siyasî ye. Çimkî yekîtiya ziman û yekîtiya alfabê, sînor çiqas asê bin jî yekîtiya netewî û yekîtiya welatî pêk tîne. Ev yek weha ye û dijminên me ji me bêtir bi vê yekê dizanin.

● *Gelo sazgeha we, di pêvajoya ku em tê de ne, karibû der û dorên siyasî û ronakbîrên Kurd li dora xwe bicivîne? An ku xebatek weha di bernameya we de hebû?*

●● Karekî Enstîtuyê yê sereke jî bi hemû der û dorên ku xebatên wan li ser zimanê Kurdî, dîrok, edebiyat, tiyatro, sînema û hwd... re hene têkilî danîne. Bêguman di vî warî de hin xebatên me çêbûne; wek nimûne xebat û munaqeşên li ser alfabeyê di vê çarçowê de hatin kirin. Ji bo pîrozkirina sala Ehmedê Xanî, ji niha ve xebatên me yên di vî ware de dest pê kirine. Ez hêvîdar im ku emê sala Ehmedê Xanî, bi hev re, bi hest û bi giyaneke netewî, wekî ku Ehmedê Xanî diwxest, li gor dilê wî pîroz bikin. Armancek min, armancek me ev e. Herçî ronakbîrên Kurd in, bêguman dil dixwest ku hemû ronakbîrên Kurd, li der û dora avahiyên netewî yên gelê Kurd bicivin û hesta bi hev re kar kirinê pêş ve bibin. Lê çi heyf e ku ji ber hin sedemên ku em tev pê dizanin, ev yek wusa bi hêsanî pêk nayê. Lê dîsa jî têkiliya me bi ronakbîrên Kurd ên ku li welat û li derveyî welat di jîn re xurt dibe a hêviya min ew e ku ev çêtir bibe. Em di kar û kirinên xwe de hay ji hevdû hebin; hevdu bihesibînin û rumete bidin hev. Çimkî armanca me yek e.

● *Divê sagehên Kurdî yên zanistî çawa bixebitin û bernameya wan bi çi awayî be?*

●● Bi ya min divê sazgehên Kurdî yên netewî, heta ku ji destê wan tê bi hev re, bi qoordîne bixebitin. Di xebatê de armanc avakirina avahiyên netewî yên mezintir bin. Divê em ji bîr nekin ku riya avakirina dewletan, di avakirina sazgehên netewî re derbas dibe. Ger ku Kurd heta niha bindest û bêdewlet mabin, sedemek mezin, belkî jî sedemê herî mezin avanekirina sazgehên netewî yên berfireh û mayî ne.

Endamên kargerîya Enstîtuya Kurdî
F. Huseyn Sağniç

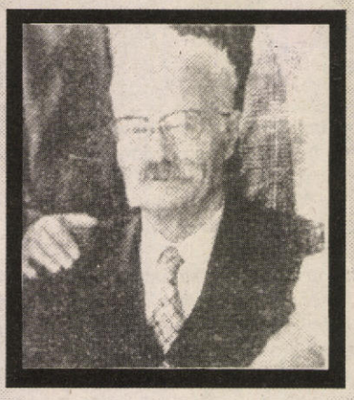

● *Hûn dikarin derbarê bername û xebata Enstîtuya Kurdîda, xwedavanên me agahtar bikin?*

●● Bernama enstîtuyê gelek frehe. Dikarim bi vî ewayê jêrîn bi kurtî qasek dabaş jê bikim: Dahûrandin û vekolana dîroka Kurdî digel koka wan; Ziman û zaravayên Kurdî digel ferheng, rêziman û rastnivîsa wan; Wêje -edebîyat- digel dîroka wêjê û êd. di bernamêda cî girtinê û bi ewayek zanîstî cî daye dahûrandin, nivîsandin û weşandina wan jî. Ji bo pêkanîna van karan, sazandina konferans, penel û semîneran; Berhivandina -berhevkirina- pirtûkên kevnare û wergerandina elfaba Kurdî ya nû, peyidandina -peydakirina- çîrok, kurteçîrok, gotinên pêşîyan, methelok, pend, stran, lewje, bîrîte û mamikan -tiştonek-.

Qasî derfet des dide xebat hatine kirin. Derbarê mjira xebatê, emê di benda heftemînda dabaş bikîn.

● *Di şertên bindestîya mêtingerîda, divê sazgehên netewî çawan bilivin?*

●● Pêzikekê xwezayê heye: Di demên tengasî û bê ewleda kes, komel, bend heya dewlet jî , di hevpişkîyên hindikîda têne cem hevdu û hêzên xwe dikin yek. Hemine ku di mercên mêtingerîda hatina cem hevdu hê grîngtire. Lê mxabin sazgehên me hê jî mîna eşîrtîya bav û kalên xwe dilivin û her yek ji wan, xwe bê guneh û sazgehên din gunehkar dibînîn. Em vê yeka qrêj di sazgehên xwe yên çandî, weşanî û zanistîda jî dibînîn. Gereke demek zûtirîn em ji vê girdavê bifilitîn.

●*Enstîtuya we di nav sazgehên netwî yên dinda li cihekî çawane?*

●● Di pirsa berî vêda em qasek li ser sazgehan rawestabûn. Ev jî yek ji wene. Lê dikarîn bibêjîn ku hinek xebatên ji dil yên netewî û navnetewî ji alî enstîtuya mevahatine pêkanîn. Vê yekê hinek sazgehan cihekî gor xebata hîv kirin ji sazgeha mera qetandine.

● *Ev sê sal zêdetire, hûn xebata xwe ya pîroz didomînin. We xebata xwe ya di bernamêda hatiye dîyarkirin, çiqas pêkanî û daxwazên we ji bo me çine?*

●● Hê sê sal ne qedaye lê gelek jî ne maye. Enstîtuya Kurdî 18 avrêl 1992 yêda hate damezirandin. Dîsa demekê drêje. Lê taybetîyakê enstîtuyan heye ku zûbizû nikarin afirînekan -berheman- bidin. Digel vê yekê dikarîn karên enstîtuyê bi vî awayê jêrîn rêz bikîn: Çar pirtûkên bi Kurmancî û Zazakî ji bo amadekirina zarokan û dibistana sereta hatine weşandin û di hinek dibistanên elemanda bi wan desrsên zarokên kurmancan dişindin. Belavo hatine weşandin. Du kovarên Zend hatine derxistin. Romana Yusuf-Zuleyxa bi elfaba Kurdî hatiye wergerandin û amadê çepê bûye. du pirtûkên din jî ji weşanêra hatine amadikirin. Gelek pirtûkên wêjeyî, folklorîk û dîrokî yên destnivîsên kevnare hatine peyodandin. Digel Enstîtuya Berlînê sê konfarans di Evropêda hatine li darxistin. Sê-çar panel û semîner jî di Stanbol'da hatine sazandin. Gelek cvîn li ser elafaba Kurdî hatine pêkanîn. Dest bi nivîsandin û amadekirina ferhenga Kurdî hatiye kirin. Berhivandina -berhevkirina- stran, Lewje, çîrok û êd. gelek zêdene û ev celeb xebat hê didomînin... Barê enstîtuyê pir grane ji ber vê yekê, ji hemî welatparêzan destek û alîkarî dixwaze.

● *Di roja îroyînda, sazgena we çiqas rewşensîr û bizavên ramyarîyên Kurd berbihev anîne û li dora xwe cvandine? An jî di bernama weda xebatek weha heye an na?*

●● Enstîtuya Kurdî, granîya xwe xistiye li ser karên zanyarî. Ji ber vê yekê zêdaya xebata wê bi zanyaran raye, heya niha li hemî erdê Kurdîstanê û rawestgehên Kurdan, têkîlyên xwe bi gelek Kurdên welatparêzên zanara danîye. Ev têklayî, bi hevdudîtinê û bi pergalên ragihandinê hatine himatê. Rojbiroj têklayî zêdetir dibin. Hemine kêmasî di gelek xebat û têklayanda hene û dixwiyên jî. Lê derfeta hêza mirovan û ya aborî ew qas rê dide sazgeha. Bewerîn di rojên pêşda, dê ev kêmasî jî bên çareserkirin.

ENSTÎTUYA KURDÎ

YUNANİSTAN'DA ÇOŞKULU NEWROZ KUTLAMASI

Kürt Ulusunun ulusal isyan günü olan Newroz Yunanistan'da da çoşkulu bir geceyle kutlandı. **PRK-Rizgarî** Yunanistan Temsilciliği ile **Yunan-Kürt Dostluk Derneği** tarafından organize edilen yemekli geceye çeşitli toplumsal kesimlerden 500 kadar Yunanlı katıldı.

17 Mart 1995 Cuma günü saat 21-02 arası gerçekleştirilen kutlamada **PRK-Rizgarî** Yunanistan Temsilcisi ile **Yunan Kürt Dostluk Derneği** başkanı birer konuşma yaptılar. **PRK-Rizgarî** temsilcisi *Newroz'un tarihsel anlamını ve isyan geleneğini anlattıktan sonra; "Newroz Kürtlerde yeni yıl başlangıcı olarak anılır. Doğanın yeniden diriliş günüdür aynı zamanda.. Newroz ve çetin kış mevsiminin hükmünün kırıldığı, bahara, günlük-güneşlik günlere girildiği gün.. Bugün Kürdistan'da güneş doğmuyor. Kürdistan gökleri barut içinde. Kürdistan gökleri çelik metallerin uğultusuyla inliyor. Kürdistan'da bahara kavuşacak doğa hızla tükeniyor. Kürdistan'ın yeşil örtüsü TC tarafından baştan başa karartılmış ocaklara dönüştürüldü. Yakıldı.*

Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi çetin bir dönemden geçiyor. Ulus olarak haksız ve kirli bir savaşla, top-yekün imhayı hedefleyen bir programla karşı karşıyayız. Ülkemiz bir boydan bir boya kan revan içinde. Son bir yıl içinde 3000'i aşkın Kürt köyü yakılıp yıkılarak haritadan silindi. 3 milyon Kürt kendi ülkesinden sürüldü. Bugün Türkiye metropollerinde açlığın ve sefaletin pençesinde, ırkçı-şoven horlama altında ayakta kalmaya çalışıyorlar.

Ulus olarak bize dayatılan bu kirli imha programına karşı, bağımsızlığımız ve özgürlüğümüz için direniş içindeyiz. 35 milyonluk Kürt halkı, bin yıllık özlemini gerçekleştirmek için dişiyle tırnağıyla direniyor. Kürt Prometeleri temel ve evrensel bir hak olan Ulusların Kendi Kaderlerini Özgürce Tayin Hakkı için kendilerini ateşe atıyorlar. Kürt Ulusu, modern teknolojinin ürettiği son model silahlarla donanmış TC devletine karşı bilinç ve inançla silahlanmış olarak Kürdistan'ın her karış toprağında ve TC'nin kalbi olan Türk metropollerinde vuruşuyor. ***Bu direniş, silahtan siyasete, insanlığın zulme ve zorbalığa karşı kullandığı haklı ve meşru yöntemler üzerinde yükseliyor"*** dedi.

Temsilci, TC devletine emperyalistlerce verilen ekonomik, diplomatik ve askeri destek konusunda da şunları söyledi:

"Yürüttüğü haksız ve kirli sömürge savaşında tıkanan, ekonomik ve siyasi kriz içinde çırpınan TC devletinin imdadına ise her zaman olduğu gibi, Kürdistan'ın sömürge statüsünün devamından yana olan güçler yetişiyor. Bütün vergi gelirlerinden 30 trilyon lira fazlasını bir yılda savaşa yatıran, bütçe açığının üç katı fazlasını askeri harcamalara kullanan, iç kamuoyunu ırkçı-şoven propaganda ile şartlandırarak 3-5 ay içinde "Kürt direnişini bitireceğini" ilan edip, her seferinde orduları yenilmiş bir devletin ayıbını taşımak zorunda kalan TC devleti, tarihinin en büyük ekonomik ve siyasi buhranını yaşıyor. Uygar dünyanın bu yüz karası aygıtının, Kürdistan'ın sömürge statüsünün parçalanmasıyla yakalayabileceği demokratikleşme şansı da demokrasi şampiyonluğu yapan Batılı devletler ve ABD tarafından engelleniyor. Uluslararası sömürge Kürdistan'ın, statüsünün korunması noktasında bir araya gelen bu güçler, Kürt ulusuna yönelik katliamı ve imhayı da bu şekilde onaylamış oluyorlar.

Kürdistan'a yönelik haksız ve kirli sömürge savaşı Batılı devletlerin ve ABD'nin silah stoklarını eritme, TC'den ekonomik ve siyasi ödünler koparma aracı işlevini görüyor. Bu savaş, aynı zamanda, Kürdistan'dan hareketle bütün Ortadoğu halklarının bağımsız kurumlarına kavuşma, özgür olma mücadelenin önünü baralamak için bölgedeki bütün gerici yönetimlerce de de destekleniyor.

Konuşmasında **KUKM**'ne vurulmak istenen "terörizm" damgasına da değinen **PRK-Rizgarî** temsilcisi; *"35 mil-yonluk bir halkın özgür ve bağımsız yaşayabilmek, çağın ayıbı sömürgeci cendereden kurtulabilmek için verdiği haklı mücadele, sömürgeci devletler -Türkiye, İran, Irak ve Suriye- ile onların uluslararası destekçileri tarafından "terörizm" olarak damgalanmak isteniyor.* ***Bir ulusun askeri işgale karşı direnişi "terörizm" olamaz. Alman işgaline karşı kahramanca direnen Yunanlılar terörist idilerse, Nazi işgaline karşı komünistinden, hıristiyan demokratına kadar geniş bir ittifak içinde direnen İngilizler ve Fransızlar "terörist" idilerse, yine Türk işgaline karşı direnen Kıbrıslılar da "terörist" idilerse, Türk, İran, Irak ve Suriye işgaline karşı direnen 35 milyon Kürt de teröristtir. Bu anlamda Kürt ulusu bağımsızlığı ve özgürlüğü için "terörist" olmayı ısrarla ve inatla sürdürecektir.*** *Türk devletine verilen siyasi, ekonomik ve askeri desteğin gerekçeside budur. Asıl amaç, Kürdistan'ın ortaklaşa yağmalanan yer altı ve yer üstü zenginlikleridir. Asıl ama, su ve petrol gibi stratejik kaynakların Kürdistan toprakları üzerinde olması, yine bu ve benzeri zenginlikleri dünya pazarına akıtan dolaşım ve nakliye hatlarının Kürdistan'dan geçmesidir. Asıl amaç, bölgede Batının jandarmalığını yapacak TC gibi saldırgan bir mekanizmaya duyulan ihtiyaçtır.*

Bundandır ki, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi karşısında nefessiz kalan TC'nin i

Bir ulusun askeri işgale karşı direnişi "terörizm" olamaz. Alman işgaline karşı kahramanca direnen Yunanlılar terörist idilerse, Nazi işgaline karşı komünistinden, hıristiyan demokratına kadar geniş bir ittifak içinde direnen İngilizler ve Fransızlar "terörist" idilerse, yine Türk işgaline karşı direnen Kıbrıslılar da "terörist" idilerse, Türk, İran, Irak ve Suriye işgaline karşı direnen 35 milyon Kürt de teröristtir. Bu anlamda Kürt ulusu bağımsızlığı ve özgürlüğü için "terörist" olmayı ısrarla ve inatla sürdürecektir.

m d a d ı n a yetişilmektedir" dedi.

PRK-Rizgarî temsilcisi Türkiye'nin Gümrük Birliğine girmesinin kabul edilmesi sürecinin başlatılmasına ilişkin ise şunları söyledi;

"Kürdistan uluslararası ilişki ve çelişkilerin merkezinde bir pazarlık unsuru olarak durmaktadır. Bunun en çarpıcı örneği Türk devletinin AT üyeliğine alınması sürecinin başlamasıdır. Yakın zamana kadar Kürdistan, Kıbrıs ve 'insan hakları ihlalleri'ni gerekçe göstererek Türk devletinin bu konularda adım atmaması, kalıcı çözümlere gitmemesi durumunda AT üyeliğine alınmayacağını belirten devletler, kısa bir süre içinde birbiri ardına Türk devletini topluluğa almak için adeta yarıştılar. İleri sürülen koşullar Türk devletinden koparılan, daha doğru bir ifadeyle kopartıldığı sanılan tavizler karşılığı bir çırpıda unutuluverdi. Türk devleti, ayağının altında yakılmış, yıkılmış Kürdistan toprağı, ellerinde Kürt kanıyla AT topluluğuna giriverdi! Batı bir kez daha Türk devletinin Kürt kanıyla kirli ellerini yıkadı. Bu kan, bugün Brüksel'de, AT üyesi 15 devletin hükümetlerinin nezdinde, şampıyonluklarını yaptıkları demokrasilerini ve kamuoyu vicdanını lekeliyor !

Türk devletinin kanlı tarihi, ödüller tarihidir aynı zamanda. ***Ermeni katliamı karşısında sessiz kalan Batı, Pontus katliamı için gerekli siyasi desteği sunmuş oluyordu. Pontus katliamı karşısında sessiz kalan dünya, Türk devletine Kürdistan'ın jenositlerle işgali ve ilhaki için gerekli siyasi desteği vermiş oluyordu. Kürt katliamı karşısında "komünist"inden, Kapitalistine kadar sessiz kalan dünya, TC devletine Kıbrıs'ın işgali için gerekli siyasi desteği ve cesareti vermiş oluyordu. Bugün Türk devletinin çağıdışı "demokrasi"sini, Batı standartlarına uygun bulan bu ülkeler, Kürt ulusunun topyekün olarak imhasını onaylamış oldular.*** *Bu siyasi destek, Kürt ulusuna karşı yürütülen haksız ve kirli sömürge savaşında TC'nin cesaretidir! Ve AT üyesi 15 ülkenin özelinde vitrine çıkarılan ve standartlara uygun bulunan "Türk demokrasisi", üye ülkelerin hükümetleri tarafından kamuoyunun vicdanına sürülmüş kara bir lekedir!*

Partimiz ***PRK-Rizgarî****, ilgili ülke kamuoylarının bu lekeyi hak etmediği inancındadır !"*

Türk devletinin Gümrük Birliği üyeliğini "bazi tavizler" karşılığında onaylayan Yunanistan hükümetinin tutumunu da eleştiren **PRK-Rizgarî** temsilcisi, geceye davetli bulunan Yunanlılara hitaben de;

"...Sorunun Yunanistan'ı ilgilendiren boyutu, TC'nin sözüm ona Kıbrıs Sorunu'na verdiği 'tavizler' karşılığında Kürdistan Sorunun'dan geri adım atılmış olmasıdır. Oysa Yunan halkı çok iyi bilmektedir ki, Türkiye'nin Kıbrıs'taki varlığı ile Kürdistan'daki varlığı arasında hiç bir nitelik farkı yoktur. Kıbrıs'ta 1200'ü aşkın savaş esirini kaybeden devlet ile Kürdistan'da bir yılda kontrgerilla cinayetleriyle ilhak eden TC, Kıbrıs'ı da işgal ve ilhak etmiştir. Üstelik Kıbrıs işgali, TC'nin Kürdistan'daki işgalci niteliğine dünya devletlerinin verdiği sessiz onayın yarattığı cesaret üzerinden yükselmiştir. Türk devletine verilen bu son desteğin cesarete ve cüretkarlığa dönüşmüş olarak özelliklede Kıbrıs Sorunu'nda yol açacağı facialarıve düş kırıklıklarını önümüzdeki dönem hep birlikte göreceğiz.

Değerli Konuklar,

Irkçılığa ve sömürgeciliğe karşı mücadele

günü olan Newroz, Kürdistanlılar tarafından ulusal direniş için ulusal birlik ve uluslararası dayanışma günü olarak kutlanmaktadır. Mücadelemizin iç ve dış koşulları itibarıyla çetin bir dönemeçten geçtiği bu süreçte, sorunun uluslararası boyutları konusunda siz dostlarımıza günün anlamından hareketle bir rapor sunmak zorunluydu.

Ülkemizdeki sıcak mücadele pratiğinin içindeki bir savaş örgütü olan Partimiz ***PRK-Rizgarî'nin, Kürdistan Ulusal Kurtuluş Mücadelesi'nde uluslararası koşullardan hareketle devletlere ya da hükümetlere değil, demokratik kamuoyunun desteğine güvendiği bir kez daha belirti-yoruz. Çünkü kamuoyunun vicdanında geçerli olan pazarlıklar değil, evrensel insanlık değerleridir. Dünyalı olma bilincidir.***

Bundan hareketle Yunan kamuoyunu **KUKM** ile dayanışmaya, Türk devletine cesaret verecek, işgalci, saldırgan niteliğini meşru kılacak girişimler konusunda duyarlı olmaya ve bu tür girişimlere karşı harekete geçmeye çağırıyoruz" dedi.

Geceye Yunanistan Parlamentosunda grubu bulunan partilerden milletvekilleri ve temsilciler katıldılar ve mesajlar gönderdiler.Yine çeşitli

Sendikalar, Ermeni Cemaati, Pontus Derneği, İstanbullular Derneği, Feminist gruplar ve çeşitli **Demokratik Kitle Örgütleri** temsilcileriyle geceye katıldılar.

Yunanlı sanatçılar **Nenna Venecanou** ve **Lakis Xalkiyas** ile **Pontus Halk Oyunları Ekibi** de geceye dayanışma amacıyla katıldılar..

PRK-Rizgarî Atina Birimi'nin hazırladığı Folklor ve Müzik grupları Kürt folkloru ve müziğinden kesitler sundular. **PRK-Rizgarî**'yi tanıtan bir slaytın yanısıra, Kürdistan coğrafyası, Kürt yaşantısı, **KUKM** ve Sömürgeci uygulamalar, Halepçe Katliamı ve Newroz'u konu alan slaytların gösterildiği gecede, ayrıca folklorcular tarafından Kürdistan'da Kürt-Ermeni ortak kültürlerinin bir örneği olan kına gecesi ve gelin halayı sembolize edildi. Gecede konuklara Kürt yemekleri sunuldu.

Stêrka Rizgarî/Atina

YUNAN-KÜRT DOSTLUK DERNEĞİ KURDİSTAN PRESS ADINDA BİR DERGİ ÇIKARDI

Yunanistan'da kurulu bulunan **Yunan-Kürt Dostluk Derneği** Ocak 1995 tarihinden itibaren "**KÜRDİSTAN PRESS**" isimli bir dergi çıkardı. Yayın dili Yunanca olan dergi 32 sahifeden oluşuyor. Dergi yayın anlayışını, "**Kürt Ulusunun bağımsızlık ve özgürlük mücadelesini desteklemek, KUKM'ne uluslararası dayanışma ve destek sağlamak, Kürt ulusuna karşı yürütülen sömürgeci kirli savaş ve bu savaşa karşı verilen mücadele konusunda Yunan ulusu başta olmak üzere, uluslararası kamuoyunu bilgilendirmek ve duyarlı kılmak**" olarak özetliyor.

Derginin ilk sayısında "*Savaş ve Siyaset*", "*Varto Yanıyor*", "*Kürdistan Tarihi*", "*Sömürgeci Zindanlarda Direniş Sürüyor-Buca Zindanında Ölüm Orucu*", "*Kürt Kültür ve Sanat Merkezi Arya*", "*Recep Maraşlı*", "*Cihan Kartal ile Röportaj*" gibi yazılar ile Kürdistan'da sömürgeci uygulamaları konu alan bir dizi haberin yanısıra, tanınmış Yunanlı aydın ve siyasetçilerin Kürdistan Sorunu konusundaki düşüncelerine yer verili-yor. Dergi iki ayda bir çıkacak.

Stêrka Rizgarî/Atina

YUNANİSTAN'DA ARYA VE RECEP MARAŞLI İLE DAYANIŞMA KAMPANYASI

Arya Kültür-Sanat Merkezi üylerinin ve **Recep Maraşlı**'nın tutuklanması **PRK-Rizgarî** Yunanistan Temsilciliği ile **Yunan Kürt Dostluk Derneği** tarafından düzenlenen bir dizi eylemle protesto edildi. Atina sokakları binlerce protesto afişiyle donatıldı. 28 Şubat 1995 tarihinde ise, **PRK-Rizgarî** taraftarları Atina Üniversitesi önündeki alanda bir gösteri yaptılar.

Milli giysiler giymiş **PRK-Rizgarî** taraftarları, Kürt ulusunun aydın ve sanatçılarına yönelik sömürgeci baskıyı, işkence ve zindanı sembolize etmek için birbirlerine sevk zincirleriyle bağlandılar. Gözlerini ise siyah bantlarla kapattılar. Atina'nın merkezi yerlerinden biri olan Akademias meydanında sıralı olarak 3 saat boyunca ayakta beklediler. Göstericilerin sağında üzerinde Yunanca "**Recep Maraşlı'ya Özgürlük PRK-Rizgarî**" yazısı bulunan bir pankart, solunda ise "**Arya Kültür-Sanat Merkezi Üyelerine Özgürlük**" yazısı bulunan pankartlar açıldı. Gösteri alanının ön tarafında ise, stand açıldı.

ARYA'yı tanıtan broşür ile değişik dillere çevrilmiş diğer bildiri ve broşürler dağıtıldı. Yunanca çıkmakta olan "**Kürdistan Press**" dergisi satıldı.

Gösteriye ilgi büyüktü. Atina'lılar göstericileri kutladılar, bilgi aldılar, bağış yaptılar.

Stêrka Rizgarî/Atina

Stêrka Rizgarî'yi - oku okut - bixwîne · bide xwendin !

Fotoğraf: Stêrka Rizgarî

Newroz, yine her yıl olduğu gibi bu yılda yoğun çekişmelere, tartışmalara tanık oldu. Resmi ideoloji birden bire Newroz'un "Nevruz" olduğunu hatırladı;"Nevruz"un ta Orta Asya"dan Türklerin göçü ile başlayan bir bayram olduğunu icat etti.

Newroz'un muhtevası boşaltılmaya çalışılarak Özellikle Kürdistan ve Türkiye metropollerinde Valilikler tarafından "Nevruz" kutlandı. Ancak, Kürt Ulusunun özgürlük ve bağımsızlık mücadelesinde gün geçtikçe kazanılan ivme, TC'nin "nevruz" kutlamalarını da fiyaskoyla sonuçlandırdı. Kürt ulusu her her zamanki gibi, bu yılda Newroz'unu zılgıtlarıyla, halaylarıyla, isyanlarıyla, sloganlarıyla ve kitleselliğiyle kutladı.

İSTANBUL

İstanbul **HADEP**'in Abdi İpekçi Spor Salonu'nda düzenlediği Newroz gecesi coşkuyla kutlandı. Geceye yaklaşık 18 bin kişi katıldı. İstanbul **ARYA KÜLTÜR MERKEZİ'nin KOMA XERZAN** halk oyunlarıyla açılan gecede, İstanbul **HADEP** il Başkanı **Dr. Kemal Parlak** ve **HADEP** Genel Sekreter Yardımcısı **Hikmet Fidan** birer konuşma yaptılar.

Geceye **MKM**'nin müzik grubu **KOMA AZAD**, Tiyatro grubu **JİYANA NÛ**, Çocuk Korosu ve halk oyunları ekibi **Koma SERHILDAN** , Laz müzik grubu **ZUGAŞİ PEREPE** ile **Kafkas müzik grubu** katıldı.

Gösteriler sık sık kitlenin **", Kürdistan'da Askeri İşgale Son, Gerilla vuruyor Kürdistan'ı kuruyor, Bijî Serok Apo, Kahrolsun Sömürgecilik, Bijî Rizgarîya Kurdistan, "** sloganlarıyla kesildi. Bir grup Anti-sömürgeci gençlik tarafından salonda kuşlama yapılarak,"**Bijî Partîya Rizgarîya Kurdistan, Bijî Newroz, Bijî Kürdistan, Yaşasın Ortak Taarruz Cephesi**" sloganları atıldı.

Geceye "çok sayıda mesaj var" gerekçesiyle gerek cezaevlerinden gerekse dost çevrelerden gönderilen mesajlar okunmadı.

Çok sayıda basın mensuplarının yer aldığı gecede Türk bayrağı kitle tarafından indirildi. Yoğun güvenlik önlemlerine rağmen, gece olaysız bir şekilde sona erdi.

Öte yandan İstanbul'un çeşitli semtlerinde korsan gösteriler yapılarak Newroz kutlandı. Fatih'te 500 kişilik bir grup ateş yakarak halay çektiler. **"Bijî Newroz", "Newroz Piroz Be"** sloganlarıyla halkın katılımının giderek artması üzerine polis göstericilere saldırdı.

Saldırısı sonucu 15'e yakın kişi çeşitli yerlerinden yaralandı. 30 kişi de gözaltına alındı. Öte yandan, Bağcılar, Kağıthane, Okmeydanı ve çeşitli semtlerde yoğun kitlenin katılımıyla ateşler yakılarak Newroz kutlandı.

Stêrka Rizgarî/istanbul

İZMİR

İzmir'in tüm semtlerinde ve ilçelerinde Newroz büyük kitlelerle oldukça coşkulu bir şekilde kutlandı. Özellikle Kürtlerin yoğun olduğu Kadifekale, Yeni Çamlık, Yamanlar, Narlıdere, Buca-Kuruçeşme, Bornova-Çamkule, Çiğli, Güzeltepe, Buca-Gediz, Buca-Akıncılar, Küçük Çiğli gibi semtlerdeki kitle oldukça coşkulu ve olabilecek herhangi bir soruna hazırlıklıydı. Özellikle Narlıdere ve Kadifekale gibi Kürtlerin yoğun yaşadığı bölgelerde resmi ve sivil polislerin çokluğu dikkat çekiciydii.

HADEP ve **İHD** tarafından kutlamaların yapıldığı tüm semt ve ilçelere gözlem heyetleri gönderdi.

KADİFEKALE: Öğlen başlayan kutlamalar akşam saat 9.30'a kadar devam etti. 300 kişinin katıldığı açık alanda, **"NEWROZ PİROZ BE"** bandajları göz alıyordu. Halaylarla başlayan kutlama ilerleyen saatlerde artan yağmura rağmen kitlenin **"Bijî serok Apo,Yaşasın Halkların Kardeşliği Vur Gerilla Vur Kürdistan'ı Kur, Gazi Mahallesi'nin Hesabı Sorulacak, İnsanlık Onuru İşkenceyi Yenecek, Şehît Namirin, Kürdistan Faşizme Mezar Olacak"** sloganlarıyla daha da coştu.

Kadifekale'ye girişte göze çarpan panzer, saat 5.00 civarında kutlama alanına girdi. Kutlama akşam saat 9.30'da olaysız bir şekilde sona erdi.

NARLIDERE: Narlıdere'nin ikinci İnönü Mahallesi'nde saat 9.15'de kutlamalar başladı.

Saygı duruşu ile başlayan kutlama, davul-zurna eşliğinde halaylarla devam etti. Alanda, **"Bijî Newroz, Bijî Sosyalizm, Emekçi Halkların Birliği, Narlıdere'de Faşist Örgütlenmeye izin vermeyeceğiz"** yazılı pankartları açıldı. İlerleyen saatlerde polisin bir kişiyi gözaltına alma çabası kitleyi harekete geçirdi. Ancak polis, kitlenin kararlı tavrı karşısında gözaltı olayını başaramadı.

BUCA-KURUÇEŞME: Ahmet Yesevi Öğrenci Yurdu'nun yanında başlayan kutlama alanında bir panzer, iki sivil minibüs, üç resmi minibüs ve çok sayıda polis hazır bekliyordu. Yaklaşık 800 kişinin katıldığı kutlama, halaylar ve sloganlarla coşkulu bir şekilde devam ederken orkestra getirmeye giden Buca **HADEP** Gençlik Komisyonu'ndan **Rasim ÇELİK** ve -soyadı öğrenilemeyen- **Nihat** adında iki kişi gözaltına alındı. İHD heyetinin müdahalesi sonucu gözaltına alınanların Yeşildere Polis Karakolu'nda tutuldukları öğrenildi.

Şiddetli yağmur altında Kürtlerin ulusal marşları olan, **EY RAQIP** okunarak **"Cejna Newroz Piroz Be"** sloganıyla saat 20.20'de sona erdi.

İzmir'deki Newroz kutlamaları şiddetli yağmura, yoğun polis önlemlerine, gözaltılara ve "şeker, lastik dağıtarak halkın Newroz'unu pişkin bir şekilde kutlayan görevlilerin şirin görünme" çabalarına rağmen oldukça coşkulu ve özünü koruyarak bitti.

Öte yandan 18 mart'ta **HADEP** Konak ilçesi tarafından **"HALEPÇE"** konulu fotoğraf sergisi düzenlendi. MKM Tiyatro Grubu, Çocuk Korosu ve Şivan'ın müziği sergiyi izlemeye gelenleri oldukça duygulandırdı.

Stêrka Rizgarî/İzmir

ADANA

HADEP'in 21 mart için Newroz kutlama başvurusu, valilik tarafından "birlikte kutlayalım" yanıtıyla karşılandı. Ancak, HADEP' in bu teklifi red etmesi ve ısrarlı tavır göstermesi sonucu , 22 mart günü için izin verildi.

Mimar Sinan Açıkhava Tiyatrosunda kutlanan Newroz'a 15 bin kişi katıldı. Kutlamaya Can Şenliği Tiyatro Topluluğu, ozan Xanemir, MKM Adana çocuk korosu, Kardelen Şiir Grubu, MKM Adana müzik Grubu vs. katıldı.

Yoğun mesajların gönderildiği kutlamada, zaman darlığı gerekçesiyle dergilerin mesajları okunmadı. Saat 15.30'da biten kutlamada dağılma sırasında içlerinde Can Şenliği Tiyatrosu oyuncularınında bulunduğu çok sayıda insanın gözaltı alındığı ve tartaklanmalar olduğu öğrenildii. Newroz öncesinde, özellikle Kürt nüfusunun yaşadığı mahallelerde yapılan ev baskınları ve kimlik kontrollerinde yüzlerce insanın gözaltına alındığı ve emniyette yer kalmadığı alınan bilgiler arasında.

Öte yandan Mersin'de yine HADEP tarafından düzenlenen Newroz kutlamasının 21 martta Gündoğdu mahalesinde açıkhavada yapıldığı öğrenildi. Yaklaşık 15 bin kişinin katıldığı kutlamada Mersin yerelinden sanatçıların katıldığı bildirildi.

Stêrka Rizgarî/Adana

ANKARA

Bir çok kentte olduğu gibi Ankara'daki Newroz kutlamaları da yine **HADEP** tarafından organize edildi.

Selim Sırrı Tercan spor salonunda düzenlenen Newroz'a yaklaşık 4 bin kişi katıldı. Program saat 10.00'da HADEP Genel Sekreteri **Bahattin Günel** tarafından yapılan bir konuşma ile başladı.

MKM folklor ekibi, Can Şenligi Tiyatro grubu, Koma Stêrka ve **Gani Nar**'ın katıldığı kutlamada kitle tarafından sık sık, **"Yaşasın Ulusal Mücadelemiz, Kürdistan Faşizme mezar olacak, Bijî Newroz, Şehîd Namirin"** sloganları atıldı. Çeşitli pankartlar açıldı. Cezaevinde bulunan **Dr.ismail Beşikçi** ve Kürt milletvekillerinin gönderdikleri mesajın okunmasını kitle uzun süre ayakta alkışladı. Coşkuyla ilerleyen saatlerde gençlerin halay çekmesine polis tarafından müdahale edildi. Olay dana fazla büyümeden kutlama son buldu.

Stêrka Rizgarî/Ankara

www.kurdiyakan.org

EMEKÇİ KADINLAR 8 MART'I ALANLAR DA KUTLADI

8 Mart takvimi; cinsel, sınıfsal ve ulusal açıdan sömürülen kadınlar için bir dönüm noktasıdır.

1857 yılında New York'ta çeşitli iş kollarında çalışan yaklaşık 50 bin işçi kadının **"eşit işe eşit ücret, oy ve sendika hakkı, 10 saatlik iş günü"** talebiyle başlattıkları grevde, 120 emekçi kadının fabrikada çıkan yangın sonucu hayatını kaybetmesi, dünya tarihine kadınların mücadele günü olarak geçti.

Bir çok ülkede emekçi kadınlar tarafından kutlanan 8 Mart, İstanbul'da da çeşitli etkinliklerle kutlandı.

Emekçi Kadınlar Birliği tarafından Şişli Abide-i Hürriyet meydanında yapılan mitinge çok sayıda kitle katılım gösterdi. Polisin aldığı yoğun güvenlik önlemleri altında yapılan miting de, bir çok kadın platform temsilcileri birer konuşma yaptılar. Emekçi Kadınlar Birliğinin yapmış olduğu basın açıklamasında; **"Üreten, yaratan ve yaşatan emekçi kadınlar, dünyanın dört bir yanında tüm emekçilerin çektiği bütün acıların ağırlıklı payını omuzlarında taşımaktadırlar. Kapitalizm ve öncesi sömürücü toplumlar emekçilerere vahşet ve kandan başka bir şey vermemişlerdir. Bugün ülkemiz bu vahşetin ve sömürünün en yoğun şekilde yaşandığı bir yerdir. Dünyada halkları ulusal boyunduruk altında alan ve onları birbirine kırdıran burjuvazi yaşadığımız coğrafyada da bunu en kanlı şekliyle yaşatmaktadır"** denildi.

Çeşitli demokratik kitle örgütlerininde desteklediği miting, kitle tarafında atılan sloganlarla ve çekilen halaylarla olaysız sona erdi...

Öte yandan, Emekçi Kadınlar Birliği Kürt Kadınlarıyla dayanışmak amacıyla 8 Mart günü Diyarbekir'e gittiler. Aksaray'da bir basın açıklaması yaparak temsilcileri uğurlayan gruba polis müdahale etmek istedi. Basın açıklamasının yapılmasının yasal olduğunun hatırlatılmasından sonra, Özgürlüklerin savaşılarak kazanılacağı ifade edilen açıklama okundu. Açıklamada, **"Bu Mücadelenin en iyi örneğini katıldıkları özgürlük mücadelesinde Kürt kadınları örneğinde görüyoruz. Tek onurlu yol direnmektir. Bu inançla biz çeşitli mesleklerden kadınlar, 8 Mart'ta HAKSIZ SAVAŞA SON şiarıyla Diyarbekir'e gidiyoruz"** denildi. Emekçi Kadınlar Birliği temsilcilikleri basın açıklamasından sonra şarkı, slogan ve alkışlarla uğurlandılar.

Temsilciler Diyarbekir'e gittiklerinde Petrol-İş sendikası temsilcileri tarafından karşılandılar. Diyarbekir'deki Kürt kadınları ile görüşme programları polis tarafından engellenince, heyet programını gerçekleştiremeden tekrar İstanbul'a geri döndü. Burada yaptıkları açıklamada, karşılaştıkları olayı protesto etmek amacıyla, "çeşitli ülkelere iltica edecekleri ve pasaport başvurusu"nda bulunacakları öğrenildi.

Stêrka Rizgarî/İstanbul

KADIKÖY'DE SOKAK ŞENLİĞİ

"95 8 Mart Kadın İnsiyatifi" adı altında istanbul'da 20 örgütün katılımıyla oluşturulan platform, 11 mart cumartesi günü Kadıköy iskele meydanında şenlik düzenledi. Müzik, tiyatro, şiir ve halk oyunlarından oluşan şenlik, saat 12.00-17.00 arası gerçekleştirildi. Kadın insiyatifinin yaptığı çağrıda, "cins ayrımcılığına, cinsel şiddete, özelleştirmeye, savaşa ve şeriata karşı bütün kadınları duyarlı olmaya davet ettiler.

Kadın şenliğine **İP, BSP, DİSK, İHD, Eczacılar Odası Araştırma görevlileri, TOHAV, AZADİ KÜRT KADIN GRUBU, AYDINLIK YARINLAR İÇİN, SİNE-SEN, EĞİTİM-SEN, TMMOB, BTS, TÜM MALİYE-SEN, EĞİTİM-SEN, SIĞINMA EVLERİ, ÖZGÜR KADIN, İŞÇİ KADINLAR BİRLİĞİ, MİNEVRA, EKSİK ETEK, MARTI** katıldı

Stêrka Rizgarî/İstanbul

8 MART'TA ÇUKUROVA

8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü dolayısıyla Adana'da bir dizi etkinlik gerçekleştirildi.

5 Mart'ta Adana'da Şirin Müzikhol'de EKB'nin organize ettiği şenlik düzenlendi. Şenliğe yaklaşık 1500 kişinin katıldığı, ayrıca 500'e yakın davetlinin de polis tarafından salona alınmadığı gözlendi. Şenliğe **Yeni Gün Müzik Topluluğu, Can Şenliği Tiyatro Grubu** ve **MKM Çocuk Korosu** katıldı. Polisin, "bölücü sloganlar atıldığı" gerekçesiyle müdahele etmesi nedeniyle şenliğe erken son verildi. Ayrıca Atılım Muhabiri **Helin Kara**, şenlikte gözaltına alınıp bir gün tutuluktan sonra serbest bırakıldı.

Stêrka Rizgarî/Adana

MERSİN'DE KÜRTÇE SLOGANA İZİN YOK

8 Mart'ta Mersin'de yapılması planlanan yürüyüşmi-ting tertip komitesi de yeralan çevrelerin kendi aralarında çelişkiler doğması nedeniyle, planlandığı gibi geniş katılımlı olmadı. Kimi çevrelerin Kürtçe slogan atılma isteğine karşı çıkarak çekildiği, yurtsever çevrelerinde bu durumu protesto etmek için çekildikleri öğrenildi. Sonuçta 87 Mart yürüyüşüne Mersin'de Hacı Bektaş-ı Veli Derneği ve İşçi Partisi yalnız başlarına katıldılar. Devletin istediği gibi Kürtçe sloganların ve "tehlikeli" hiç bir sloganın atılmadığı bir 8 Mart yürüyüşü yapıldı Mersin'de..

Yürüyüşe katılmayan çevrelerden, **HADEP, SİP, EKB, ATILIM, ÖZGÜR HALK, ALINTERİ,HADEP** 8 marta ilişkin Mersin il binasında bir etkinlik düzenlediler

Ayrıca **BSP** 9 Mart günü düzenlediği geceyle 8 Mart'ı kutlarken, Medya Güneşi dergisinde Mersin bürolarında bir etkinlikle kutladılar.

Stêrka Rizgarî/Adana

JİYANA NÛ, MEDYA GÜNEŞİ, ÖZGÜR HALK VE DENGÊ AZADÎ 'YEKAPATMA

TC ordusuyla, bir yandan Güney Kürdistan'ı işgal ederken, diğer yandan merkezi İstanbul'da bulunan Kürt basını bürolarına kapatma kararları yağdırıyor.

20 şubat günü **Medya Güneşi**'nin yayınını durduruldu. Ardından **Özgür Halk, Dengê Azadî** ve **Jiyana nû**'ya aynı karar tebliğ edildi.

Fatih 2.Asliye Ceza Mahkemesi tarafından verilen yayını durdurma kararında, **Jiyana Nû**'nun, 5680 sayılı Basın yasası'nı ihlal ettigi gerekçesi ileri sürülerek aynı sayılı yasanın 9/4. maddesi uyarınca yayınının durdurulmasına karar verildigi belirtildi.

Jiyana Nû gazetesi,26. sayısını basına yönelik baskılara ilişkin kamuoyunu bilgilendirmek amacıyla MART- 1995 ÖZEL SAYI-1 basarak yayınına devam etti. Ancak, İstanbul 4 No'lu DGM tarafından "bölücülük propağandası yaptığı" gerekçesiyle toplatma kararı çıkardı. Bununlada yetinmeyen devletin basın polisi, gazeteye el koyarak dağıtımı engelledi.

20 Şubat tarihinde, bir ay süreyle yayını durdurulan **Medya Güneşi**, yayını durdurma süresinin bittigi gün olan 21 mart'ta, DGM'nin yeni bir yayını durdurma kararıyla karşılaştı.

Konuya ilişkin **Medya Güneşi** ile **Jiyana Nû** gazeteleri ortak bir basın açıklaması yaptılar. Açıklamada; **"Devletin terörünü 'sınırötesine' kadar taşıyarak, uluslararası hukuka aykırı bir biçimde Güney Kürdistanı işgal ettiği bir dönemde gazetelerimizin susturulmaya çalışılmasının anlamı açıktır. Yapılan ve yapılacak olan hukuk-suzluk ve katliamlar kamuoyundan saklanmak istenmektedir. Devletin amacına ulaşmasına izin vermeyeceğimizi, her koşulda yayınımızı sürdürme kararlılığında olduğumuzu vurgulayarak, kamuoyunu bilgilendirmek istiyor ve duyarlılığa çağırıyoruz"** denildi.

Öte yandan, **Özgür Halk** dergisi 17 mart günü İstanbul DGM tarafından bir ay süreyle kapatıldı. 7 mart'ta Yazıişleri Müdürü **Cavidan Doğan** mahkemece tutuklanarak cezaevine gönderildi. **Özgür Halk** tarafından yapılan açıklamada, **"bu saldırılar, özel savaşın baskısını, faşist karakterini gizleyememekte, aksine gözlerönüne sermektedir. Gerçeklerin halka taşırılması için, kitlelerin sesi olmaya devam edeceğiz"** denildi.

Kapatma kararı tebliğ edilen diğer gazete **Dengê Azadî** ise, Basın Kanunu'nun 5680 sayılı maddesinin ek 2/2 hükmü gereğince "İllegal yayın organı" kapsamına alınarak yayını durduruldu . Dengê Azadî gazetesi tarafından yapılan açıklamada, **" Bu çağdışı uygulama, sadece bizlere yönelik degil; tüm demokrasi güçlerine ve özgür basına yöneliktir . Bu konuda tüm demokrasi güçleri, basın kurum ve kuruluşları duyarlı olmalı, tavır göstermeli, suskun kalmamalı ve sesini yükseltmelidir"** denildi.

Stêrka Rizgarî/İstanbul

BÜRO BASKINLARI VE ŞÜPHELİ ŞAHISLAR

Polis Adana'daki büro baskınlarına bir yenilik daha ekledi. Önceleri baskınlarda, toplatma kararı olsun olmasın birçok kitaba, dergiye el koyuyorlardı. Fakat son günlerdeki büro baskınlarında kitapların, dergilerin yanısıra, o anda büroda bulunan muhabir ve misafirlerde ekleniyor.

Şubat'ın 15'inde sabah saat 10.30'da **Odak** dergisine baskın düzenleyen polisler, büroda bulunan muhabir ve misafirleri gözaltına aldılar. "Şüpheli şahıs" oldukları savıyla gözaltına alınan Odak çalışanları ve misafirleri aynı günün gece 1.30'unda bırakıldılar.

Şubat'ın 21'inde **Azadi** ve **Özgür Gelecek** dergilerini basan polis, yine aynı uygulamayı tekrarladı. Muhabir ve misafirleri "şüpheli şahıs" olarak gözaltına aldı. Polisin bu uygulamayı yaygınlaştıracağı bekleniyor. Bundan böyle polis tutanaklarında, "... adet dergi, ... adet kitap ve ... adet şüpheli şahıs alınmıştır" şeklinde cümleler sıklıkla yeralacağa benziyor.

Stêrka Rizgarî/Adana

PİRTÛKÊ Lİ SER ZİNDANÊN AMEDÊ (DÎYARBEKÎRÊ)

Zindanên Amedê neynika (ayna) faşîzma dewleta Tirka ye. Piştê 12 îlonê Kemalîstên faşîst li zindanên Amedê zor û wehşêtiyek mezin, barbarîyêk nedîtî li dij gelê Kurd, mirovên welatparêz, şoreşger û hemû pêşveruyan bi kar anîn.

Li ser zindanên Amedê, li ser zilma faşîzma dewleta Tirk û berxwedana li dij qolonyalîstên (dagirkerên) faşîst gelek pirtûk hatine nivîsandin û hatine weşandinê. Di vê mijarê de tiştê balkêş ev e ku, ew pirtûkên ku li ser zindana Amedê hatin weşandinê hemû jî bi zimanê Tirkî bû. Nivîskar laleş Qaso (aw bi xwe çend sal di zindanê Amedê de raza ye) vê qaîdê şikand û li ser zindanên Amedê bi Kurdî pirtûk nivîsand. Navê pirtûka Laleş Qaso "Zindanên Diyarbekirê û Şoreşgerîya me" ye. Pirtûk cîlda yekem e. Di nav weşanên PELDA de derketîye. Cîlda pirtûkê ya duyem hêj nehatîye weşandinê.

Berîya ku ez liser vê pirtûkê bisekinim, bi kurtayî be jî, ez dixwazim behsa ew pirtûkên ku bi zimanê Tirkî derketibûn û hemû jî li ser zindanên Amedê bûn, bisekinim.

Li ser zindanên Amedê pirtûka yekem a Avuqat Şerefetîn Kaya bû. Ew hatibû girtin, gelek işkence ditibû û piştê ku hatibû berdanê li ser rewşa dilketîyên zindana Amedê, li ser cûrecûre metodên îşkencê ku li dij girtîyan ji alî dewleta Tirk bi kar danîyan, sekinîbû. Navê pirtûka Şerefetin Kaya bi Tirkî "Diyarbakır'da İşkence" bû.

Piştê pirtûka Şerefetin Kaya, vêca F.Welat li ser zindanên Amedê pirtûkek nivîsand. Navê pirtûka wî jî "Diyarbekir 5. No'lu" bû. Pirtûk bi zimanê Tirkî hatibû nivîsandin. Ev pirtûk hetanî nûha du car hate çapkirin. Çapa yekem di nav weşanên "Özgürlük Yolu-Rîya Azadî" de, çapa duyem jî di nav weşanên "Dilan" de, li Diyarbekirê hate çapkirin. F. Welat di pirtûkê de qala (behsa) girtina xwe, îşkence ku dîtîye û îşkence ku di zindanên hepisxana -Amedê-Dîyarbekirê de li girtîyan dikirin bi awayek objektîf tînê ziman. Ev pirtûk bê alî û bi metodêk realîst hatîye nivîsandinê.

Piştê van herdu pirtûkên ewil, paşê hendî gelek pirtûk li ser zindanên Amedê hatin nivîsandin û çapkirin. Henîk ji wan pirtûkan wek roman, serpêhatî û çîrok, yên din ji wek raporên zanîstî hatibûn nivîsandin û weşandin.

Pirtûkên ku wek raporan hatibûn nivîsandin evin:

1-Diyarbakır Hapishane Raporu (Rapora Girtîxanaya Diyarbekir)

Cîld-1û 2 derketîye. Cîlda sisîya hêj derneketîye. Ev herdu cîld li ser hev 622 rûpel in. Di nav weşanên Rizgarî de bê imze derketin. Rapor li ser hek û babetên îşkence, li ser mahkeman (dadgehand), li ser têkilî û nakokîyên di nav hêzên sîyasî yên Kurda, li hepisxanê (girtîxanê) û li ser gelek tiştên din, pir fireh û dûr û dirêj sekinîye. Rapor bi metodek gelek zanîstî û huquqî hatîye nivisandin. Li ser jîyana girtîyan di nav hepisxanê de gelek tiştên balkêş hene.

Nivisandina raporan wek nivîsandina çîrok, serpêhatî an ji romanen nîne. Di romanan detiştên xeyalî gelek zêde ne. Di raporan de tiştên xeyalî nabe ku mirov binivîsîne. Ev tiştên ku di van herdu cîldan de hatîye nivîsandin, çawan ewqas di heşê nivîskaran de maye?. Ewqas bûyer çawan hatine bira wan? (çûnki, tiştên ku di raporan de têt qalkirin pêvajoya çend salan e) mirov şaş dimînê. Xwîya ye, yên ku raporê amade kirine gelek jir in û pir tiştan di heşê xwe de hêştine, ji bîr nekirine. Divê welatparêz û şoreşgerên Kurd, pirtûkên ku li ser zindanên Amedê hatine nivîsandin (bi Tirkî an jî bi Kurdî, Roman, serpêhatî, Çîrok û Rapor) bixwînin. Mirovên ku neketine zîndanê jî divê van pirtûkan bixwînin û fêr bikin ku li Zindanê Amedê girtîyan çawan -ji bo doza gel û welatê xwe- zehmetî kişandîye.

Ev pirtûkên ku li ser zindanên Amedê hatine nivîsandin hemû jî wek belge ne. Dê bikevin nav rûpelên dîrokê.

2- Diyarbakır Zindan Direnişi-Berxwedana Zîndana Amedê-Mehmet Can Yüce

Pirtûkêk jî Mehmet Can Yuce nivîsandîye. Ev pirtûk jî wek raporek sîyasî hatîye amedekirin. Navê pirtûkê bi Tirkî "Diyarbakır Zîndan Direnişi-Berxwedana Zindana Amedê-" ye, pirtûk 221 rûpel e. Di nav weşanên Serxwebûnê de derket. Di pirtûkê de bi giranî li ser berxwedanên girtîyan û berxwedanên gire-va birçîbûnê disekinê. Di pirtûkê de henîk bûyerên ku di hepisxanê (girtîxane) de qewimîne, gelek bi yek alî têtê qalkirin. Lê, ji bo henik tiştan jî gelek bi rastî behsa wan bûyeran kirîye.

Weşanxaneya serxwebûnê vê pirtûkê weşand. Lê, paşê ji ber henîk sedeman vê pirtûkê nefrotin, belav nekirin . Ji bo ku pirtûke de henîk tişt hebû û ew jî hesaba weşanên Serxwebûnê nedihat, loma jî vê pirtûkê ji holê rakirin.

3- Îradenin Zaferi -Serketina Îradê- Hasan Ozen û Nesîmî Kiliç

Ev pirtûk gelek balkêş e. Ji bo milîtanan dersên pratîk li ser metodên îşkencê û berxwedanê de dide. Yên ku vê pirtûkê nivîsandine hêj jî di hefsê de radizên. Di sala 1989 û 1990'î de vê pirtûkê di hepisxanê de nivîsandine.

Di pirtûkê de li ser di îşkencê de berxwedan, di mehkeman (dadgehan) de tawirên şoreşgerî, di jîyana şoreşgerî de parastina tiştên sirî (dizî), li ser îşkencên şokê, û li ser gelek tiştên din bi berfirehî hatîye sekinandin. Di dawîya pirtûkê de jî li ser "Portra Xanîyek -Bîr ihanetçinin portresi-" nivîsek balkêş heye. Pirtûk 179 rûpel e. Di nav weşanên Serxwebûne de derketîye.

Pirtûkên ku li ser zîndanên Amedê bi metoda roman, serpêhatî û çirok hatine nivîsandin jî evin:

1- 12 Eylûl Karanliginda Diyarbakir Şafagi- Di tarîtîya 12'ê îlonê de Berbanga Amedê- Selîm Çurukkaya- Weşanên Agrî

Selîm Çurukkaya du çîld roman li ser zindanên Amedê û berxwedana girtîyan nivîsandîye. Herdu cîldên pirtûkê di nav weşanên Agri de hatîye weşandinê. Cîlda wî ya sîsîya hêj derneketîye. Selîm van herdu cîldên pirtûka xwe gelek bi yek alî û bi teref nivîsandiye. Ji objektîfê dûr ketîye. Bûyeran bi cavekî realîst nenivîsandiye. Ji bo ku bi mejîyê bi teref girîyê (alîgirîyê) pirtûkên xwe nivîsandîye, di henîk tiştan de ji rastîyê derketîye. Gelek tiştan pir bi mubalexe nivîsandîye. Selîm li ser rewşa girtîyan û berxwedanên wan gelek dûr û dirêj (metoda romanê bi kar anîye) sekinîye. Di dawîya cîlda yekem de li ser metodên şkencê, 27 wêneyên (resîm) gelek balkêş hene. Van wêneyan Zûlfîkar Tak çêkirîye. Di wêneyan de wênavan metot û teknîka şkencê gelek xweş anîye ber çavan.

Li gor ku selîm agahdarî dide xwendevanan, henîk beşên pirtûkê Sakîne Cansiz nivîsandîye, le ew tiştên ku wê nivîsandîye paşê ji alîyê dagirkerên Tirka ve hatîye îmha kirin. Ji bo vê yekê nameyêk ku Sakînê li ser qowîşa jinan nivîsandîye girtîye vê cîlda yekem. Cîlda duyem jî bi giranî le ser berxwedanên girtîyên keç û jinan e.

2- Dortlerîn Gecesî- Fevzî Yektîn û Mehmet Tanboga-Weşanên Yurt

Ev pirtûk gelek xweşa min çû. Lewra hemû jî rastîyê nivîsandîye. Rewşa qowîşa ku ew tê de rewşa girtîyan, teslîmbûna wan, çawan îtîatê sazumana hepisxanê kirine, hemu jî bi rastî nivîsandine. Heta kîngê teslîm bûne û ji kîngê ve -ji kîjan dem ve- di berxwedane, paşê çar girtîyan çawan biryara xwe şewitandinê dane û xwe çawan şewitandine, bi mejîyek objektîf û bi çavekî realîst nivîsandin e. Di pirtûkê de bi rastî jî wepşet û barbarîya ku dagirkerên Tirk li ser girtîyên Kurd pêk anîne hatîye qalkirin. Wek têt zanîn Ferhat Kurtay, Eşref Aynik, Mahmûd Zengîn û Necmî Oner, ji bo kirinên dagirkeran, zilm û zordarîya wan wehşet û barbarîya wan protesto bikin û rîya berxwedanê ji girtîyan re vekin,

canê xwe kirin feda, xwe bidestê xwe şewîtandin. Ev pirtûk bûyera şewitandina wan çar lehengan qal dike.

3- KAMBER ATEŞ ÇAWANI? (Kamber Ateş Nasılsın?)

"Çirokên wi girtîxanê "Hapîshane öyküler"

Ev pirtûk ji alî komela mafên mirovan (IHD) lîqê Amedê (Diyarbekir) hatîye amedakirin. Di pirtûkê de çîrokên ku bûyerên wan li zindana Diyarbekirê derbas bûye têt qalgirin. Yen ku van çîrokan nivîsandîne hemû jî di hepisxana Amedê de razane. Di pirtûkê de 15 çîrok hene. Di çîrokan de îşkence dagirkerên Tirk li ser girtîyan û berxwedana girtîyan tê şîrovekirin.

Di nav çîroknivîsan de şehîdê nemir Vedat Aydin jî heye. Vedat Aydin di çîroka xwe de qala hepisxana Dîyarbekir dide û rewşa dadgehên (Mehkemên) Tirka tînê ber çavan.

Pirtûk bi zimanê Tirkî ye û di nav weşanên "Belge" de hatîye weşandinê, pirtûk 120 rûpele. Nivîskarên çîrok û serpêhatîyan ê vê pirtûke yên din jî evin: Edip Polat, Sait Efe, M. Deniz, Ruşen Sunbuloğlu, İdris Güzel, Birol Keskin, Günay Çoban, İbrahim Ulutaş.

4- Bekle Diyarbekir -Bisekine Amed- Mehdî -Weşanên Doz

Pirtûka Mehdî Zana li ser îşkence û zîndanên Amedê ye. Pirtûk bi zimanê Tirkî hatîye nivîsandin. Mehdî Zana baş Kurdî zanê, çira pirtûka xwe bi Kurdi nenîvîsandîye. Mehdî bi destê xwe pirtûkê nenivîsandîye, wî gotîye û mirovek din jî nivîsandîye. Dibe ku yên din bi Kurdî nizanibe, loma jî bi Tirkî nivîsandîye.

Di pirtûkê de Mehdî Zana gelek zêde li ser piçukahîya xwe, li ser xebatên xwe yên di nav DDKO û paşê TIP'ê de jî sekinîye. Di beşên paşîn de jî Mehdî zana girtina xwe û îşkence ku dîtîye qal (behs) dike. Di pirtûkê de pir mubalexe û gelek tiştên ne rast jî hene. Mehdî di pirtûkê de dema serokatîya Beledîyê Amedê û helbijartina xwe bi çavekî objektîf nerîxandîye. Ji bo wê demê nirxandinêk realîst nekirîye. Di pirtûkê de li ser henîk bûyeran (wek mînak, bûyera greva karkerên Beledîye) tiştên yek alî û nerast hatîye qalkirin. Gelek tiştên şaş di pirtûke de heye, lê ez naxwazim dûr û dirêj li ser wan şaşîyan bisekinim û rexne lêbigirim.

5- Devlet İşkence Buyurdu -Diyarbakır'da Eylül Karanlığı Vedat Güzel -Weşanên Pelêsor

Ev pirtûk 190 rûpel e. Bi Tirkî hatîye nivîsandin. Vedat Guzel çend çar hatîye girtin û di hepsê (girtîgehê) de raza ye. Di pirtûkê de serpêhatîyên Wedat Guzel heye. Gelek tişt hatîye serê wî, Vedat, pirtûka xwe bi metoda Psiko-Cîvakî nirxandîye. Vedat bi xwe hekîm e û pirtûkê jî lo gor psîkolojîyê nivîsandîye. Vedat li ser girtina xwe û îşkence ku dîtîye gelek dirêj qal (behs) dike.

Di davîya pirtûkê de jî, çar beşên cîhê hene. Di beşa yekem de "Di Diyarbekir de teknîk û usûlên", di beşa duyem de "sucdarî û dadgeh", di beşa sêyem de "îşkence û îşkenceci", di beşa çarem de jî "Mirov û îrade" heye. Ev her çar beş ji gelek balkêşin.

6- Gardiyan -Bubê Eser- Weşanên Roja Nû

Min di destpêka vê nivîsê de gotibû ku; pirtûkên ku li ser zindana Amedê hatine nivîsandîn hemû ji -xeyne pirtûka Laleş Qaso- bi zimanê Tirkî hatîne nivîsandin. Piştê pirtûka Laleş Qaso a bi Kurdî, nûha jî Bubê Eser li ser zindana Amedê, bi navê "Gardiyan" pirtûkek bi Kurdî nivîsandîye. Ev pirtûk di nav weşanên Roja Nû de hate weşandinê.

Pirtûk wek metoda serpûhatî û romenê hatîye nivîsandin. Ji devê sîdar û paşê jî ji devê Gardîyanek li ser rewşa girtîyan û girtîgehê disekinê. Pirtûk 165 rûpel e. Lê tê de dûbare pir in. Gelek tişt hatine dûbarekirin. Erê pirtûk 165 rûpel e, lê bi a min ev pirtûk di eslê xwe de 48 rûpel e. Piştê rûpela 48'tan ji devê Gardiyan eynê tişt hatine dûbarekirin, carekî din hatîye qalkirin. Gardîyan ji dawiyê xwe di derde dike, dieliqînê.

Bubê navê -numara- qowîşa ku Bubê ew têde bû, gelo ketibû berxwedanê?. Qehremanê -Lehengê- Pirtûkê Sîdar, çiqas di berxwede dabû?. Ev qet ketibû gireva birçîbûnê?.

Naverok û kêmanîya pirtûkê li cîhêk, Bûbî gelek baş kirîye ku pirtûka xwe bi zimanê Kurdî nivîsandîye.

7- Zindanên Dîyarbekirê û Şoreşgerîya me -Laleş Qaso- Weşanên Pelda

Vêca em bên li ser pirtûka Laleş Qaso, Ev pirtûk 285 rûpel e û cîlda yekem e. Laleş Qaso li ser zindanên Amedê pirtûk nivîsandîye lê, qategorîya pirtûkê beylû nîne. Ev pirtûk Romanê, bîranîne, çîroke, serpêhatîyê, an jî pirtûka rexnegirîyê ye?. Mirov dikare bêje tiştêk jî nîne, an jî hemû tişt e. li gor metoda nivîsandina pirtûke, mirov dikare bêje ku pirtûk bi naveroka xwe serpêhatîyên Laleş Qaso ne.

Nivîskarê pirtûke qala bûyerên ku piştê 12 Ilonê hatine serê wî, tiştên ku wî ditîye, tiştên ku di serê wî de derbas bûye qal dike. Reva wî, çûndina wî ya Kurdistana başûr û rojhilat, girtina wi, di girtîgehê de zilma Mehmetcikên Tirkan. Li qawîşan îşkence û gelek tiştên din, qal (behs) dike. Laleş Qaso di pirtûka xwe de gelek rexne li rêxistinên Kurda û li çend kadir û sexsîyetên Kurda jî digire. Ji xwe di pirtûkê de tema rexnegirîyê bi giranî cîh girtîye.

Laleş Qaso, çûndina xwe ya Kurdistana Rojhilat (Îran), seknandina xwe ya li cem rêxistina Komela'yê û zewicandina Hatîce Yaşarê bi Mehmed Muhtedî re bi gelek balkêşî qal (behs) kirîye. Çira qal kirîye? Zewaca Heco bi wî ketîye? Tiştêk nayê famkirin. Laleş Qaso, li ser kirinên Hatîce Yaşarê gelek disekine. Çira hewce dîye weqas sekinîye? ne dîyar e.

Laleş Qaso, di pirtûka xwe de li gelek rêxistinên Kurd (yên Kurdistana başûr û bakûr) rexneyên di cîde û ne di cîde digirê. Ew çira ewqas bûye dijê rêxistinên Kurda ev jî ne dîyare.

Ez li vir dixwazim li ser tiştekî balkêş bisekinim: Laleş Qaso navekî mûsteare, navê ne raste. Qad navêk e. Lê, wî hem navê xwe yê rast nenivîsandîye û hem jî risma (wêne) xwe li ser rûpela yekem a pirtûkê xistîye. Piştê ku risma (wêna) xwe li ser rismê xistîye, çira navê xwe yê rast nenivîsandîye? An jî piştê ku navê xwe yê rast li ser pirtûkê nenivîsandîye, çira risma xwe li ser pirtûkê xistîye?. Ev tişt jî ne dîyare.

Wek ku min li jorê vê nivîsê de jî gotibû Laleş Qaso, gelek rexneyên negatîf li rêxistinê Kurdan digire. Lê li gel vê regnegirîya wî ya negatîf henîk tiştên pozîtîf jî dibêje û ji bo rêxistina KUK û Rizgarî yê vê rastîyê tînê ziman, weha dibêje:

"Jîr û zanatîya di Rizgarî de bêhempa bû. Di KUK'ê de Kurdperestîyek delal hebû."

Laleş Qaso di kovara Hevdem de nivîs -meqale- bi Kurdî dinivîsîne. Ew nûha li ser pirtûka xwe, cîlda dûyem dixebite. Ka, em binêrin di wê cîlda duyem de qala (behsa) çi dike.

Min divê nivîsê de pirtûkên ku li ser zîndana Amedê hatibûn weşandin -yên ku ketibû destê min û min xwendibû- da danasînê, helbetdibe ku hanîk li ser zindana Amedê henîk pirtûken din jî hebin, lê ew pirtûk ji bo ku neketine destê min û min ewan nexwendîye, loma jî ez nikaribûm wan bidim danasîne. Ji vê rojê û pêve, pirtûkên ku li ser zindana Amedê derkevin ezê wan jî bidim danasînê.

Lokman POLAT

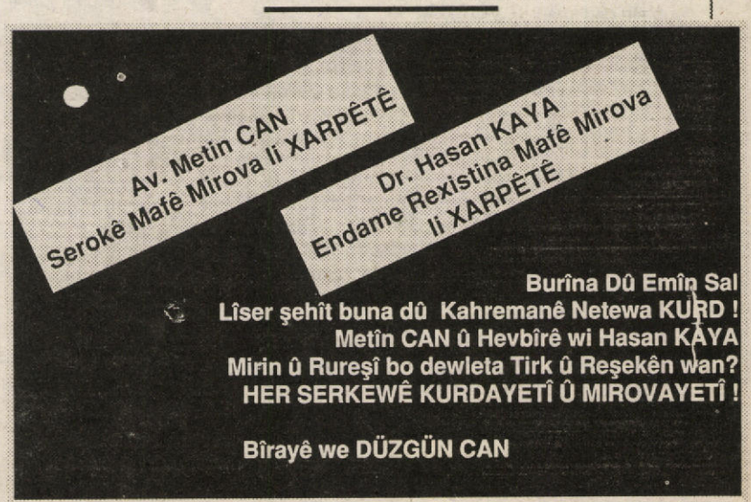

SÖMÜRGE-SÖMÜRGECİ İLİŞKİLERİNE GENEL BİR BAKIŞ

Burjuvazinin sömürgecilik serüveni, gelişiminin belli bir aşamasında altın hırsıyla birlikte gündemleşti. Pusulanın ve ateşli silahların bulunması ise bu kanlı ve soysuz girişimi kolaşlaştırdı. 15.yüzyıl sömürgeciliğinin mihver ülkeleri Portekiz ve ispanya, işe azor, Yeşilburun Adaları ve Güney Fas'ı fethetmekle başladılar. *"Ne var ki ticari amaçlı fetih kısa sürede boyutlarını aşarak yerini ele geçirilen topraklarda şartsız-tercihsiz egemenlik kurmak eylemine terk edecektir."* (1) Bu sömürgeleştirme eylemleri sırasında yüzbinlerce yerli vahşice katledildi. Sömürgeleştirilen topraklardan sağlanan altın ve değerli madenlerin yanısıra ucuz işgücü, sermaye birikimini muazam biçimde büyüttü. Sermaye ve teknolojik gelişme kapitalizmi gürbüzleştirdikce kâr ve egemenlik hırsıyla iyice kızışan burjuvazi Amerikan kıtasına derinlemesine nüfuz etmekten başka, pençelerini afrika ve Asya'ya geçirdi. Ve nihayet sömürgeclik sistemleştirilerek :"metropollerde (anavatan) sömürge daireleri, bakanlıklar kuruldu. Askerler özel olarak sömürgeler için eğitildiler." (2)

18. yüzyılın sonlarında ise sömürge alanların yapısı ve niteliği değişmeye başladı. Portekiz ve İspanyollar çözülürlerken, bunların yerini çağdaş sömürge imparatorluğu İngiltere almaya başladı. İngiltere'nin ardından ise Hollandalılar ve Fransızlar sahneye girdiler. Sonraki yıllarda buna Rusya ve Almanya'da eklendi. Kapitalizmin gelişimine ve geçirdiği evrelere bağlı olarak sömürgecilik sisteminde de değişimler olduğunu gözlemliyoruz. Sömürgeciliğin başlangıç dönemi sömürgeci ülkelerde kapitalizmi hızla geliştirip olgunlaştırmıştır. Bu dönemde sömürgeciler hammadde ve ucuz işgücü sağlamaya çalışmış, rekâbetçi dönemle birlikte ise meta ihracatına yönelmişlerdir. -çünkü metropollerinde biriken aşarı üretimi tüketecek alanlara ihtiyaçları vardı.- Meta ihracatının yaygın hale gelmesinden sonra ise sömürgeciler arasında büyük paylaşım savaşları gündeme gelmiştir. Sömürgecilikte üçüncü aşama ise meta ihracatının tali plana düşerek yerine sermaye ihracının geçmesidir. Bu aynı zamanda rekabetçi dönemin sona erip tekelci dönemin başlamasıdır. Sömürgeciliğin bu ekonomik boyutu ile birlikte siyasal boyutunu da açıklamak zorunlu olmaktadır. Buna göre sömürgeciliği iki aşamada inceleyebiliriz: **Klasik ve yeni sömürgecilik olarak. Yeni sömürgeciliği gündemleştiren en önemli etken sömürgelerde gelişen ulusal kurtuluş hareketleridir.** Sömürgeciler sömürge alanlarını tümden kaybetmemek için sömürge-sömürgeci ilişkilerinde bazı değişiklikler yapmak zorunda kalmışlardır. Klasik sömürgecilik yöntemlerini değiştirerek sömürgeleri biçimsel olarak da olsa siyasal bağımsızlıklarını tanımışlardır. Bununla birlikte sömürgeci ülke ekonomik olarak egemenliğini devam etmektedir. Yani sömürge ülkenin pazarı tamamiyle kendi denetimi altındadır. Sömürge ülkenin siyasal yöneticileri ise sadece birer figürandırlar. Çünkü, sömürgeciler her ne kadan açık işgale son verip, ülkenin bağımsızlığını tanımışlarsa da yine de onun siyasal yaşamını halen belirleyecek güçtedirler. Özcesi işbirlikçi sınıflardan kendilerine bağlı kukla yönetimler oluşturmuşlardır. Yukarıda belirttiğimiz gibi, yeni sömürgecilik esas olarak ikinci emperyalist paylaşım savaşı sonrası gündeme geliyor. Dünyadaki sosyalist ve ulusal kurtuluşçu mücadelelerin yarattığı etki emperyalist sömürgecileri bir çok sömürgede bu kararları almaya zorluyor. Emperyalistler bir çok ülkede geri çekilerek bağımsızlık ilanına razı oluyorlar. Tabii kökleri çok eskilere dayanan siyasal, ekonomik ve ideolojik hegemonyaya sahip oldukları için, bu bütün değerleriyle yabancılaştırılmış, sersemletilip dejenere edilmiş sömürge toplumunun iplerini pek zorlanmadan elde tutmaya devam etmişlerdir. **Sömürgeciliğin tahribatlarından kurtulup, ülkenin bağımsızlığa kavuşturulması herşeyden önce devrimci ve sosyalist önderliğin radikal eylemiyle mümkün olabilmektedir.** Aşağıda sömürge-sömürgeci ilişkisinin basit ve sıradan bir ezen-ezilen ilişkisinden, çıplak bir zor dayatmasından daha öte, karmaşık bir ilişki oluşturduğudur. Ulus bir kez boyunduruk altına düştükten sonra, köleliklerinin, bağımsızlıklarının sonu gelmiyor. Sömürgeci efendi binbir düğümle onu kendisine bağlı-yor.

Bilinirki her ulusun ve halkın tarihinde ihanet ve direniş iç içe, yan yana bulunur. İstilacı güçler ulusun yaşamına zorla girdikten sonra bu kez onun daha zayıf yanları üzerinde yükselerek egemenliklerini devam ettirirler. Bu arada beyaz efendinin karaderili halkı sömürgeci boyunduruk altında tutmasına hizmet eden karaderilinin ihaneti ve teslimiyeti diz boyudur. **Sömürgecinin sömürge halkı uşaklaştırması genel olarak iki yolla sağlanır. Askeri zor ve ödüllendirmeyle. Yani kırbaç ve şeker politikasıyla.** Ulusun ve halkın içinde her ikisine de düşecek kesimler daima mevcuttur. Hatta bu bazen toplumun çoğunluğu için bile geçerli olur. Özellikle sömürgenin egemen sınıfları sömürgecilerin ilk düşürdükleri, satın aldıkları kesimler olmaktadır. Sömürgeciler sömürgelerinde kendilerine bağlı elit bir tabaka oluşturmayı daima denerler. Ve çoğunlukla da bunu başarırlar. Sömürge insanının her türlü zaafı sömürgeci tarafından değerlendirilip, bunlar hükmetmenin yardımcı unsurları olarak kullanılırlar. Kaldı ki, sömürgeciler sömürge toplumun zaafa düşmesi için, alkol, fuhuş, kumar vb. gibi alışkanlıkları ve düşkünlükleri bizzat kendileri yaratırlar. Ülkesi işgal edilmiş, bütün tarihsel ve kültürel değerleri çarpıtılmış, asimilasyona uğratılmış sömürge toplumun insanı genel olarak yabancılaşmış ve parçalanmış bir kişiliğe sahiptir. Bu ilişkilerden bir örnek vermek gerekirse: *"Afrikalılar, çeşitli düzenlerle, beyaz adamın ekonomisinin baskısı altına girdiler, geleceklerini kendilerini beyaz adamın ihtiyaç ve davranışlarına uydurmalarına bağlı olduğu düşüncesi kafalarına sokuldu: bu bağımlılık karşılığında onlara bol bol yüksek duygular sunuldu. Eğer durumlarını protesto ederlerse kamçı, hapis ya da mecburi çalışma ile cezalandırıldılar. Başkaldırdıklarında da, sömürgeciler insan avına çıktılar. Ve onları ezdiler. Beyazların getirdikleri yöntemlere çok iyi uymaya çalışıp, kendi çıkarları peşinde koşmaya yöneldiklerinde ise, engellendiler ve işleri bozuldu."* (3)

Yine görüyoruz ki, sömürgeci Portekiz ordusunda çok sayıda Angolalı vardı: *"Beyaz askerler, sömürgenin sivil ve askeri bütün önemli noktalarını ellerinde tutuyordu, güçleri yetersiz kalınca karaderililerden destek alıyorlardı. (...) Portekiz hizmetinde bulunan karaderili savaşçılar arasında belirli sayıda gönüllü de vardı. 1968'de bir Portekiz askeri kaynağının bildirdiğine göre karaderili askerlerin dörtte biri orduya gönüllü olarak katılmıştı."* (4) Devam ediyoruz, yine, sömürge dönemi Mozambik'inde geleneksel şeflik feodal sömürüsünü ve kısmi otoritesini sürdürmesi karşılığında sömürgeci otoriteye boyun eğmiştir. Mozambik'te "savaştan önce iki otorite bir arada yaşıyordu; sömürgeci otorite ve sömürge sistemine tabi olan, onunla bütünleşen, fakat herşeye rağmen belirli bir otoriteye sahip geleneksel şeflik" bulunuyordu. (5)

Gerçektende sömürgeciler sömürgenin salt toprağını, coğrafyasını değil, sömürge halkın beynini de işgal ediyorlar. İşte buna Mozambik'ten çarpıcı bir örnek daha: *"Otoriter yönetim, insanların inisiyatifini ve sorumluluk hissini kaybettirmekte, bunun yerine sosyal ilişkilere girmeyen bir insan tipi yaratmaktadır. Eğitim görmüş siyah azınlık arasında ise, sömürge yönetiminin ince işlenmiş hiyerarşisini taklit eden bir elit tabaka doğmaktadır."* (6)

Kişiliği bastırılan ve aşağılanan sömürge insanının kendisine, ulusuna ve halkına karşı yabancılaşması hiçte zor olmuyor. Ulusal yabancılaşma içine giren sömürge biyeri, büyük ölçüde efendisi gibi olmaya özeniyor. Bu konuda bazı çözümlemeler yapmış olan **F.Fanon**: *"sömürgecinin dünyası, yerliyi kasıp kavuran düşman bir dünya, fakat aynı zamanda da imrendiği bir dünyadır. Yerlinin kendisini sömürgecinin yerine koyma -sömürgeci olma değil, kendisini sömürgecinin yerine geçirme-"* hayali kurduğundan bahseder. Asimilasyona uğrama sonucu ulusal kimliğinden kaçış ve sömürgeciye benzeme tavrı egemen oluyor. Sömürgede koyu bir aşağılık kompleksi yaşanıyor. Sömürge insanının kendisine gelmesi ve kimlik savaşına girmesi ise uzunca bir zamanı alıyor. Ulusun bu alandaki ilk uyarıcıları aydınlar olmaktadır. Bunlar genellikle sömürgeci metropollerde okul okumuş ve sömürgeci kültürle yakından tanışmış kişilerdir. Bu aydınların büyükçe bir kesimi kendi ulusal kimliklerinin bilincinde ancak metropolü, yani sömürgecinin "evinin içindeki" yaşamını görüp kavradıktan sonra varıyorlar. İki kültürün farklılığı ve çatışması metropolde daha net farkediliyor. Tıpkı işçi sınıfının "dışardan" bilinçlenmesi gibi, sömürge aydını da ülke gerçeklerinin bilincine daha çok "dışarıyı" gözlemleyerek varıyor. Ulusal kurtuluş mücadelesinin politik önderlerinden **Ho Şi Minh, Cabral, Gandhi, Lumumba, Neto** ve ismini sayamadığımız daha birçokları ilk siyasal bilinçlerini sömürgeci metropollerde ediniyorlar. Sömürgeci metropoller bir anlamda politik çıkışların da merkezleri oluyor.

Sömürgecinin sömürge halkı uşaklaştırması genel olarak iki yolla sağlanır. Askeri zor ve ödüllendirmeyle. Yani kırbaç ve şeker politikasıyla.

Sömürgeciliğin tahribatlarından kurtulup, ülkenin bağımsızlığa kavuşturulması herşeyden önce devrimci ve sosyalist önderliğin radikal eylemiyle mümkün olabilmektedir.

Aynı şekilde Kuzey Kürdistan'daki ilk Kürt teşkilatlanmaları da 1908-21 yılları arasında metropolde oluşuyor. Keza 1940'tan sonra kesintiye uğrayan ulusal demokratik hareketin yurtsever-devrimci kadroları da 1960'larda yeniden metropollerde sahneye çıkıyor. Demek ki bir tesadüf değil. Siyasal atmosferin, ekonominin yoğunlaştığı metropol merkezler aynı zamanda politik doğumların meydana geldiği alanlar oluyor. Tabii herşeyin ilki gibi, yurtsever aydınında ilk çıkışı, doğumu oldukça sancılı ve zorlu geçiyor. Daha ilk teşebbüsle birlikte çok büyük güçlüklerle karşılaşılıyor. Aydın, sömürgeci saldırılar karşısında henüz hazırlıksız ve örgütsüzdür. Sömürgeci baskı yoğunlaştıkça yurtsever aydının sosyal ilişkileri, destekleri azalmaya, daralmaya başlıyor ve sonra beklenmedik bir yalnızlıkla karşılaşılıyor. Bu noktada akademik kariyer yapma, iş kurma olanakları da sıfıra düşmüştür. Bu durum aynı zamanda düzenle maddi ilişkilerin dinamitlendiği anın da başlangıcı oluyor. Yurtsever aydın **"ilk kurşun"**u patlatmıştır artık. Bu, hem köle sömürge kişiliğine ve hem de sömürgeciliğe sıkılan bir kurşundur. Sonraki adım, aydının örgüt kurarak halka gitmesi ve onu ayağa kaldırma çabasıdır. Aydının, misyonunu yerine getirdiği sürecin sonunda ise, bütün bir ulusun tarihsel karşı duruş eylemi başlıyor. Sömürge ulus **başkaları için** ulus olmaktan çıkıp, **kendisi için**ulus olmaya hazırdır artık.

İşbirlikçilik-İhanet ve Yabancılaşma

Bilindiği üzere işbirlikçilik, düşman bir güçle çıkar ortaklığı kurmaktır. İşbirlikçiler içinden çıktıkları ulusa, topluluğa, sınıfa sırt çevirerek, sırf kendi kişisel çıkarları için, düşman olarak görülen güçlerle sıcak ilişkiye girerler.

İhanet olgusunda da içinden çıkılan topluluğa sırt çevirme, ona karşı olma tavrı vardır. Sömürge-sömürgeci, ezen-ezilen ilişkisinin bulunduğu her yerde ihanet ve işbirlikçiliğe rastlamak mümkündür. İhanet, en güvenilir, en disiplinli örgütlenmelerin içinden bile çıkabilmektedir. Ulusun, sınıfın, cinsin kendi içinden çıkan ihaneti, dışardan gelen saldırı ve tehditlerden daha tehlikeli ve daha tahripkar olmaktadır. Özellikle Kürt toplumu ulusal ihanetçilerden ve işbirlikçilerden çok zarar görmüştür. Hemen hemen her isyanda, her önemli tarihsel dönemeçte, iç ihaneti yaşamıştır. Öylesine ki ulusal isyanların bastırılmasında ve yenilgisinde ihanet kayda değer bir yer tutmaktadır.

Yabancılaşmaya gelince: Yabancılaşma da tıpkı işbirlikçilik ve ihanet gibi mensubu bulunulan bütünden uzaklaşmayı, kopuşmayı içerir. Sömürgede ihanet, işbirlikçilik ve yabancılaşma bir bütünün parçaları gibidirler. Birbirlerini çok yakından etkilemektedirler. Öylesine ki ihanet ve işbirlikçiliğin çekirdeğini **YABANCILAŞMA**'ya dayandırabiliriz. Birey ulusal ve siyasal olarak yabancılaşmaya başladıktan sonra işbirlikçilik ve ihanet tehlikesiyle yüz yüze geliyor. Ulusuna yabancılaşmış birey objektif ihanete doğru yol almaktadır. Uzun sömürge yıllarında ulusun ezici çoğunluğu bu teslimiyet koşullarında ulusal kimliğinden hayli uzaklaşmıştır. Ulusal kimliğini kurtarmak, sömürgeci zulme ve sömürüye son vermek için doğru-dürüst bir çaba göstermez. Sömürgeci otoriteye boyun eğme, onunla barışık yaşama ve düzene uyum sağlama revaçtadır. Subjektif ihanette ise düşmanla bilinçli -iradi- bir işbirliği sözkonusudur. Objektif ve subjektif ihanette ayrım noktası, düşmanla yapılan işbirliğinin bilinçli yapılıp yapılmadığı noktasıdır.

Sömürgelerin sömürgede oluşturdukları resmi kurum ve örgütlenmelerde çok sayıda yerlinin çalıştığı gözlemlenmektedir. Sömürge ulusun bireylerinin bu kurumlarda görev alması, sömürge ulus adına bir handikap oluşturmaktadır. Yerli bireyin bu kurumlarda çalışma gerekçesi ne olursa olsun bu gerçek değişmemektedir. Fakat ne yazık ki bu ulusal dram, ulusal bilincin, örgütlenmenin ve mücadelenin fazla gelişkin olmadığı dönemlerde kaçınılmaz olarak yaşanmaktadır. Sömürge halkın sömürgeci kurumlara ulus olarak tavır alışı genelikle "sivil itaatsizlik" kampanyasının başladığı aşamalarda veya ulusal otoritenin sömürgeci otorite ile belirli bir dengeye ulaştığı koşullarda ancak mümkün olabilmektedir.

Bitlisi ve Kürt beylerinin kendi özel çıkarlarını düşünerek Osmanlıya kulluğu kabul etmeleri, Kürt toplumunun bağımsız gelişme sürecine büyük darbeler indiriyor. En büyük tahribat, yabancılaşma ve işbirlikçiliğin temellerinin atılması oluyor

Objektif ihanetin ve yabancılaşmanın telafisi pek zor olmamasına karşın, düşmanla bilinçli işbirliğine girip objektif ve subjektif ihanetin birarada yaşandığı koşullarda bu çirkeften kurtulmak ve ulusa dönmek çok güçtür. Hatta çoğu kez imkansızdır da. Bu genel belirlemeler ışığında esas konumuza giriş yapabiliriz artık.

Osmanlı ile Kürt Beylikleri Arasındaki İlişkiler

Üçyüz yıl kadar bağımsız beylikler biçiminde yaşamını sürdüren Kürt toplumu süreç içinde Osmanlı ve Safevi imparatorlukları arasında sıkışıp kaldı. Bu üçyüz yıllık süre içinde beyliklerin merkezi bir yönetim altında birleşip devlet örgütlenmesine dönüşememiş olması (7) dış saldırılar karşısında Kürt halkını oldukça dirençsiz bırakmıştır. Dış tazyikler ve saldırılar arttıkça beylikler kendi aralarındaki derinleşmiş ve sonuçta farklı güçlere yamanma yoluna gitmişlerdir. Kürt beyliklerinin kâh Osmanlıya kâh Safeviye yaslanmaları tamamıyle bölgedeki güç dengesinin durumuna bağlı olmuştur. Bu bakımdan da Kürt beylikleriyle Osmanlı ve Safevi ilişkileri inişli-çıkışlı bir yol izlemiştir. Aynı biçimde Safevi ve Osmanlının Kürt politikaları da bu koşullara bağlı olarak farklılıklar göstermiştir. Her iki imparatorlukta Kürdistan'ı fethedemeyince bu kez onu kazanma ve bir kalkan olarak kullanma düşüncesine girmiş ve bundan ötürü de Kürt beyliklerine karşı büyük bir özenle yaklaşmak zorunda kalmışlardır. Uzunca bir süre güçleri karşılıklı bir dengede bulunan Safevi ve Osmanlı, bu süre içinde Kürtleri tamamen karşılarına alıp yeni bir savaş cephesi açmaktan kaçınmışlardır. Bu durum 19. yüzyılın başlarına kadar devam eder.

13. Yüzyıldan itibaren varlık gösteren bağımsız Kürt beylikleri hatırlanacağı üzere Osmanlıya ilk kez 16. yüzyılda bağlanıyorlar. Yavuz Sultan Selim'in Safeviyi bozguna uğratmasının ertesinde, İdris-i Bitlisi'nin bir kısım Kürt beyini de yanına alarak Osmanlıya biat etmesi, Osmanlı ile Kürt beylikleri arasında, Kürtlerin aleyhine olacak bir tarihi süreci başlatıyor. Bitlisi ve Kürt beylerinin kendi özel çıkarlarını düşünerek Osmanlıya kulluğu kabul etmeleri, Kürt toplumunun bağımsız gelişme sürecine büyük darbeler indiriyor. En büyük tahribat, yabancılaşma ve işbirlikçiliğin temellerinin atılması oluyor. Bitlisi işbirlikçiliği ile, direniş ruhu ve bağımsız yaşama ideali gözden düşürülüyor. Halka yabancılaşma ve ihanet tam da İdris-i Bitlisi politikası oluyor. Bağımsız beyliklerin doğru-dürüst savaşmaksızın sırf Osmanlının hışmından kurtulmak üzere Yavuz Selim'in kulluğunu kabul etmeleri, Kürt toplumunun iç dinamiklerini köreltmiş ve onu devletleşme ve uluslaşmaya giden yoldan hayli alıkoymuştur. Kürt beylikleri Osmanlıya teslim olmak yerine, kendi aralarında birleşip direnme yoluna gitmiş olsaydılar, hem bağımsızlıklarını korumuş olurlardı hem de hiç değilse ileride güçlü bir merkezi idare (devlet) oluşturabilme olanaklarına kavuşabilirlerdi. Fakat ne yazık ki tersi bir yol izleni-yor. Tabi Kürtlerin devletleşmede geç kalmalarının esas olarak toplumsal yapıyla da ilişkisi vardır. Kürdistan'ın jeo-stratejik öneminden ötürü sürekli olarak fetihçi güçlerin hışmına uğraması, Kürtleri uzunca bir süre "üretici" ve "şehirli" bir halk yerine, "dağlı" ve "savaşçı" bir halk yapmıştır. Köleliği kabullenmeyen Kürt halkının, özgür yaşam uğruna daha çok dağlara, savunulması güçlü alanlara çekilmiş olması, onları bu süre zarfında üretici ve şehirli bir yaşamdan kısmen uzak tutmuştur. Sanayi ve ticaret yerine daha çok hayvancılık ve tarıma yönelinmiştir. Sonunda şuraya geliyoruz: Osmanlıya bağlanma aşamasında Kürt toplumsal yaşamı yine de feodal bir devleti kaldıracak düzeyi objektif olarak yakalamıştır. Belirli bir şehir yaşamı ve ekonomik gelişme sözkonusudur.

Bağımsız beyliklerin Osmanlıya bağlanması en çok Kürt yoksul sınıf ve tabakalarının aleyhine olmuştur. Kürt beyleri Sultan adına hükmettikleri Kürdistan toprağında halktan topladıkları vergilerin bir kısmiyle, savaş zamanlarında Sultan'ın ordusuna asker vermeyi yükümlenirken, yoksul halk sık sık savaşlara yollanmakta ve ağır vergiler ödemekten ötürü per-perişan olmuştur. Kaldıki yayılmacı ve despot bir devlet olan Osmanlının kendi "içinde" ve dışında sürekli savaş durumunda olması halkın bu zorlu yaşamını süreğen kılmıştır. Bu haksızlığa karşı direnen halk her defasında kırımlara uğratılmıştır. Kürt beylerinin halkın yazgısını zerre kadar paylaşmadıkları görülmektedir. Halk yoksulluktan ve zulümden kan ağlarken, onlar işbirlikçiliklerine devam etmişler ve bu onursuz ilişkilerini de tıpkı genetik bir kalıntı gibi babadan oğula geçecek biçimde sistemleştirmişlerdir. Beyliklerin idari yapısının pederşahi tarzda düzenlenmesi yönetici aileler içinde tıpkı Osmanlı sarayında olduğu gibi çeşitli entrika ve kanlı hesaplaşmaların yaşanmasına yol açmıştır. Böylece Kürt yönetici güçlerin, hem kendi içlerindeki iktidar çatışmaları hem de işbirlikçiliğin doğurduğu halktan kopuk politikaları toplumun atomizasyonunu ileri boyutlara vardırmıştır. Böylelikle Osmanlı tek bir askerini dahi Kürdistan'da bulundurmaksızın Kürt halkını uzunca bir dönem yönetimi altında tutmayı başarmıştır. Bu durum sonucudur ki, birkaç yüzyıllık beylikler, günü geldiğinde fazla bir zorlanma olmaksızın tarih sahnesinden teker teker düşürülmüşlerdir. Cumhuriyet dönemine de sarkan "*Dersim özerk yaşamı*"nı bu beyliklerle birbirine karıştırmamak gerekiyor. Dersim'de böyle bir tüzel kişilik yoktur.

Osmanlının, feodal Kürt yapısından ve beylik kurumundan yararlanması müthiş olmuştur. Osmanlı, bir takım imtiyazlar karşılığında Kürt toplumunu en küçük hücrelerine dek bölmüş ve Sultanlığın oyuncağı durumuna getirmiştir. Osmanlı için işbirlikçi tutmak ve işbirlikçi beylikleri birbirine düşürmek pek zor olmamıştır. Osmanlı tarafından yaratılan bu işbirlikçi ilişki süreç içinde tam bir düşkünlüğe dönüşüyor. Bey olmak için, kardeşlerle amca çocukları birbirlerine kanlı komplolar tezgahlıyorlar. Birbirlerinin aleyhine olarak Sultanın kapısını çalıyorlar. Sultana uşakça yaranıyorlar. Yönetimin Sultan tarafından belirlenmesi durumunda bile birbirlerine düşmekten geri durmuyorlar. Sultan da bu zaafiyeti sonuna dek kullanıyor. Birilerine mevki, hediye vererek ötekilerinden kıskançlığın oluşmasına yol açıyor. Hediye ve ödüllendirmeler işbirlikçiliği daha fazla körükleyip yaygınlaştırıyor. Öylesine ki beyliklerin ortadan kalkmasından sonra bile Osmanlı, Kürt işbirlikçiliğini yaşatmakta güçlük çekmiyor. Bunun son örneği Hamidiye Alayları oluyor. Kürt feodal piramidinin tepesindekiler rütbelendirilerek Hamidiye Alaylarının komutanı yapıyorlar. Tabi Hamidiye Alayları'nın imtiyazları, yarı özerk Kürt beyliklerinin yanında solda sıfır kalıyor. Osmanlı ne kadar zordaysa Kürtlere verilen "ödün" ya da işbirlikçiliğe ödenen karşılık o kadar fazla oluyor. Ve tersi de doğrudur. Bilindiği gibi Hamidiye Alayları Ruslarla savaşmanın dışında Ermeni ulusal hareketini bastırmada ve Kürtleri birbirlerine kırdırmada da çok etkili olmuştur. Fakat Kürtler bu durumdan bugün bile gerekli dersi ne yazık ki çıkaramamışlardır. Tersi olsaydı, bugün köy koruculuğu diye işbirlikçi-hain bir kurum oluşup bunca yaygınlaşamazdı. Demek ki işbirlikçilik, egemen güçlere uşaklık, Kürt feodal yöneticilerinin neredeyse değişmez siyasal gerçeklerinden birisi oluyor. Bunu anlamak gerekmektedir.

N.Barzan-S.Cibran

Dipnotlar:

1- Rızgari, Sayı 2, Sf. 34.
2- Age. Sf. 35.
3- Basil Davidson, Angola Kurtuluş Mücadelesi, Sf. 77.
4- Age. Sf. 50.
5- Eduardo Mondiane, Mozambik Kurtuluş Mücadelesi, Sf. 215.
6- Age. Sf. 290.
7-Her ne kadar 10. Yüzyılla 13. Yüzyıl arasında Mervani, Hasanveyni, Eyyubi gibi Kürt devletleri kurulmuşsada bunlar hem mahalli nitelikte olmuş, hem de tümünün ömrü, bir Bitlis beyliği kadar bile uzun sürmemiştir.

GELECEK SAYIMIZDA:

- TC'nin Kürdistan'daki Egemenlik İlişkileri
- Devletin İdeolojik ve Politik Düzeyde Kullandığı Başlıca Olgular
- Beyliklerden Günümüze Ulusal İhanet Örnekleri

NEWROZ Dİ HİMBEZA HELEBÇÊ DE ŞEHÎD KET

"Newroz di himbêza Helebçê de şehîd ket" Helbestvanê Kurd Mueyeb Tayib, jenosîda Helebçê di helbestekî xwe de, bi van gotinan tîne ziman. Jenosîda Helebçê ne tenê diroka Kurdîstanê de, diroka mîrovahîyê jî rûpelek şermezar û tarî vekir. Saddamê xwînmiş, li ber çavê dinê ya şareza Hîroşîmaya nû, Helebçê xist rojeva mîrovîyê.

Balafirên Irakê di 16'ê adara 1988'an de, bi çeken kîmyayî êrîşê Helebçê kirin. Bi vê êrîşê armanc, bi jinosîda girseyî pel û baskên Tevgera Rizgarîya Netewîya Kurdîstana Başûr şikestinbû. Balafirên Irakê, bi çeken kîmyayî yên wek xerdal, sinîr û sîyanîdê li ser bajarê Helebçê ewrên bi jehr pêkanîn. Ji ewran ne barama bihara rengîn dilopên mirinê dibarîn ser Helebçê. Di encama vê êrîşê de di nav çend seetî de, bi qasî 5000 kesên bêsûç, ku piranîya wan zarok, jin û kal bûn, hatin kuştin.

Berî jenosîdê, wek hemî bajarên Kurdîstanê, Helebçe jî ji bo pîrozkirina Newrozê dihat xemilandin. Deşta Helebçê himbêza xwe ji Newroza rengîn re vedikir. Newroz ji bo gelên rojhîlata navîn, bi taybetî jî ji bo gelê Kurd sembola berxwedanê ye. Pîrozkirina ev roja şadî, ji bo gelê Kurd bûye nîşana daxwaza azadî û serxwebûnê. Bi hezar salan e, ev roj li dijberî zordestî û zordarîyê tê pîrozkirin. Agirê Newrozê bi bayê tekoşîna netewî geş dibe. Di roja Newrozê de hemî deverên Kurdîstanê wek bûkê tê xemilandin. Lê çi mixabe Newroza 1988'an li her derê Kurdîstanê bi xemginî hat pîrozkirin. Newroz li Helebçê di nav kemînekî xayîn de hat qetl kirin. Kolonyalîstên Irakê, wekî tiliyên xwe di nav çavên hemû dinê re bikin, protokolên navnetewî kirin bin lingan. Wek tê zanîn, bikaranîna çekên kîmyayî di sala 1925'an de bi protokola Cenewreyê hatîye qedexekirin. Di bin protokola Cenewreyê de îmzeya dewleta Irakê jî heye. Li gor vê protokolê, di şer de bikaranîna gazên qeniqok, bi jehr û yên wek wan, çekên kîmyayî û bîyolojîkî, hatine qedexekirin. Lê çi mixabe ku, dema qurbanê van çekan wek gelê Kurd belangaz û bindest bin, protokolên navnetewî û qedexekirin bi kêrî tiştekî nayê. dewletên emperyalîst, ku di hemû platformên navnetewî de xwedî deng û maf in, tu biryar bê wan nayê standin û xwe wek efendîyê hemûdinê dihesibînin, ji bo berjewendîyên xwe yên netewî çavên xwe kor, guhên xwe jî ker dikin. Ên xwînmijê wekî Saddam xwedî dikin û dikin bela serê gelan jî, ew bi xwe ne.

Li Kurdsîtana başûr, bikaranîna çekên kîmyayî bi jenosîda Helebçê destpênekir. Saddamê despot, bi xwînvexwarina gelê Kurd tu car têr nebû. Li Kurdîstana Başûr kengê agirê Tekoşîna Kizgarîya Netewî geş bibe, kengê serdestîya hêzên kolonyalîst ketibe xeterê, Saddam, fermana tevkuştin û jenosîda gelê Kurd îlan kiriye. Wek tê zanîn berî jenosîda Helebçê di navbeyna du dewletên kolonyalist, Îran û Irakê de şerekî neheq bi demekî dirêj domkir. Irak ber bi dawîya şer ve qels ketibû, serdestîya wî ya li ser Kurdîstanê jî ketibû xeterê. Ji hêla din ve di wê pêvajoyê de, li Kurdîstana Başûr, tevgera Kurd di warê yekitîyê de gavên giring diavêt. Herdu hêzên mezin **PDK** û **YNK** nakokîyên navbeyna xwe dabûn hêlekî bi hemû partî û rêxistinên Kurd re Ênîya Kurdistanî damezrandin. Bi damezrandina Ênîya Kurdîstanê agirê rizgarîya netewî geş bû. Jenosîda Helebçê encama vê bûyerê ye.

Rejima Saddam bi jenosîda Helebçê jî têr nebû. Dewletên empeyalîst û devletên kolonyalîst ên heremê li dijberî jenosîda Helebçê bêdeng man. Ev bêdengî, cesaretê da rejîma Saddam. Li du jenosîda Helebçe bi navê 'Enfal' operasyonek nû destpêkir. Wekî tê zanîn 'Enfal' di quranê de navê sureyek e. Li gor vê sura quranê ketlê kafiran wecîb e. Ên di şer de kafirek kuştibe, mal û mulke wê kafirê jî re helal e. Rejîma Saddam, bi operasyona 'Enfal' ê emrê xwedê bêkêmasî anî cî. Bi çekên kîmyayê ji Kerkûkê heta Bahdînanê hemû dewerên Kurdîstanê hat bombe kirin. Bi hezaran Kurd hatin Kuştin an jîk birindarkirin. Bi sedhezaran Kurd gund, navçê û bajarên xwe terk kirin, di nav tixûben welatê xwe de bûn penaber.

Ji jenosîda Helebçê vir ve 7 sal derbas bû. Di nav ev heft salan de rewşa Kurdîstana Başûr veguherî. Lî ser cendekên şehîdên Helebçê û operasyona 'Enfal'ê dewletekî federe, ku de facto serbixwe ye, bilind bûye. Êdî ji bo şehîdên Helebçê hêstir rijandin feyde nake. Divê ji bo bîranîna şehîdên Helebçê dewleta Federe ya Kurdîstana Başûr, li gor berjewendîyên gelê Kurd û şoreşa Kurdîstanê bê parastin. Lê çi mixabe îro em bi gemgînî dibînin, ku **PDK** û **YNK** ji bûyerên dîrokî tu ders dernexistine. Ev herdu hêz jî, bi kiryarên xwe yen qirêj û çewt hestîyê şehîdên Helebçê diêşînin.

PDK û **YNK** ev nêzîkî salek e di nav şerê birakujî de ne. Ji bo berjewendîyên dewletên kolonyalîst bi hev ketine û qira hevûdi dibin. Dewleta Federe ji Sedema vê şerê bêwate û qirêj, ber bi hilweşînê diçe. Xwestina dewletên kolonyalîst jî ev e. Divê herdu hêzên kurdîstana Başûr bizanibin ku ajotina şerê birakujî him ji bo bîranîna şehîdên Helebçê him jî ji bo gelê Kurd îxanet e.

N.Barzan

Wene: Recep Maraşlı

stêrka rizgarî
KOVARA SÎYASÎ Û ÇANDA MEHÎ